

Lagutskottets betänkande

1978/79: 19

med anledning av propositionen 1978/79: 105 med förslag till ändring i konkurslagen (1921: 225), m. m. jämte motioner

Ärendet

I propositionen 1978/79: 105 har regeringen (justitiedepartementet) — efter hörande av lagrådet — föreslagit riksdagen att anta

1. lag om ändring i konkurslagen (1921: 225),
2. lag om ändring i jordabalken,
3. lag om ändring i lagen (1921: 244) om utmättningsed,
4. lag om ändring i lagen (1956: 217) om vissa kreditinrättningars konkurs,
5. lag om ändring i lagen (1970: 741) om statlig lönegaranti vid konkurs,
6. lag om ändring i lagen (1971: 494) om exekutiv försäljning av fast egendom,
7. lag om ändring i lagen (1971: 500) om exekutiv försäljning av luftfartyg m. m.,
8. lag om ändring i rättshjälpslagen (1972: 429).

Propositionens huvudsakliga innehåll redovisas på s. 77 och 78.

Protokoll den 21 september 1978 och den 8 februari 1979 från förhandlingar i ärendet enligt 11 § lagen (1976: 580) om medbestämmande i arbetslivet mellan statens förhandlingsråd (arbetsgivarsidan) samt Centralorganisationen SACO/SR och TCO:s statstjänstemannasektion (arbetstagar sidan) har överlämnats till utskottet.

I ärendet behandlar utskottet vidare dels de under allmänna motionstiden 1978 väckta motionerna 1977/78: 528, 1977/78: 1004 och 1977/78: 1472, dels de under allmänna motionstiden 1979 väckta motionerna 1978/79: 246 samt 1978/79: 1765, såvitt avser yrkandena 1 och 2, dels ock de med anledning av propositionen väckta motionerna 1978/79: 2207—2209.

Motionsyrkandena redovisas på s. 74 och 75.

En under allmänna motionstiden 1979 väckt motion, 1978/79: 1761 av Lennart Bladh m. fl. (s) om en översyn av konkurslagen, har av lagutskottet överlämnats till näringsutskottet med yttrande (LU 1978/79: 3y).

Över motionerna 1977/78: 528 och 1977/78: 1004 har remissyttranden inhämtats från riksskatteverket, Sveriges advokatsamfund, LO, TCO, SACO/SR och Föreningen Sveriges kronofogdar. Remissyttranden har vidare inhämtats från Svea hovrätt, Stockholms tingsrätt, länsstyrelsen i Östergötlands län, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, kronofogdemyndigheterna i Stockholm och Malmö, SAF, Svenska bankföreningen och Sveriges ackordscentral över motionen 1977/78: 528 samt från länsstyrelsen i Stockholms län, kronofogdemyndigheten i Göteborg och Sveriges hantverks- och industriorganisation över motionen 1977/78: 1004. Länsstyrelsen i Östergötlands län har bifogat inhämtade yttranden från kronofogdemyndigheterna i Linköping, Motala och Norrköping. En sammanställning av remissyttrandena har fogats som *bilaga 2* till betänkandet.

Lagförslagen

1 Förslag till

Lag om ändring i konkurslagen (1921: 225)

Häriigenom föreskrivs i fråga om konkurslagen (1921: 225)

dels att 64, 65, 69, 72, 79, 87, 90, 112, 175–184, 197, 199, 205, 207, 214 och 218 §§¹ skall upphöra att gälla.

dels att rubriken till 8 kap. skall utgå.

dels att 13, 19, 25, 27, 40 b, 41–63, 66, 67, 70, 71, 76–78, 80–86 a, 88, 89, 91–96, 98, 99, 102, 103, 107, 108, 111, 113, 118, 120, 123, 126–130, 132, 137, 140, 144, 145 a, 146, 148, 149, 152, 185–191, 200, 202, 203, 206, 209–211 och 219 §§ samt rubrikerna till 3, 4 och 9 kap. skall ha nedan angivna lydelse.

dels att i lagen skall införas tjugotre nya paragrafer, 14 a–14 c, 18 a, 25 a, 50 a, 51 a, 88 a, 95 a, 159, 185 a–185 h, 193, 208, 210 a, 210 b och 211 a §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §²

Uptages borgenärs konkursansökan, skall konkursdomaren genast förelägga gäldenären att inkomma med förklaring inom viss tid, högst en vecka, från det han fått del av ansökningshandlingarna. Om det behövs för att gäldenären skall få skäligt rådrom, kan dock tiden utsträckas till högst en månad.

Är anledning därtill, får föreläggande enligt första stycket även innehålla att gäldenären, för det fall att han medger ansökningshandlingarna, skall inkomma med upplysningar som äro av betydelse för frågan i vilken form konkursen skall handläggas.

Ansökningshandlingarna och föreläggandet skola delges gäldenären. Delgivning enligt 12 § delgivningslagen (1970: 428) får ske endast om anledning förekommer att gäldenären avvikit eller eljest håller sig undan. Delgivning enligt 15 § första stycket delgivningslagen får ske även när gäldenären vistas på känd ort utom riket, om delgivning eljest ej kan ske här i riket och konkursdomaren med hänsyn till omständigheterna finner det icke skäligen böra krävas att delgivningen verkställas utom riket.

Om delgivning sker enligt 15 § delgivningslagen, skall konkursdomaren tillse, att gäldenärens egendom sättes under säker vård. Kostnaden därför skall betalas av borgenären.

¹ Senaste lydelse av

79 § 1946: 809

176 § 1977: 675

183 § 1970: 848

199 § 1975: 244

214 § 1942: 384.

² Senaste lydelse 1975: 244.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 a §

Föreligga sannolika skäl för bifall till konkursansökan och kan det skäligen befaras att gäldenären undandraget egendom, får konkursdomaren eller rätten, om särskild anledning förekommer, förordna om kvarstad eller skingringsförbud på gäldenärens egendom i avvaktan på prövning av ansökningen. Därvid skall vad som enligt 15 kap. rättegångsbalken gäller om kvarstad och skingringsförbud äga motsvarande tillämpning, om ej annat följer av denna lag. Konkursdomaren eller rätten får medgiva undantag från beviljad säkerhetsåtgärd.

14 b §

Föreligga sannolika skäl för bifall till konkursansökan och kan det skäligen befaras att gäldenären genom att begiva sig från riket undandraget sig skyldighet eller överträder förbud som enligt denna lag gäller i konkurs, får konkursdomaren eller rätten, om särskild anledning förekommer, förbjuda gäldenären att i avvaktan på prövning av ansökningen begiva sig från riket. Meddelas sådant reseförbud, får i samband därmed eller senare gäldenären åläggas att lämna ifrån sig sitt pass till kronofogdemyndighet som konkursdomaren eller rätten bestämmer. Är reseförbud uppenbart otillräckligt, får gäldenären häktas.

Om gäldenären är juridisk person, äger första stycket tillämpning även på styrelseledamot, verkställande direktör och likvidator som avgått eller entledigats senare än ett år före dagen då konkursansökan kom in till konkursdomaren.

Beträffande säkerhetsåtgärd som avses i denna paragraf äga bestämmelserna om reseförbud i 15 kap. rättegångsbalken motsvarande tillämpning, om ej annat följer av denna lag. Säkerhetsåtgärd kan

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

ej hindras av att pant eller borgen ställs. Ej heller kan beviljad säkerhetsåtgärd hävas av sådan anledning. Kostnaden för häktning skall betalas av allmänna medel.

14 c §

Fråga om beviljande av säkerhetsåtgärd enligt 14 a eller 14 b § tages upp på begäran av borgenär. Innan konkursdomaren eller rätten meddelar beslut i frågan, skall gäldenären beredas tillfälle att yttra sig, om det lämpligen kan ske. Konkursdomaren eller rätten får hålla förhandling för frågans prövning.

Beslut om reseförbud eller skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig sitt pass skall delges gäldenären.

18 a §³

Meddelas beslut om konkurs, skall konkursdomaren genast bestämma, om konkursen skall handläggas i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet i fråga om konkurs eller om den enligt 185 § första stycket skall handläggas som mindre konkurs. Konkursdomaren skall därjämte bestämma den eller de ortstidningar i vilka kungörelser om konkursen skola införas.

Konkursbeslutet jämte vad konkursdomaren bestämt enligt första stycket kungöres i Post- och Inrikes Tidningar och ortstidning.

19 §⁴

Meddelas beslut om konkurs skall konkursdomaren genast utsätta första borgenärssammanträdet att hållas inför konkursdomaren tidigast tre och senast fem veckor från dagen för konkursbeslutet.

Beslutas att konkursen skall handläggas i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet i fråga om konkurs, skall konkursdomaren genast utsätta första borgenärssammanträdet att hållas inför konkurs-

³ Förutvarande 18 a § upphävd genom 1975: 244.

⁴ Senaste lydelse 1977: 675.

Nuvarande lydelse

Sammanträdet får dock hållas senare än som har sagts nu, om det är nödvändigt med hänsyn till konkursboets omfattning och beskaffenhet. Konkursdomaren skall även bestämma den tid, minst fyra och högst tio veckor från dagen för konkursbeslutet, inom vilken bevakning av fordran skall äga rum. *Han skall därjämte bestämma den eller de ortstidningar i vilka kungörelser om konkursen skola införas.*

Konkursbeslutet jämte vad konkursdomaren bestämt enligt första stycket kungöres i Post- och Inrikes Tidningar och ortstidning.

Gäldenären skall kallas till första borgenärssammanträdet och därvid erinras om *sin skyldighet* enligt 92 § att vid sammanträdet avlägga *houppteckningsed*. I fråga om delgivning av kallelsen gäller vad som är föreskrivet om stämning i tvistemål.

Föreslagen lydelse

domaren tidigast tre och senast fem veckor från dagen för konkursbeslutet. Sammanträdet får dock hållas senare än som har sagts nu, om det är nödvändigt med hänsyn till konkursboets omfattning och beskaffenhet. Konkursdomaren skall även bestämma den tid, minst fyra och högst tio veckor från dagen för konkursbeslutet, inom vilken bevakning av fordran skall äga rum.

Vad konkursdomaren har bestämt enligt första stycket skall *intagas i kungörelse som avses i 18 a § andra stycket.*

Gäldenären skall kallas till första borgenärssammanträdet och därvid erinras om *att han enligt 88 § ej får lämna riket utan samtycke av konkursdomaren innan houppteckningsed enligt 91 § avlagts och att han är skyldig enligt 92 § att vid sammanträdet avlägga sådan ed*. I fråga om delgivning av kallelsen gäller vad som är föreskrivet om stämning i tvistemål.

25 §⁵

Beslut om konkurs går i verkställighet utan hinder av att ändring i beslutet sökes.

Beslut om konkurs går i verkställighet utan hinder av att ändring i beslutet sökes. *Detsamma gäller beslut om formen för konkursens handläggning.*

Vill annan än gäldenären klaga över att konkursansökan bifallits, räknas besvärstiden från den dag då kungörelse om konkursbeslutet var införd i Post- och Inrikes Tidningar.

25 a §

Beslutar högre rätt

1. att konkurs, beträffande vilken bestämts att den skall handläggas i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet i fråga om konkurs, i stället skall handläggas som mindre konkurs, eller

⁵ Senaste lydelse 1975: 244.

Nuvvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2. att konkurs, beträffande vilken bestämts att den skall handläggas som mindre konkurs, i stället skall handläggas i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet i fråga om konkurs.

skall konkursdomaren genast låta kungöra den högre rättens beslut.

Konkursdomaren skall vidtaga de åtgärder som äro föreskrivna för den handläggningsform som skall tillämpas enligt den högre rättens beslut. I fall som avses i första stycket 2 skola de tider, som enligt 19 § första stycket skola räknas från det beslutet om konkurs meddelades, i stället räknas från dagen för utfärdandet av kungörelsen. Vad konkursdomaren bestämmer enligt 19 § första stycket skall intas i kungörelsen.

27 §⁶

Till konkursbo räknas, i den mån ej annat följer av 21 §, all egendom, som tillhörde gäldenären när konkursbeslutet meddelades eller tillfaller honom under konkursen och som är av beskaffenhet att kunna utmätas. Till konkursbo räknas även den egendom som kan tillföras boet genom återvinning.

Avlöning eller därmed vid utmätning jämställd arbetsinkomst som innestår vid konkursens början och arbetsinkomst som gäldenären därefter förvärvar får dock behållas av honom, i den mån den ej, sedan skatteavdrag skett enligt vad därom är föreskrivet, uppenbart överstiger vad som åtgår för hans och hans familjs försörjning samt till fullgörande av underhållsskyldighet som i övrigt åvilar honom. Vad som sagts om avlöning äger motsvarande tillämpning i fråga om periodiskt utgående vederlag för utnyttjande av rätt till litterärt eller konstnärligt verk eller annat sådant och beträffande belopp vilka utgå som pension eller livränta. Om rättigheten till pension eller livränta är av beskaffenhet att kunna utmätas, får dock konkursboet förfoga över den.

Gäldenären är skyldig att underrätta förvaltaren om inkomst som avses i andra stycket. Vill förvaltaren göra anspråk på inkomsten, skall han därom underrätta arbetsgivare eller annan som skall utgiva förmånen. Innan sådan underrättelse lämnats får förfallet belopp betalas ut till gäldenären.

Twist huruvida någon del av inkomsten skall tillkomma konkursboet, prövas av rätten på ansökan av förvaltaren, borgenär, gäldenä-

Twist huruvida någon del av inkomsten skall tillkomma konkursboet prövas av tillsynsmyndigheten på ansökan av förvaltaren, borge-

⁶ Senaste lydelse 1975: 244.

Nuvarande lydelse

ren eller underhållsberättigad. Konkursdomaren skall inhämta yttrande av rättens ombudsman och, om förvaltaren ej är sökande, av denne samt skyndsamt utsätta tid och plats för rättens sammanträde och om detta underrätta gäldenären, förvaltaren och rättens ombudsman samt, om borgenär eller underhållsberättigad är sökande, denne. Rättens beslut länder till efterrättelse, även om talan föres däremot. Beslutet skall på ansökan ändras, om senare upplysta omständigheter eller ändrade förhållanden föranleder det.

Föreslagen lydelse

när, gäldenären eller underhållsberättigad. Myndigheten skall därvid inhämta yttranden i den omfattning som behövs för prövningen. Myndighetens beslut länder till efterrättelse, även om talan föres däremot. Beslutet skall på ansökan ändras, om senare upplysta omständigheter eller ändrade förhållanden föranleder det.

Mot tillsynsmyndighetens beslut i ärende som avses i fjärde stycket får den vars rätt beröres av beslutet föra talan genom besvär. I fråga om sådan besvärstalan äga bestämmelserna i utskökningslagen (1877:31 s. 1) om klagan över utmätning av avlöning motsvarande tillämpning.

40 b §⁷

Återvinning påkallas av förvaltaren genom väckande av talan vid allmän domstol, genom anmärkning mot bevakning eller genom invändning mot annat yrkande som framställles mot konkursboet. Om förvaltaren icke vill påkalla återvinning och ej heller ingår förlikning i saken, får borgenär som bevakat fordran i konkursen påkalla återvinning genom väckande av talan vid allmän domstol. För återgång av förmånsrätt som vunnits genom utmätning eller genom betalningssäkring är särskild åtgärd ej behövlig.

Återvinning påkallas av förvaltaren genom väckande av talan vid allmän domstol, genom anmärkning mot bevakning eller genom invändning mot annat yrkande som framställles mot konkursboet. Om förvaltaren icke vill påkalla återvinning och ej heller ingår förlikning i saken, får borgenär påkalla återvinning genom väckande av talan vid allmän domstol. För återgång av förmånsrätt som vunnits genom utmätning eller genom betalningssäkring är särskild åtgärd ej behövlig.

Talan vid allmän domstol väckes inom ett år från fristdagen. Dock får talan väckas inom tre månader från det att anledning därtill blev känd för konkursboet. Har gäldenären avhämt sig fast egendom eller är fråga om återgång av bodelning, kan talan även väckas inom tre månader från den dag då lagfart söktes eller bodelningshandlingen ingavs till rätten.

Borgenär som för talan svarar för rättegångskostnaden men har rätt att få ersättning därför av boet, i den mån kostnaden täckes av vad som kommit boet till godo genom rättegången.

⁷ Senaste lydelse 1978: 892.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

Förvaltning av egendom som ingår i konkurs*

Förvaltning och tillsyn

41 §

Gäldenärs till konkurs avträdde bo skall omhändervhas av en eller flere förvaltare, som utses i den ordning nedan stadgas. Antalet förvaltare bestämmes av konkursdomaren. Ej må mer än en förvaltare finnas, där ej konkursdomaren med hänsyn till boets omfattning och beskaffenhet anser förvaltningen oundgängligen böra delas eller det eljest i särskilt fall vara oundgängligen nödvändigt, att mer än en förvaltare utses.

Då fråga är om utseende av förvaltare enligt 45 eller 48 §, må konkursdomaren ej fatta beslut rörande antalet förvaltare innan borgenärerna erhållit tillfälle att yttra sig därom.

44 §⁹

Konkursdomaren skall ock så snart ske kan efter det beslutet om konkurs meddelats förordna en ärlig och förständig man att i konkursen vara rättens ombudsman med den befogenhet, som i denna lag sägs. Vid befattningens tillsättande skall iakttagas, att densamma icke anförtros annan än den, som äger ej mindre erforderlig insikt i gällande lag för bedömande av de frågor av rättslig innebörd, som ankomma på ombudsmannens prövning, än ock nödig erfarenhet och sakkunskap för fyllande av de åligganden beträffande tillsyn över konkursutredningen och avgörande av förvaltningsfrågor, som tillhöra befattningen.

Den som är anställd vid domstol må ej förordnas till rättens ombudsman.

Konkursbo skall förvaltas av en eller flera förvaltare. Antalet förvaltare bestämmes av konkursdomaren. Ej må mer än en förvaltare finnas, där ej konkursdomaren med hänsyn till boets omfattning och beskaffenhet anser det erforderligt att förvaltningen delas eller att den handhas odelad av flera förvaltare.

Då fråga är om utseende av förvaltare enligt 46 eller 47 §, må konkursdomaren ej fatta beslut rörande antalet förvaltare innan tillsynsmyndigheten och borgenärerna erhållit tillfälle att yttra sig därom.

42 §

Förvaltning av konkursbo skall stå under tillsyn av tillsynsmyndighet.

Regeringen utser vissa kronofogdemyndigheter att vara tillsynsmyndigheter.

Kronofogdemyndighet, som är tillsynsmyndighet, får enligt bestämmelser som regeringen meddelar förordna annan kronofogdemyndighet att handlägga tillsynsuppgift i konkursen.

För tillsynen skall ersättning till staten utgå ur konkursboet enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

* Senaste lydelse 1975: 244.

⁹ Senaste lydelse 1975: 244.

Nuvarande lydelse

Har den, som till ombudsman förordnas, ej förut avlagt domare-ed, gånge sådan ed inför konkursdomaren, innan han tillträder befattningen.

På konkursdomaren ankomme att, när så skäligt prövas, entlediga ombudsmannen och förordna annan i hans ställe.

Uppstår för ombudsmannen laga förfall, äge konkursdomaren förordna annan, att under den tid förfallet varar uppehålla befattningen.

46 §

Sedan förvaltarevalet ägt rum, skola borgenärerna å första borgenärssammanträdet, så framt någon av dem gör framställning därom, välja granskningsmän att med den befogenhet i denna lag sägs å borgenärernas vägnar övervaka förvaltningen. Granskningsmännens antal bestämmes av konkursdomaren. Valet skall ske så, att en var av de närvarande borgenärerna röstar å en granskningsman. Till granskningsmän anses valde, i första rummet den, om vilken borgenärer, vilkas fordringar sammanräknade utgöra största beloppet, förenat sig, och därefter den eller de, som efter huvudtalet erhållit de flesta rösterna.

För varje granskningsman äge de borgenärer, med vilkas röster han valts, utse en suppleant. Rösterna beräknas vid val av suppleant för den i första rummet utsedde granskningsmannen efter fordringsbeloppen och vid val av suppleant för annan granskningsman efter huvudtalet.

Erhålla vid val, som i denna paragraf sägs, två eller flere lika röstetal, skilje lotten dem emellan.

Har val av granskningsmän ej skett å första borgenärssammanträdet och utses därefter förvaltare jämlikt 48 eller 49 §, må å det sam-

Föreslagen lydelse

43 §

På begäran av borgenär skall konkursdomaren förordna granskningsman att med de befogenheter som angivas i denna lag övervaka förvaltningen på borgenärens vägnar. Till granskningsman skall utses den som borgenären föreslår, om han är lämplig.

Om det begäres, skall även ersättare för granskningsmannen utses. Bestämmelserna om granskningsman gälla även för ersättare.

Granskningsman skall entledigas, om han eller borgenären gör framställning därom eller han finnes icke vara lämplig.

Ersättning till granskningsman skall betalas av borgenären.

Nuvarande lydelse

mantråde, å vilket förvaltare tillsättes, val av granskningsmän äga rum efter ty ovan är stadgat.

42 §¹⁰

I fråga om utseende av konkursförvaltare gälla, att den eller de, åt vilka förvaltningen anförtros, skola äga sådan insikt och erfarenhet, som med hänsyn till boets omfattning och beskaffenhet erfordras för förvaltningens behöriga handhavande.

Konkursförvaltare må ej den vara, som står under förmynderskap eller är i konkurstillstånd; ej den, som är förklarad ovärdig att vidare nyttjas i rikets tjänst eller eljest på grund av honom dömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning; ej den, som genom utslag, vilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till straffpåföljd, varom sist förmäles, eller som är under framtiden ställd för brott, vilket kan medföra sådan påföljd; ej heller den, som blivit dömd ovärdig att föra annans talan inför rätta.

Den som är anställd vid domstol må ej förordnas till konkursförvaltare.

43 §

Då konkurs uppstått, skall konkursdomaren utan dröjsmål utse förvaltare att omhänderväsa boet till dess vid första borgenärssammanträdet förvaltare utsetts och, där annan utsetts, denne tillträtt befattningen.

45 §

Vid första borgenärssammanträdet välje borgenärerna förvaltare att i stället för den enligt 43 § utsedde förvaltaren omhänderväsa konkursboet. Har konkursdomaren efter vad i 52 § är stadgat förordnat, att konkursboets förvaltning

Föreslagen lydelse

44 §

Konkursförvaltare skall ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver, atnjuta borgenärernas förtroende samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget.

Den som är anställd vid domstol får ej vara förvaltare.

45 §

Då konkurs uppstått, skall konkursdomaren utan dröjsmål, efter hörande av tillsynsmyndigheten, utse förvaltare att handha förvaltningen av boet till dess vid första borgenärssammanträdet förvaltare utsetts och, där annan utsetts, denne tillträtt befattningen.

46 §

Vid första borgenärssammanträdet skall konkursdomaren, sedan han hört tillsynsmyndigheten och närvarande borgenärer, utse förvaltare att i fortsättningen handha förvaltningen av konkursboet. Har konkursdomaren efter vad i 50 § är

¹⁰ Senaste lydelse 1970: 848.

Nuvarande lydelse

skall vara delad, skall förvaltare väljas särskilt för varje del av förvaltningen. Såsom borgenärernas beslut gälla den mening, varom bland närvarande borgenärer de förena sig, vilkas fordringar sammanräknade utgöra största beloppet, så framt dessa borgenärer därjämte utgöra minst en tredjedel av de röstande. Kan beslut på sådant sätt ej åstadkommas, gälla den mening konkursdomaren biträder.

Konkursdomaren skall tillse, att icke någon, på vilken borgenärernas val fallit, är obehörig att vara förvaltare jämlikt 42 § andra eller tredje stycket eller i saknad av sådan insikt och erfarenhet, som avses i 42 § första stycket, eller eljest icke lämplig att handhava förvaltningen. Där sådant fall föreligger, åligger det konkursdomaren att utse annan förvaltare i stället för den av borgenärerna valde.

Kommer icke någon borgenär tillstädes, varde förvaltare tillsatt av konkursdomaren.

47 §

Borgenär, som utsetts till förvaltare eller granskningsman, må ej utan giltigt skäl undandraga sig uppdraget.

48 §

Finner konkursdomaren efter första borgenärssammanträdet erforderligt, att antalet förvaltare ökas, skola borgenärerna av konkursdomaren kallas att sammanträda inför honom för att utse det antal förvaltare, som ytterligare erfordras; och skall därvid vad i 45 § är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Rättens ombudsman, förvaltare, granskningsman eller borgenär äge hos konkursdomaren göra framställning om ökning av antalet förvaltare.

Föreslagen lydelse

stadgat förordnat, att konkursboets förvaltning skall vara delad, skall förvaltare utses särskilt för varje del av förvaltningen.

47 §

Finner konkursdomaren efter första borgenärssammanträdet erforderligt, att antalet förvaltare ökas, skola borgenärerna av konkursdomaren kallas att sammanträda inför honom. Vid sammanträdet skall konkursdomaren utse det antal förvaltare, som ytterligare erfordras; och skall därvid vad i 46 § är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Tillsynsmyndigheten, förvaltare, granskningsman eller borgenär äge hos konkursdomaren göra framställning om ökning av antalet förvaltare.

Nuvarande lydelse

49 §

Avgår förvaltare efter första borgenärssammanträdet *eller avgår granskningsman, för vilken suppleant ej finnes*, skall konkursdomaren kalla borgenärerna att sammanträda inför honom *för att utse efterträdare till den avgångne*, och skola därvid i fråga om val av förvaltare bestämmelserna i 45 § och i fråga om val av granskningsman bestämmelserna i 46 § om val av suppleant för granskningsman äga motsvarande tillämpning.

Vad sålunda är stadgat gälle dock ej, där flere förvaltare *eller granskningsmän äro* och någon av dem avgår samt konkursdomaren efter rättens ombudsmans hörande finner det ej vara nödigt, att annan utses i den avgångnes ställe.

50 §

Har förvaltare avgått och skall efterträdare åt honom utses, äge konkursdomaren, där så erfordras, förordna om befattningens upprätthållande tills nytt val ägt rum.

Har förvaltare laga förfall eller är han efter ty i 80 § tredje stycket stadgas försatt ur tjänstgöring, må konkursdomaren utse annan att under tiden fullgöra hans åligganden.

52 §

Där konkursdomaren finner delning av konkursboets förvaltning emellan flere förvaltare böra äga rum, ankomme på honom att där om förordna; och bestämme konkursdomaren därvid tillika, efter vilka grunder delningen skall ske. Rättens ombudsman, förvaltare,

Föreslagen lydelse

48 §

Avgår förvaltare efter första borgenärssammanträdet, skall konkursdomaren kalla borgenärerna att sammanträda inför honom. *Vid sammanträdet skall efterträdare till den avgångne utses*, och skola därvid bestämmelserna i 46 § äga motsvarande tillämpning.

Vad sålunda är stadgat gälle dock ej, där flere förvaltare äro och någon av dem avgår samt konkursdomaren efter tillsynsmyndighetens hörande finner det ej vara nödigt att utse annan i den avgångnes ställe.

Avgår förvaltare sedan fråga uppkommit om avskrivning av konkursen enligt 186 §, skall borgenärssammanträde som avses i första stycket ej utsättas, så länge frågan är under prövning.

49 §

Har förvaltare avgått *efter första borgenärssammanträdet* och skall efterträdare åt honom utses, äge konkursdomaren, där så erfordras, förordna om befattningens upprätthållande tills ny förvaltare utsetts enligt 48 §.

Har förvaltare laga förfall eller är han efter ty i 80 § andra stycket stadgas försatt ur tjänstgöring, må konkursdomaren utse annan att under tiden fullgöra hans åligganden.

50 §

Där konkursdomaren finner delning av konkursboets förvaltning emellan flere förvaltare böra äga rum, ankomme på honom att där om förordna; och bestämme konkursdomaren därvid tillika, efter vilka grunder delningen skall ske. Tillsynsmyndigheten, förvaltare,

Nuvarande lydelse

granskningsman eller borgenär äge hos konkursdomaren göra framställning om delning av förvaltningen.

Hava flere förvaltare förvaltningen odelad, må de ej annorledes än samfällt avhända boet någon rättighet eller vidtaga åtgärd, som kan för boet medföra någon förpliktelse.

Äro förvaltarne två och kunna de ej enas beträffande åtgärd eller beslut, som enligt denna lag på dem ankommer, eller äro förvaltarne flere än två och föreligger ej flertal för viss mening, skall saken hänskjutas till *ombudsmannen*, och gälle den mening *han* biträder.

Då flere förvaltare utsetts, skola de bland sig välja en att i fall, som avses i denna lag, mottaga meddelanden eller handlingar, som skola tillställas förvaltaren, ävensom förvara handlingar, som böra hållas tillgängliga. Om val, som nu sagts, skola konkursdomaren och *ombudsmannen* underrättas.

Föreslagen lydelse

granskningsman eller borgenär äge hos konkursdomaren göra framställning om delning av förvaltningen.

Hava flere förvaltare förvaltningen odelad, må de ej annorledes än samfällt avhända boet någon rättighet eller vidtaga åtgärd, som kan för boet medföra någon förpliktelse.

Äro förvaltarne två och kunna de ej enas beträffande åtgärd eller beslut, som enligt denna lag på dem ankommer, eller äro förvaltarne flere än två och föreligger ej flertal för viss mening, skall saken hänskjutas till *tillsynsmyndigheten*, och gälle den mening *denna* biträder.

Då flere förvaltare utsetts, skola de bland sig välja en att i fall, som avses i denna lag, mottaga meddelanden eller handlingar, som skola tillställas förvaltaren, ävensom förvara handlingar, som böra hållas tillgängliga. Om val, som nu sagts, skola konkursdomaren och *tillsynsmyndigheten* underrättas.

50 a §

Om konkursdomaren av särskilda skäl finner det erforderligt, får han efter tillsynsmyndighetens hörande uppdraga åt lämplig person att biträda förvaltaren med råd vid konkursförvaltningen eller att som förlikningsman biträda konkursdomaren med utredning och förlikning i tvistefråga som uppkommit genom anmärkning mot bevakning eller att fullgöra båda dessa uppgifter.

Den som är anställd vid domstol får ej inneha uppdrag som avses i första stycket.

När uppdraget är slutfört, skall anmälan genast göras till konkursdomaren. Vid denna anmälan skall fogas en redogörelse för det arbete uppdraget medfört.

Konkursdomaren skall återkalla

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

meddelat uppdrag, när anmälan enligt tredje stycket har inkommit eller det i annat fall finns skäl till återkallelse.

Den som har fullgjort uppdrag enligt denna paragraf är berättigad till arvode av konkursboet. Arvodet bestämmes av konkursdomaren efter tillsynsmyndighetens och förvaltarens hörande. I fråga om arvode äga 82 § andra och tredje styckena samt 83 § motsvarande tillämpning.

51 §

För förvaltare skall förordnande utfärdas av konkursdomaren.

53 §

Förvaltaren åligger att med iakttagande av de i denna lag meddelade bestämmelser besörja de ärenden, som röra borgenärernas gemensamma rätt och bästa, samt vidtaga alla åtgärder, som främja en förmanlig och snabb utredning av boet.

51 §

Förvaltaren åligger att med iakttagande av de i denna lag meddelade bestämmelser besörja de ärenden, som röra borgenärernas gemensamma rätt och bästa, samt vidtaga alla åtgärder, som främja en förmanlig och snabb utredning av boet.

51 a §

I viktigare frågor skall förvaltaren höra särskilt berörda borgenärer, om det ej finns hinder häremot. Förvaltaren skall i sådana frågor även höra gäldenären, om det lämpligen kan ske.

52 §

Om förvaltaren finner det nödvändigt, får han anlita sakkunnigt biträde för viss förvaltningsåtgärd.

54 §¹¹

Den enligt 43 § utsedde förvaltaren skall så snart ske kan *ej mindre* omhändertaga gäldenärens bo med de böcker och andra handlingar, som röra boet, samt, där gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit

53 §

Den enligt 45 § utsedde förvaltaren skall så snart ske kan omhändertaga gäldenärens bo med de böcker och andra handlingar, som röra boet, samt, där gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokfö-

¹¹ Senaste lydelse 1975: 244.

Nuvarande lydelse

bokföringsskyldig, i *hans handelsböcker* å lämpligt ställe göra anteckning om dagen för omhändertagandet, *än* även förrätta uppteckning av tillgångar och skulder i boet med uppgift å varje borgenärs namn, boningsort och postadress, *så ock* å nämnda böcker och handlingar. Där så *befinnes* nödigt, må *förvaltaren för bouppteckningsförrättningen anlita sakkunnigt biträde*. I bouppteckningen skola tillgångarna upptagas till de värden, som de efter noggrann uppskattning prövas äga. Vid bouppteckningsförrättningen skall gäldenären vara tillstådes och under edsförpliktelse redligen uppgiva boet. Har av gäldenären under edsförpliktelse underskriven bouppteckning förut ingivits till konkursdomaren och finner förvaltaren densamma tillförlitlig, vare upprättande av ny bouppteckning ej av nöden.

Då bouppteckning upprättas av förvaltaren, skall ett exemplar därav tillställas konkursdomaren inom en vecka från det beslutet om konkurs meddelades. Möter i något fall hinder härför, åligge förvaltaren att inom nämnda tid tillställa konkursdomaren förteckning å borgenärerna, upptagande varje borgenärs namn, boningsort och postadress samt att därefter så snart ske kan inkomma med bouppteckningen. Godkänner förvaltaren till konkursdomaren förut ingiven bouppteckning, göra anmälan därom inom tid, som nyss sagts.

Föreslagen lydelse

ringsskyldig, i *omhändertaget räkenskapsmaterial* å lämpligt ställe göra anteckning om dagen för omhändertagandet. *Förvaltaren skall* även förrätta uppteckning av tillgångar och skulder i boet med uppgift å varje borgenärs namn, boningsort och postadress *samt* å nämnda böcker och handlingar. I bouppteckningen skola tillgångarna upptagas till de värden, som de efter noggrann uppskattning prövas äga, *och beträffande skulderna angivas, i vad mån de avse lön eller pension*. Vid bouppteckningsförrättningen skall gäldenären vara tillstådes och under edsförpliktelse redligen uppgiva boet. Är gäldenären *juridisk person och finnas flera ställföreträdare, gäller denna skyldighet dock icke för sådan ställföreträdare vars närvaro förvaltaren anser sakna betydelse för boutredningen*. Har av gäldenären under edsförpliktelse underskriven bouppteckning förut ingivits till konkursdomaren och finner förvaltaren densamma tillförlitlig, vare upprättande av ny bouppteckning ej av nöden.

Då bouppteckning upprättas av förvaltaren, skall ett exemplar därav tillställas konkursdomaren *och tillsynsmyndigheten* inom en vecka från det beslutet om konkurs meddelades. Möter i något fall hinder härför, åligge förvaltaren att inom nämnda tid tillställa konkursdomaren *och tillsynsmyndigheten* förteckning å borgenärerna, upptagande varje borgenärs namn, boningsort och postadress samt att därefter så snart ske kan inkomma med bouppteckningen. Godkänner förvaltaren till konkursdomaren förut ingiven bouppteckning, göra anmälan därom inom tid, som nyss sagts.

54 §

Förvaltaren får, om det behövs, påkalla handräckning av krono-

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

fogdemyndigheten för att kunna omhändertaga eller annars få tillgång till gäldenärens bo med de böcker och andra handlingar som röra boet. Kronofogdemyndigheten får härvid genomsöka hus, rum eller förvaringsställe och, om tillträde behövs till utrymme som är tillslutet, låta öppna lås eller bereda sig tillträde på annat sätt. Kronofogdemyndigheten får även i övrigt använda tvång i den mån det behövs för det avsedda ändamålet och det kan anses befogat med hänsyn till omständigheterna. Våld mot person får dock brukas endast om kronofogdemyndigheten möter motstånd och i den mån det med hänsyn till ändamålet med ingripandet kan anses försvarligt.

I fråga om klagan över kronofogdemyndighets beslut eller åtgärd enligt första stycket äga bestämmelserna i utsökningsslagen (1877:31 s. 1) om klagan över utmätning i allmänhet motsvarande tillämpning.

55 §¹²

Förvaltaren skall under rättens ombudsmans inscende så snart ske kan upprätta skriftlig berättelse om boets tillstånd, så ock om orsakerna till gäldenärens obestånd, så vitt de kunnat utrönas. I berättelsen skall upptagas en översikt över tillgångar och gäld av olika slag även som särskilt anmärkas, huruvida skäl原因 anledning förefinnes till antagande, att gäldenären gjort sig skyldig till brottsligt förhållande mot sina borgenärer. Förefinnes anledning till antagande, som nyss sagts, skall grunden därför angivas. Om gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, varde i berättelsen tillika anmärkt, vilka handelsböcker han hållit och huru de

Förvaltaren skall så snart ske kan upprätta skriftlig berättelse om boets tillstånd, så ock om orsakerna till gäldenärens obestånd, så vitt de kunnat utrönas. I berättelsen skall upptagas en översikt över tillgångar och gäld av olika slag även som särskilt anmärkas, huruvida förhållande har förekommit som kan föranleda återvinning till konkursboet och huruvida skäl原因 anledning förefinnes till antagande, att gäldenären gjort sig skyldig till gäldenärsbrott. Förefinnes anledning till antagande, som nyss sagts, skall grunden därför angivas. Om gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, varde i berättelsen tillika anmärkt, vilket bok-

¹² Senaste lydelse 1975: 244.

Nuvarande lydelse

blivit förda; och skall i sådant fall vid berättelsen fogas den av gäldenären senast uppgjorda balansräkningen. Berättelsen skall underskrivas av förvaltaren.

Avskrift av berättelsen med den balansräkning, som må vara därvid fogad, skall av förvaltaren utan dröjsmål tillställas konkursdomaren ävensom hållas tillgänglig för borgenärer, som vilja taga del av densamma; och äge varje borgenär, som det begär, att mot ersättning för kostnaden få avskrift av berättelsen sig tillsänd.

Föreslagen lydelse

föringssystem han har tillämpat och hur bokföringsskyldigheten har fullgjorts; och skall i sådant fall vid berättelsen fogas den av gäldenären senast uppgjorda balansräkningen.

Avskrift av berättelsen med den balansräkning, som må vara därvid fogad, skall av förvaltaren utan dröjsmål tillställas konkursdomaren och tillsynsmyndigheten samt varje borgenär, som det begär.

Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för gäldenärsbrott, skall han omedelbart underrätta allmän åklagare därom och därvid angiva grunden för misstanken.

56 §¹³

Är konkursen icke avslutad vid utgången av näst efter första borgenärssammanträdet infallande juni eller december månad, skall förvaltaren inom fjorton dagar därefter till rättens ombudsman avlämna berättelse, vari alla de åtgärder noggrant angivas, som vidtagits för förvaltningens bringande till slut; åliggande det förvaltaren att sedermera under konkursens fortgång för varje halvår inom fjorton dagar från utgången därav avgiva sådan berättelse. Har, då berättelse avgivits, mer än ett år förflutit från det beslutet om konkurs meddelades, skall berättelsen tillika innehålla fullständig upplysning om orsakerna till att konkursen icke avslutats.

Berättelsen skall av ombudsmannen granskas och inom två veckor från mottagandet ingivas till konkursdomaren jämte de anmärkningar, till vilka ombudsmannen må hava funnit fog.

Är konkursen icke avslutad vid utgången av näst efter första borgenärssammanträdet infallande mars eller september månad, skall förvaltaren inom två veckor därefter till tillsynsmyndigheten avlämna berättelse, vari alla de åtgärder noggrant angivas, som vidtagits för förvaltningens bringande till slut; åliggande det förvaltaren att sedermera under konkursens fortgång inom två veckor från utgången av varje mars och september månad avgiva sådan berättelse för det dessförinnan förflutna halvåret. Har, då berättelse avgivits, mer än ett år förflutit från det beslutet om konkurs meddelades, skall berättelsen tillika innehålla fullständig upplysning om orsakerna till att konkursen icke avslutats.

Förvaltaren skall utan dröjsmål lämna konkursdomaren avskrift av berättelsen.

¹³ Senaste lydelse 1975: 244.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

57 §

Förvaltaren skall föra bok, vari boets inkomster och utgifter i penningar dag efter dag antecknas.

Vad salunda är stadgat må ej lända till inskränkning i den bokföringsskyldighet, som särskilt kan vara föreskriven.

Förvaltaren skall, oavsett vad som gäller i fråga om bokföringsskyldighet för gäldenären, löpande bokföra in- och utbetalningar, om ej med hänsyn till särskilda förhållanden god redovisningssed påkallar att bokföringen sker på annat sätt.

Förvaltaren skall bevara räkenskapsmaterialet under minst tio år från utgången av det kalenderår då konkursen avslutades. I övrigt tillämpas 22 § bokföringslagen (1976:125).

Första stycket medför ej inskränkning i den bokföringsskyldighet som kan vara särskilt föreskriven för att möjliggöra kontroll över viss verksamhet.

Beträffande skyldighet att sörja för underlag för deklarations- och uppgiftsskyldighet och för kontroll därav finnas särskilda bestämmelser.

58 §¹⁴

Penningar, som inflyta under förvaltningen av konkursbo, skola, i den mån de icke äro erforderliga till bestridande av löpande utgifter, av förvaltaren inom en vecka från det de influtit å konkursboets räkning mot ränta insättas i bank, som av rättens ombudsman godkännes. Till bestridande av löpande utgifter må ej mer innehållas än av ombudsmannen medgives.

Penningar, som inflyta under förvaltningen av konkursbo, skola, i den mån de icke äro erforderliga till bestridande av löpande utgifter, av förvaltaren inom en vecka från det de influtit å konkursboets räkning mot ränta insättas i bank.

Försummar förvaltaren att inom ovan föreskrivna tid insätta influtna medel, vare han skyldig att å belopp, som obehörigen innehållits, erlägga ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den dag insättning bort ske.

Så länge konkursen pågår, avlämne förvaltaren inom en vecka från utgången av mars, juni, september och december månader varje år till ombudsmannen räkning över boets inkomster och utgifter i

Så länge konkursen pågår, avlämne förvaltaren inom två veckor från utgången av mars, juni, september och december månader varje år till tillsynsmyndigheten räkning över boets inkomster och ut-

¹⁴ Senaste lydelse 1975: 646.

Nuvarande lydelse

penningar under det gångna kvartalet. Har under någon del av kvartalet penningar innesatt i bank, skall vid räkningen fogas av banken till riktigheten bestyrkt uppgift å de insättningar och uttagningar, som må hava under kvartalet förekommit. *Räkningarna skola av ombudsmannen granskas ävensom hållas tillgängliga för borgenärerna och gäldenären.*

Även efter konkursens avslutande skall förvaltaren hava boets medel insatta i bank, till dess lyftning påkallas av därtill berättigad borgenär. Förvaltaren skall underrätta konkursdomaren, i vilken bank medlen inneså, och inom *en vecka* från utgången av varje kalenderår till *rättens ombudsman* för granskning avgiva redovisning som i tredje stycket sägs. När medel ej vidare finnas att lyfta, skall *ombudsmannen* göra anmälan därom hos *konkursdomaren*.

59 §

Rättens ombudsman skall göra sig noga underrättad om boets tillstånd samt under konkursen hålla noggrann uppsikt över förvaltningen. När helst han finner det lämpligt, äge han verkställa inventering av boets kassa och övriga tillgångar ävensom fordra redovisning av förvaltaren.

Rättens ombudsman ävensom granskningsman skall hava tillgång till böcker och andra handlingar, som röra boet; äge ock av förvaltaren på begäran erhålla upplysningar om boet och dess förvaltning.

Föreslagen lydelse

gifter i penningar under det gångna kvartalet. Har under någon del av kvartalet penningar innesatt i bank, skall vid räkningen fogas av banken till riktigheten bestyrkt uppgift å de insättningar och uttagningar, som må hava under kvartalet förekommit. *Förvaltaren skall lämna avskrift av räkningen till konkursdomaren.*

Även efter konkursens avslutande skall förvaltaren hava boets medel insatta i bank, till dess lyftning påkallas av därtill berättigad borgenär. Förvaltaren skall underrätta *tillsynsmyndigheten*, i vilken bank medlen inneså, och inom *två veckor* från utgången av varje kalenderår till *myndigheten* för granskning avgiva redovisning som i tredje stycket sägs. När medel ej vidare finnas att lyfta, skall *förvaltaren* göra anmälan därom hos *tillsynsmyndigheten*.

59 §

Tillsynsmyndigheten skall övervaka att förvaltningen bedrives på ett ändamålsenligt sätt i överensstämmelse med denna lag och andra författningar. Därvid skall särskilt tillses att *avvecklingen* av konkursen *icke fördröjes i onödan*. När *myndigheten* finner det lämpligt, får den inventera *konkursboets* kassa och övriga tillgångar samt fordra redovisning av förvaltaren. Om särskilda omständigheter föranleda det, får *myndigheten* utse en eller flera revisorer för granskning av boets räkenskaper och förvaltningen i övrigt.

60 §

Tillsynsmyndigheten ävensom granskningsman skall hava tillgång till böcker och andra handlingar, som röra boet; äge ock av förvaltaren på begäran erhålla upplysningar om boet och dess förvaltning.

Nuvarande lydelse

Av redovisningshandlingar, som förvaltaren ingivit till rättens ombudsman, äge borgenär, så ock gäldenären taga del.

Rättens ombudsman och förvaltare vare skyldiga att meddela upplysningar om boet och dess förvaltning ej mindre då konkursdomaren det begär än även på begäran av borgenär eller gäldenären.

60 §

Har gäldenär idkat rörelse, äge förvaltaren efter gäldenärens hörande låta den rörelse, där sådant enligt lag kan ske, fortsättas för konkursboets räkning i den mån det är nödvändigt för en ändamålsenlig utredning av boet; inhämta dock rättens ombudsmans samtycke till rörelsens fortsättande. Samma lag vare, där förvaltaren sedan rörelsen nedlagts vill ånyo öppna densamma. Vägrar ombudsmannen sitt samtycke eller yrkar någon borgenär eller gäldenären, att rörelse, som med ombudsmannens samtycke fortgår, skall nedläggas, skola borgenärerna kallas till sammanträde för att besluta i ärendet. Ej må rörelsen fortsättas längre tid än ett år från första borgenärssammanträdet, där ej borgenärer, vilkas fordringar uppgå till minst fyra femtedelar av de i ärendets prövning deltagande borgenärernas fordringar, därom äro ense samt dessa borgenärer därjämte utgöra minst en fjärdedel av de röstande.

61 §

Före första borgenärssammanträdet må ej försäljning av egendom i boet äga rum utöver vad av bestämmelserna i 23, 24, 60 och 73 §§ kan föranledas.

Vad sålunda stadgas äge dock ej tillämpning beträffande lös egendom, som är utsatt för förskämning

Föreslagen lydelse

Tillsynsmyndigheten och förvaltare vare skyldiga att på begäran meddela upplysningar om boet och dess förvaltning till konkursdomaren, borgenär eller gäldenären. Tillsynsmyndigheten är vidare skyldig att på begäran meddela sådana upplysningar till granskningsman.

61 §

Har gäldenär idkat rörelse, äge förvaltaren låta den rörelse, där sådant enligt lag kan ske, fortsättas för konkursboets räkning i den mån det befinnes ändamålsenligt. Samma lag vare, där förvaltaren sedan rörelsen nedlagts vill ånyo öppna densamma. Ej må rörelsen fortsättas längre tid än ett år från första borgenärssammanträdet, där ej särskilda skäl föreligga.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar allt för kostsam vård. Saknas medel till bestridande av utgifter för boet, må ock under tid, som avses i första stycket, försäljning av annan lös egendom äga rum, dock ej utöver vad för ändamålet provas nödigt; och bör, om gäldenären därtill anvisar viss egendom, den egendom i främsta rummet uttagas, såvitt det lämpligen kan ske.

Till försäljning, varom i andra stycket förmåles, inhämta förvaltarens samtycke av rättens ombudsman, som ock äge bestämma, om försäljningen skall ske å auktion eller under hand. Innan ombudsmannen meddelar sitt beslut, skall han höra gäldenären, där det lämpligen kan ske.

62 §¹⁵

Efter första borgenärssammanträdet skall boets egendom säljas så snart ske kan, där ej annat föranledes av bestämmelserna i 60, 63, 64 och 66 §§, 70 § andra stycket, 71 § femte stycket samt 149 § andra stycket.

Boets egendom skall säljas så snart det lämpligen kan ske, där ej annat föranledes av bestämmelserna i 61, 63 och 66 §§, 70 § andra stycket, 71 § femte stycket samt 149 § andra stycket.

63 §

Har gäldenär i hovrätten anfört besvär över beslut, varigenom han försetts i konkurs, må ej mot hans bestridande försäljning av egendom i boet äga rum förrän hovrätten utlåtit sig i anledning av besvären.

Utan hinder av första stycket får försäljning av egendom i boet äga rum, om det föranledes av bestämmelserna i 23, 24, 61 och 73 §§. Vidare får lös egendom säljas, om den är utsatt för förskämning eller snar förstörelse eller hastigt faller i värde eller kräver allt för kostsam vård. I den mån medel saknas till betalning av utgifter för boet, får även annan lös egendom säljas.

¹⁵ Senaste lydelse 1955: 236.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*66 §¹⁶

Inkommer gäldenären med ackordsförslag, må egendomen i boet ej säljas utan *rättens ombudsmans samtycke*, innan ackordsfrågan blivit avgjord. Vad som sagts nu utgör ej hinder mot försäljning, om sådan är förenlig med ackordsförslaget eller behövs för ändamål som angives i 171 §.

Inkommer gäldenären med ackordsförslag, må egendomen i boet ej säljas, innan ackordsfrågan blivit avgjord. Vad som sagts nu utgör ej hinder mot försäljning, om sådan är förenlig med ackordsförslaget eller *föranledes av skäl som sägs i 63 § andra stycket första och andra meningarna eller behövs för ändamål som angives i 171 § eller särskilda skäl annars föreligga*.

67 §¹⁷

Vad i 63, 64 och 66 §§ är stadgat om uppskov med försäljning av egendom i boet utgöre ej hinder för sådan försäljning, som enligt 61 § må äga rum jämväl före första borgenärssammanträdet.

Påyrkar inteckningshavare eller annan borgenär, som för sin fordran har förmånsrätt i viss egendom, att den egendom, vari förmånsrätten gäller, skall säljas genom förvaltarens försorg, och har hans rätt till betalning ur egendomen efter bevakning i konkursen lämnats obestridd eller fastställts genom dom, som äger laga kraft, må anstånd med försäljning äga rum endast om *rättens ombudsman* och förvaltaren *anse* detta nödvändigt för att förhindra att avsevärd förlust vållas konkursboet eller genomförandet av ackord väsentligt försvåras samt anstånd ej är obilligt mot borgenären.

Påyrkar inteckningshavare eller annan borgenär, som för sin fordran har förmånsrätt i viss egendom, att den egendom, vari förmånsrätten gäller, skall säljas genom förvaltarens försorg, och har hans rätt till betalning ur egendomen efter bevakning i konkursen lämnats obestridd eller fastställts genom dom, som äger laga kraft, må anstånd med försäljning äga rum endast om förvaltaren *anser* detta nödvändigt för att förhindra att avsevärd förlust vållas konkursboet eller genomförandet av ackord väsentligt försvåras samt anstånd ej är obilligt mot borgenären.

70 §¹⁸

Finnes i boet fast egendom, äge förvaltaren hos vederbörande myndighet begära försäljning därav i den ordning som gäller för utmätt sådan egendom. Egendomen må jämväl säljas i annan ordning, så framt förvaltaren finner det för boet fördelaktigare och *rättens ombuds-*

Finnes i boet fast egendom, äge förvaltaren hos vederbörande myndighet begära försäljning därav i den ordning som gäller för utmätt sådan egendom. Egendomen må jämväl säljas i annan ordning, så framt förvaltaren finner det för boet fördelaktigare.

¹⁶ Senaste lydelse 1970: 848.

¹⁷ Senaste lydelse 1970: 848.

¹⁸ Senaste lydelse 1971: 1045.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

man till försäljningen lämnar bifall; vägrar han bifall, begäre förvaltaren borgenärernas samtycke. När det lämpligen kan ske, skall förvaltaren inhämta gäldenärens mening beträffande försäljningen.

Har auktion å fast egendom, som hör till boet, hållits i den ordning som gäller för utmätt sådan egendom utan att försäljning kommit till stånd, må förvaltaren underlåta att vidtaga ytterligare åtgärder för egendomens försäljning. Har auktion i nyssnämnda ordning ej ägt rum, men föreligger anledning till antagande, att sådan auktion ej kommer att leda till försäljning, äge förvaltaren *med samtycke av ombudsmannen* underlåta att föranstalta om egendomens avyttrande, där de borgenärer som i konkursen bevakat fordringar, vilka skola utgå med särskild förmånsrätt ur egendomen, samtycka därtill.

Har auktion å fast egendom, som hör till boet, hållits i den ordning som gäller för utmätt sådan egendom utan att försäljning kommit till stånd, må förvaltaren underlåta att vidtaga ytterligare åtgärder för egendomens försäljning. Har auktion i nyssnämnda ordning ej ägt rum, men föreligger anledning till antagande, att sådan auktion ej kommer att leda till försäljning, äge förvaltaren underlåta att föranstalta om egendomens avyttrande, där de borgenärer som i konkursen bevakat fordringar, vilka skola utgå med särskild förmånsrätt ur egendomen, samtycka därtill.

Varder auktion å boets fasta egendom utsatt att hållas i den ordning som gäller för utmätt sådan egendom, älligge det förvaltaren att före bevakningssammanträdet avlämna behållning, som under konkursen av egendomen uppkommit. Behållning som ej avlämnas före bevakningssammanträdet skall, om egendomen säljes, avlämnas före tillträdesdagen och i annat fall innan slututdelning i konkursen sker.

Förvaltaren skall även senast vid bevakningssammanträde för auktion på fast egendom anmäla arvode, annan kostnad och i konkursen bevakade fordringar som böra beaktas vid egendomens försäljning. Förvaltaren skall genom brev underrätta borgenär om anmälan som han gör på dennes vägnar.

71 §¹⁹

Vill förvaltaren efter första borgenärssammanträdet låta försäljning av lös egendom, som icke sker genom fortsättande av gäldenärens rörelse, äga rum annorledes än å auktion, begäre samtycke därtill av rättens ombudsman eller, om han vägrar, av borgenärerna. Innan ombudsmannen meddelar sitt beslut, skall han höra gäldenären, där det lämpligen kan ske.

Försäljning av lös egendom, som icke sker genom fortsättande av gäldenärens rörelse, skall äga rum på auktion eller i annan ordning efter vad förvaltaren finner vara mest fördelaktigt för boet.

¹⁹ Senaste lydelse 1975: 1251.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Lös egendom, vari borgenär har panträtt eller annan särskild förmånsrätt, må ej i något fall utan hans samtycke säljas annorledes än å auktion, så framt hans rätt är av försäljningen beroende.

Samtycke som avses i första och andra styckena fordras icke, när förvaltaren vill genom fondkommissionär sälja på fondbörs noterat värdepapper till gällande börspris. Samtycke enligt andra stycket fordras ej heller för försäljning av lös egendom genom fortsättande av gäldenärens rörelse.

Samtycke som avses i andra stycket fordras icke, när förvaltaren vill genom fondkommissionär sälja på fondbörs noterat värdepapper till gällande börspris eller när fråga är om försäljning av lös egendom genom fortsättande av gäldenärens rörelse.

Skall fartyg, som ej är infört i skeppsregistret eller i motsvarande utländska register, gods i fartyg eller gods i luftfartyg säljas, äge förvaltaren, där egendomen finnes inom riket, begära försäljning i den ordning som gäller för utmätt sådan egendom.

Är fråga om försäljning av registrerat skepp, av luftfartyg eller av intecknade reservdelar till luftfartyg och finnes egendomen inom riket, skall vad i 70 § första och andra styckena sägs äga motsvarande tillämpning.

Skall gäldenären tillkommande rätt till andel i inteckning som belastar hans luftfartyg eller till sådant fartyg hörande reservdelar säljas, låte förvaltaren innan försäljning sker anskaffa särskild inteckningshandling å det gäldenären tillkommande beloppet, där laga hinder däremot icke möter. Skall försäljning ske av inteckningshandling, som innehaves av gäldenären och för vilken han är personligen ansvarig, vare förvaltaren pliktig att, där ej gäldenären medger, att handlingen må försäljas med bibehållande av hans ansvarighet, förse handlingen med påskrift, varigenom gäldenären frikallas från ansvarighet.

Bestämmelserna i 70 § sista stycket äga motsvarande tillämpning, när gäldenären tillhörig lös egendom under konkursen skall säljas i den ordning som gäller för utmätt sådan egendom. I sådant fall skall förvaltaren dessutom, i den mån det är påkallat, i ärendet föra talan för borgenärer som ha förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen (1970: 979) samt genom brev underrätta borgenär om yrkande som han framställer på dennes vägnar.

76 §²⁰

Finner förvaltaren det i 74 § föreskrivna kungörelsesätt icke vara ägnat att bereda kungörelsen nödig offentlighet, ankomme på honom att vidtaga de ytterligare åtgärder, som må anses erforderliga. Skulle han i något fall anse tillfyllest, att auktionen kungöres i mindre utsträckning än i nämnda paragraf stadgas, begäre samtycke därtill av

Förvaltaren får, när egendom skall säljas på auktion genom hans försorg, låta kungöra auktionen i mindre utsträckning än som följer av 74 § första stycket, om han anser det tillfyllest. Inskränkning i fråga om kungörande av auktion å fast egendom, registrerat skepp, luftfartyg eller intecknade reservdelar till luftfartyg må dock icke

²⁰ Senaste lydelse 1973: 1132 (jfr 1975: 918).

Nuvarande lydelse

rättens ombudsman. Inskränkning i fråga om kungörande av auktion å fast egendom, registrerat skepp, luftfartyg eller intecknade reservdelar till luftfartyg må dock icke äga rum utan gäldenärens samtycke; ej heller må sådan inskränkning ske beträffande kungörande av auktion å annan lös egendom, vari borgenär har panträtt eller annan särskild förmånsrätt, som avses i förmånsrättslagen (1970: 979), med mindre den borgenär samtycker därtill.

Föreslagen lydelse

äga rum utan gäldenärens samtycke; ej heller må sådan inskränkning ske beträffande kungörande av auktion å annan lös egendom, vari borgenär har panträtt eller annan särskild förmånsrätt, som avses i förmånsrättslagen (1970: 979), med mindre den borgenär samtycker därtill.

77 §²¹

Förvaltaren vare pliktig att så snart *ske kan* vidtaga nödiga åtgärder för indrivning av utestående fordringar; dock må i den ordning, som i 64 § är stadgad beträffande uppskov med försäljning av boets egendom, beslutas uppskov med indrivning av boets fordringar, och skall, om sådant uppskov besluts, vad i 65 § för där avsett fall föreskrives äga motsvarande tillämpning. Kan fordran ej indrivas utan att rättegång eller lagsökning eller mål om betalningsföreläggande anhängiggöres eller skiljedom påkallas, gälle vad i 79 § finnes stadgat. Anhängiggöres ej rättegång eller lagsökning eller mål om betalningsföreläggande eller påkallas ej skiljedom och kommer ej heller förlikning till stånd på sätt nedan sägs, må fordringen förtryttas såsom annan lös egendom.

Förvaltaren skall så snart *det lämpligen kan ske* vidtaga nödiga åtgärder för indrivning av utestående fordringar. Anhängiggöres ej rättegång eller lagsökning eller mål om betalningsföreläggande eller påkallas ej skiljedom och kommer ej heller förlikning till stånd på sätt nedan sägs, må fordringen förtryttas såsom annan lös egendom.

78 §²²

Har förlikningsanbud gjorts angående osäker eller tvistig tillgång och finner förvaltaren fördelaktigt för konkursboet att anbudet antages, skall han inhämta samtycke därtill av borgenärerna, när tillgången utgöres av fast egendom, och eljest av rättens ombudsman.

Har förlikningsanbud gjorts angående osäker eller tvistig tillgång, får förvaltaren antaga anbudet, om han finner det fördelaktigt för konkursboet. Ställer gäldenären säkerhet för vad som bjudes genom förlikningen, har han rätt att själv utföra tvisten.

²¹ Senaste lydelse 1946: 809.

²² Senaste lydelse 1971: 498.

*Navarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Godkänner denne ej anbudet, äger förvaltaren hänskjuta frågan till borgenärerna. När det lämpligen kan ske, skall förvaltaren inhämta gäldenärens mening innan förlikning ingås. Motsätter sig gäldenären förlikningen och ställer han säkerhet för vad som bjudes genom den, har han rätt att själv utföra tvisten.

80 §

Visar förvaltare motvilja, oskicklighet eller försummelse vid fullgörandet av sitt uppdrag, må rättsens ombudsman, granskningsman, borgenär eller gäldenären hos konkursdomaren göra anmälan om förhållandet.

Göres sådan anmälan eller finner konkursdomaren eljest anledning till anmärkning mot förvaltare, äge konkursdomaren efter omständigheterna tillhålla honom att fullgöra sina alligganden eller skilja honom från befattningen.

Innan förvaltare må skiljas från befattningen, inhämta konkursdomaren, där ej anmälan, som ovan sägs, gjorts av ombudsmannen, yttrande från denne. Efter första borgenärssammanträdet må förvaltare ej entledigas förrän borgenärerna vid sammanträde, som av konkursdomaren utlysts, erhållit tillfälle att inför honom yttra sig i ärendet. Konkursdomaren äge likväl, om han finner skäl därtill, i avbidan på borgenärernas yttrande försätta förvaltare ur tjänstgöring; dock må det ej ske innan yttrande från ombudsmannen, där sådant skall avgivas, inkommit till konkursdomaren.

Förvaltare skall på egen begäran entledigas av konkursdomaren, om han visar skäl till det. Förvaltare som finnes icke vara lämplig eller av annan orsak bör skiljas från uppdraget skall av konkursdomaren entledigas efter framställning av tillsynsmyndigheten, granskningsman, borgenär eller gäldenären.

Förvaltare må ej entledigas utan att tillsynsmyndigheten erhållit tillfälle att yttra sig. Efter första borgenärssammanträdet må förvaltare ej entledigas förrän borgenärerna vid sammanträde, som av konkursdomaren utlysts, erhållit tillfälle att inför honom yttra sig i ärendet. Konkursdomaren äge likväl, om han finner skäl därtill, i avbidan på borgenärernas yttrande försätta förvaltare ur tjänstgöring; dock må det ej ske innan tillsynsmyndigheten erhållit tillfälle att yttra sig.

81 §²³

Finnes i boet egendom, vari särskild förmånsrätt äger rum, skall,

Finnes i boet egendom, vari särskild förmånsrätt äger rum, skall,

²³ Senaste lydelse 1967: 229.

Nuvarande lydelse

så vitt det inverkar på de borgenärers rätt, som icke i den egendom hava sådan förmånsrätt, av egendomens avkastning och köpeskillning gäldas kostnaden för egendomens vård och försäljning ävensom det arvode till rättsens ombudsman och förvaltare, som enligt vad i 82 och 83 §§ stadgas skall utgå för egendomen.

Då särskild förmånsrätt äger rum i boet tillhörig egendom, må ej till förfång för någon, som äger sådan förmånsrätt eller förmånsrätt, som skall beaktas framför den särskilda, av egendomens avkastning och köpeskillning gäldas annan konkurskostnad än ovan sagts; dock att, där den särskilda förmånsrätten grundar sig på företagsinteckning, av egendomen må bestridas jämväl övriga konkurskostnader, i den mån boet eljest ej lämnar tillgång därtill.

82 §

Arvode till rättsens ombudsman och till förvaltare bestämmes av rätten; äro flere förvaltare, skall för envar bestämmas särskilt arvode.

Arvode till förvaltare bestämmes av rätten; äro flere förvaltare, skall för envar bestämmas särskilt arvode.

Sådant arvode må icke sättas till högre belopp än som med avseende å det arbete uppdraget krävt, den omsorg och skicklighet, varmed det utförts, samt boets omfattning må anses utgöra skälig ersättning för uppdraget.

Ej må arvode efter tid räknas.

83 §

Arvode till rättsens ombudsman ävensom arvode till förvaltare skall bestämmas till visst belopp i ett för allt, utan så är att jämlikt 81 § må anses erforderligt, att för egendom, som avses i sagda paragraf, beräknas särskilt arvode. Sådant särskilt arvode må kunna bestämmas innan arvodesfrågan i övrigt avgöres.

Arvode till förvaltare skall bestämmas till visst belopp i ett för allt, utan så är att jämlikt 81 § må anses erforderligt, att för egendom, som avses i sagda paragraf, beräknas särskilt arvode. Sådant särskilt arvode må kunna bestämmas innan arvodesfrågan i övrigt avgöres.

Vid bestämmandet av särskilt arvode, som ovan sägs, skall vad i 82 § stadgas om de grunder, efter vilka arvode skall beräknas, äga motsvarande tillämpning.

84 §

Arvode till rättsens ombudsman och till förvaltare bestämmes efter därom hos konkursdomaren gjord framställning från den till arvode

Arvode till förvaltare bestämmes efter därom hos konkursdomaren gjord framställning från den till arvode berättigade; och bör, där det

Nuvarande lydelse

berättigade; och hör, där det lämpligen kan ske, arvode på en gång bestämmas för samtliga därtill berättigade. Framställning, som nyss sagts, skall angiva det belopp, som i arvode fordras, och, där bestämmande av särskilt arvode för viss egendom kan ifrågakomma, jämväl det belopp, som i sådant avseende äskas. Vid framställningen skall fogas ej mindre redogörelse för det arbete uppdraget medfört än även specificerad räkning, utvisande det fordrade beloppets fördelning på de olika förvaltningsåtgärderna. Har förvaltare för viss förvaltningsåtgärd, såsom förrättande av bouppteckning, utförande av rättegång, hållande av auktion eller dylikt, anlitat annan och har gottgörelse därför tillgodoförts *denne* eller har ersättning för utgifter tillgodoförts *rättens ombudsman eller* förvaltare, skall sådant angivas i redogörelsen.

Kan fråga uppkomma om bestämmande av särskilt arvode för viss egendom, ällige förvaltaren att tillhandahålla konkursdomaren förteckning över kända rättsägare, som hava särskild förmånsrätt i egendomen.

85 §²⁴

Då framställning om bestämmande av arvode inkommit, utsatte konkursdomaren dag för ärendets handläggning vid rätten. Avser framställning allenast bestämmande av särskilt arvode för viss egendom, äge dock konkursdomaren pröva, huruvida skäl att företaga frågan därom innan arvode i övrigt bestämmes må anses föreligga.

Sedan dag för ärendets handläggning vid rätten blivit utsatt, skall konkursdomaren genom kungörelse, som minst tio dagar före den utsatta dagen införes en gång i *Post- och Inrikes Tidningar* och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen, utfärda kallelse å vederbörande rättsägare att vid rätten utföra sin talan; och skall därjämte särskild kallelse medde-

lämpligen kan ske, arvode på en gång bestämmas för samtliga därtill berättigade. Framställning, som nyss sagts, skall angiva det belopp, som i arvode fordras, och, där bestämmande av särskilt arvode för viss egendom kan ifrågakomma, jämväl det belopp, som i sådant avseende äskas. Vid framställningen skall fogas ej mindre redogörelse för det arbete uppdraget medfört än även specificerad räkning, utvisande det fordrade beloppets fördelning på de olika förvaltningsåtgärderna. Har förvaltare anlitat *biträde som avses i 52 §* och har gottgörelse därför tillgodoförts *biträdet* eller har ersättning för utgifter tillgodoförts förvaltare, skall sådant angivas i redogörelsen.

Sedan dag för ärendets handläggning vid rätten blivit utsatt, skall konkursdomaren i god tid före den utsatta dagen till borgenär, som hos konkursdomaren begärt att bli underrättad, samt till den, för vilken arvode skall bestämmas, och gäldenären sända underrättelse om tid och plats för handläggningen vid rätten. Underrättelse skall innehålla uppgift om belopp, som i arvode fordras. I fall, som omför-

²⁴ Senaste lydelse 1977: 675.

Nuvarande lydelse

las den, för vilken arvode skall bestämmas, så ock gäldenären. Kallelse skall innehålla underrättelse om belopp, som i arvode fordras. I fall, som omförmäles i 84 § andra stycket, äge den, som har panträtt i den egendom, varom fråga är, föra talan i ärendet, ändå att han ej i konkursen bevakat sin fordran; skolande konkursdomaren i god tid till envar, som har särskild förmånsrätt i egendomen och vars adress är känd, översända kallelse, som nyss sagts. Är sådant fall för handen, att frågan om arvode ej inverkar på borgenärernas rätt, skall kungörelse, varom ovan stadgats, ej utfärdas, men varje särskild kallelse meddelad den, för vilken arvode skall bestämmas, så ock gäldenären.

Då fråga är om bestämmande av arvode till förvaltare, skall konkursdomaren inhämta yttrande i ärendet av rättens ombudsman.

Föreslagen lydelse

mäles i 84 § andra stycket, skall konkursdomaren i god tid till envar, som har särskild förmånsrätt i egendomen och vars adress är känd, översända underrättelse, som nyss sagts.

Konkursdomaren skall inhämta yttrande i ärendet av tillsynsmyndigheten.

86 §

Rättens ombudsman äge ej uppbära arvode förrän slutredovisning avgivits i konkursen, utan så är att han därförinnan avgår; och må ej arvode uppbäras av förvaltare förrän han avgivit slutredovisning för sin förvaltning.

Förvaltare får ej uppbära arvode förrän han avgivit slutredovisning för sin förvaltning.

86 a §²⁵

Utan hinder av vad i 82–86 §§ finnes stadgat häremot stridande må rättens ombudsman och förvaltare, om det med hänsyn till omfattningen av det arbete uppdraget medfört, den tid under vilken konkursen varat och ytterligare beräknas pågå samt övriga förhållanden finnes påkallat av synnerliga skäl, av konkursdomaren tillerkännas skäligt belopp att utgå i avbidan på att arvode slutligen bestämmas. Framställning därom skall angiva

Utan hinder av vad i 82–86 §§ finnes stadgat häremot stridande må förvaltare, om det med hänsyn till omfattningen av det arbete uppdraget medfört, den tid under vilken konkursen varat och ytterligare beräknas pågå samt övriga förhållanden finnes påkallat av synnerliga skäl, av konkursdomaren tillerkännas skäligt belopp att utgå i avbidan på att arvode slutligen bestämmas. Framställning därom skall angiva det belopp som fordras ävensom de

²⁵ Senaste lydelse 1959:181.

Nuvarande lydelse

det belopp som fordras ävensom de skäl vilka åberopas för erhållande av sådan betalning. Vid framställningen skall fogas redogörelse för det arbete uppdraget medfört samt uppgift om boets ekonomiska ställning. *Över framställning, som gjorts av förvaltare, skall konkursdomaren inhämta yttrande av rätts ombudsman.*

Föreslagen lydelse

skäl vilka åberopas för erhållande av sådan betalning. Vid framställningen skall fogas redogörelse för det arbete uppdraget medfört samt uppgift om boets ekonomiska ställning. *Konkursdomaren skall inhämta yttrande i ärendet av tillsynsmyndigheten.*

4 kap.

Om gäldenärs skyldigheter under konkursen samt rätt till underhåll, så ock om bouppteckningsed av annan än gäldenären.

Gäldenärens skyldigheter m. m.

88 §

Gäldenär må ej efter det beslut om hans försättande i konkurs meddelats och innan han avlagt den i 91 § föreskrivna bouppteckningsed utan samtycke av rätts ombudsman begiva sig från den ort, där han är bosatt. Senare under konkursen må gäldenären ej utan samtycke av ombudsmannen begiva sig längre bort än att han kan en vecka efter kallelse personligen infinna sig inom rätts domsaga å ort, där hans närvaro påkallas; vare ock gäldenären skyldig att för ombudsmannen och förvaltaren uppgiva stället, där han vistas, och, om det är utom domsagan, viss därinom bosatt person, till vilken kallelse ä honom må lämnas.

Gäldenären får ej efter det beslut om hans försättande i konkurs meddelats och innan ed enligt 91 § har avlagts begiva sig från riket utan samtycke av konkursdomaren. Om det senare under konkursen skäligen kan befaras att gäldenären genom att begiva sig från riket undandrager sig skyldighet som föreskrives i denna lag, får förbud meddelas honom att lämna riket.

Kan det skäligen befaras att gäldenären åsidosätter förbud att begiva sig från riket, får han åläggas att lämna ifrån sig sitt pass till tillsynsmyndigheten.

Kan det skäligen befaras att gäldenären genom att begiva sig från den ort där han är bosatt undandrager sig skyldighet som föreskrives i denna lag, får förbud meddelas honom att lämna orten.

Beslut om reseförbud eller om åläggande för gäldenären att lämna ifrån sig pass meddelas av konkursdomaren på begäran av förvaltaren eller tillsynsmyndigheten. När skäl för sådant beslut ej längre föreligger, skall beslutet omedelbart hävas.

Innan beslut meddelas i fråga som avses i denna paragraf, skall konkursdomaren bereda gäldenä-

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

ren, förvaltaren och tillsynsmyndigheten tillfälle att yttra sig, om det lämpligen kan ske och det ej finnes vara utan betydelse. Konkursdomaren får också hålla förhandling i frågan.

Byter gäldenären vistelseort, skall han meddela förvaltaren var han vistas.

88 a §

Har gäldenären enligt 14 b § lämnat ifrån sig sitt pass, skall konkursdomaren omedelbart efter konkursbeslutet pröva om gäldenären skall återfå passet. Kan det skäli- gen befaras att gäldenären åsido- sätter förbud att begiva sig från ri- ket, har han ej rätt att återfå pas- set.

89 §

Gäldenär vare pliktig giva kon- kursdomaren, rättens ombudsman, förvaltare och granskningsman ävensom, vid borgenärssamman- träde, borgenärerna de upplysning- ar om boet, som de begära.

Vid borgenärssammanträde skall gäldenären vara tillstades, så framt han ej är hindrad av laga förfall. Vill gäldenären, utan att sådant hin- der föreligger, från sammanträde utebliva, tage konkursdomarens el- ler, om sammanträdet skall hållas inför rättens ombudsman, dennes samtycke därtill. Utebliver gälde- nären från sammanträde, vare hans utevaro ej hinder för handläggning av de ärenden, som där skola före- komma.

Gäldenären skall lämna kon- kursdomaren, tillsynsmyndigheten, förvaltare och granskningsman de upplysningar om boet, som de be- gära.

Vid borgenärssammanträde skall gäldenären vara tillstades, så framt han ej är hindrad av laga förfall. Vill gäldenären, utan att sådant hin- der föreligger, från sammanträde utebliva, tage konkursdomarens samtycke därtill. Utebliver gälde- nären från sammanträde, vare hans utevaro ej hinder för handläggning av de ärenden, som där skola före- komma.

91 §

Gäldenär vare pliktig att inför konkursdomaren med ed fästa den i anledning av konkursen upprätta- de bouppteckningens riktighet. Då eden skall avläggas, göra gäldenä- ren först de tillägg till bouppteck- ningen eller de ändringar däri, som han må finna påkallade, och betyge

Gäldenären skall inför konkurs- domaren avlägga boupptecknings- ed. Han skall därvid göra de tillägg till eller ändringar i den med anled- ning av konkursen upprättade bo- uppteckningen som han finner på- kallade och med ed betyga att bo- uppteckningen med gjorda tillägg

Nuvarande lydelse

därefter med ed, att bouppteckningen (med däri av honom gjorda tillägg eller ändringar) är riktig, så att honom veterligen *icke* någon tillgång eller skuld utelämnats, *ej* heller någon tillgång eller skuld, som *ej* hör till boet, upptagits.

Föreslagen lydelse

eller ändringar är riktig, så att *det ej* honom veterligen *har* oriktigt utelämnats eller upptagits någon tillgång eller skuld.

Är gäldenären juridisk person och finnas flera ställföreträdare, behöver bouppteckningsed *ej* avläggas av sådan ställföreträdare vars edgång förvaltaren anser sakna betydelse för bouppteckningen.

92 §

Den i 91 § föreskrivna bouppteckningsed skall avläggas vid första borgenärssammanträdet. Är gäldenären av laga förfall hindrad att då avlägga eden eller är till följd av särskilda omständigheter bouppteckningen då ännu *ej* till konkursdomaren inkommen, kalle konkursdomaren, sedan förfallet upphört eller bouppteckningen inkommit, så snart ske kan gäldenären att infinna sig för edgångens fullgörande; och varde rättsens ombudsman och förvaltaren underrättade därom.

Är gäldenären häktad eller avlägset boende, må konkursdomaren tillåta honom att fullgöra edgången inför den domstol eller konkursdomare, som är närmast; är gäldenären sjuk, äge konkursdomaren låta honom hemma i sin bostad avlägga eden.

Den i 91 § föreskrivna bouppteckningsed skall avläggas vid första borgenärssammanträdet. Är gäldenären av laga förfall hindrad att då avlägga eden eller är till följd av särskilda omständigheter bouppteckningen då ännu *ej* till konkursdomaren inkommen, kalle konkursdomaren, sedan förfallet upphört eller bouppteckningen inkommit, så snart ske kan gäldenären att infinna sig för edgångens fullgörande; och varde tillsynsmyndigheten och förvaltaren underrättade därom.

När anledning förekommer, får konkursdomaren tillåta gäldenären att avlägga eden inför annan konkursdomare. Är gäldenären sjuk, får eden avläggas där han vistas.

93 §²⁶

I fall, då det åligger förmyndare att avlägga sådan ed, som omförmäles i 91 §, vare jämväl den omyndige, om han fyllt femton år, pliktig att avlägga eden, så framt förvaltaren eller borgenär det yrkar samt *ej* sådana särskilda omständigheter föreligga, att anledning till edgången saknas. Är gäldenär gift åligger samma skyldighet hans make.

Gäldenärs barn eller, där gäldenären är död, hans stärbhusdel-

I fall, då det åligger förmyndare att avlägga bouppteckningsed, vare jämväl den omyndige, om han fyllt femton år, pliktig att avlägga eden, så framt förvaltaren eller borgenär det yrkar samt *ej* sådana särskilda omständigheter föreligga, att anledning till edgången saknas.

Annan än gäldenären är skyldig att på yrkande av förvaltaren eller

²⁶ Senaste lydelse 1971: 878.

Nuvarande lydelse

ägare, så ock gäldenärens husfolk och tjänare vare, om det kan antagas, att de äga kunskap om boet, pliktige att på yrkande av förvaltaren eller borgenär avlägga ed, som nyss nämnts. Har någon haft egen- dom, som hör till boet, om händer, vare han pliktig att uppgiva vad han omhänderhaft och med ed fäst- ta uppgiften, så framt förvaltaren eller borgenär det yrkar.

Edgångsyrkande, som ovan i denna paragraf avses, skall göras hos konkursdomaren. Har sådant yrkande framställts, kalle konkursdomaren den, av vilken edgång äs- kas, att infinna sig inför konkursdo- maren å tid och ställe, som av ho- nom bestämmas; underrätte ock därom rättens ombudsman och för- valtaren samt, där edgångsyrkan- det framställts av borgenär, denne. Medgives yrkandet, varde, om det kan ske, edgången genast fullgjord; kan det ej ske vid tillfället, meddele konkursdomaren beslut om tid och ställe, då eden skall inför honom avläggas. Medgives ej yrkandet, varde frågan om edgång skall äga rum hänskjuten till rätten; och va- re, där rätten bifaller edgångsy- rkandet, om edgångens fullgörande inför konkursdomaren lag, som nyss sagts. Bestämmelserna i 92 § andra stycket skola i fall, varom här är fråga, äga motsvarande till- lämpning.

94 §

Undandrager sig gäldenär att fullgöra vad honom enligt 54, 88, 89, 91 eller 93 § åligger eller över- träder gäldenär förbud, varom stadgas i 88 §, må han efter omstän- digheterna hämtas eller genom häk- te tillhållas att fullgöra sin skyldig- het.

Föreslagen lydelse

borgenär avlägga boupptecknings- ed eller beediga viss uppgift i bo- uppteckningen, om det kan antagas att sådan edgång är av betydelse för bourtredningen.

Edgångsyrkande, som ovan i denna paragraf avses, skall göras hos konkursdomaren. Har sådant yrkande framställts, kalle konkursdomaren den, av vilken edgång äs- kas, att infinna sig inför konkursdo- maren å tid och ställe, som av ho- nom bestämmas; underrätte ock därom tillsynsmyndigheten och för- valtaren samt, där edgångsyrkan- det framställts av borgenär, denne. Medgives yrkandet, varde, om det kan ske, edgången genast fullgjord; kan det ej ske vid tillfället, meddele konkursdomaren beslut om tid och ställe, då eden skall inför honom avläggas. Medgives ej yrkandet, varde frågan om edgång skall äga rum hänskjuten till rätten; och va- re, där rätten bifaller edgångsy- rkandet, om edgångens fullgörande inför konkursdomaren lag, som nyss sagts. Bestämmelserna i 92 § andra stycket skola i fall, varom här är fråga, äga motsvarande till- lämpning.

Undandrager sig gäldenären att fullgöra vad honom enligt 53, 88, 89, 91 eller 93 § åligger eller över- träder han reseförbud, varom stad- gas i 88 §, må han efter omständig- heterna hämtas eller genom häkte tillhållas att fullgöra sin skyldighet. Detsamma gäller, om det skäligen kan befaras att gäldenären undan- drager sig skyldighet eller överträ- der förbud som nu har angetts och, beträffande häktning, särskild an- ledning förekommer.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Undandraget sig annan att fullgöra edgång, som blivit honom enligt 93 § förelagd, varde hämtad eller genom föreläggande av vite eller genom häkte tillhållen att fullgöra sin skyldighet.

Varder någon efter ty nu är stadgat hållen i häkte, skall kostnaden härför gäldas av allmänna medel.

95 §²⁷

På konkursdomaren ankomme att förordna om vidtagande av åtgärd enligt 94 § och att utdöma förelagt vite. Har någon för tredje insatts i häkte, skall konkursdomaren, då anledning till hans kvarhållande ej längre är för handen, genast förordna om hans lösgivande. Den, som insatts i häkte, skall senast var fjortonde dag inställas för konkursdomaren.

Det ankommer på konkursdomaren att på begäran av förvaltaren eller tillsynsmyndigheten förordna om vidtagande av åtgärd enligt 94 § och att utdöma förelagt vite.

Har någon insatts i häkte, skall konkursdomaren, då anledning till hans kvarhållande ej längre är för handen, genast förordna om hans lösgivande. Den, som insatts i häkte, skall senast var fjortonde dag inställas för konkursdomaren. Ingen får under konkursen hållas häktad längre tid än tre månader.

Innan beslut meddelas i fråga som avses i denna paragraf, skall konkursdomaren bereda gäldenären, förvaltaren och tillsynsmyndigheten tillfälle att yttra sig, om det lämpligen kan ske och det ej finnes vara utan betydelse. Konkursdomaren får också hålla förhandling i frågan.

95 a §

Är gäldenären häktad med stöd av 14 b §, skall konkursdomaren eller, i fall då konkursansökningen prövas av rätten, denna i samband med konkursbeslutet pröva om gäldenären fortfarande skall vara häktad. Föreligga skäl till häktning enligt 94 §, skall häktningen bestå.

96 §

Har reseförbud meddelats gäldenär, förfälle förbudet, så snart gäldenären avlagt den i 91 § föreskrivna houppteckningsed.

Om gäldenären är juridisk person, äga 88 §, 88 a §, 89 § första stycket, 94 § första och tredje styckena, 95 § samt 95 a § tillämpning även på styrelseledamot, verkställande direktör och likvidator som avgått eller entledigats senare än ett år före dagen då konkursansökan kom in till konkursdomaren.

²⁷ Senaste lydelse 1946: 809.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

98 §²⁸

Förvaltaren skall i samråd med rättens ombudsman handlägga fråga om vad som får utgå enligt 97 §. Uppkommer tvist, äger 27 § fjärde stycket motsvarande tillämpning.

Förvaltaren skall handlägga fråga om vad som får utgå enligt 97 §. Uppkommer tvist, äga 27 § fjärde och femte styckena motsvarande tillämpning.

99 §

Gäldenär vare berättigad att av konkursboet erhålla vad som erfordras för resa och uppehälle, när han enligt vad i denna lag stadgas har att inställa sig hos konkursdomaren eller annorstädes, dock ej mera, om han vistas utom rättens domsaga, än som tarvades, om han uppehölle sig därinom å ort, där han sist vistades.

Gäldenär vare berättigad att av konkursboet erhålla vad som erfordras för resa och uppehälle, när han enligt vad i denna lag stadgas har att inställa sig hos konkursdomaren eller annorstädes, dock ej mera, om han vistas utom rättens domsaga, än som tarvades, om han uppehölle sig därinom å ort, där han sist vistades. Vad nu sagts gäller även beträffande sådan förutvarande ställföreträdare som avses i 96 §.

Angående ersättning till gäldenären för inställelse vid sammanträde i anledning av anmärkning mot efterbevakning stadgas i 111 §.

Annan än den som avses i första stycket är berättigad att av konkursboet erhålla ersättning för inställelse enligt 93 § andra stycket efter vad konkursdomaren prövar skäligt.

102 §

Så snart bevakningstiden gått till ända, överlämne konkursdomaren det ena exemplaret av de inkomna bevakningshandlingarna till rättens ombudsman, som har att skyndsamt upprätta en förteckning, utvisande för varje bevakad fordran dess belopp och, om förmånsrätt yrkats, den åberopade grunden därför samt den plats i förmånsrättsordningen, som enligt det framställda yrkandet skulle tillkomma fordringen. Förteckningen skall upprättas i två exemplar, av vilka det ena skall biläggas de till ombudsmannen överlämnade bevakningshand-

Så snart bevakningstiden gått till ända, överlämne konkursdomaren det ena exemplaret av de inkomna bevakningshandlingarna till förvaltaren, som har att skyndsamt upprätta en förteckning, utvisande för varje bevakad fordran dess belopp och, om förmånsrätt yrkats, den åberopade grunden därför samt den plats i förmånsrättsordningen, som enligt det framställda yrkandet skulle tillkomma fordringen. Förteckningen skall upprättas i två exemplar, av vilka det ena skall biläggas de till förvaltaren överlämnade bevakningshandlingarna och det

²⁸ Senaste lydelse 1968: 625.

Nuvarande lydelse

lingarna och det andra tillställas konkursdomaren för att jämte det andra exemplaret av handlingarna vara att tillgå hos honom.

Föreslagen lydelse

andra tillställas konkursdomaren för att jämte det andra exemplaret av handlingarna vara att tillgå hos honom.

103 §²⁹

Efter bevakningstidens utgång bestämme konkursdomaren utan dröjsmål efter samråd med *rättens ombudsman* och förvaltaren ej mindre viss tid, inom vilken anmärkningar må framställas mot de bevakade fordringarna, och ställe, varest de till *ombudsmannen* överlämnade bevakningshandlingarna skola hållas tillgängliga för granskning, än även tid och ställe för det borgenärssammanträde, som enligt 108 § skall hållas inför *ombudsmannen*, därest anmärkningar framställas.

Anmärkningstiden skall bestämmas till minst två, högst fyra veckor från bevakningstidens utgång: *dock må konkursdomaren, där det provas oundgängligen nödigt, fastställa längre anmärkningstid än nu sagts.* Det i 108 § omförmälda sammanträde må icke hållas tidigare än två eller senare än fyra veckor från utgången av anmärkningstiden.

Konkursdomaren bestämme ock viss dag inom fjorton dagar från nyssnämnda sammanträde, å vilken, därest förlikning ej träffas, målet angående de tvistiga fordringarna skall vid rätten förekomma. Där det i särskilt fall befinnes nödvändigt, må målet utsättas till senare tidpunkt.

De avgöranden som avses i första och tredje styckena får träffas före utgången av bevakningstiden, om det lämpligen kan ske.

Efter bevakningstidens utgång bestämme konkursdomaren utan dröjsmål efter samråd med förvaltaren ej mindre viss tid, inom vilken anmärkningar må framställas mot de bevakade fordringarna, och ställe, varest de till *förvaltaren* överlämnade bevakningshandlingarna skola hållas tillgängliga för granskning, än även tid och ställe för det borgenärssammanträde, som enligt 108 § skall hållas inför *konkursdomaren*, därest anmärkningar framställas. *Avgörandet får träffas före utgången av bevakningstiden, om det lämpligen kan ske.*

Anmärkningstiden skall bestämmas till minst två, högst fyra veckor från bevakningstidens utgång. *Om det med hänsyn till förhållandena i konkursen är erforderligt, får dock längre anmärkningstid fastställas. Det i 108 § omförmälda sammanträde må icke hållas tidigare än två eller senare än fyra veckor från utgången av anmärkningstiden.*

²⁹ Senaste lydelse 1975: 244.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

107 §

Efter anmärkningstidens utgång *varde, där anmärkning gjorts, det ena exemplaret av anmärkningsskriften genast av konkursdomaren överlämnat till rättens ombudsman; och skall ombudsmannen ofördröjligen till varje borgenär, mot vars bevakning anmärkning är framställd och vars adress är känd, med posten översända avskrift av anmärkningsskriften i vad den rör hans bevakning med erinran om tid och ställe för det i 108 § omförmälda borgenärssammanträde.*

Efter anmärkningstidens utgång *skall konkursdomaren ofördröjligen till varje borgenär, mot vars bevakning anmärkning är framställd och vars adress är känd, med posten översända avskrift av anmärkningsskriften i vad den rör hans bevakning med erinran om tid och ställe för det i 108 § omförmälda borgenärssammanträde.*

108 §³⁰

De tvistefrågor, som uppkommit därigenom att anmärkningar framställts, skola företagas till handläggning vid borgenärssammanträde inför rättens ombudsman. Därvid äga förvaltaren, borgenärerna och gäldenären föra talan; och böra de borgenärer, mot vilkas bevakningar anmärkning gjorts, ingiva skriftliga svaromål och bifoga de handlingar, som styrka deras talan.

De tvistefrågor, som uppkommit därigenom att anmärkningar framställts *och som ej blivit förlikta genom medverkan av förlikningsman som avses i 50 a § eller på annat sätt, skola företagas till handläggning vid borgenärssammanträde inför konkursdomaren. Därvid äga förvaltaren, borgenärerna och gäldenären föra talan; och böra de borgenärer, mot vilkas bevakningar anmärkning gjorts, ingiva skriftliga svaromål och bifoga de handlingar, som styrka deras talan.*

Förvaltaren skall vara tillstädes vid sammanträdet, så framt han ej har laga förfall; dock vare hans utevaro ej hinder för ärendets handläggning.

På ombudsmannen ankomme att söka genom förhör med de närvarande utreda tvistefrågorna och däri åstadkomma förlikning. Medgiva samtliga närvarande, att anmärkning må förfalla, eller inskränka de densamma, äge ej den, som uteblivit, därå tala.

Konkursdomaren skall vid sammanträdet utreda tvistefrågorna och söka åstadkomma förlikning. Om alla närvarande medgiva att anmärkning förfaller eller inskränka den eller uppdraga åt förvaltaren att sluta förlikning med borgenär mot vars bevakning anmärkning gjorts, gäller det även för den som uteblivit. Äro både borgenär och borgensman eller annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fördran närvarande och kunna de icke enas, gäller bor-

³⁰ Senaste lydelse 1957: 97.

Nuvarande lydelse

Finnes anmärkning, varom förlikning ej blivit träffad, skall frågan hänskjutas till rätten.

Efter borgenärssammanträdet tillställa ombudsmannen så snart ske kan konkursdomaren protokoll över sammanträdet, innehållande om och i vad mån förlikning skett och vilka anspråk såsom stridiga återstå. Vid protokollet skola fogas å sammanträdet ingivna handlingar.

Föreslagen lydelse

genärens mening, om ej de andra lösa ut honom eller ställa betryggande säkerhet för fordringen.

Finnes anmärkning, varom förlikning ej blivit träffad, skall frågan hänskjutas till rätten. Konkursdomaren skall vid sammanträdet slut bestämma när rättens handläggning av tvistefrågorna skall äga rum. Om det är möjligt, skall handläggningen ske omedelbart i anslutning till sammanträdet. Tvistefrågor som ej behandlas omedelbart av rätten skall sättas ut att förekomma viss dag inom fyra veckor efter sammanträdet eller, om särskilda skäl föreligga, senare dag.

111 §³¹

Vill borgenär efter utgången av den för bevakning av fordringar utsatta tid anmäla fordran, må det ske i den ordning, som i 101 § är stadgad angående bevakning.

Då efterbevakning sålunda gjorts, överlämne konkursdomaren genast det ena exemplaret av bevakningshandlingarna till *rättens ombudsman*; låte ock en gång i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen, kungöra, att efterbevakning skett, så ock viss tid, inom vilken anmärkningar må framställas mot bevakningen, ställe, varest de till *ombudsmannen* överlämnade bevakningshandlingarna skola hållas tillgängliga för granskning, tid och ställe för sam-

Då efterbevakning sålunda gjorts, överlämne konkursdomaren genast det ena exemplaret av bevakningshandlingarna till *förvaltaren*; låte ock en gång i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen, kungöra, att efterbevakning skett, så ock viss tid, inom vilken anmärkningar må framställas mot bevakningen, ställe, varest de till *förvaltaren* överlämnade bevakningshandlingarna skola hållas tillgängliga för granskning *samt* tid och ställe för sammanträde inför

³¹ Senaste lydelse 1977: 675.

Nuvarande lydelse

mantråde inför ombudsmannen, därest i anledning av anmärkning sammantråde varder erforderligt, samt viss dag, å vilken, om förlikning ej träffas, målet angående den tvistiga fordringen skall vid rätten förekomma.

Anmärkningstiden må ej utgöra mindre än två eller mera än fyra veckor från den dag ovanberörda kungörelse infördes i Post- och Inrikes Tidningar. Sammanträdet inför ombudsmannen skall hållas inom fyra veckor från anmärkningstidens utgång.

Om innehållet i kungörelsen åligge konkursdomaren att med posten avsända meddelande till gäldenären och, där den efterbevakandes adress är känd, till denne ävensom särskilt underrätta ombudsmannen och förvaltaren.

I övrigt lände beträffande efterbevakning i tillämpliga delar till efterättelse vad ovan stadgats om bevakning.

Hava flere efterbevakningar gjorts, skola de, såvitt ske kan, handläggas gemensamt.

Ersättning till rättens ombudsman, förvaltare och gäldenären för inställelse vid sammantråde i anledning av anmärkning mot efterbevakning skall gäldas av borgenär, som gjort efterbevakningen; och vare borgenären jämväl skyldig att gottgöra kostnaden för kungörelse och annan underrättelse om efterbevakningen. Hava flere borgenärer gjort efterbevakning, svare de en för alla och alla för en för kostnad, som är gemensam för efterbevakningarna.

113 §

Talan mot dom, varigenom anmärkning mot bevakning ogillats, må fullföljas ej mindre av förvaltaren än av borgenär och gäldenären. I fråga om sådan talans fullföljande av förvaltaren skall vad i 79 § för där avsedda full stadgas äga motsvarande tillämpning.

Föreslagen lydelse

konkursdomaren, därest i anledning av anmärkning sammantråde varder erforderligt.

Anmärkningstiden må ej utgöra mindre än två eller mera än fyra veckor från den dag ovanberörda kungörelse infördes i Post- och Inrikes Tidningar. Sammanträdet inför konkursdomaren skall hållas inom fyra veckor från anmärkningstidens utgång.

Om innehållet i kungörelsen åligge konkursdomaren att med posten avsända meddelande till gäldenären och, där den efterbevakandes adress är känd, till denne ävensom särskilt underrätta förvaltaren.

Ersättning till förvaltare och gäldenären för inställelse vid sammantråde i anledning av anmärkning mot efterbevakning skall gäldas av borgenär, som gjort efterbevakningen; och vare borgenären jämväl skyldig att gottgöra kostnaden för kungörelse och annan underrättelse om efterbevakningen. Hava flere borgenärer gjort efterbevakning, svare de en för alla och alla för en för kostnad, som är gemensam för efterbevakningarna.

Talan mot dom, varigenom anmärkning mot bevakning ogillats, må fullföljas ej mindre av förvaltaren än av borgenär och gäldenären.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

118 §

Då edgångsföreläggande, som avses i 117 §, blivit meddelat, skall konkursdomaren ofördröjligen underrätta *rättens ombudsman och förvaltaren* därom.

Bevis, att borgenär fullgjort honom förelagd edgång, skall så snart det inkommit till konkursdomaren av honom överlämnas till *ombudsmannen*. Har edgångsbevis inkommit till konkursdomaren i fall, som avses i 116 § andra stycket, varde ock det bevis överlämnat till *ombudsmannen*.

Då edgångsföreläggande, som avses i 117 §, blivit meddelat, skall konkursdomaren ofördröjligen underrätta *förvaltaren* därom.

Bevis, att borgenär fullgjort honom förelagd edgång, skall så snart det inkommit till konkursdomaren av honom överlämnas till *förvaltaren*. Har edgångsbevis inkommit till konkursdomaren i fall, som avses i 116 § andra stycket, varde ock det bevis överlämnat till *förvaltaren*.

120 §

Försummar borgenär att inom föreskriven tid till konkursdomaren inkomma med bevis, att borgenären fullgjort honom förelagd edgång, må innan sådant bevis inkommit fordringen ej komma i betraktande såsom bevakad i konkursen; dock varde, där anmärkning mot bevakningen är gjord, tvistefrågan prövad i laga ordning, och gälle om utdelning för fordringen vad därom är i 6 kap. stadgat.

Å borgenärssammanträde, som hålles inför rättens ombudsman efter utgången av den för ingivande av edgångsbevis föreskrivna tid, må fordringen icke komma i betraktande, med mindre edgångsbeviset genom konkursdomarens försorg kommit ombudsmannen tillhanda eller borgenären hos ombudsmannen styrkt, att beviset tillställts konkursdomaren.

123 §³²

Borgenär, som till säkerhet för fordran har panträtt i fast eller lös egendom, vare för tillgodonjutande av rätt till betalning ur den egendom, som sålunda häftar för fordringen, icke skyldig att bevaka fordringen i konkursen.

Borgenär, varom i första stycket förmäles, vare, där det äskas, pliktig att fästa sin fordran med sådan ed, som i 116 § sägs. Å edgången skola föreskrifterna i 116-119 §§ äga motsvarande tillämpning; dock skall beträffande tiden för edgångs-

Borgenär, varom i första stycket förmäles, vare, där det äskas, pliktig att fästa sin fordran med sådan ed, som i 116 § sägs. Å edgången skola föreskrifterna i 116-119 §§ äga motsvarande tillämpning; dock skall beträffande tiden för edgångs-

³² Senaste lydelse 1970: 444.

Nuvarande lydelse

yrkandes framställande gälla, att det må väckas intill dess borgenären uppburit betalning för sin fordran, och må delgivning av edgångsföreläggande ej ske enligt 15 § delgivningslagen. Edgångsyrkandet vare förfallet, där ej underrättelse, som i 116 § första stycket sägs, eller annat bevis, att edgångsföreläggande meddelats, kommit *rättens ombudsman* tillhanda innan kungörelse om framläggande av slututdelningsförslag utfärdats.

Föreslagen lydelse

yrkandes framställande gälla, att det må väckas intill dess borgenären uppburit betalning för sin fordran, och må delgivning av edgångsföreläggande ej ske enligt 15 § delgivningslagen. Edgångsyrkandet vare förfallet, där ej underrättelse, som i 118 § första stycket sägs, eller annat bevis, att edgångsföreläggande meddelats, kommit *förvaltaren* tillhanda innan kungörelse om framläggande av slututdelningsförslag utfärdats.

Försummar borgenären att inom föreskriven tid till konkursdomaren inkomma med bevis, att borgenären fullgjort honom förelagd edgång, varde den egendom, vari panträtten äger rum, såsom annan konkursboets egendom av förvaltaren omhändertagen; och gälle angående borgenärens rätt till betalning vad därom är i 6 kap. stadgat.

126 §³³

På förvaltaren ankomme att bestämma, när utdelning skall äga rum.

Finnes tillgång till gäldande av tio för hundra av bevakade fordringar, som ej utgå med förmånsrätt, må dock förvaltaren ej låta med utdelning för dessa fordringar anstå, med mindre *rättens ombudsman samtycker* därtill.

Finnes tillgång till gäldande av tio för hundra av bevakade fordringar, som ej utgå med förmånsrätt, må dock förvaltaren ej låta med utdelning för dessa fordringar anstå, med mindre *särskilda skäl föreligga*.

Kan utdelning till borgenärer, som hava förmånsrätt och icke jämlikt 143 § lyft betalning för sina fordringar, lämpligen äga rum, må sådan utdelning ej uppskjutas i avbidan på utdelning till andra borgenärer.

Sedan all konkursboets tillgängliga egendom blivit förvandlad i penningar, skall slututdelning ske; dock må ej kungörelse om sådan utdelning utfärdas före utgången av tid, inom vilken borgenär har att ingiva bevis därom att honom förelagd edgång, som i 116 eller 123 § sägs, blivit fullgjord. I fall, varom i 70 § andra stycket eller 71 § femte stycket förmäles, utgöra den omständigheten, att där avsedd egendom icke blivit försäld, ej hinder för slututdelning.

127 §³⁴

Är ackordsförslag beroende på prövning, kan förvaltaren, i den mån det föranledes av förslaget, *med samtycke av rättens ombudsman* låta anstå med utdelning till dess ackordsfrågan blivit avgjord.

Är ackordsförslag beroende på prövning, kan förvaltaren, i den mån det föranledes av förslaget, låta anstå med utdelning till dess ackordsfrågan blivit avgjord.

³³ Senaste lydelse 1955: 236.

³⁴ Senaste lydelse 1970: 848.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

128 §

Då utdelning skall ske, åligge förvaltare att i samråd med rättens ombudsman uppgöra utdelningsförslag. Uppstå därvid skilfaktiga meningar emellan ombudsmannen och förvaltare, varde förslaget upprättat efter ombudsmannens mening.

Då utdelning skall ske, åligge förvaltare att uppgöra utdelningsförslag.

Utdelningsförslag skall för varje däri upptagen borgenär angiva beloppet av hans fordran med den ränta, varå utdelning må vara att beräkna, den förmånsrätt, som må vara med fordringen förenad, samt den utdelning, som belöper på fordringen. Föreligger omständighet, som jämlikt 141 § andra stycket medför inskränkning i borgenärs rätt att lyfta på hans fordran belöpande utdelning, eller har borgenär enligt 143 § uppburit betalning, varde det ock anmärkt i förslaget.

Utdelningsförslag skall vara åtföljt av redogörelse för förvaltningen av egendom, för vilken till utdelning avsedda medel influtit. Av redogörelsen skall framgå, huru mycket genom försäljning eller annorledes influtit för egendomen, samt, där ej hela detta belopp enligt förslaget utdelas, för vilka andra ändamål återstoden tagits i anspråk. Hava medel, som avses i förslaget, influtit för egendom, vari särskild förmånsrätt funnits, skola nu föreskrivna uppgifter lämnas särskild för den egendom.

129 §³⁵

Sedan utdelningsförslag upprättats, skall förslaget med därtill hörande förvaltningsredogörelse hållas tillgängligt för granskning å ställe, som bestämmes av rättens ombudsman efter samråd med förvaltare. Ombudsmannen låte en gång i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen, kungöra, att utdelningsförslag upprättats, så ock från och med vilken dag samt var det kommer att hållas tillgängligt. I kungörelsen skall ock nämnas, att den, som vill klandra förslaget, har att anmäla sitt klander på sätt och inom tid, som stadgas i 130 §.

Det åligger ombudsmannen att ofördröjligen efter utfärdandet av

Sedan utdelningsförslag upprättats, skall förslaget med därtill hörande förvaltningsredogörelse hållas tillgängligt för granskning å tid och ställe som bestämmes av förvaltare. När fråga är om förslag till slututdelning, skall förvaltare bestämma tid och ställe efter samråd med tillsynsmyndigheten. Förvaltare låte en gång i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen, kungöra, att utdelningsförslag upprättats, så ock från och med vilken dag samt var det kommer att hållas tillgängligt. I kungörelsen skall ock nämnas, att den, som vill klandra förslaget, har att anmäla sitt klander på sätt och inom tid, som stadgas i 130 §.

Det åligger förvaltare att ofördröjligen efter utfärdandet av ovan-

³⁵ Senaste lydelse 1977: 675.

Nuvarande lydelse

ovannämnda kungörelse dels tillställa konkursdomaren ett exemplar av utdelningsförslaget och förvaltningsredogörelsen, dels ock till gäldenären och varje i förslaget upptagen borgenär, vars adress är känd, med posten översända meddelande om innehållet i kungörelsen; och varje borgenär tillika underrättad om den utdelning, som är för honom beräknad i förslaget.

Ombudsmannen har därjämte att så snart ske kan tillställa konkursdomaren ett exemplar av de tidningar, i vilka kungörelsen varit införd.

Då kungörelse om slututdelning utfärdas, skall underrättelse därom samtidigt meddelas konkursdomaren.

Föreslagen lydelse

nämnda kungörelse dels tillställa konkursdomaren *och tillsynsmyndigheten* ett exemplar av utdelningsförslaget och förvaltningsredogörelsen, dels ock till gäldenären och varje i förslaget upptagen borgenär, vars adress är känd, med posten översända meddelande om innehållet i kungörelsen; och varje borgenär tillika underrättad om den utdelning, som är för honom beräknad i förslaget.

Förvaltaren har därjämte att så snart ske kan tillställa konkursdomaren *och tillsynsmyndigheten* ett exemplar av de tidningar, i vilka kungörelsen varit införd.

Då kungörelse om slututdelning utfärdas, skall underrättelse därom samtidigt meddelas konkursdomaren *och tillsynsmyndigheten*.

130 §³⁶

Klander mot utdelningsförslag skall skriftligen anmälas hos konkursdomaren inom trettio dagar från den dag, då förslaget enligt kungörelsen där- om först varit tillgängligt för granskning. I klanderskriften skall angivas, i vilket avseende ändring i förslaget yrkas; är sådant ej iakttaget, må klandret ej upptagas.

Varder klander upptaget, utsätte konkursdomaren dag för målets handläggning vid rätten samt låte den utsatta dagen minst tio dagar förut kungöras en gång i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen; underrättade ock särskilt *rättens ombudsman*, förvaltaren och den, som anmält klandret, samt, där klandret avser utdelning till viss borgenär, som icke anmält klandret, denne.

Vid målets handläggning *böra ombudsmannen och förvaltaren* vara tillstädes.

De för målets prövning nödiga handlingar skola genom *ombudsmannens* försorg tillställas konkursdomaren för att tillhandahållas rätten.

Varder klander upptaget, utsätte konkursdomaren dag för målets handläggning vid rätten samt låte den utsatta dagen minst tio dagar förut kungöras en gång i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen; underrättade ock särskilt *tillsynsmyndigheten*, förvaltaren och den, som anmält klandret, samt, där klandret avser utdelning till viss borgenär, som icke anmält klandret, denne.

Vid målets handläggning *bör* förvaltaren vara tillstädes.

De för målets prövning nödiga handlingar skola genom *förvaltarens* försorg tillställas konkursdomaren för att tillhandahållas rätten.

³⁶ Senaste lydelse 1977: 675.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

132 §

Har borgenär bevakat fordran efter utgången av den för bevakning av fordringar utsatta tid, skall utdelning för den fordran beräknas i utdelningsförslag, om vars framläggande kungörelse utfärdas sedan bevakningsinlagan genom konkursdomarens försorg kommit *rättens ombudsman* tillhanda eller borgenären hos *ombudsmannen* visat, att bevakning skett.

Av medel, som ej äro upptagna i äldre utdelningsförslag än i första stycket avses, varde först, såvitt de förslå, tilldelat borgenären så mycket, som skulle hava tillagts honom, därest han bevakat sin fordran inom den utsatta bevakningstiden; och tage han därefter med övriga borgenärer del i vad som kan återstå.

137 §

Utdelning för fordran, i avseende af vilken borgenären förelagts sådan edgång, som i 116 eller 123 § sägs, skall, ändå att edgången ej fullgjorts, beräknas i utdelningsförslag, som ej avser slututdelning i konkursen. Då slututdelning företages, må sådan fordran ej komma i betraktande, med mindre innan kungörelse om framläggande av utdelningsförslaget utfärdats bevis, att eden avlagts, genom konkursdomarens försorg kommit *rättens ombudsman* tillhanda eller borgenären hos *ombudsmannen* styrkt, att sådant bevis tillställts konkursdomaren; och skall, där fordringen enligt vad nu sagts icke må komma i betraktande, vad vid tidigare utdelning må hava beräknats för fordringen gå till fördelning emellan andra borgenärer.

Utdelning för fordran, i avseende af vilken borgenären förelagts sådan edgång, som i 116 eller 123 § sägs, skall, ändå att edgången ej fullgjorts, beräknas i utdelningsförslag, som ej avser slututdelning i konkursen. Då slututdelning företages, må sådan fordran ej komma i betraktande, med mindre innan kungörelse om framläggande av utdelningsförslaget utfärdats bevis, att eden avlagts, genom konkursdomarens försorg kommit *förvaltaren* tillhanda eller borgenären hos *denne* styrkt, att sådant bevis tillställts konkursdomaren; och skall, där fordringen enligt vad nu sagts icke må komma i betraktande, vad vid tidigare utdelning må hava beräknats för fordringen gå till fördelning emellan andra borgenärer.

Har i fall, då edgångsföreläggande meddelats borgenär, som till säkerhet för sin fordran har panträtt i fast eller lös egendom, borgenären föranstaltat om egendomens försäljning, äge han ej uppbära betalning ur egendomen, innan föreläggandet fullgjorts; och skall förty vad av köpeskillingen a borgenärens fordran belöper intill dess föreläggandet fullgjorts eller den därför föreskrivna tid tilländagatt insättas i riksbanken eller annan bank, varom borgenären och förvaltaren enas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

140 §

Varder gäldenär, som i konkurs erhållit ackord, ånyo försatt i konkurs innan ackordet fullgjorts, vare borgenär, vars fordran nedsatts genom ackordet, berättigad till utdelning för fordringens hela ursprungliga belopp med avdrag av vad han redan må hava uppburit; dock äge han icke uppbära mer än vad enligt ackordet tillkommer honom.

Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning, där gäldenären erhållit ackord enligt *lagen om ackordsförhandling utan konkurs*.

Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning, där gäldenären erhållit ackord enligt *ackordslagen (1970:847)*.

144 §

Lyftning enligt 143 § må ej medgivas borgenär, med mindre han bevakat sin fordran i konkursen, där det enligt denna lag åligger honom, ävensom ställer borgen för att medlen återbäras i händelse han finnes ej vara berättigad att i utdelning behålla vad han fått lyfta. Förvaltaren må dock *med samtycke av rättens ombudsman* eftergiva borgen, om skäl därtill finnas; och vare kronan ej skyldig att ställa borgen.

Lyftning enligt 143 § må ej medgivas borgenär, med mindre han bevakat sin fordran i konkursen, där det enligt denna lag åligger honom, ävensom ställer borgen för att medlen återbäras i händelse han finnes ej vara berättigad att i utdelning behålla vad han fått lyfta. Förvaltaren må dock eftergiva borgen, om skäl därtill finnas; och vare kronan ej skyldig att ställa borgen.

Vad i 141 § tredje stycket är stadgat om skyldighet att gälda ränta å medel, som återbäras, skall äga motsvarande tillämpning vid återbäring av medel, som borgenär enligt 143 § fått lyfta.

145 a §³⁷

Har betalning utfallit på kapitalbeloppet av fordran, till säkerhet för vilken företagsinteckning meddelats, skall *rättens ombudsman*, sedan tiden för klander mot framlagt utdelningsförslag gått till ända eller väckt klander avgjorts genom beslut som vunnit laga kraft, göra anmälan därom till *inskrivningsdomaren* och därvid insända utdelningsförslaget eller annan handling som visar fördelningen. Kan det antagas att ytterligare betalning kommer att tilläggas inteckningshavaren, skall dock med anmälan anstå till dess det blivit avgjort, om sådan betalning skall utgå.

Har betalning utfallit på kapitalbeloppet av fordran, till säkerhet för vilken företagsinteckning meddelats, skall *förvaltaren*, sedan tiden för klander mot framlagt utdelningsförslag gått till ända eller väckt klander avgjorts genom beslut som vunnit laga kraft, göra anmälan därom till *inskrivningsmyndigheten* och därvid insända utdelningsförslaget eller annan handling som visar fördelningen. Kan det antagas att ytterligare betalning kommer att tilläggas inteckningshavaren, skall dock med anmälan anstå till dess det blivit avgjort, om sådan betalning skall utgå.

³⁷ Senaste lydelse 1967:144.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

När innehavare av inteckning som avses i första stycket lyfter betalning, skall anteckning härom göras på inteckningshandlingen.

146 §³⁸

Da förslag till slututdelning enligt utfärdad kungörelse först är att tillgå för granskning, anses konkursen avslutad, ändå att tvist om bevakad fordran eller fråga om underhåll åt gäldenären eller om arvode till *rättens ombudsman* eller förvaltare ännu ej är slutligen avgjord eller någon ytterligare tillgång, i följd av rättegång eller annorledes, sedermera kan uppkomma för konkursboet.

Då förslag till slututdelning enligt utfärdad kungörelse först är att tillgå för granskning, anses konkursen avslutad, ändå att tvist om bevakad fordran eller fråga om underhåll åt gäldenären eller om arvode till förvaltare ännu ej är slutligen avgjord eller någon ytterligare tillgång, i följd av rättegång eller annorledes, sedermera kan uppkomma för konkursboet.

Utan hinder av att konkursen avslutats må ackordsförslag som ingivits tidigare prövas enligt vad som stadgas i 7 kap.

148 §

Varda efter konkursens avslutande medel tillgängliga för utdelning, åligge förvaltaren att utdela dem till borgenärerna, så ock att avgiva redovisning för förvaltningen av medlen; skolande därvid de i denna lag om utdelning ävensom om redovisning vid slututdelning givna stadganden lända till efterrättelse. Efter framställning av *rättens ombudsman* och förvaltaren äge dock konkursdomaren, om han med hänsyn till de med en utdelning förenade kostnaderna finner sådan icke lämpligen böra äga rum, förordna, att medlen i stället för att utdelas skola överlämnas till gäldenären.

Varda efter konkursens avslutande medel tillgängliga för utdelning, åligge förvaltaren att utdela dem till borgenärerna, så ock att avgiva redovisning för förvaltningen av medlen; skolande därvid de i denna lag om utdelning ävensom om redovisning vid slututdelning givna stadganden lända till efterrättelse. Efter framställning av förvaltaren äge dock konkursdomaren, om han med hänsyn till de med en utdelning förenade kostnaderna finner sådan icke lämpligen böra äga rum, förordna, att medlen i stället för att utdelas skola överlämnas till gäldenären.

149 §³⁹

Har gäldenären om betalningen av sin gäld träffat skriftlig överenskommelse med alla borgenärer, som bevakat fordran i konkursen, eller har han andra bevis, att nämnda borgenärer blivit förnöjda, varde, sedan den för bevakning av fordringar utsatta tid gått till ända,

Har gäldenären om betalningen av sin gäld träffat skriftlig överenskommelse med alla borgenärer, som bevakat fordran i konkursen, eller har han andra bevis, att nämnda borgenärer blivit förnöjda, varde, sedan den för bevakning av fordringar utsatta tid gått till ända,

³⁸ Senaste lydelse 1970: 848.

³⁹ Senaste lydelse 1977: 675.

Nuvarande lydelse

konkursen nedlagd, om gäldenären gör ansökning därom hos konkursdomaren. Innan konkursdomaren meddelar beslut i anledning av ansökningen, skall han höra *rättens ombudsman och förvaltaren*.

Är sådan ansökning gjord, äge konkursdomaren, om han finner skäl därtill, förordna, att medan ansökningen är beroende på prövning boets egendom ej må säljas, så vitt det ej påkallas av anledning, som avses i 61 § *andra stycket*.

Föreslagen lydelse

konkursen nedlagd, om gäldenären gör ansökning därom hos konkursdomaren. Innan konkursdomaren meddelar beslut i anledning av ansökningen, skall han höra förvaltaren.

Är sådan ansökning gjord, äge konkursdomaren, om han finner skäl därtill, förordna, att medan ansökningen är beroende på prövning boets egendom ej må säljas, så vitt det ej påkallas av anledning, som avses i 63 § *andra stycket andra och tredje meningarna*.

Varder konkursen nedlagd, låte konkursdomaren införa tillkännagivande därom en gång i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen.

152 §⁴⁰

Ingives ackordsförslag i rätt tid, skall konkursdomaren inhämta yttrande av *rättens ombudsman och förvaltaren* huruvida förslaget bör föreläggas borgenärerna. *Avstyrka de att så sker, må förslaget upptagas endast om konkursdomaren finner synnerliga skäl därtill.*

Ingives ackordsförslag i rätt tid, skall konkursdomaren inhämta yttrande av förvaltaren huruvida förslaget bör föreläggas borgenärerna. *Avstyrker denne att så sker, må förslaget upptagas endast om konkursdomaren finner synnerliga skäl därtill.*

159 §⁴¹

Om både borgenär och borgensman eller annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fordran vilja rösta för denna i ackordsfrågan, ha de tillsammans en röst, vilken beräknas efter borgenärens fordran. Kunna de icke enas, gäller borgenärens mening, om ej de andra lösa ut honom eller ställa betryggande säkerhet för fordringen.

9 kap.

Huru förfaras skall, då konkursbo ej förstår till bestridande av konkurskostnaderna.

Handläggning av mindre konkurs, m. m.

⁴⁰ Senaste lydelse 1970: 848.

⁴¹ Förutvarande 159 § upphävd genom 1970: 848.

Nuvarande lydelse

Förelagen lydelse

185 §⁴²

Finner konkursdomaren, då beslut om konkurs meddelas, anledning till antagande, att gäldenärens bo icke förslår till bestridande av konkurskostnaderna, och ställes ej genast säkerhet för sagda kostnader, skall vad förut i denna lag är stadgat om vidtagande av åtgärder då konkurs uppstått icke äga tillämpning, utan gälla vad här nedan föreskrives:

1) Konkursbeslutet kungöres i Post- och Inrikes Tidningar och ortstidning. I kungörelsen skall anmärkas att anledning finnes till sådant antagande, som ovan sagts.

2) Konkursdomaren skall, där det prövas erforderligt, förordna en god man att taga vård om gäldenärens bo. Har icke till konkursdomaren ingivits av gäldenären under edsförpliktelse underskriven förteckning över hans tillgångar och skulder med uppgift om dels varje borgenärs namn och postadress, dels i vad mån skuld avser lön eller pension och dels de böcker och andra handlingar, som röra boet, skall god man alltid förordnas. Det åligger i sådant fall gode mannen att ofördröjligen upprätta och till konkursdomaren inkomma med förteckning, som nyss sagts, samt att så snart kunskap vunnits om löne- eller pensionsskuld genast anmäla detta till kronofogdemyndigheten i gäldenärens hemortskommun. Finnes ej löne- eller pensionsskuld skall detta anmärkas i förteckningen. Vid bouppteckningsförrättningen skall gäldenären vara tillstades och under edsförpliktelse redligen uppgiva boet.

Konkurs skall handläggas som mindre konkurs, om det finns anledning antaga

1. att gäldenärens bo ej räcker till betalning av de konkurskostnader som annars skulle följa, eller

2. att boet med hänsyn till dess omfattning och övriga förhållanden är av enkel beskaffenhet och att konkursen med fördel kan genomföras utan att bevakningsförfarande enligt 5 kap. anordnas.

När konkurs handlägges som mindre konkurs, tillämpas föreskrifterna i 3 och 5–7 kap. om handläggning av konkurs endast om det särskilt anges i detta kapitel.

185 a §

Beslutas att konkursen skall handläggas som mindre konkurs, skall konkursdomaren efter hörande av tillsynsmyndigheten genast utse en förvaltare att handha förvaltningen av boet. I fråga om förvaltare gäller 44 §.

Är gäldenären dödsbo, behöver förvaltare utses endast om bouppteckning enligt 20 kap. ärvdabalken ej har upprättats eller annars särskilda skäl föreligga.

Beträffande tillsyn över förvaltningen äga 42, 59 och 60 §§ motsvarande tillämpning.

I fråga om entledigande av förvaltare gäller 80 § i tillämpliga delar. Avgår förvaltaren innan konkursen avskrivs, skall redovisning för förvaltningen snarast avges till tillsynsmyndigheten. Avskrift av redovisningen skall lämnas till konkursdomaren.

⁴² Senaste lydelse 1977: 675.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

185 b §

I fråga om förvaltarens allmänna åligganden äga 51, 51 a och 52 §§, 53 § första stycket, 57 §, 58 § första och andra styckena samt 60 § andra stycket motsvarande tillämpning. Vidare äger 54 § motsvarande tillämpning.

Förvaltaren skall lämna konkursdomaren och tillsynsmyndigheten skriftlig uppgift om orsakerna till gäldenärens obestånd, såvitt de kunnat utrönas. Samtidigt skall anmärkas, om det har förekommit förhållande som kan föranleda återvinning till konkursboet och om det finns skälig anledning antaga att gäldenären gjort sig skyldig till gäldenärsbrott. Finns anledning till sådant antagande, skall grunden därför angivas. Om gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, skall vidare anmärkas, vilket bokföringssystem han har tillämpat och hur bokföringsskyldigheten har fullgjorts. I sådant fall skall samtidigt den av gäldenären senast uppgjorda balansräkningen ingivas.

Så snart kunskap har vunnits om löne- eller pensionsskuld skall förvaltaren anmäla sådan skuld till kronofogdemyndigheten i den ort där gäldenären bör svara i tvistemål som angä gäld i allmänhet. Finns ej löne- eller pensionsskuld, skall förvaltaren anmärka detta i bouppteckningen.

Bouppteckningen skall jämte uppgifter enligt andra stycket tillställas konkursdomaren och tillsynsmyndigheten snarast och senast en månad från konkursbeslutet. När särskilda omständigheter föreligga, får konkursdomaren bevilja uppskov.

Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för att ha gjort sig skyldig till gäldenärsbrott, skall han omedelbart underrätta

Nuvarande lydelse

3) Framgår ej av bouppteckningen, att tillgång finnes till bestridande av konkurskostnaderna, kalle konkursdomaren genast gäldenären att inställa sig för att fästa bouppteckningens riktighet med sådan ed, som i 91 § sägs. Edgången må ej utsättas att äga rum tidigare än en vecka efter det beslutet om konkurs meddelades. Har konkursansöknings gjorts av borgenär, varde underrättelse om tiden för edgången med posten översänd till honom.

Edgångsyrkande, varom stadgas i 93 §, må jämväl i fall, varom nu är fråga, av borgenär framställas.

Vad 4 kap. i övrigt föreskriver i avseende ä edgång likasom ock vad i samma kapitel stadgas om påföljd för gäldenär av tredska att vid bouppteckningsförrättning vara tillstädes och uppgiva boet skall i fall, som här avses, äga motsvarande tillämpning.

4) Varder ej genom tillägg vid bouppteckningens beedigande eller eljest ådagalagt, att tillgång finnes

Föreslagen lydelse

allmän åklagare därom och därvid angiva grunden för misstanken.

185 c §

Om ej annat är föreskrivet, skall egendom som finns i boet säljas så snart det lämpligen kan ske.

Beträffande försäljning av egendom, fortsättande eller återupptagande av rörelse, indrivning av fordringar och förlikning angående osäker eller tvistig tillgång under konkursen gälla 61, 63, 67, 70, 71 och 73–78 §§ i tillämpliga delar. Fordran som kan göras gällande i konkursen skall anses som bevakad fordran. Den tid av fyra veckor som enligt 73 § första stycket skall räknas från första borgenärssammanträdet skall i stället räknas från konkursbeslutet.

185 d §

Så snart bouppteckning har tillställts konkursdomaren skall denne kalla gäldenären att inställa sig för att avlägga sådan ed som avses i 91 §. Är gäldenären dödsbo och har förvaltare ej utsetts, skall vad som i 91 § andra stycket sägs om förvaltaren i stället gälla konkursdomaren. Edgången får ej äga rum tidigare än en vecka från konkursbeslutet.

Finner konkursdomaren, sedan bouppteckningen har beedigats, efter förvaltarens hörande att till-

Nuvarande lydelse

till bestridande av konkurskostnaderna, och ställes ej heller säkerhet för sagda kostnader, meddele konkursdomaren beslut om avskrivning av konkursen. Innan gäldenären beedigat houppteckningen eller annan fullgjort edgång, som må hava förelagts honom, må konkursen ej avskrivas, där ej hinder föreligger för edgångs fullgörande inom skälig tid och konkursdomaren finner anledning saknas till antagande, att genom edgången tillgång till kostnadernas bestridande skulle yppas.

Föreslagen lydelse

gångarna ej räcka till betalning av konkurskostnaderna och annan skuld som boet har ådragit sig, skall han besluta om avskrivning av konkursen. Sådant beslut får dock ej meddelas förrän förvaltaren har fullgjort vad som åligger honom enligt 185 b § andra stycket. Avskrives konkursen, skall förvaltaren snarast avge redovisning för förvaltningen till tillsynsmyndigheten. Avskrift av redovisningen skall lämnas till konkursdomaren.

Föreligger hinder mot att houppteckningsed avlägges av gäldenären eller annan inom skälig tid och saknas anledning antaga att genom sådan edgång skulle yppas tillgång till betalning av konkurskostnaderna och annan skuld som boet har ådragit sig, äger första stycket motsvarande tillämpning trots att edgång icke har fullgjorts.

Innan egendomen i boet återställs till gäldenären, skall förvaltaren av egendomen, såvitt den förslår, betala konkurskostnaderna och annan skuld som boet har ådragit sig.

185 e §

Avskrives ej konkursen enligt 185 d § skall boets medel, sedan all tillgänglig egendom har förvandlats till pengar, delas ut till borgenärerna i den mån medlen ej behövas för betalning av konkurskostnaderna och annan skuld som boet har ådragit sig. Utdelningen skall äga rum i enlighet med den rätt till betalning som tillkommer borgenärerna. I fall som avses i 70 § andra stycket eller 71 § femte stycket utgör den omständigheten att där avsedd egendom icke har blivit såld ej hinder för utdelning.

Förslag till utdelning upprättas av förvaltaren. Förslaget skall för varje däri upptagen borgenär ange

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

beloppet av hans fordran med den ränta varpå utdelning skall beräknas, den förmånsrätt som följer med fordringen och den utdelning som belöper på denna. Vid förslaget skall fogas sådan förvaltningsredogörelse som angives i 128 § tredje stycket.

Vid tillämpning av 138 eller 139 § skall vad som sägs där om den dag, från vilken tiden för klander mot utdelningsförslag är att räkna, i stället avse dagen för utdelningsförslagens upprättande.

185 f §

Förvaltaren skall genast tillställa konkursdomaren och tillsynsmyndigheten utdelningsförslaget och förvaltningsredogörelsen. Han skall samtidigt avge redovisning för förvaltningen till tillsynsmyndigheten och därvid bifoga de handlingar som kunna vara av betydelse för kontroll av redovisningen. Avskrifter av redovisningen jämte bifogade handlingar skola lämnas till konkursdomaren.

Konkursdomaren skall genast i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen, kungöra att utdelningsförslag har upprättats. Den som vill framställa invändning mot utdelningsförslaget skall göra detta hos konkursdomaren senast två veckor efter det att kungörelsen var införd i Post- och Inrikes Tidningar. Erinran härom skall intagas i kungörelsen.

Sedan tiden för invändning mot utdelningsförslaget har gått ut, skall konkursdomaren fastställa utdelning i konkursen enligt förslaget, om det ej genom invändning eller på annat sätt framgår att fel eller brist som inverkat på någons rätt föreligger. Finner konkursdomaren sig icke böra fastställa utdelning enligt förslaget, skall han

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

antingen göra behövliga ändringar i det och fastställa utdelning enligt det sålunda ändrade förslaget eller återförvisa ärendet till förvaltaren. Mot beslut om återförvisning får talan ej föras. Att nytt utdelningsförslag har upprättats skall kungöras endast om det finns skäl till det.

När beslut om fastställelse av utdelning meddelas, anses konkursen avslutad.

185 g §

Sedan beslut om fastställelse av utdelning i konkursen har vunnit laga kraft, skall förvaltaren snarast tillställa borgenär de medel som tillkomma denne. Detta gäller dock ej beträffande fordran som är beroende av villkor, som avses i 136 §, eller som är föremål för rättegång. Borgenär är berättigad till den ränta som har upplupit på medlen från dagen för utdelningsförslagets upprättande. När medlen ha tillställts borgenärerna, skall förvaltaren anmäla det hos konkursdomaren och tillsynsmyndigheten. Har betalning utfallit på kapitalbeloppet av fordran, till säkerhet för vilken företagsinteckning meddelats, gäller 145 a §.

Bli medel tillgängliga för utdelning sedan konkursen avslutats, skall förvaltaren utdela dem till borgenärerna och avge redovisning för förvaltningen av medlen. Bestämmelserna i 185 e och 185 f §§ om utdelning och redovisning skola därvid tillämpas. Att nytt utdelningsförslag har upprättats skall kungöras endast om det finns skäl till det. Om konkursdomaren med hänsyn till de med en utdelning förenade kostnaderna finner att sådan icke lämpligen bör ske, äger han efter framställning av förvaltaren förordna att medlen i stället för att utdelas skola överlämnas till gäldenären.

Nuvarande lydelse

5) Finnes boet förslå till konkurskostnadernas bestridande eller ställes säkerhet för desamma, skall konkursdomaren iakttaga vad som omförmäles i 19 §, därvid likväl de tider, som enligt sagda paragraf skola räknas från det beslutet om konkurs meddelades, i stället skola räknas från dagen för utfärdandet av kungörelse enligt paragrafen. Med konkursen skall jämväl i övrigt så förhållas som i allmänhet är beträffande konkurser föreskrivet; dock att, där bouppteckningsed redan avlagts, det ej åligger gäldenären eller annan, som gått eden, att ånyo fullgöra sådan edgång.

Föreslagen lydelse

185 h §

Om förvaltaren i konkurs som handlägges som mindre konkurs finner att i 185 § första stycket 2. angivna förutsättningar för sådan handläggning icke föreligga samt att boet räcker till betalning av dels de konkurskostnader som följa med att konkursen handlägges i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet i fråga om konkurs, dels annan boets skuld, skall han genast anmäla detta till konkursdomaren.

Om konkursdomaren, efter tillsynsmyndighetens hörande, i anledning av anmälningen eller eljest finner att konkursen bör handläggas i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet i fråga om konkurs, skall konkursdomaren besluta att konkursen skall handläggas i denna ordning. Meddelas sådant beslut, äga 19 § första och tredje styckena motsvarande tillämpning.

Beslutet jämte vad konkursdomaren har bestämt enligt 19 § första stycket skall kungöras i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen. De tider som enligt 19 § första stycket skola räknas från det beslutet om konkurs meddelades skola i stället räknas från dagen för utfärdandet av kungörelsen.

Meddelas beslut enligt andra stycket, skall förvaltaren anses vara utsedd enligt 45 §. Bouppteckning som angives i 53 § behöver icke upprättas på nytt. Ej heller behöver gäldenären eller annan som avlagt bouppteckningsed eller beedigat viss uppgift i bouppteckningen åter fullgöra sådan edgång.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

186 §⁴³

Varder efter utfärdandet av den i 19 § omförmälda kungörelsen uppenbart, att tillgång ej finnes till bestridande av konkurskostnaderna, åligge förvaltaren att utan dröjsmål göra anmälan därom hos konkursdomaren. Vid sådan anmälan skall fogas redovisning för förvaltningen.

Finner konkursdomaren efter rättens ombudsmans hörande anmälningen vara befogad, låte han kungöra densamma en gång i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen. Ställes inom trettio dagar från det kungörelsen infördes i Post- och Inrikes Tidningar säkerhet för konkurskostnaderna, vare anmälningen förfallen. Vill borgenär eller gäldenären annorledes visa, att tillgång finnes till bestridande av sagda kostnader, göra anmälan därom hos konkursdomaren inom tid, som nyss nämnts, och äge konkursdomaren giva honom det rådrum, som prövas nödigt. Där säkerhet ej ställes eller anmälan, som sist sagts, ej föranleder till antagande, att medel till gäldande av nämnda kostnader finnas, meddele konkursdomaren beslut om avskrivning av konkursen.

Om förvaltare som har utsetts enligt 46 § finner anledning antaga att tillgångarna i boet ej räcka till betalning av konkurskostnaderna och annan skuld som boet har ådragit sig, skall han genast anmäla detta till konkursdomaren. Han skall samtidigt avge redovisning för förvaltningen till tillsynsmyndigheten. Vid anmälan som här avses skall fogas avskrift av redovisningen.

Om konkursdomaren, efter tillsynsmyndighetens hörande, i anledning av anmälningen eller eljest finner grund för antagande att tillgångarna äro så otillräckliga som sägs i första stycket, skall han kungöra detta i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen. Vill borgenär eller gäldenären visa att tillgång finns till betalning av nämnda kostnader och skuld, skall han anmäla detta hos konkursdomaren inom en månad från den dag då kungörelsen var införd i Post- och Inrikes Tidningar. Konkursdomaren äger ge borgenären eller gäldenären behöfligt rådrum. Föranleder anmälan som nu har angivits eller annan inträffad omständighet ej antagande att tillgång finns till betalning av konkurskostnaderna och annan skuld som boet har ådragit sig, skall konkursdomaren besluta om avskrivning av konkursen. Har förvaltaren icke avgivit redovisning för förvaltningen, skall han göra detta innan beslut om avskrivning meddelas.

187 §

Avgår förvaltare eller granskningsman sedan jämlikt 186 § anmälan skett därom att tillgång ej finnes till bestridande av konkurs-

Avskrives konkursen enligt 185 d eller 186 § eller avslutas konkursen enligt 185 f §, skall konkursdomaren efter hörande av tillsynsmynd-

⁴³ Senaste lydelse 1977: 675.

Nuvarande lydelse

kostnaderna, skall borgenärssammanträde, som omförmäles i 49 §, ej utsättas, så länge anmälningen är beroende på prövning.

Föreslagen lydelse

digheten bestämma arvode till förvaltaren och ersättning för kostnad som uppdraget har medfört. I fråga om arvode äga 82 och 83 §§, 84 § första stycket samt 86 § motsvarande tillämpning.

Finns i boet egendom, vari särskild förmånsrätt äger rum, gäller 81 §.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer fastställer taxa som skall tillämpas vid bestämmande av arvode till förvaltaren, när konkurs avskrivs enligt 185 d §.

188 §

Varder konkurs, som uppstått efter ansökning av borgenär, avskrivs jämlikt 185 §, vare borgenären pliktig att vidkännas de av förfarandet föranledda kostnaderna, däri inbegripen gottgörelse, efter konkursdomarens beprövande, till god man, som omförmäles i nämnda paragraf under 2). Beslutet om konkursens avskrivande skall innehålla åläggande för borgenären att gälda nämnda kostnader, därvid varje kostnadsbelopp skall särskilt angivas.

Har konkurs upphört annorledes än genom slututdelning, äge konkursdomaren, i den mån konkursboet ej lämnar tillgång till gäldande av vad konkursdomaren förskjutit för kungörelser, kallelser och underrättelser, som bort gäldas av boet, och kostnaderna ej heller kunnat uttagas av borgenär, vilken jämlikt första stycket är ansvarig för desamma, att av allmänna medel undfå ersättning för vad sålunda förskjutits.

Kostnaderna för konkurs som har avskrivits enligt 185 d § skola utgå ur konkursboet framför annan skuld som boet har ådragit sig. Har konkursen uppstått på ansökan av annan borgenär än staten och kunna konkurskostnaderna ej uttagas ur boet, skall borgenären betala dessa, dock högst ett belopp som motsvarar en tiondel av det vid tiden för konkursbeslutet gällande basbeloppet enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring. Äro flera borgenärer betalningsskyldiga, svara de solidariskt. Beslutet om avskrivning skall, i den mån boet befinnes otillräckligt, innehålla åläggande för ansvarig borgenär att betala kostnaderna med angivna begränsning. Kunna konkurskostnaderna ej uttagas ur boet eller av borgenären, skola de utgå av allmänna medel.

Kostnaderna för konkurs som har avskrivits enligt 186 § skola utgå ur konkursboet framför annan skuld som boet har ådragit sig. Kunna konkurskostnaderna ej uttagas ur boet, skola de utgå av allmänna medel.

Har konkurs upphört på annat sätt än som har angivits i första eller andra stycket, äger andra stycket motsvarande tillämpning.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*189 §⁴⁴

Avgår förvaltare före konkursens avslutande, skall redovisning för förvaltningen, evad denna handhafts av den avgående ensam eller av honom jämte annan, ofördröjligen avgivas. Har förvaltningen varit delad, såsom i 52 § första stycket är stadgat, skall redovisningen avse allenast den del av förvaltningen, som varit åt den avgående förvaltaren uppdragen.

Då förslag till slututdelning framlägges eller, där ackord kommit till stånd, egendomen i boet återställes till gäldenären, skall ock redovisning för förvaltningen av boet avgivas.

Rättens ombudsman har att granska redovisning, varom ovan förmäles, och däröver avgiva utlåtande. Redovisningen och nämnda utlåtande skola därefter hållas tillgängliga för dem, som önska taga del av handlingarna. Avgives redovisning i sammanhang med framläggande av förslag till slututdelning, skola redovisningshandlingarna vara att tillgå för granskning från och med samma dag och å samma ställe som utdelningsförslaget; och varde underrättelse därom intagen i den kungörelse, som omförmäles i 129 §. Då redovisning eljest avgives, äge *ombudsmannen* efter samråd med förvaltaren bestämma ställe, där redovisningshandlingarna skola hållas tillgängliga; låte ock en gång i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen, kungöra, från och med vilken dag samt var handlingarna komma att hållas tillgängliga.

Avgår förvaltare *som har utsetts enligt 45 eller 46 §* före konkursens avslutande, skall redovisning för förvaltningen, evad denna handhafts av den avgående ensam eller av honom jämte annan, ofördröjligen avgivas *till tillsynsmyndigheten*. Har förvaltningen varit delad, såsom i 50 § första stycket är stadgat, skall redovisningen avse allenast den del av förvaltningen, som varit åt den avgående förvaltaren uppdragen.

Då förslag till slututdelning framlägges *enligt 129 §* eller, där ackord kommit till stånd, egendomen i boet återställes till gäldenären, skall ock redovisning för förvaltningen av boet avgivas *till tillsynsmyndigheten*.

Tillsynsmyndigheten har att granska redovisning, varom ovan förmäles, och däröver avgiva utlåtande. Redovisningen och nämnda utlåtande skola därefter hållas tillgängliga för dem, som önska taga del av handlingarna. Avgives redovisning i sammanhang med framläggande av förslag till slututdelning, skola redovisningshandlingarna vara att tillgå för granskning från och med samma dag och å samma ställe som utdelningsförslaget; och varde underrättelse därom intagen i den kungörelse, som omförmäles i 129 §. Då redovisning eljest avgives, äge *tillsynsmyndigheten* efter samråd med förvaltaren bestämma ställe, där redovisningshandlingarna skola hållas tillgängliga; låte ock en gång i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen, kungöra, från och med vilken dag samt var handlingarna komma att hållas tillgängliga.

⁴⁴ Senaste lydelse 1977: 675.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

I kungörelse angående redovisnings framläggande skall ock nämnas, att den, som vill klandra redovisningen, har att anhängiggöra sin talan på sätt och inom tid, som stadgas i 191 §.

Da kungörelse, som ovan sägs, utfärdas, skola redovisningshandlingarna i styrkt avskrift genom *ombudsmannens* försorg tillställas konkursdomaren för att hos honom vara att tillgå; äro räkenskaper eller andra handlingar, som bifogats redovisningen, av vidlyftigare beskaffenhet, vare dock ej nödigt, att avskrifter därav överlämnas. Det åligger därjämte *ombudsmannen* att ofördröjligen efter kungörelsens utfärdande till gäldenären och varje borgenär, som i konkursen bevakat fordran men icke erhållit full betalning och vars adress är känd, med posten översända meddelande om innehållet i kungörelsen angående redovisningen; dock att, där ackord kommit till stånd, dylikt meddelande ej skall avsändas till borgenär, som för sin bevakade fordran icke äger förmånsrätt.

Då kungörelse, som ovan sägs, utfärdas, skola redovisningshandlingarna i styrkt avskrift genom *tillsynsmyndighetens* försorg tillställas konkursdomaren för att hos honom vara att tillgå; äro räkenskaper eller andra handlingar, som bifogats redovisningen, av vidlyftigare beskaffenhet, vare dock ej nödigt, att avskrifter därav överlämnas. Det åligger därjämte *tillsynsmyndigheten* att ofördröjligen efter kungörelsens utfärdande till gäldenären och varje borgenär, som i konkursen bevakat fordran men icke erhållit full betalning och vars adress är känd, med posten översända meddelande om innehållet i kungörelsen angående redovisningen; dock att, där ackord kommit till stånd, dylikt meddelande ej skall avsändas till borgenär, som för sin bevakade fordran icke äger förmånsrätt.

190 §⁴⁵

Varder beslut om konkurs upphävt av högre rätt eller varder konkurs avskriven jämlikt 124 § eller nedlagd jämlikt 149 §, skall förvaltaren ofördröjligen till gäldenären avgiva redovisning för förvaltningen av boet. Har konkursdomaren jämlikt 148 § förordnat, att konkursboet tillhöriga medel skola överlämnas till gäldenären, skall ock redovisning ofördröjligen avgivas till honom.

Varder beslut om konkurs upphävt av högre rätt eller varder konkurs avskriven jämlikt 124 § eller nedlagd jämlikt 149 §, skall förvaltaren ofördröjligen till gäldenären *och tillsynsmyndigheten* avgiva redovisning för förvaltningen av boet. Har konkursdomaren jämlikt 148 § *eller 185 g § andra stycket* förordnat, att konkursboet tillhöriga medel skola överlämnas till gäldenären, skall ock redovisning ofördröjligen avgivas till honom *och tillsynsmyndigheten*.

Redovisning som skall avgivas av förvaltaren enligt 185 a, 185 d, 185 f eller 185 g § gäller som slutredovisning.

⁴⁵ Senaste lydelse 1975: 244.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Avskrivnes konkurs enligt 186 §, gälle den redovisning, som enligt samma paragraf skall avgivas av förvaltaren, såsom slutredovisning.

191 §

Vill gäldenären klandra redovisning, varom stadgas i 189 eller 190 §, eller vill i fall, som avses i 189 §, borgenär, vars rätt kan vara beroende av redovisningen, klandra densamma, skall talan instämmas till den rätt, där konkursen är eller varit anhängig, inom tre månader, räknat i fall, som avses i 189 §, från den dag, då redovisningen enligt vad kungjort blivit först varit för granskning tillgänglig, ifall, som avses i 190 § första stycket, från det redovisningen tillställdes gäldenären och i fall, som i 190 § andra stycket sägs, från det beslutet om avskrivning av konkursen vann laga kraft.

Vill gäldenären klandra redovisning, varom stadgas i 189 eller 190 §, eller vill i fall, som avses i 189 § eller 190 § andra eller tredje stycket, borgenär, vars rätt kan vara beroende av redovisningen, klandra densamma, skall talan instämmas till den rätt, där konkursen är eller varit anhängig, inom tre månader, räknat i fall, som avses i 189 §, från den dag, då redovisningen enligt vad kungjort blivit först varit för granskning tillgänglig, i fall, som avses i 190 § första stycket, från det redovisningen tillställdes gäldenären, i fall, som avses i 190 § andra stycket, från det redovisningen inkom till konkursdomaren och i fall, som avses i 190 § tredje stycket, från det beslutet om avskrivning av konkursen vann laga kraft.

Tillsynsmyndigheten får klandra redovisning som avses i 189 eller 190 §. Härvid äga bestämmelserna i första stycket om gäldenärens klandertalan motsvarande tillämpning. I fall som avses i 190 § första stycket skall dock klandertiden räknas från det redovisningen tillställdes tillsynsmyndigheten.

193 §⁴⁶

Konkursbo, som är på obestånd, kan försättas i konkurs. Vad som är föreskrivet i denna lag om gäldenär skall i sådant fall gälla konkursboet.

200 §

Vad i denna lag stadgas därom att förvaltningsåtgärd ej må vidtagas, med mindre gäldenären lämnat sitt samtycke eller fått tillfälle att yttra sig, skall icke äga tillämpning, då gäldenären rymt eller eljest ej kan anträffas med kallelse.

Vad i denna lag stadgas därom att förvaltningsåtgärd ej må vidtagas, med mindre gäldenären lämnat sitt samtycke, skall icke äga tillämpning, då gäldenären rymt eller eljest ej kan anträffas med kallelse.

⁴⁶ Förutvarande 193 § upphävd genom 1975: 244.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

202 §⁴⁷

Erfordras under konkursen ändrad föreskrift, i vilken eller vilka ortstidningar kungörelser angående konkursen skola införas, ankomme på konkursdomaren att meddela och låta kungöra sådan föreskrift; underrätte ock ofördröjligen *rät-*
tens ombudsman därom.

Erfordras under konkursen ändrad föreskrift, i vilken eller vilka ortstidningar kungörelser angående konkursen skola införas, ankomme på konkursdomaren att meddela och låta kungöra sådan föreskrift; underrätte ock ofördröjligen *till-*
synsmyndigheten och förvaltaren därom.

Möter hinder för införande av kungörelse om konkursen i viss ortstidning, skall kungörelsen anses behörigen offentliggjord, ändå att den ej intagits i den tidning.

Kungörelse om konkursmåls handläggning vid rätten må utan hinder av föreskrift, att densamma skall införas i ortstidning minst tio dagar före den, som utsatts för handläggningen, i sådan tidning införas senare, om konkursdomaren finner särskilda omständigheter därtill föranleda.

203 §

I stället för att i enlighet med vad förut i denna lag finnes stadgat genom kungörelse kalla borgenärer till rätten, då konkursmål skall där handläggas, bör konkursdomaren tillämpa annat kallelsesätt, om det kan ske utan ökning av kallelsekostnaden. Kungörelse må dock ej utbytas mot särskilda kallelser, så framt ej alla borgenärer, som i målet äga talan, underrättas så tidigt, att de kunna själva eller genom ombud infinna sig. Där kallelse sist tio dagar före den för handläggningen utsatta dagen med posten avsänts till borgenär, vars adress är känd, skall den borgenär anses behörigen underrettad.

Å kallelse till borgenärssammanträde, som hålles efter bevakningstidens utgång och icke avser prövning av ackordsförslag, skall vad i första stycket stadgas äga motsvarande tillämpning.

206 §

Där ej av bestämmelserna i denna lag annat föranledes, skola till rättsens ombudsman överlämnade handlingar rörande konkursen så snart lämpligen kan ske tillställas förvaltaren för att av honom förvaras. Behöver förvaltaren tillgång till handling, som av ombudsmannen innehaves, ombesörje ombudsmannen avskrift därav för förvaltarens räkning.

Föreligger vid konkursens avslutande hinder mot att de böcker och andra handlingar rörande boet, vilka förvaltaren tagit hand om, återställas till gäldenären, skola de överlämnas till tillsynsmyndigheten, om ej förvaltaren anser att han bör bevara dem. Handlingarna skola bevaras i enlighet med vad som i varje särskilt fall gäller om arkivering.

⁴⁷ Senaste lydelse 1977: 675.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

208 §⁴⁸

I fråga om jäv mot tjänsteman vid tillsynsmyndigheten gäller utöver vad som följer av 4 § förvaltningslagen (1971:290) att den som i mål om uttagande av skatter, böter eller andra på indrivning beroende medel har tagit befattning med indrivning av fordran som göres gällande i konkursen eller vidtagit exekutiv åtgärd för uttagande av sådan fordran ej får fullgöra tillsynsuppgift i konkursen.

209 §⁴⁹

Konkursdomaren äge, ändå att han är jävrig, meddela de beslut eller vidtaga de åtgärder, som omfattas i 6 § tredje stycket, 7 och 10 §§, 12 § andra stycket samt 13, 15, 19 och 201 §§; finner konkursdomaren, då konkurs uppstått, anledning till antagande, att gäldenärens bo icke förslår till bestridande av konkurskostnaderna, äge han ock, utan hinder av jäv, vidtaga de åtgärder, som för sådant fall förskrivas i 185 § under 1) och 2). Är konkursdomaren av jäv hindrad att utse konkursförvaltare enligt 43 §, skall han uppdraga åt lämplig person att taga vård om boet intill dess förvaltare varder av ojävrig domare utsedd.

Mot tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får talan ej föras i andra fall än som avses i 27 eller 98 §.

210 §⁵⁰

Över beslut, som konkursdomaren meddelat i fall, där sådant enligt denna lag på honom ankommer, må klagan föras i hovrätten; dock må ej klagas däröver att rättens ombudsman entledigats eller att förvaltare tillhållits att fullgöra sina åligganden.

Över beslut, som konkursdomaren meddelat i fall, där sådant enligt denna lag på honom ankommer, må klagan föras i hovrätten.

Vill någon klaga däröver att konkurs blivit nedlagd jämlikt 149 §, varde tiden för besvär's anförande räknad från det kungörelsen om konkursens nedläggande infördes i Post- och Inrikes Tidningar.

⁴⁸ Förutvarande 208 § upphävd genom 1975:244.

⁴⁹ Senaste lydelse 1975:244.

⁵⁰ Senaste lydelse 1977:675.

Nuvarande lydelse

Beslut av konkursdomaren i *frågor, som omförmäles* i 3, 4 eller 6 kap. eller om förordnade eller entledigande av tillsynsman enligt 171 b § länder omedelbart till efterrättelse, om ej annat förordnas; dock att vad sålunda stadgats icke skall äga tillämpning å beslut, varigenom förelagt vite utdömts.

Föreslagen lydelse

Beslut av konkursdomaren i *de hänseenden som avses* i 3, 4 eller 6 kap. eller om förordnade eller entledigande av tillsynsman enligt 171 b § *eller om utseende eller entledigande av förvaltare enligt 185 a §* länder omedelbart till efterrättelse, om ej annat förordnas; dock att vad sålunda stadgats icke skall äga tillämpning å beslut, varigenom förelagt vite utdömts.

210 a §

Talan mot konkursdomarens beslut får föras även av tillsynsmyndigheten, om beslutet rör formen för konkursens handläggning, utseende eller entledigande av förvaltare, antalet förvaltare, delning av förvaltningen mellan flera förvaltare, uppdrag eller arvode enligt 50 a §, förskott enligt 86 a § till förvaltare, reseförbud eller skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig pass, hämtning eller häktning, föreläggande eller utdömande av vite, avskrivning av konkursen enligt 186 § eller arvode eller kostnadsersättning till förvaltare enligt 187 § första stycket.

210 b §

Om borgenär anser att beslut av borgenärerna i fråga som avses i 108 § tredje stycket andra meningen icke har tillkommit på lagligt sätt, får han anföra besvär däröver.

Anser borgenär eller gäldenären att beslut varigenom ackordsförslag förkastats av borgenärerna icke har tillkommit på lagligt sätt, får besvär anföras mot beslutet, av gäldenären dock endast om hans rätt kan vara beroende därav.

I fråga om besvär enligt denna paragraf äga bestämmelserna i 210 § om klagan över konkursdomarens beslut motsvarande tillämpning.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

211 §⁵¹

Mål, som avses i 16, 27, 85, 93, 98, 164 eller 183 §, skall utan förberedelse företagas till huvudförhandling. Utsättes målet till fortsatt eller ny huvudförhandling, äge rätten, om det erfordras för att målet vid denna skall kunna slutföras, förordna, att förberedelse skall äga rum, samt meddela erforderliga föreskrifter därom. *Vid huvudförhandling i mål som avses i 16 § eller 85 § är rätten domför med en lagfaren domare.*

Mål, som avses i 109 eller 130 §, må ej företagas till huvudförhandling, med mindre sammanträde för muntlig förberedelse hållits. Lämna samtliga närvarande sitt samtycke därtill eller finnes saken uppenbar, må huvudförhandlingen hållas i omedelbart samband med förberedelsen. *Hålles ej huvudförhandlingen i omedelbart samband med förberedelsen, skall envar som närvarit och vars adress är känd erhålla särskild underrättelse om tid och ställe för huvudförhandlingen, så framt ej besked därom lämnats under förberedelsen.*

Mål, som avses i 16, 85, 93 eller 164 §, skall utan förberedelse företagas till huvudförhandling. Utsättes målet till fortsatt eller ny huvudförhandling, äge rätten, om det erfordras för att målet vid denna skall kunna slutföras, förordna, att förberedelse skall äga rum, samt meddela erforderliga föreskrifter därom.

I mål, som avses i 109 eller 130 §, skall huvudförhandling föregås av förberedelse, om det behövs. Hålles sammanträde för muntlig förberedelse och lämna samtliga närvarande sitt samtycke därtill eller finnes saken uppenbar, må huvudförhandlingen hållas i omedelbart samband med förberedelsen.

Vid huvudförhandling i mål som avses i denna paragraf är rätten domför med en lagfaren domare.

Uteblir i mål, som avses i denna paragraf, part eller annan, som äger komma tillstådes vid förhandling, utgöra det ej hinder för målets handläggning och avgörande, om ej annat är stadgat.

Beträffande talan mot avgörande i mål, som nu sagts, gälle vad i rättegångsbalken är stadgat om talan mot beslut i mål, som väckts vid underrätt. *Över underrätts eller hovrätts beslut, varigenom sådan av gäldenären förd talan, som avses i 183 § tredje stycket andra punkten, blivit bifallen, må klagan ej föras.*

Beträffande talan mot avgörande i mål, som nu sagts, gälle vad i rättegångsbalken är stadgat om talan mot beslut i mål, som väckts vid underrätt.

⁵¹ Senaste lydelse 1973: 243.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

211 a §

Talan mot avgörande i mål som avses i 85 § får föras även av tillsynsmyndigheten.

219 §⁵²

Åtal mot gäldenär för brottsligt förhållande mot borgenärer, så ock åtal för förbrytelse, som omförmäles i 213 eller 214 §, må väckas vid den rätt, där konkursen är eller varit anhängig.

Åtal mot gäldenär för gäldenärsbrott, så ock åtal för förbrytelse, som omförmäles i 213 §, må väckas vid den rätt, där konkursen är eller varit anhängig.

Talan, som avses i 216 §, skall anhängiggöras vid den rätt, dit målet om gäldenärens försättande i konkurs hänskjutits eller skolat hänskjutas, och må i nämnda mål utan stämning väckas, ändå att den, mot vilken sådan talan föres, är tillstädes genom ombud.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om konkurs, i vilken konkursbeslutet meddelats före ikraftträdandet.
 3. Förekommer i annan lag eller författning bestämmelse om att åtgärd skall ha vidtagits viss tid efter första borgenärssammanträdet i konkurs eller att viss rättsverkan skall inträda viss tid efter detta sammanträde skall, om konkursen handlägges som mindre konkurs, fristen i stället räknas från tidpunkten för konkursbeslutet.
 4. Åtgärd som enligt föreskrift i lag eller annan författning ankommer på rättens ombudsman skall i stället vidtagas av förvaltaren.
 5. Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrift som ersatts genom bestämmelse i denna lag, tillämpas i stället den nya bestämmelsen.

⁵² Senaste lydelse 1957: 97.

2 Förslag till Lag om ändring i jordabalken

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 31 § jordabalken¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

31 §

Försättes hyresgästen i konkurs, får konkursboet uppsäga avtalet. Beträffande bostadslägenhet ford-
ras dock att gäldenären samtycker till uppsägningen *eller att rättens ombudsman godkänner denna.*

Försättes hyresgästen i konkurs, får konkursboet uppsäga avtalet. Beträffande bostadslägenhet for-
das dock att gäldenären samtycker till uppsägningen.

Har lägenheten ej tillträtts när konkursen inträffar och har ej hyresvärden säkerhet för avtalets fullgörande med vilken han skäligen kan nöjas, får hyresvärden uppsäga avtalet om han ej erhåller sådan säkerhet inom en vecka efter anfordran.

Inträffar i fråga om annan lägenhet än bostadslägenhet konkursen efter tillträdet och har ej hyresvärden säkerhet för avtalets fullgörande med vilken han skäligen kan nöjas, får hyresvärden uppsäga avtalet, om ej sådan säkerhet ställes inom en månad efter anfordran eller inom samma tid konkursboet förklarar sig vilja svara för hyresgästens skyldigheter under hyrestiden eller, när hyresrätten får överlätas, överlåtelse sker i enlighet med avtalet.

Uppsäges avtalet enligt första--tredje stycket, har hyresvärden rätt till ersättning för skada.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

¹ 12 kap. jordabalken omtryckt 1974:1083.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1921:244) om utmätningssed

Härigenom föreskrivs att 13 § lagen (1921:244) om utmätningssed skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Har gäldenär avlagt utmätningssed, vare han ej pliktig att innan tre år förflutit ånyo avlägga sådan ed, där det ej göres sannolikt, att ny tillgång efter edgången tillfallit honom.

Samma lag vare, då gäldenären avlagt bouppteckningsed i konkurs, som avskrivits jämlikt 185 eller 186 § konkurslagen eller avslutats genom *slututdelning* utan att icke förmånsberättigade borgenärer erhållit full betalning. I nu sagda fall skall tiden räknas från det konkursen upphörde.

Samma lag vare, då gäldenären avlagt bouppteckningsed i konkurs, som avskrivits jämlikt 185 *d* eller 186 § konkurslagen (1921:225) eller avslutats *på annat sätt* utan att icke förmånsberättigade borgenärer erhållit full betalning. I nu sagda fall skall tiden räknas från det konkursen upphörde.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om konkurs, i vilken konkursbeslutet meddelats före ikraftträdandet.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1956:217) om vissa kreditinrättningskonkurs

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1956:217) om vissa kreditinrättningskonkurs

dels att 4 § skall upphöra att gälla,

dels att 3 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Konkursdomaren äger att utan hinder av vad som stadgats i 19 § konkurslagen bestämma att kungörelser angående konkursen skola införas i flera än två tidningar i den ort, varest kreditinrättningens styrelse har sitt säte, samt en eller flera tidningar på annan ort, där den har kontor.

Förvaltarna åligger att upprätta förteckning över de borgenärer, vilka enligt kreditinrättningens räkenskaper hava fordran hos kreditinrättningen på grund av insättning på räkning eller enligt sparbanksbok. Förteckningen skall för varje borgenär upptaga beloppet av hans fordran. Är ränta på fordringen utfäst, skall tillika upptagas den dag, från vilken räntan är ogulden, jämte räntefoten.

Förteckningen skall i huvudskrift av förvaltarna så fort ske kan ingivas till konkursdomaren. Vid huvudskriften bör fogas avskrifter till det antal, som påkallas av vad här efteråt stadgas. Sedan avskrifternas överensstämmelse med huvudskriften blivit av konkursdomaren bekräftad, skall förteckningen i sålunda styrkt avskrift under de trettio sista dagarna före utgången av den för bevakning av fordringar utsatta tiden för envar, som vill taga del av densamma, hållas tillgänglig hos konkursdomaren, hos rättens ombudsman samt vid vart och ett av kreditinrättningens kontor.

Förteckningen skall i huvudskrift av förvaltarna så fort ske kan ingivas till konkursdomaren. Vid huvudskriften bör fogas avskrifter till det antal, som påkallas av vad här efteråt stadgas. Sedan avskrifternas överensstämmelse med huvudskriften blivit av konkursdomaren bekräftad, skall förteckningen i sålunda styrkt avskrift under de trettio sista dagarna före utgången av den för bevakning av fordringar utsatta tiden för envar, som vill taga del av densamma, hållas tillgänglig hos konkursdomaren, hos förvaltarna samt vid vart och ett av kreditinrättningens kontor.

¹ Senaste lydelse 1970: 855.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Fordran, som upptagits på förteckningen, skall anses vara bevakad i konkursen som om borgenären själv hade anmält densamma inom den för fordringars bevakning utsatta tiden.

Till borgenärer, varom ovan i denna paragraf förmäles, skola kallelsebrev enligt 20 § konkurslagen icke utsändas. Erinran därom skall intagas i kungörelse, som sägs i 19 § samma lag. Meddelanden enligt 103 § konkurslagen skola ej heller utsändas till sadana borgenärer, utan skall i stället vad konkursdomaren enligt sistnämnda paragraf bestämt kungöras en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen. Utan hinder av vad i 129, 155, 161 och 189 §§ konkurslagen föreskrives om utsändande av meddelanden samt avskrifter av ackordsförslag och yttranden må innehållet i nämnda meddelanden och handlingar i annan ordning, som av konkursdomaren bestämmes efter samråd med rättsens ombudsman och förvaltarna, bringas till ifrågavarande borgenärs kännedom. Underrättelse om vad sålunda bestämts skall genom rättsens ombudsmans försorg kungöras i de tidningar, som nyss sagts.

Vad konkursdomaren bestämt enligt 103 § konkurslagen (1921: 225) skall kungöras en gång i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen. Utan hinder av vad i 129, 155, 161 och 189 §§ konkurslagen föreskrives om utsändande av meddelanden samt avskrifter av ackordsförslag och yttranden må innehållet i nämnda meddelanden och handlingar i annan ordning, som av konkursdomaren bestämmes efter samråd, när 189 § konkurslagen är tillämplig med tillsynsmyndigheten i konkursen och eljest med förvaltarna bringas till ifrågavarande borgenärs kännedom. Underrättelse om vad sålunda bestämts skall kungöras i de tidningar, som nyss sagts, av tillsynsmyndigheten när avsteg gjorts från föreskrifterna i 189 § och i övriga fall av förvaltarna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om konkurs, i vilken konkursbeslutet meddelats före ikraftträdandet.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1970: 741) om statlig lönegaranti vid konkurs

Härigenom föreskrivs att 2, 6–8 och 11 §§ lagen (1970: 741) om statlig lönegaranti vid konkurs skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Betalning enligt garantin utgår för sådan fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970: 979) och för fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag.

Har någon på grund av fordran som omfattas av garantin ansökt om gäldenärens försättning i konkurs, utgår betalning även för kostnaden härför och, om konkursen avskrivits enligt 185 § konkurslagen (1921: 225), för kostnad som han ålagts att utge enligt 188 § samma lag.

Har någon på grund av fordran som omfattas av garantin ansökt om gäldenärens försättning i konkurs, utgår betalning även för kostnaden härför och, om konkursen avskrivits enligt 185 d § konkurslagen (1921: 225), för kostnad som han ålagts att utge enligt 188 § samma lag.

Beträffande fordran med förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen gäller garantin för varje arbetstagare högst ett belopp som motsvarar tolv gånger det vid tiden för konkursbeslutet gällande basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962: 381) om allmän försäkring. Betalning utgår därvid för fordran som avser ersättning för särskilda kostnader framför annan fordran.

6 §²

Konkursförvaltaren skall snarast efter konkursbeslutet underrätta myndighet som avses i 5 § om fordran på lön för uppsägningstid i den mån fordringen enligt förvaltarens bedömande är klar. Underrättelse bör lämnas även om annan fordran som omfattas av garantin under samma förutsättning. I övrigt skall underrättelse lämnas utan dröjsmål när fordran som omfattas av garantin efter bevakning blivit utdelningsgill.

Förvaltare i konkurs, som handlägges i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet i fråga om konkurs, skall snarast efter konkursbeslutet underrätta myndighet som avses i 5 § om fordran på lön för uppsägningstid i den mån fordringen enligt förvaltarens bedömande är klar. Underrättelse bör lämnas även om annan fordran som omfattas av garantin under samma förutsättning. I övrigt skall underrättelse lämnas utan dröjsmål när fordran som omfattas av garantin efter bevakning blivit utdelningsgill.

¹ Senaste lydelse 1975: 1250.

² Senaste lydelse 1975: 1261.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Underrättelse som avses i första stycket behöver icke lämnas i den mån arbetstagaren får lyfta betalning för sin fordran enligt 143 § konkurslagen (1921: 225), beträffande fordran på lön för uppsägningstid på fordringens förfallodag och beträffande annan fordran utan dröjsmål sedan fordringen blivit utdelningsgill.

När underrättelse lämnas enligt första stycket första eller andra mening- en skall konkursförvaltaren samtidigt för arbetstagarens räkning bevak- a fordran som avses med underrättelsen. Bevakning sker genom att förvalta- ren tillställer konkursdomaren två kopior av underrättelsen med angivande av att denna avser bevakning. Förvaltaren skall i sådant fall genast under- rätta arbetstagaren om bevakningen.

7 §³

Handlägges konkurs enligt 185 § konkurslagen (1921: 225) och finnes anledning antaga att fordran, som omfattas av garantin, kan göras gäl- lande, skall konkursdomaren ge- nast sända underrättelse därom till kronofogdemyndigheten i *gäldenä- rens hemortskommun*. Sedan tid för gäldenärens edgång har be- stämts, skall myndigheten under- rättas därom. Myndigheten har be- hörighet som borgenär, även om staten icke innehar fordran hos gäl- denären.

Första stycket gäller i tillämpliga delar, när konkursdomaren motta- git anmälan som avses i 186 § kon- kurslagen (1921: 225) utan att un- derrättelse som avses i 6 § lämnats dessförinnan.

Handlägges konkurs *som mindre konkurs* enligt konkurslagen (1921: 225) och finnes anledning an- taga att fordran, som omfattas av garantin, kan göras gällande, skall konkursdomaren genast sända un- derrättelse därom till kronofogde- myndigheten i *den ort, där gälde- nären bör svara i tvistemål som angår gäld i allmänhet*. Sedan tid för gäldenärens edgång har be- stämts, skall myndigheten under- rättas därom. Myndigheten har be- hörighet som borgenär, även om staten icke innehar fordran hos gäl- denären.

Första stycket gäller i tillämpliga delar, när konkursdomaren *från konkursförvaltaren* mottagit anmä- lan som avses i 186 § konkurslagen *eller fråga på annat sätt uppkom- mit om avskrivning av konkursen enligt nämnda paragraf* utan att underrättelse som avses i 6 § läm- nats dessförinnan.

8 §⁴

Det åligger kronofogdemyndig- het som får underrättelse enligt 7 § att skyndsamt pröva i vad mån be- talning enligt garantin skall utgå för fordran i konkursen. Detta gäller även när fordran i konkursen på an- nat sätt blir känd för myndigheten.

Det åligger kronofogdemyndig- het som får underrättelse enligt 7 § *eller anmälan enligt 185 b § kon- kurslagen (1921: 225)* att skyndsamt pröva i vad mån betalning enligt ga- rantin skall utgå för fordran i kon- kursen. Detta gäller även när fordr- an i konkursen på annat sätt blir känd för myndigheten.

³ Senaste lydelse 1975:1261.

⁴ Senaste lydelse 1975:1261.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Arbetsgivare är skyldig att vid kronofogdemyndighetens prövning enligt första stycket på anfordran lämna uppgift om arbetstagares anställnings- och avlöningsförhållanden eller pensionsförhållanden. Undandrager sig arbetsgivaren att fullgöra detta, kan han efter omständigheterna hämtas eller häktas.

Beslut om hämtning eller häktning meddelas av konkursdomaren efter framställning från kronofogdemyndigheten. Kostnaden för hämtning eller häktning utgår av allmänna medel. I övrigt gäller beträffande sådan åtgärd 95 § konkurslagen (1921:225) i tillämpliga delar.

Beslut om hämtning eller häktning meddelas av konkursdomaren efter framställning från kronofogdemyndigheten. Kostnaden för hämtning eller häktning utgår av allmänna medel. I övrigt gäller beträffande sådan åtgärd 95 § konkurslagen i tillämpliga delar.

Kronofogdemyndigheten skall utan dröjsmål underrätta den i 5 § avsedda myndigheten angående fordran som vid prövning enligt första stycket funnits vara betalningsgrundande. Förekommer anledning därtill får kronofogdemyndigheten återkalla sitt beslut, om det sker innan utbetalning har ägt rum.

11 §⁵

Överlåtes fordran, har förvärvaren rätt till garantibelopp enligt denna lag endast om förvärvet avsett av arbetsgivaren innehåller, ej utbetalt mättningsarvode eller därmed jämförlig avgift eller facklig medlemsavgift eller förvärvet skett sedan konkursbeslutet meddelats och förvärvaren är arbetstagarorganisation i vilken överlåtaren är medlem eller fond i vars förvaltning organisationen deltar.

Rätt till garantibelopp enligt lagen tillkommer underhållsberättigad för underhållsbidrag som har innehållits genom införsel. Sådan rätt tillkommer dock ej *kommun* som har utgivit bidragsförskott för underhållsbidrag.

Rätt till garantibelopp enligt lagen tillkommer underhållsberättigad för underhållsbidrag som har innehållits genom införsel. Sådan rätt tillkommer dock ej *allmän försäkringskassa* som har utgivit bidragsförskott för underhållsbidrag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980. Äldre bestämmelser i 2 och 6–8 §§ gäller fortfarande i fråga om konkurs, i vilken konkursbeslutet meddelats före nämnda dag.

⁵ Senaste lydelse 1975:1261.

6 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1971:494) om exekutiv försäljning av fast egendom**

Härigenom föreskrivs att 13 § lagen (1971:494) om exekutiv försäljning av fast egendom skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Hör fastigheten till konkursbo, kan borgenär som *i konkursen bevakat* fordran med panträtt eller bättre förmånsrätt i fastigheten begära att fastigheten säljes för hans fordran, om hans rätt till betalning ur fastigheten är ostridig eller styrkes.

Hör fastigheten till konkursbo, kan borgenär som *har* fordran med panträtt eller bättre förmånsrätt i fastigheten begära att fastigheten säljes för hans fordran, om hans rätt till betalning ur fastigheten är ostridig eller styrkes.

Borgenär som vill ansluta sig enligt första stycket skall anmäla detta hos överexekutor senast två veckor före bevakningssammanträdet.

Bestämmelserna i 12 § äger motsvarande tillämpning i fråga om rätt att utlösa den som anslutit sig enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

7 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1971:500) om exekutiv försäljning av luftfartyg m. m.**

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1971:500) om exekutiv försäljning av luftfartyg m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Hör egendomen till konkursbo, kan borgenär, som *i konkursen bevakat* fordran varmed är förenad luftpanträtt eller för vilken egendomen svarar på grund av inteckning eller varmed är förenad retentionsrätt eller förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen (1970:979), begära att egendomen säljes för hans

Hör egendomen till konkursbo, kan borgenär, som *har* fordran varmed är förenad luftpanträtt eller för vilken egendomen svarar på grund av inteckning eller varmed är förenad retentionsrätt eller förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen (1970:979), begära att egendomen säljes för hans fordran, om hans

¹ Senaste lydelse 1975:1252.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

fordran, om hans rätt till betalning ur egendomen är ostridig eller styrkes.

rätt till betalning ur egendomen är ostridig eller styrkes.

Bestämmelserna i 4 § äger motsvarande tillämpning i fråga om rätt att utlösa den som anslutit sig enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

8 Förslag till**Lag om ändring i rättshjälpslagen (1972: 429)**

Härigenom föreskrivs att 10 § rättshjälpslagen (1972: 429) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse*¹*Föreslagen lydelse*

10 §

Skall den som beviljats allmän rättshjälp ställa säkerhet för att få till stånd kvarstad, skingringsförbud eller annan handräckning enligt rättegångsbalken eller utsökningslagen (1877: 31 s. 1), får rättshjälpsnämnden utfärda ansvarsförbindelse på statens vägnar.

Skall den som beviljats allmän rättshjälp ställa säkerhet för att få till stånd kvarstad, skingringsförbud eller annan handräckning enligt rättegångsbalken, utsökningslagen (1877: 31 s. 1) eller *konkurslagen* (1921: 225), får rättshjälpsnämnden utfärda ansvarsförbindelse på statens vägnar.

Första stycket äger motsvarande tillämpning i fråga om verkställighet enligt 41 eller 42 § utsökningslagen, om allmän rättshjälp beviljats i verkställighetsärendet.

Föranleder ansvarsförbindelsen utgift för staten, anses utgiften såsom kostnad för rättshjälpen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

¹ Lydelse fr. o. m. den 1 januari 1980 enligt riksdagens beslut (prop. 1978/79: 90, JuU 1978/79: 30, rskr 1978/79: 268)

Motionsyrkandena*I. Motioner väckta under allmänna motionstiden 1978*

A. Motionen 1977/78: 528 av Knut Wachtmeister (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär en utredning om utvidgning av lönegarantila- gen i enlighet med vad i motionen anförts.

B. Motionen 1977/78: 1004 av Bernt Nilsson m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen beslutar hos regeringen anhänga att regler snarast utfärdas för kontroll av företags förhållanden både före och efter konkurs och vid utbetalning från den statliga lönegarantifonden.

C. Motionen 1977/78: 1472 av Bernt Ekinge (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring av konkurslagen att även konkursbo kan försättas i konkurs.

II. Motioner väckta under allmänna motionstiden 1979

A. Motionen 1978/79: 246 av Carl-Henrik Hermansson m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär omedelbara initiativ för att för- hindra att konkurser utnyttjas för ekonomisk brottslighet.

B. Motionen 1978/79: 1765 av Ivan Svanström (c) vari såvitt nu är i fråga yrkas

1. att riksdagen antar sådana ändringar i konkurslagstiftningen att de synpunkter som anförts i motionen blir tillgodosedda,

2. att riksdagen hos regeringen begär utredning av frågan om införande av en systematisk förteckning hos patent- och registreringsverket över personer som är styrelseledamöter i aktiebolag.

III. Motioner väckta med anledning av propositionen

A. Motionen 1978/79: 2207 av Lennart Andersson m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen

1. beslutar att kronofogdemyndighet som huvudregel skall vara förval- tare i mindre konkurs.

2. beslutar att länsstyrelse skall vara tillsynsmyndighet i konkurs,

3. avslår förslaget om utseende av person att vara rådgivare och/eller förlikningsman i ordinär konkurs,

4. antar de vid propositionen fogade förslagen till lag om ändring i konkurslagen och lag om ändring i lagen om statlig lönegaranti vid konkurs med de ändringar däri som i bilaga 1. till utskottets betänkande anges som motionärernas förslag.

5. ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om arbetsmark- nadspolitiska och regionalpolitiska intressen i konkurs.

B. Motionen 1978/79: 2208 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen med anledning av propositionen 1978/79: 105 i konkurslagen (1921: 225) inför bestämmelser som innebär

1. att förbud skall råda för gäldenär att driva bokföringspliktig rörelse under viss tid efter konkursens upphörande (s. k. konkurskarantän),

2. att bland de utsedda förvaltarna vid konkurs i tillämpliga fall alltid skall vara minst en representant för de anställda.

C. Motionen 1978/79: 2209 av Håkan Winberg m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen beslutar

1. att reglerna om tillsynsmyndighetens hörande i 45, 50 a och 185 a §§ utgår,

2. att 54 § beträffande beslut om handräckning och kronofogdemyndighets användande av tvång och våld utformas på sätt i motionen angivits,

3. att i 55 § tredje stycket införs en bestämmelse som ålägger förvaltaren att anmäla misstanke om såväl gäldenärsbrott som annat förmögenhetsbrott,

4. att i 208 § anges att utförande av handräckning jämlikt 54 § samt åtgärder enligt 7 och 8 §§ lagen om statlig lönegaranti vid konkurs medför jäv vid tillsynsförfarandet.

Utskottet

Inledning

Vår nu gällande konkurslag kom till 1921 och kvarstod länge oförändrad. Under den tid konkurslagen (KL) varit i kraft har både näringslivet och samhället i övrigt undergått betydelsefulla förändringar. Samhällsutvecklingen har medfört att konkursreglerna kommit att te sig alltmer otidsenliga och en genomgripande revision av konkursinstitutet har sedan länge ansetts nödvändig. På grundval av ett av lagberedningen avgivet betänkande (SOU 1970: 75) genomfördes år 1975 (prop. 1975: 6, LU 1975: 12) en partiell reform av den materiella konkursrätten, dvs. reglerna om förutsättningarna för att gäldenär skall få försättas i konkurs, gäldenärens förlust av rådigheten över sin egendom, återvinning till konkursbo och kvittning i konkurs. Även reglerna om det förfarande som leder fram till ett konkursbeslut berördes av 1975 års reform. Övriga regler om konkursförfarandet, bl. a. bestämmelserna om förvaltningen av konkursbo, bevakning av fordringar i konkursen och fördelningen av boets medel mellan borgenärerna, är däremot fortfarande oförändrade. År 1971 tillkallades konkurslagskommittén (Ju 1971: 06) med uppdrag att göra en allmän översyn av förfarandereglerne. Kommittén avgav år 1974 delbetänkandet (SOU 1974: 6) För enklad konkurs m. m. vari lades fram förslag till bl. a. en ny reglering av förfarandet i mindre konkurser.

På grundval av konkurslagskommitténs delbetänkande föreslog år 1976 den dåvarande regeringen i prop. 1975/76: 210 att systemet med de nuvarande s. k. fattigkonkurserna, dvs. konkurser i vilka tillgångarna kan antas inte förslå till bestridande av konkurskostnaderna, skulle ersättas av en ny

ordning för handläggning av mindre konkurser. Denna handläggningsform skulle dessutom tillämpas i åtskilliga fall som nu följer reglerna om ordinär konkurs. Förslaget syftade främst till att komma till rätta med vissa brister som är förenade med fattigkonkurserna. Bl. a. skulle i sådana konkurser öppnas möjlighet att återvinna egendom till konkursboet och att utreda förekomsten av eventuella gäldenärsbrott.

En annan nyhet i propositionen var att förvaltare skulle förordnas i alla mindre konkurser och att till förvaltare som regel skulle utses kronofogdemyndighet. På denna punkt avvek propositionen från kommitténs förslag. Kommittén hade ansett att i allmänhet advokater skulle utses till förvaltare i de mindre konkurserna. Beträffande förfarandet i ordinär konkurs föreslogs i propositionen att kraven på konkursförvaltarens kvalifikationer skulle höjas och att förvaltaren skulle utses av konkursdomaren.

Vid riksdagsbehandlingen av propositionen uttalade lagutskottet (LU 1976/77: 11) – med hänvisning till att konkurslagskommittén under den då pågående etappen av utredningsarbetet övervägde om institutet rättens ombudsman skulle avskaffas och tillsynsfunktionerna i ordinära konkurser överföras till kronofogdemyndigheterna – att det var tveksamt om kronofogdemyndighet som regel borde förordnas till förvaltare i mindre konkurser. Ett genomförande av förslaget i propositionen och det förslag konkurslagskommittén skulle komma att framlägga skulle nämligen innebära att kronofogdemyndighet i vissa konkurser skulle vara förvaltare och i andra tillsynsorgan. Utskottet ansåg en sådan ordning mindre tillfredsställande. Även från andra principiella utgångspunkter framstod det enligt utskottet som mindre lämpligt att kronofogdemyndighet skulle handha konkursförvaltningen. Utskottet framhöll vidare bl. a. att det var önskvärt att förfarandereglerna beträffande mindre och ordinära konkurser blev så enhetliga som möjligt.

Utskottet ansåg starka skäl tala för att frågorna om förvaltnings- och tillsynsorgan i såväl mindre som ordinära konkurser borde tas upp och lösas i ett sammanhang. Utskottet hemställde därför att riksdagen skulle avslå propositionen. Mot beslutet reserverade sig utskottets socialdemokratiska ledamöter. Riksdagens majoritet biföll utskottets hemställan.

Med anledning av riksdagsbeslutet fick konkurslagskommittén genom tilläggsdirektiv i uppdrag att ytterligare pröva frågan om förvaltningen i mindre konkurser. Kommittén avlämnade år 1977 delbetänkandet (SOU 1977: 29) Konkursförvaltning. Betänkandet innehöll förslag till nya regler om förvaltning och tillsyn i ordinära och mindre konkurser. Kommitténs förslag har lagts till grund för de nu i propositionen framlagda förslagen.

Konkurslagskommittén har därefter i mars 1979 framlagt ytterligare ett delbetänkande (SOU 1979: 13) Konkurs och rätten att idka näring. I betänkandet föreslås nya regler om näringsförbud i samband med konkurs (s. k. konkurskarantän). Kommittén behandlar f. n. de återstående delarna av utredningsuppdraget, bl. a. bestämmelserna om bevakning och utdelning i ordinära konkurser m. m.

Under senare år har betydelsefulla reformer också genomförts på rättsområden som angränsar till konkursrätten. Sålunda tillkom år 1970 en ny ackordslag (1970: 847) varigenom ackord blivit ett mera användbart medel än tidigare när det gäller att få till stånd uppgörelser mellan borgenärer och gäldenär i krissituationer och på så sätt förhindra konkurs. Vidare kan nämnas lagen (1970: 741) om statlig lönegaranti vid konkurs (lönegarantila-gen) och förmånsrättslagen (1970: 979).

Även utsökningslagstiftningen är under omdaning. I en år 1978 avlämnad lagrådsremiss har föreslagits att den nuvarande utsökningslagen (1877: 31 s. 1) och därtill anslutande lagar skall ersättas av en ny utsökningsbalk.

Propositionens huvudsakliga innehåll

På grundval av konkurslagskommitténs delbetänkande år 1977 föreslås i propositionen genomgripande ändringar av bestämmelserna om konkursförvaltning och tillsyn över konkursförvaltning. Även i reglerna om konkursgäldenärens rörelsefrihet m. m. föreslås ändringar.

I fråga om *ordinär konkurs* är syftet med förslaget att åstadkomma en ordning för förvaltning och tillsyn som är effektivare och samtidigt bättre anpassad till nutida samhällsförhållanden än gällande ordning. Förvaltningen skall handhas av specialister, i första hand advokater. Förvaltaren får en i huvudsak självständig ställning gentemot tillsynsorgan och borgenärskollektiv. Han skall dock i viktigare förvaltningsfrågor samråda med särskilt berörda borgenärer. I större och mera komplicerade konkurser skall förvaltaren kunna få hjälp av en rådgivare som utses av konkursdomaren.

Institutet rättens ombudsman skall inte finnas kvar. Tillsynen skall i stället åvila kronofogdemyndighet. Avsikten är att i princip en kronofogdemyndighet i varje län skall utses att fungera som tillsynsmyndighet i konkurs. Tillsynsmyndigheten skall övervaka att förvaltningen bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och därvid bl. a. se till att avvecklingen inte fördröjs i onödan.

Konkursdomaren skall inte längre ha någon tillsyn över förvaltarens verksamhet. Däremot får han till uppgift att svara för förlikningsverksamheten i ordinär konkurs. Han skall bl. a. vara ordförande vid förlikningssammanträde. När tvistefrågorna är komplicerade skall konkursdomaren kunna uppdra åt lämplig person att biträda i förlikningsarbetet.

I propositionen föreslås vidare att det nuvarande systemet med s. k. fattigkonkurs ersätts av en ny ordning för handläggning av *mindre konkurser*. Denna handläggningsform skall dessutom tillämpas i åtskilliga fall som nu följer reglerna om ordinär konkurs. Förslaget syftar främst till att komma till rätta med de brister som är förenade med nuvarande fattigkonkurser och att åstadkomma en effektivare konkursförvaltning.

En viktig nyhet är att förvaltare skall förordnas i alla mindre konkurser.

Förvaltaren skall i princip ha samma kvalifikationer som förvaltare i ordinär konkurs. Detta innebär att advokater i allmänhet kommer i fråga för förvaltningsuppgifterna även i de mindre konkurserna. Förvaltaren skall utreda orsakerna till obeståndet samt undersöka om det finns återvinningsmöjligheter och om gäldenären kan misstänkas för gäldenärsbrott. Till förvaltarens uppgifter hör också att utreda vilka fordringar som kan göras gällande i konkursen.

Om det inte finns tillgångar i boet som täcker konkurskostnaderna och boets andra skulder, skall konkursen avskrivas i anslutning till att gäldenären heddigar bouppteckningen.

Finns det egendom i boet, skall förvaltaren sälja den och upprätta ett utdelningsförslag. Borgenärerna behöver inte bevaka sina fordringar. Utdelningsförslaget prövas av konkursdomaren efter ett kungörelseförfarande.

Tillsynen över förvaltningen i mindre konkurs skall liksom i ordinär konkurs utövas av kronofogdemyndighet i egenskap av tillsynsmyndighet.

Om den mindre konkursen uppstått på ansökan av annan borgenär än staten och kostnaderna inte kan tas ut ur boet, skall borgenären svara för dessa intill ett belopp motsvarande en tiondel av basbeloppet. Staten skall stå för de kostnader som inte kan betalas av boet eller ansvarig borgenär.

Skärpningar föreslås i bestämmelserna om konkursgäldenärs rörelsefrihet och om tvångsmedel mot denne. Möjligheterna att hämta eller häkta honom utvidgas. Gäldenären skall vidare kunna åläggas att lämna ifrån sig sitt pass. Enligt förslaget skall ingripande i form av reseförbud och ytterst häktning kunna ske mot gäldenär redan innan konkursansökan har prövats. Om gäldenären är juridisk person, skall även förutvarande ställföreträdare i vissa fall vara underkastad de inskränkningar i rörelsefriheten som gäller för gäldenären. Genom förslaget öppnas också möjlighet för borgenär att innan konkursansökan har prövats få kvarstad eller skingringsförbud beträffande gäldenärens egendom.

Reformen föreslås träda i kraft den 1 januari 1980.

Allmänna överväganden

Som inledningsvis berörts har samhällsutvecklingen medfört att konkursförfarandet i viktiga avseenden ter sig otidsenligt. Förändringarna av det ekonomiska livet har inneburit att konkursförvaltningen blivit mer komplicerad och att helt andra krav än tidigare måste ställas på förvaltarens kvalifikationer. Härtill kommer att också andra intressen än borgenärernas gör sig gällande när ett företag går i konkurs. Även i andra avseenden framstår det som nödvändigt att förfarandet moderniseras. Det nuvarande systemet med fattigkonkurser är sålunda behäftat med flera brister. Bl. a. saknas möjlighet till återvinningstalan och inte heller finns det regler om att eventuella gäldenärsbrott skall efterforskas. Beträffande de ordinära konkurserna har anmärkts att dessa är onödigt långdragna och att kostnaderna för förfarandet oftast uppgår till betydande belopp.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet det angeläget att en reform av konkursförfarandet nu kommer till stånd. När det gäller den närmare inriktningen av en reform vill utskottet understryka att konkurslagen alltså måste bygga på principen att konkurs har till ändamål att tillhandahålla borgenärerna en ordning varigenom deras konkurrerande anspråk mot en insolvent gäldenär kan tillgodoses. Som departementschefen uttalar är det också ett starkt samhällsintresse att reglerna om konkurs är så utformade att förlusterna för borgenärerna begränsas. Borgenärernas intressen kräver att förfarandet är effektivt och snabbt och att konkurskostnaderna hålls inom rimliga gränser. En snabbare, effektivare och billigare konkursförvaltning är också till förmån för gäldenären. Strävandena att få till stånd ett mera ändamålsenligt konkursförfarande får emellertid inte leda till att rättssäkerheten kommer i fara.

Vid utformningen av ett nytt konkursförfarande måste hänsyn också tas till andra intressen än de rent ekonomiska borgenärsintressena. Att en betydande brottslighet förekommer med anknytning till konkurser är välkänt. Utskottet anser det angeläget att konkursreglerna ändras så att möjligheterna att avslöja och beivra sådan brottslighet förbättras. En annan omständighet som bör beaktas vid en reform av konkursförfarandet är att samhället på ett helt annat sätt än vid konkurslagens tillkomst har ansvar för att sysselsättningen upprätthålls och att näringslivet utvecklas gynnsamt. Vid bedömningen av hur konkursförfarandet skall gestaltas bör hänsyn tas till exempelvis de sysselsättningspolitiska intressen som gör sig gällande då företag råkar i ekonomiska svårigheter. Som departementschefen framhåller bör förfarandet vara så uppbyggt att även sådana intressen kan beaktas i konkursen. Utskottet vill dock stryka under att ett ökat hänsynstagande till samhälleliga intressen inte får medföra att borgenärernas intressen eftersätts.

Det i propositionen framlagda förslaget till ändring i konkurslagen tillgodoser i allt väsentligt de krav man enligt utskottets mening bör ställa vid en reform på området. Utskottet vill även uttrycka sin tillfredsställelse över att frågorna om tillsyn och förvaltning i såväl mindre som ordinära konkurser — i enlighet med vad utskottet anförde 1976 — tagits upp till prövning i ett sammanhang och att riksdagen således nu får tillfälle att ta ställning till en helhetslösning av problemen med konkursförvaltningen.

I det följande kommer utskottet att först behandla vissa allmänna spörsmål som har samband med konkurs för att därefter närmare granska förslagen till ändrade regler för konkursförfarandet.

Konkurser och ekonomisk brottslighet

I flera motioner som hänvisats till lagutskottet har tagits upp frågor som rör sambandet mellan konkurser samt ekonomisk och organiserad brottslighet. Likartade spörsmål har även berörts i vissa till justitieutskottet hänvisade motioner. Dessa motioner behandlas i justitieutskottets betän-

kande JuU 1978/79: 28. Som en allmän bakgrund till de nu aktuella motionsyrkandena vill utskottet lämna följande redogörelse.

Under senare år har behovet av möjligheter att bekämpa den ekonomiska och organiserade brottsligheten alltmer kommit att uppmärksammas och olika åtgärder har vidtagits för att denna typ av brottslighet skall kunna mötas. De myndigheter som är engagerade i kampen mot ekonomisk och organiserad brottslighet har sålunda tillförts resursförstärkningar. Även i andra avseenden har särskilda insatser gjorts som syftar till att myndigheterna skall bli bättre rustade att avslöja, utreda och lagföra sådan brottslighet. För en närmare redogörelse för vidtagna eller planerade åtgärder på detta område hänvisar utskottet till justitieutskottets ovan nämnda betänkande, vari även lämnas en översikt över olika aktuella lagstiftningsprojekt.

En betydande del av den ekonomiska kriminaliteten förekommer i samband med konkurser. Som departementschefen framhåller i propositionen rör det sig främst om gäldenärsbrott, som inte sällan utgör ett led i en mera omfattande ekonomisk brottslighet. Undersökningar visar att gäldenärsbrott kan antas förekomma i samband med 40–50 % av alla fattigkonkurser och i en något mindre andel av de ordinära konkurserna. Men även andra typer av brott såsom skatte- och uppbördsbrott samt bedrägeri är inte ovanliga.

Som utskottet tidigare framhållit är ett av syftena med det i propositionen framlagda förslaget till reform av konkursförfarandet att möjligheterna att uppdaga och beivra förekommande ekonomisk brottslighet i samband med konkurser väsentligt skall förbättras. Förslaget att systemet med fattigkonkurs skall ersättas med en ny ordning för handläggning av mindre konkurs har sålunda sin grund i önskemålet att beivra den omfattande brottsligheten vid fattigkonkurser. Av särskild betydelse för kampen mot brottsligheten är därvid att förvaltare skall förordnas även i mindre konkurs och att — liksom vid ordinär konkurs — utredning om eventuell gäldenärsbrottslighet skall ske. För att utredningen rörande misstanke om gäldenärsbrott skall bli effektiv skärps kvalifikationerna på förvaltare i ordinär konkurs. De skärpta kvalifikationskraven skall i princip gälla även för förvaltare i mindre konkurs. En annan betydelsefull nyhet är förslaget att förvaltaren skall vara skyldig att underrätta åklagare så snart misstanke om gäldenärsbrott föreligger. Också det nya systemet för tillsyn i konkurs skall ses som ett led i kampen mot den ekonomiska brottsligheten. Tillsynsreglerna, som skall gälla i både ordinär och mindre konkurs, syftar till att bl. a. en effektiv brottsutredning skall säkerställas. Ett annat inslag i propositionen som har direkt anknytning till bekämpandet av konkursbrottslighet är de föreslagna ändringarna i reglerna om konkursgäldenärens rörelsefrihet och om tvångsmedel mot denne.

Ett ytterligare led i åtgärderna mot den brottslighet som förekommer i samband med konkurs utgör också det förut nämnda förslaget till s. k.

konkurskarantän som i år framlagts av konkurslagskommittén i betänkan-
det Konkurs och rätten att idka näring. Förslaget innebär en utvidgning av
det nuvarande förbudet att under konkurs driva näring varmed följer
bokföringsplikt. Enligt förslaget skall näringsförbud kunna meddelas gäl-
denär som är näringsidkare inte bara under konkursen utan också sedan
denna avslutats. Förbudet föreslås kunna gälla under högst fem år. Som
förutsättning för näringsförbud skall gälla att gäldenären förfarit grovt
otillbörligt mot sina borgenärer eller på annat sätt grovt åsidosatt vad som
ålegat honom som näringsidkare. Näringsförbud skall också kunna medde-
las den som genom att upprepade gånger ha förekommit i konkurser eller
eljest visat sig uppenbart olämplig att driva näringsverksamhet.

Också utformningen av den civilrättsliga lagstiftningen är av central
betydelse vid bekämpandet av den ekonomiska kriminaliteten. Lagstift-
ningen på detta område berörs av brottsförebyggande rådets översyn av
lagstiftning mot ekonomisk och organiserad brottslighet. Översynsarbetet
har, såvitt nu är av intresse, resulterat i dels förslag som rör revisors
verksamhet, (PM 1978: 2) Revisors verksamhet, dels förslag som syftar till
att förebygga vissa missbruk av aktiebolagsformen, (PM 1979: 5) Aktiebo-
lagslagen – förstärkt skydd för det bundna kapitalet, m. m.

Utskottet övergår härefter till de motioner som tar upp särskilda frågor
om ekonomisk brottslighet i samband med konkurs.

I motionen 1978/79: 1765 (c) anføres olika exempel på sådan brottslighet.
Enligt motionären är de redovisade förfarandena svåra att upptäcka sär-
skilt i de fall konkurs handläggs som s. k. fattigkonkurs. Motionären anser
att det krävs en betydligt effektivare konkursförvaltning än f. n. om miss-
förhållandena skall kunna rättas till och önskar att riksdagen skall stryka
under att till konkursförvaltare bör utses personer som har erfarenhet och
kompetens nog att genomskåda bulvanförhållanden, skenavtal m. m. An-
geläget är också att konkursförvaltare anmäler till åtal de brottsliga förfä-
randen som kan klarläggas. Vidare framhålls vikten av att återvinnings-
möjligheterna utnyttjas. Motionären anser också att någon form av kon-
kurskarantän bör införas.

I motionen yrkas att riksdagen skall anta sådana ändringar i konkurslag-
stiftningen att de synpunkter som anförts i motionen blir tillgodosedda
(yrkandet 1).

Som framgår av vad utskottet ovan anført förhåller det sig otvivelaktigt
så att en betydande brottslighet förekommer i samband med konkurser.
Detta gäller särskilt de s. k. fattigkonkurserna. Utskottet har också i tidi-
gare avsnitt understrukt vikten av att konkursförfarandet utformas så att
möjligheterna till uppdagande och beivrande av ekonomisk brottslighet i
samband med konkurs väsentligt förbättras. Utskottet har i det samman-
hanget också uttalat att huvuddragen av det i propositionen framlagda
förslaget tillgodoser de krav man från olika utgångspunkter kan ställa vid
en reform av konkurslagen. I följande avsnitt kommer utskottet att närma-

re behandla frågan om tillsyn och förvaltning i konkurs. Utskottet vill emellertid redan nu framhålla att de synpunkter på konkursförfarandet som framförts i motionen 1978/79: 1765 i allt väsentligt blivit beaktade i propositionen. Några särskilda åtgärder från riksdagens sida med anledning av motionen i denna del är därför inte påkallade. När det gäller frågan om förvaltares brottsanmälان till åklagare återkommer utskottet senare i detta avsnitt.

Vad härefter gäller önskemålet om s. k. *konkurskarantän* framställs sådant önskemål även i den under allmänna motionstiden 1979 väckta motionen 1978/79: 246 (vpk) och den med anledning av propositionen väckta motionen 1978/79: 2208 (vpk).

I den förstnämnda motionen hänvisas till att två år förflutit sedan konkurslagskommittén fick i uppdrag att utreda frågan om konkurskarantän. Enligt motionärerna har missbruket av konkursinstitutet tilltagit och de yrkar att riksdagen hos regeringen begär omedelbara initiativ för att förhindra att konkurser utnyttjas för ekonomisk brottslighet.

I den andra motionen yrkas att riksdagen i samband med antagandet av förslaget i propositionen skall införa bestämmelser om konkurskarantän (yrkandet 1).

Utskottet kan för sin del helt ställa sig bakom motionärernas uppfattning om nödvändigheten av att förhindra missbruk från konkursgäldenärens sidan genom bl. a. upprepade konkurser. Förslag med detta syfte har, som redovisats, nyligen framlagts av konkurslagskommittén och remissbehandlas f. n. Enligt vad utskottet inhämtat kommer regeringen att före sommaren ta ställning till kommittéförslaget och avsikten är att en proposition i ämnet skall föreläggas riksdagen under hösten 1979. Utskottet förutsätter att så också sker och anser därför att något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionerna 1978/79: 246, 1765, i denna del, samt 2208, yrkandet 1, inte är erforderligt.

I motionen 1978/79: 1765 yrkas vidare att riksdagen hos regeringen begär utredning av *frågan om införande av en systematisk förteckning hos patent- och registreringsverket över personer som är styrelseledamöter i aktiebolag* (yrkandet 2). Enligt motionären saknas f. n. en sådan förteckning. Den omständigheten att man inte kan få fram uppgifter om i vilka bolag en person är styrelseledamot anser motionären försvåra uppdraget av brottsliga transaktioner.

Behovet av en sådan förteckning som efterlyses i motionen har uppmärksamats i samband med brottsförebyggande rådets översyn av lagstiftning mot ekonomisk och organiserad brottslighet. I den ovan omnämnda promemorian Aktiebolagslagen – förstärkt skydd för det bundna kapitalet m. m. framhålls att en allvarlig olägenhet är att aktiebolagsregistret inte annat än undantagsvis ger någon möjlighet att söka på person. Det framhålls att det från brottsförebyggande synpunkt är angeläget att registret förs över på maskinläsbart medium för att möjliggöra slagningar på bl. a.

fysiska personers namn. Registreringsplikten bör omfatta även bolags revisorer. Promemorian har nyligen överlämnats till regeringen och har den 23 april 1979 sänts ut på remiss till ett stort antal myndigheter och organisationer.

Med hänsyn till det anförda anser utskottet att motionen 1978/79: 1765 inte heller i denna del påkallar någon åtgärd från riksdagens sida.

Som ovan berörts skall inom konkursförfarandets ram ske en utredning rörande *misstanke om gäldenärsbrott*. Bestämmelser härom finns i 55 § KI.. Enligt lagrummet skall förvaltaren i den s. k. förvaltarberättelsen som avges till konkursdomaren anmärka huruvida skäligen anledning finns till antagande att gäldenären gjort sig skyldig till gäldenärsbrott och i så fall grunden för antagandet. Det åligger konkursdomaren att vidarebefordra eventuell anmälan om brottsmisstanke. I propositionen föreslås inte någon annan materiell ändring i förevarande hänseende än att konkursdomarens skyldighet att underrätta åklagare om eventuell brottsmisstanke slopas och ersätts av en skyldighet för förvaltaren att göra anmälan direkt till åklagare. En bestämmelse härom har intagits som ett nytt tredje stycke i paragrafen. Enligt 185 b § skall en liknande utrednings- och anmälningsskyldighet åvila förvaltaren i mindre konkurs.

Beträffande omfattningen av förvaltarens utredningsplikt framhåller departementschefen att det i första hand ankommer på förvaltaren att med beaktande av omständigheterna i varje särskilt fall bedöma hur pass ingripande undersökningar som bör göras. En utgångspunkt härvidlag måste dock vara att det även ligger i borgenärskollektivets intresse att gäldenärsbrott utreds och beivras. Förvaltaren skall därför aktivt utreda brottsfrågan och inte dra sig för att inhämta kompletterande material i förekommande fall. Departementschefen framhåller att förvaltarens utredning skall ta sikte på att fastställa om det finns skäligen anledning att anta att gäldenärsbrott föreligger. Det är alltså inte meningen att förvaltaren på konkursboets bekostnad skall göra en fullständig brottsutredning. Att verkställa en sådan utredning ankommer på polis och åklagare.

I propositionen behandlas också frågan huruvida förvaltaren skall vara skyldig att utreda och anmäla även andra brott än gäldenärsbrott. En sådan utvidgning hade under remissbehandlingen förordats från åklagarhåll. Enligt departementschefen bör en utvidgning dock inte ske. En så omfattande utredningsplikt skulle kunna inkräkta på fullgörandet av de övriga förvaltaruppgifterna. Om emellertid förvaltaren på grund av konkursutredningen finner anledning till misstanke om att gäldenären har begått annat förmögenhetsbrott än gäldenärsbrott, fortsätter departementschefen, bör han naturligtvis anmäla det till polis eller åklagare. Någon särskild föreskrift härom anser departementschefen ej erforderlig. Detsamma gäller förmögenhetsbrott som har begåtts mot gäldenären, exempelvis av en ställföreträdare för denne. Även skattebrott av gäldenären bör enligt departe-

mentschefen anmälas om misstanke därom framkommer under konkursutredningen.

I motionen 1978/79: 2209 (m) framhålls att de gjorda motivuttalandena kan uppfattas som att det föreligger en verklig skyldighet för förvaltaren att anmäla även andra brott än gäldenärsbrott. Motionärerna har ingen erinran mot att en sådan skyldighet åläggs förvaltaren men anser att skyldigheten bör komma till uttryck i lagtexten. De yrkar därför att i 55 § tredje stycket förslaget till ändring i KL införs en bestämmelse som ålägger förvaltaren att anmäla misstanke om såväl gäldenärsbrott som annat förmögenhetsbrott (yrkandet 3).

Enligt utskottets mening är det angeläget att brott i samband med konkurs beivras snarast möjligt. Utskottet anser därför att starka skäl talar för den i propositionen föreslagna ordningen att förvaltaren skall anmäla eventuella brott direkt till åklagare. Vad härefter gäller omfattningen av anmälningsskyldigheten vill utskottet erinra om att den ekonomiska brottslighet som förekommer i samband med konkurser är av skiftande natur. Som framhålls av departementschefen är de vanligaste förfarandena gäldenärsbrott och brott mot uppbördslagen. Men även annan ekonomisk brottslighet förekommer inte sällan. En närmare redogörelse för olika typer av brottsliga förfaranden i samband med konkurs har lämnats i en rapport från brottsförebyggande rådet, (Rapport 1978: 1) Konkurser och ekonomisk brottslighet. Någon särskild anmälningsskyldighet för konkursförvaltare föreligger inte nu. Liksom vad som i allmänhet gäller är förvaltaren dock underkastad bestämmelserna i brottsbalken om underlåtenhet att avslöja vissa typer av mycket grov brottslighet.

Enligt utskottets mening är det självfallet angeläget att även andra brott än gäldenärsbrott anmäls till åklagare. Utskottet delar motionärernas uppfattning om att förvaltaren bör åläggas en mera utvidgad, lagstadgad anmälningsskyldighet beträffande brott som begåtts av gäldenären än vad som föreslås i propositionen. I likhet med departementschefen anser utskottet emellertid att någon plikt att utreda andra brott än gäldenärsbrott inte bör föreligga för förvaltaren. Till skillnad från vad som gäller beträffande gäldenärsbrott bör förvaltaren således inte försöka utreda brottsfrågan. Endast i de fall förvaltaren på grund av sin befattning med konkursboet finner att det föreligger skälig anledning misstänka att gäldenären förfarit brottsligt bör anmälningsskyldigheten inträda.

Skall man införa en sådan vidgad anmälningsskyldighet som utskottet nu förordat uppkommer frågan om vilka brott anmälningsskyldigheten skall omfatta. I motionen har föreslagits att plikten att göra brottsanmälan skall avse förmögenhetsbrott. Med en sådan avgränsning skulle förvaltaren vara skyldig att anmäla olika tillgreppsbrott av varierande svårighetsgrad, bedrägerier och annan oredlighet, förskingring och andra trolöshetsbrott samt skadegörelsebrott. Uppenbarligen förekommer sådan brottslighet i många fall i samband med konkurs. I andra fall åter kan eventuella förmö-

genhetsbrott av gäldenären helt sakna samband med konkursen. Samtidigt bör det beaktas att uppbördsbrott och skattebrott utgör ett betydande inslag i de brottsliga transaktionerna med anknytning till en konkurs. Enligt utskottets mening är därför den i motionen förordade avgränsningen inte helt tillfredsställande.

Vad frågan nu gäller är att stävja den brottslighet som har samband med konkurser, och anmälningsskyldigheten bör avgränsas så att den fyller detta syfte. Att ålägga förvaltaren en mer vittgående skyldighet att anmäla brott skulle enligt utskottets mening föra för långt. Det ter sig också rimligt att begränsa anmälningsplikten till mer allvarlig brottslighet. Med hänsyn till det anförda anser utskottet att man bör söka en annan utgångspunkt för avgränsningen av anmälningsskyldigheten än den motionärerna föreslagit.

Som närmare framgår av den ovan omnämnda rapporten från brottsförebyggande rådet (s. 82 ff.) avser det övervägande antalet konkurser fysiska eller juridiska personer som drivit näring. Endast i ett förhållandevis ringa antal fall försätts privatpersoner, som inte är eller varit rörelsedrivande, i konkurs. Med utgångspunkt i den beskrivning av otillåtna transaktioner som lämnats i rapporten kan det antas att den nu aktuella kriminaliteten främst har samband med rörelse som gäldenären drivit. Inte rörelsedrivande personer torde sällan göra sig skyldiga till annan brottslighet med anknytning till konkurs än gäldenärsbrott. Beträffande vissa typer av brott i samband med konkurs kan det för övrigt framhållas att de inte kan begås av annan än näringsidkare.

Det anförda leder utskottet till den uppfattningen att förvaltarens anmälningsskyldighet beträffande andra brott än gäldenärsbrott bör begränsas till fall då gäldenären drivit näringsverksamhet och det under konkursförvaltningen kommer fram att gäldenären kan misstänkas för brott som har samband med verksamheten. Undantag bör dock göras för brott av ringa beskaffenhet. Utskottet föreslår således att reglerna om anmälan för gäldenärsbrott i 55 § tredje stycket och 185 b § femte stycket förslaget till ändring i konkurslagen kompletteras med följande bestämmelse: "Detsamma gäller om gäldenären har drivit näringsverksamhet och det under konkursförvaltningen kommer fram att gäldenären kan misstänkas för annat brott av ej ringa beskaffenhet, som har samband med verksamheten."

Utskottet vill tillägga att bestämmelsen självfallet inte får tolkas så att förvaltaren helt bör underlåta att anmäla sådana brott som inte omfattas av regeln. Skulle det sålunda visa sig att en inte rörelsedrivande gäldenär begått annat brott som har anknytning till konkursen än gäldenärsbrott bör självfallet anmälan ske. Detsamma gäller förmögenhetsbrott som har begåtts mot gäldenären, exempelvis av en ställföreträdare till denne. Även i andra fall kan det finnas skäl för en förvaltare att underrätta åklagare om eventuella brottsmisstankar mot gäldenären. Någon lagstadgad anmälningsplikt i dessa hänseenden bör dock inte åläggas förvaltaren.

Utskottets ställningstagande innebär att önskemålet i motionen 1978/79: 2209 i allt väsentligt tillgodoses. Även önskemålet i motionen 1978/79: 1765 om brottsanmälan tillgodoses bättre genom utskottets förslag än genom propositionsförslaget.

I detta avsnitt behandlar utskottet slutligen en motion angående *missbruk av den statliga lönegarantin*.

Enligt lönegarantilagen svarar staten för betalning av arbetstagares fordringar hos arbetsgivare som har försatts i konkurs. De fordringar som omfattas av lönegarantin är bl. a. arbetstagares lönefordringar och andra ersättningar med förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen och pensionsfordringar med förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag. Beträffande fordringar med förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen är garantin maximerad till ett belopp som motsvarar tolv basbelopp. Lönegarantin finansieras genom arbetsgivaravgifter. Garantibeloppen utbetalas av länsstyrelsen.

Beträffande de formella förutsättningarna för att betalning skall utgå enligt lönegarantin gäller olika system för ordinära konkurser och fattigkonkurser.

I ordinär konkurs utgår betalning endast för fordran som bevakats i konkursen. Konkursförvaltaren skall snarast efter konkursbeslutet underrätta länsstyrelsen om fordran på lön under uppsägningstid om fordringen enligt förvaltarens bedömande är klar. Underrättelse bör under samma förutsättning lämnas även om annan fordran som omfattas av garantin. I övrigt skall underrättelse lämnas när fordran har blivit utdelningsgill. Förvaltaren skall samtidigt som han lämnar underrättelse till länsstyrelsen om klar fordran beakta den för arbetstagarens räkning.

I fattigkonkurserna ankommer det på kronofogdemyndighet att utreda och pröva lönegarantianspråk. Den i konkursen förordnade gode mannen skall enligt föreskriften i 185 § KL så snart kunskap har vunnits om löne- eller pensionsskuld anmäla detta till vederbörande kronofogdemyndighet. För konkursdomaren föreligger skyldighet att sända underrättelse till kronofogdemyndighet om det finns anledning anta att fordran som omfattas av garantin kan göras gällande. I propositionen föreslås vissa ändringar i lönegarantilagen som en följd av den nya ordningen för handläggning av mindre konkurs.

I motionen 1977/78: 1004 (s) yrkas att riksdagen beslutar hos regeringen anhänga att regler snarast utfärdas för kontroll av företags förhållanden både före och efter konkurs och vid utbetalning från den statliga lönegarantifonden. Motionärerna framhåller att utbetalningarna från lönegarantifonden budgetåret 1977/78 var nästan 10 gånger större än under budgetåret 1974/75. Enligt motionärerna är en anledning till utvecklingen att mindre nogräknade företag missbrukar lönegarantisystemet. Motionärerna anför exempel på olika former av missbruk. Motionärerna anser att en skärpt kontroll av konkursföretagens affärer och handlande i övrigt under tiden

före och efter konkursutbrottet är nödvändig inte minst med hänsyn till lönegarantiutbetalningarna. Kontrollen bör företrädesvis ankomma på länsstyrelsernas revisionsenheter, som bör få erforderliga resurser härför.

Som framhållits i flera av de remissyttranden som inhämtats över motionen (se bilaga 2) torde ökningen av lönegarantiutbetalningarna i allt väsentligt ha andra orsaker än missbruk av lönegarantisystemet. Att missbruk förekommer står dock klart. I likhet med motionärerna anser utskottet det angeläget att oriktiga lönegarantiutbetalningar förhindras. Utskottet vill emellertid i sammanhanget erinra om att lönegarantilagen är en social lagstiftning och att ärendena av hänsyn till arbetstagarnas intressen bör handläggas med skyndsamhet.

Enligt utskottets mening torde en effektiv tillsyn och förvaltning i konkurs utgöra det bästa botemedlet mot missbruk av lönegarantin. Den föreslagna reformen av konkurslagen har som tidigare berörts en sådan inriktning. Genom att kvalifikationskraven på förvaltarna skärps och att det allmänna genom tillsynsmyndigheten får insyn i konkursförfarandet ökas också i väsentlig mån möjligheterna till kontroll av lönegarantianspråk. Det kan således förväntas att reformen av konkursförfarandet kommer att leda till ett minskat missbruk av lönegarantin. Utskottet vill också peka på att den utvidgade anmälningsskyldighet beträffande konkursbrott som utskottet nyss förordat kan antas få en inte obetydlig preventiv effekt när det gäller missbruk av lönegarantin. På anförda skäl anser utskottet att motionen 1977/78: 1004 inte påkallar någon åtgärd från riksdagens sida.

Sysselsättningspolitiska frågor m. m. i konkurs

Som en allmän bakgrund till de motionsyrkanden som kommer att behandlas i detta avsnitt vill utskottet lämna följande redogörelse. I skrivelse till regeringen 1977 framförde Svenska bankföreningen vissa erinringar mot reglerna i lönegarantilagen. Bankföreningen framhöll bl. a. att de rättsregler, som aktualiseras när ett företag råkar i ekonomiska svårigheter, bör vara så konstruerade att konkurs såvitt möjligt undviks. Konkurs är enligt Bankföreningen ofta det sämsta alternativet eftersom konkurs ofta medför onödigt värdeförstöring. Ett sätt att undvika konkurs är enligt Bankföreningen ackord utan konkurs enligt ackordslagen. Att lönegarantin inte träder i kraft vid ackord utan endast vid konkurs omöjliggör ofta att ett företag rekonstrueras via ackord enligt ackordslagen. Konkurs blir i stället oundviklig. Bankföreningen ansåg att rekonstruktioner skulle främjas om lönegarantin blev tillämplig även vid ackord. En sådan regel skulle, framhölls det, svara mot önskemålet att rättsreglerna bör verka för att konkurs och därav följande värdeförstöring undviks. Bankföreningen begärde bl. a. att lönegarantilagen skulle ändras så att synpunkterna tillgodosågs.

Det av Bankföreningen aktualiserade spørsmålet liksom den mera övergripande frågan om vilka medel samhället bör sätta in när företag råkar i ekonomisk kris behandlas f. n. av en inom arbetsmarknadsdepartementet

tillsatt arbetsgrupp som fått till uppgift att bl. a. lägga fram förslag om hur konflikten mellan en tidsbegränsad fortsatt drift av ett företag på ekonomiskt obestånd och konkurslagens regler skall lösas (se prop. 1976/77: 105 s. 35–36). Arbetsgruppens arbete syftar till att ett nytt institut, kallat *betalningsinställelse*, skall tillskapas. Meningen är att institutet skall ge rådrom för överväganden av om företag med ekonomiska svårigheter skall avvecklas eller leva vidare. Betalningsinställelse avses bli ett förstadium till ackord eller konkurs och kunna leda till att något ackords- eller konkursförfarande inte behöver tillgripas. Även nya former av statligt stöd övervägs i sammanhanget liksom frågan om hur arbetsmarknads- och regionalpolitiska intressen skall kunna tillgodoses när företag råkar i ekonomiska svårigheter och hotas av nedläggning. Arbetsgruppens arbete har tidigare blivit föremål för riksdagens intresse. Bl. a. har näringsutskottet (NU 1977/78: 41) uttalat att utskottet förutsatte att regeringen på grundval av utredningen så snart som möjligt skulle lägga fram åtgärder i nu angivet hänseende. Arbetet med reformen är enligt vad lagutskottet nu erfärar inne i slutskedet.

I anslutning till det anförda vill utskottet erinra om att förslaget till ändring av konkursförfarandet har utformats så att inte bara borgenärernas intressen skall kunna tillgodoses i konkurs utan också hänsyn kan tas till andra intressen, exempelvis sysselsättningspolitiska intressen. Enligt departementschefens uttalanden i anslutning till bestämmelsen i 61 § om fortsättande eller återupptagande av gäldenärens rörelse skall sålunda förvaltaren noga utreda vilka lösningar som är bäst ägnade att tillgodose såväl borgenärsintressena som de sysselsättningspolitiska intressena. Även kravet att förvaltaren skall vara väl förtrogen med arbetsmarknadspolitiska frågor skall ses som ett uttryck för att samhällseliga intressen bör beaktas vid konkursförvaltningen. I detta sammanhang vill utskottet också peka på att konkurslagskommittén i delbetänkandet 1977 föreslog att ett allmänt ombud skulle kunna tillsättas i konkurs. Ombudet skulle ha till uppgift att beakta arbetsmarknads- och regionalpolitiska intressen. I propositionen uttalar departementschefen att övervägande skäl talar för att man i avvaktan på det utredningsarbete som pågår inom arbetsmarknadsdepartementet dröjer med att ta ställning till frågan om införande av ett allmänt ombud i konkurs. Han lägger därför inte nu fram något förslag på den punkten.

I motionen 1977/78: 528 (m) tas i huvudsak samma spørsmål upp som behandlats i Bankföreningens ovan redovisade skrivelse. Motionären framhåller att lönegarantilagen och ackordslagen motverkar varandra. Till skillnad från vad som tidigare gällde ger företagsinteckning numera bättre förmånsrätt än skatte- och lönefordringar. För en innehavare av företagsinteckning är det enligt motionärens mening fördelaktigare med en konkurs i stället för ackord, eftersom lönegarantin bidrar till att "arbета upp" den företagsintecknade egendomen så att inteckningshavaren har större förut-

sättningar att få full betalning för sin fordran. Motionären framhåller att det har funnits flera fall då företag lagts ned efter en konkurs i stället för att rekonstrueras genom ett ackordsförfarande. Motionären anser att en översyn bör ske av lönegarantilagen syftande till att lönegarantin skall gälla även vid ackord och yrkar att riksdagen hos regeringen skall begära en utredning om *utvidgning av lönegarantin*.

Utskottet delar motionärens uppfattning att nuvarande ordning inte kan anses helt tillfredsställande. Som vitsordats av flera av de myndigheter och organisationer som yttrat sig över motionen (se bilaga 2) har reglerna i förmånsrättslagen och lönegarantilagen lett till att det för borgenären i vissa fall kan te sig förmånligare att ett företag går i konkurs än att ackord kommer till stånd. Eftersom konkurs i allmänhet medför värdeförstöring till skada för borgenärerna och gäldenären och kan leda till negativa konsekvenser från sysselsättningspolitisk synpunkt, framstår det enligt utskottets mening som angeläget att en reform på området kommer till stånd. Som framgår av den lämnade redovisningen för det pågående utredningsarbetet inom arbetsmarknadsdepartementet syftar arbetet till en lösning av det problem som tagits upp i motionen. Med hänsyn till vikten av att opåkallade företagskonkurser förebyggs och med beaktande av vad riksdagen tidigare uttalat rörande arbetsgruppens arbete förutsätter utskottet att utredningsarbetet snarast fullföljs och att arbetsgruppens förslag utan dröjsmål blir föremål för en bred remissbehandling. Något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionen 1977/78: 528 är f. n. inte erforderligt.

I motionen 1978/79: 2207 (s) tas upp frågan om *hänsynstagande till arbetsmarknads- och regionalpolitiska intressen vid konkurs*. Motionärerna framhåller att samhället i väsentligt högre grad än förr engagerat sig i det ekonomiska livet genom statligt kreditstöd i olika former, lokaliseringsstöd, statsbidrag till nedläggningshotade företag m. m. Samhället har också tagit på sig ett ökat ansvar för sysselsättningen. Det ställs därför enligt motionärerna särskilda krav på konkursförvaltningen vid företagskonkurs när det gäller att bedöma sysselsättningsfrågor och företagets ställning i fråga om erhållet samhällsstöd eller behov av nytt stöd. Visserligen torde det förhålla sig så att, när väl konkurs inträffat, svårigheterna är väsentligt större att rekonstruera företaget än så länge konkurs inte inträffat. När det gäller företag, vars verksamhet är väsentlig från sysselsättnings- och regionalpolitiska synpunkter, är, anför det vidare, det viktigaste därför att undvika konkurs. Men även när konkurs inträtt måste sådana intressen kunna tillgodoses.

Att se konkursen enbart som ett medel att tillgodose fordringsägare med penningfordringar motsvarar enligt motionärerna inte den verklighet som vi i dag lever i. Också de anställda och den ort eller de orter som för sin ekonomiska framtid är beroende av ett företags fortsatta existens har rimliga anspråk på att få sina intressen beaktade i företagets konkurs.

Liksom på så många andra områden måste jämkningar göras mellan olika intressen.

Motionärerna understryker vikten av att det utredningsarbete som utförs av en arbetsgrupp i arbetsmarknadsdepartementet beträffande frågan om vilka medel samhället bör sätta in när ett företag befinner sig i ekonomisk kris bedrivs med all erforderlig skyndsamhet. De anser att arbetsgruppen vidare bör lägga fram förslag om hur samhällets intressen skall tillvaratas när företag har råkat i konkurs. En av de frågor som enligt motionärerna bör utredas är en utbyggnad av ackordscentralerna under lämpligt huvudmannaskap för att därigenom till samhällets förfogande skall ställas förvaltare som kan vara skickade att i konkurs tillvarata såväl samhällets som borgenärernas intressen. Motionärerna yrkar att det anförda ges regeringen till känna (yrkandet 5).

Utskottet har redan tidigare i detta avsnitt understrukt vikten av att det inom arbetsmarknadsdepartementet pågående utredningsarbetet rörande betalningsinställelse m. m. snarast fullföljs. Utskottet delar således motionärernas uppfattning på denna punkt. Något särskilt tillkännagivande anser utskottet dock f. n. inte erforderligt.

Beträffande frågan om hänsynstagande till samhälleliga intressen i konkurs vill utskottet hänvisa till att motionärernas önskemål härvidlag i viss mån tillgodosetts i propositionen. Om och i vilken mån ytterligare åtgärder är påkallade bör enligt utskottets mening lämpligen prövas inom justitiedepartementet. Med hänsyn till departementschefens ovan redovisade uttalande anser sig utskottet kunna utgå från att denna fråga kommer att tas upp till överväganden sedan utredningsarbetet inom arbetsmarknadsdepartementet slutförts. Utskottet utgår från att därvid god ledning kan hämtas från de synpunkter som kan förväntas komma fram under remissbehandlingen av arbetsgruppens förslag. Något initiativ från riksdagen är således f. n. inte heller påkallat i förevarande hänscende.

Vad slutligen gäller motionärernas önskemål om en utbyggnad av ackordscentralen under lämpligt huvudmannaskap ankommer det inte på lagutskottet att ta ställning härtill. Frågan om utbyggnad av och huvudmannaskapet för ackordscentralen har emellertid tagits upp i motionen 1978/79: 1028 av Ingvar Svanberg m. fl. (s), vilken hänvisats till näringsutskottet och kommer att behandlas i betänkandet NU 1978/79: 59. I detta sammanhang vill utskottet emellertid erinra om att enligt uttalanden i propositionen (s. 157) inte bara advokater utan även andra, t. ex. ledande tjänstemän hos Sveriges Ackordscentral, skall kunna komma i fråga som konkursförvaltare.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen 1978/79: 2207, yrkandet 5.

Tillsyn i konkurs

I propositionen föreslås att institutet rättens ombudsman avskaffas och att konkursdomarens tillsynsfunktioner slopas. *Tillsynen över konkursförvaltningen* skall i fortsättningen utövas av kronofogdemyndighet. Tillsynsuppgifterna skall anförtros i princip en kronofogdemyndighet i varje län. Tillsynsmyndigheten skall övervaka att avvecklingen av konkursboet drivs effektivt och att förfarandet inte drar med sig onödiga kostnader. Myndigheten har också en viktig uppgift att fylla i samband med prövningen av förvaltararvoden. Myndigheten avses vidare medverka när det gäller frågor rörande tillsättande av förvaltare, tvångsmedel mot gäldenärer m. m. Tillsynen över konkursförvaltningen omfattar också en formell kontroll som i första hand skall grundas på granskning av kvartalsräkningar och övrig redovisning.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att institutet rättens ombudsman liksom konkursdomarens tillsynsfunktioner bör avskaffas och att tillsynsuppgifterna beträffande konkursförvaltning i framtiden bör ankomma på annan myndighet än domstol.

I motionen 1978/79: 2207 (s) yrkas att länsstyrelse skall vara tillsynsmyndighet i konkurs (yrkandet 2). Vidare framläggs (yrkandet 4 delvis) förslag till erforderliga lagändringar. Motionärerna hänvisar till att yrkandet delvis skall ses som en följd av ett i samma motion framlagt förslag om att kronofogdemyndighet skall vara förvaltare i mindre konkurs. Enligt motionärerna kan emellertid kritik i och för sig riktas mot att kronofogdemyndighet skall vara tillsynsmyndighet. De framhåller att tillsynen i mindre konkurser som regel inte torde fylla annan uppgift än en formell kontroll av att konkurslagens föreskrifter iakttas. Valet av tillsynsmyndighet är under sådana förhållanden av mindre betydelse. I stora företagskonkurser, som handläggs av högt specialiserade affärsjurister, kan enligt motionärerna med fog ifrågasättas om kronofogdemyndigheten har tillräckliga möjligheter att utöva en reell tillsyn över förvaltningen. Endast när det gäller inte särskilt komplicerade konkurser som handläggs i ordinär ordning kan man tänka sig att kronofogdemyndigheten kommer att kunna göra en reell insats. Motionärerna anser att sådana konkurser inte torde bli alltför talrika.

Vidare framhålls att koncentrationen av tillsynsuppgifterna till i princip en kronofogdemyndighet i varje län jämte behovet av förstärkning med expertis som inte finns hos kronofogdemyndigheterna gör att dessa myndigheter inte heller från organisatorisk synpunkt framstår som mest närliggande för tillsynsuppgiften. Motionärerna hänvisar till att i propositionen förutsätts att tillsynsmyndigheternas behov av expertis i företagsekonomiska och revisionstekniska frågor tills vidare blir tillgodosett genom att tjänstemän vid länsstyrelserna anlitas. Enligt motionärerna är det huvudsakligen i frågor av nyssnämnd art jämte frågor om arbetsmarknads- och

regionalpolitiska intressen som tillsynsmyndigheten har en verklig funktion att fylla. Det förhållandet att behövlig expertis i alla dessa frågor finns tillgänglig vid länsstyrelserna talar för att länsstyrelserna själva blir tillsynsmyndigheter. Länsstyrelserna är enligt motionärernas mening väl lämpade att handlägga de uppgifter som enligt propositionen skall ankomma på tillsynsmyndigheten. Eventuella behov av personalförstärkningar får tillfälligt tillgodoses genom beslut av regeringen och bedömas av riksdagen vid behandlingen av anslag för budgetåret 1980/81.

När det gäller valet av tillsynsmyndighet vill utskottet erinra om att åtskilliga remissinstanser och lagrådet framhållit att det från principiell synpunkt ej kan godtas att kronofogdemyndighet skall vara verksam i en konkurs både som borgenär och som tillsynsorgan. Bl. a. har härvid åberopats att de invändningar lagutskottet anförde 1976 mot förslaget att kronofogdemyndighet skulle vara förvaltare i mindre konkurser gör sig gällande med samma styrka när det gäller en ordning där tillsynen ankommer på denna myndighet. Utskottet kan inte dela denna uppfattning. I likhet med departementschefen anser utskottet att det finns betydelsefulla skillnader i principiellt hänseende mellan det tidigare förslaget och det nu framlagda. Utskottet vill bl. a. peka på att förvaltaren enligt propositionen självständigt skall avgöra vilka åtgärder som är motiverade och när de skall företas och att tillsynsmyndighetens kontroll av åtgärderna väsentligen är avsedd att ha karaktären av en efterhandskontroll. Någon rådgivande funktion skall tillsynsmyndigheten enligt propositionen inte utöva. Även om utskottet således anser att kronofogdemyndighet från principiella utgångspunkter kan godtas som tillsynsorgan vill utskottet ändå peka på risken för att myndigheten misstänks för obehöriga hänsynstaganden. Till frågan om garantier mot sådana risker återkommer utskottet nedan. Utskottet vill emellertid redan nu understryka vikten av att man inför sådana garantier, om kronofogdealternativet väljs. Enligt utskottet föreligger från principiella utgångspunkter inte heller hinder mot att tillsynsfunktionerna anförtros länsstyrelsen såsom motionärerna föreslagit. De båda alternativen kan för övrigt i förevarande hänseende anses likvärdiga.

Vad gäller kronofogdemyndigheternas och länsstyrelsernas kvalifikationer för uppgiften vill utskottet erinra om att en effektiv tillsyn i konkurs otvivelaktigt förutsätter goda insikter och erfarenheter beträffande företagsekonomiska och revisionstekniska frågor samt arbetsmarknads- och regionalpolitik. Detta gäller särskilt större företagskonkurser. Som framhålls i motionen finns inom länsstyrelseorganisationen tillgång till erforderlig expertis på dessa ämnesområden. Kronofogdemyndigheterna är emellertid inte heller utan erfarenheter härvidlag. Vid skatteindrivningen ställs nämligen kronofogdepersonalen i stor utsträckning inför arbetsmarknadspolitiska problem. Vid bedömningen av kronofogdemyndigheternas lämplighet som tillsynsorgan skall emellertid hänsyn inte tas endast till rådande förhållanden. Om tillsynen i enlighet med propositionen anförtros i princip

en kronofogdemyndighet i varje län bör det vara möjligt att genom utbildnings- och informationsinsatser inom förhållandevis kort tid stärka kompetensen hos kronofogdepersonalen. Som departementschefen framhåller bör riksskatteverket som centralmyndighet kunna spela en viktig roll i detta arbete. Utskottet vill också peka på att det på en del myndigheter bör vara möjligt att inrätta speciella tillsynsenheter, varigenom man kan få en specialisering på tillsynsområdet. Enligt utskottets mening är det angeläget att, om kronofogdealternativet väljs, en sådan ordning kommer till stånd i största möjliga utsträckning. Det anförda leder utskottet till den uppfattningen att kronofogdemyndigheterna i de nu berörda hänseendena kan antas bli väl skickade att utöva en effektiv och kompetent tillsyn.

Vid val av myndighet för tillsynsuppgiften bör vidare beaktas att många konkursrättsliga problem är av samma art som de som uppkommer vid kronofogdemyndigheternas exekutiva verksamhet. Den stora erfarenhet av sådan verksamhet som myndigheterna har får anses vara av värde vid tillsyn i konkurs. Kronofogdemyndigheterna har därjämte i sin egenskap av företrädare för statens borgenärsintressen fått en god kontakt med konkursförvaltning. Som departementschefen framhåller saknar de erfarenheter och kunnande som kronofogdemyndigheterna förvärvar på dessa områden motsvarighet hos länsstyrelserna. Av särskild betydelse är också att kronofogdemyndigheterna har förvärvat kännedom och erfarenhet när det gäller den ekonomiska brottslighet som förekommer i samband med konkurser. Som utskottet tidigare anført är det angeläget att konkursförfarandet utformas så att möjligheterna att uppdaga och avslöja sådan brottslighet väsentligt förbättras. Tillsynen i konkurs utgör en viktig faktor i kampen mot konkursbrottsligheten. Detta gäller inte minst tillsynen i de mindre konkurser som f. n. handläggs som s. k. fattigkonkurser. Även på detta område har således kronofogdemyndigheterna ett försteg framför länsstyrelserna. Som närmare framgår av propositionen (s. 708) talar vidare vissa organisatoriska aspekter för kronofogdealternativet.

Sammanfattningsvis anser utskottet att kronofogdemyndighet är mer lämpad att utöva tillsynsuppgiften än länsstyrelse. Utskottet tillstyrker således bifall till propositionen i denna del och avstyrker bifall till motionen 1978/79: 2207 (yrkandena 2 samt 4 delvis).

I propositionen föreslås en särskild *jävsregel* i syfte att garanti skall skapas mot misstankar om obehöriga hänsynstaganden. Enligt bestämmelsen, som intagits i 208 § förslaget till ändring i konkurslagen, skall utöver vad som följer av jävsregeln i förvaltningslagen gälla att tjänsteman ej får utöva tillsyn i de fall han tidigare i allmänt mål har tagit befattning med indrivning av fordran som görs gällande i konkursen eller vidtagit exekutiv åtgärd för uttagande av sådan fordran. Bestämmelsen tar endast sikte på sådana fall då kronofogdepersonal försökt få ut det allmännas fordringar hos gäldenären på skatter, böter m. m. men avser inte situationer då tjänsteman tagit befattning med indrivning av enskild borgenärs fordran.

I motionen 1978/79: 2209 (m) framhålls att jäv inte synes föreligga för tjänsteman som på förvaltares begäran utfört handräckning enligt 54 § förslaget till ändring i konkurslagen. Inte heller befattning med ärenden som avses i 7 och 8 §§ lönegarantilagen grundar enligt motionärerna jäv. De yrkar att i 208 § skall anges att utförande av handräckning jämlikt 54 § samt åtgärder enligt 7 och 8 §§ lönegarantilagen medför jäv vid tillsynsförfarandet (yrkandet 4).

Enligt 54 § förslaget till ändring i konkurslagen får förvaltare påkalla handräckning hos kronofogdemyndighet om det behövs för att han skall kunna komma i besittning av egendom som ingår i konkursboet. I 7 och 8 §§ lönegarantilagen ges regler om kronofogdemyndighets handläggning av lönegarantiärenden. Enligt propositionen skall i mindre konkurs, liksom f. n. är fallet i s. k. fattigkonkurs, kronofogdemyndighet i stället för förvaltaren pröva i vad mån betalning enligt lönegarantin skall utgå för löne- och pensionsfordringar i konkursen. 8 § lönegarantilagen innehåller också bestämmelser om hämtning eller häktning av arbetsgivare som undandrar sig sin skyldighet att bistå kronofogdemyndigheten med uppgifter om arbetstagens anställnings- och avlöningsförhållanden m. m. Beslut om tvångsmedlen fattas av konkursdomaren på framställning av kronofogdemyndigheten.

I det föregående har utskottet understrukit vikten av garantier mot att kronofogdepersonal misstänks för obehöriga hänsynstaganden vid tillsyn i konkurs. Utskottet tillstyrker därför att i konkurslagen förs in en särskild jävsregel. Behovet av en sådan bestämmelse är självfallet störst när det gäller fall då kronofogdemyndighet varit verksam som företrädare för det allmännas borgenärsintressen och senare skall utöva tillsyn i konkursen. Det är nämligen just i sådana situationer som intressekonflikter kan befaras uppkomma. Någon motsvarande risk torde i allmänhet inte föreligga när tjänsteman för enskild borgenärs räkning vidtagit exekutiv åtgärd mot gäldenären. Enligt utskottets mening saknas därför skäl till jäv mot tjänsteman som tagit befattning med annat exekutivt ärende än allmänt mål. Än mindre motiverat anser utskottet det vara att handräckning enligt 54 § förslaget till ändring i konkurslagen eller handläggning av lönegarantiärenden skall grunda jäv. Kronofogdemyndigheten kan inte vid handläggningen av något av dessa ärenden anses företräda det allmännas borgenärsintresse eller enskilda borgenärer. Beträffande lönegarantiärendena kan också framhållas, att det ankommer på länsstyrelsen och inte på kronofogdemyndigheten att utöva borgenärsfunktionen när det gäller statens fordran på grund av utbetalade lönegarantibelopp. Som utskottet anfört ovan gäller vid sidan av den särskilda jävsbestämmelsen i konkurslagen även jävsreglerna i förvaltningslagen. Utskottet vill vidare erinra om att tjänsteman som handlägger tillsynsuppgifter handlar under samma ansvar och insyn som gäller offentlig verksamhet i allmänhet.

På grund av det anförda och då den av motionärerna förordade ordning-

en skulle medföra vissa praktiska olägenheter kan utskottet inte ställa sig bakom motionsförslaget. Utskottet tillstyrker följaktligen propositionen i förevarande del. Även om utskottet således inte anser att skäl föreligger för en utvidgning av jävsbestämmelse, vill utskottet emellertid framhålla vikten av att verksamheten vid kronofogdemyndighet, som är tillsynsmyndighet, organiseras så att tjänsteman endast i rena undantagsfall får utöva tillsyn i konkurs samtidigt som han har hand om indrivnings- och handräkningsuppgifter. Utskottet vill därför åter understryka att särskilda enheter för tillsynsuppgifter bör inrättas i största möjliga utsträckning.

Förvaltning i ordinär konkurs

I propositionen föreslås att konkursdomaren i samtliga fall skall utse slutlig förvaltare. Som regel skall endast en förvaltare utses. I undantagsfall skall dock två eller flera förvaltare i samma konkurs kunna förekomma. Liksom f. n. skall också interimsförvaltare utses av konkursdomaren. Vidare föreslås att kvalifikationskraven på förvaltaren skärps. Förvaltaren bör som regel sökas bland personer som i sin verksamhet är särskilt inriktade på affärsjuridiska frågor. Det skall också krävas att förvaltaren har insikter i straffrättsliga frågor samt är väl förtrogen med arbetsrättsliga och arbetsmarknadspolitiska spörsmål. Ett annat viktigt krav är att förvaltaren förfogar över en väl utvecklad kontorsorganisation med resurser för bokföring och redovisning. De uppställda kompetenskraven medför enligt propositionen att förvaltaruppdragen bör koncentreras till en ganska begränsad grupp av personer som specialiserat sig på konkursförvaltning. Till förvaltare bör företrädesvis förordnas advokater, men även t. ex. ledande tjänstemän hos Sveriges Ackordscentral kan ifrågakomma.

Enligt utskottets mening är det en grundläggande förutsättning för en effektiv och ändamålsenlig konkursförvaltning att förvaltaren är väl kvalificerad. Som departementschefen framhåller har utvecklingen i näringslivet och samhället i övrigt gjort att stora krav i allmänhet måste ställas på en konkursförvaltare. Utskottet tillstyrker därför förslaget om en skärpning av kvalifikationskraven.

I motionen 1978/79: 2208 (vpk) yrkas att riksdagen inför bestämmelser som innebär att bland de utsedda förvaltarna i tillämpliga fall alltid skall vara minst en *representant för de anställda* (yrkandet 2). Enligt motionärerna är konkurs en sådan speciell situation att det är befogat att arbetstagarerna får en ställning som är väsentligt starkare än den som lagen om medbestämmande i arbetslivet ger dem. Behovet av arbetstagarinflytande i konkurs kan, framhålls det, i viss mån tillgodoses genom föreskrift att de anställda i förekommande fall skall ha minst en representant bland förvaltarna. När det gäller större företag med flera fackliga organisationer bör var och en av organisationerna vara representerad bland förvaltarna.

Utskottet vill för sin del erinra om att medbestämmandelagen liksom annan arbetsrättslig lagstiftning är tillämplig även när arbetsgivaren har

försatts i konkurs. Konkursförvaltaren har alltså att iaktta bl. a. medbestämmandelagens forskrifter om förhandlings- och informationsskyldighet. De kollektivavtal som gäldenären haft att tillämpa binder också i princip konkursboet. Detta gäller även s. k. medbestämmandeavtal. Genom nuvarande ordning på arbetsrättens område är alltså arbetstagarna redan tillförsäkrade rätt att komma till tals i viktigare förvaltningsfrågor och bli informerade om konkursens gång. Härtill kommer att arbetstagare som är borgenär i likhet med andra borgenärer har rätt att till konkursdomaren framföra synpunkter på förvaltarvalet och att förvaltaren i viktigare frågor skall samråda med borgenärerna.

Redan det anförda talar enligt utskottets mening för att några särskilda regler angående arbetstagarnas inflytande i konkurs inte är påkallade. Utskottet anser vidare – i motsats till motionärerna – att förhållandena i konkurs inte är så speciella att någon särreglering är erforderlig. Som anförs i propositionen kan under ett företags reguljära verksamhet uppkomma frågor som är lika ingripande för arbetstagarna. Mot ett genomförande av motionsförslaget talar också principiella skäl. Att de anställda skall representeras av en eller flera särskilda förvaltare strider nämligen mot den grundläggande tanken att konkursförvaltaren är att se som en förtroendeman för samtliga borgenärer. Utskottet avstyrker således bifall till motionen 1978/79: 2208, yrkandet 2.

Enligt 50 a § förslaget till ändring i konkurslagen skall konkursdomaren ha befogenhet att i vissa fall uppdra åt en lämplig *person att biträda konkursförvaltaren* med råd vid förvaltningen eller att som förlikningsman biträda konkursdomaren med utredning och förlikning i tvistefråga som uppkommit genom anmärkning mot bevakning eller att fullgöra båda dessa uppgifter. De uppgifter som det här rör sig om motsvarar till en del de funktioner som åligger rättens ombudsman enligt gällande regler.

I motionen 1978/79: 2207 (s) yrkas avslag på propositionen i aktuell del (yrkandet 3). Motionärerna framhåller att någon sakligt relevant motive-ring inte anförts för förslaget utan detta synes ha tillkommit endast för att tillmötesgå Advokatsamfundet. Enligt motionärerna har konkursförvaltaren möjlighet att på konkursboets bekostnad anlita erforderlig sakkunskap i speciella frågor. En särskild bestämmelse härom har också intagits i lagförslaget. Vad gäller allmänna juridiska och företagsekonomiska frågor som rör konkursförvaltningen anser motionärerna att till konkursförvaltare bör utses endast personer som har kompetens att själva lösa dem. Motionärerna framhåller vidare att konkursdomaren på tillfredsställande sätt kan lösa uppgiften att förlika tvistiga fordringar. Med hänsyn härtill och då det är en naturlig och vanlig uppgift för advokater, vilka regelmässigt skall vara förvaltare, att lösa tvister genom förlikning, torde det saknas utrymme för en särskild förlikningsman.

Utskottet vill för sin del framhålla att konkursförvaltaren kan ställas inför problem som det krävs särskilda kvalifikationer för att lösa. Det kan

röra sig om frågor av teknisk eller företagsekonomisk natur eller känsliga och svåra avgöranden i förhållande till arbetstagarna och till de arbetsmarknadspolitiska myndigheterna. I likhet med motionärerna anser utskottet att de förvaltare som uppfyller de nya kvalifikationskraven i allmänhet bör kunna klara sig på egen hand. Skulle en förvaltare någon gång behöva råd på något särskilt område kan behovet tillgodoses genom att förvaltaren anlitar sakkunnigt biträde (52 §). Som departementschefen anför kan möjligheten att tillsätta medförvaltare också utnyttjas i vissa fall. Främst när det gäller stora företagskonkurser, där ett flertal viktiga intressen står på spel och där meningarna mellan de olika intressenterna går starkt isär, kan det emellertid inte uteslutas att förvaltaren kan ha behov av ett sådant stöd som f. n. lämnas av rättens ombudsman. Att förvaltaren har möjlighet att rådgöra med någon som inte är engagerad i konkursen är ägnat att öka effektiviteten i förvaltningen och kan därigenom bidra till att borgenärernas förtroende för konkursförvaltningen ökar. Utskottet delar därför departementschefens uppfattning att förvaltaren bör kunna få hjälp av en rådgivare när särskilda skäl påkallar det.

Vad gäller förlikningsverksamheten vill utskottet understryka betydelsen av att denna sköts på ett kompetent sätt. Att förlika tvistiga fordringar kräver ofta kännedom om de särskilda förhållandena i konkursen samt kunskaper i affärsjuridiska och ekonomiska frågor i allmänhet. Utskottet vill även erinra om det värdefulla i att arbetet med att utreda och förlika tvistefrågorna kommer i gång på ett tidigt stadium. Mot bakgrund av det sagda anser utskottet det motiverat att en särskild förlikningsman kan utses när tvistefrågorna är komplicerade.

På grund av det anförda tillstyrker utskottet bifall till propositionen i förevarande del och avstyrker bifall till motionen 1978/79: 2207, yrkandet 3.

Mindre konkurs

I huvudsaklig överensstämmelse med vad som föreslogs i propositionen 1975/76: 210 föreslås i den nu aktuella propositionen att det nuvarande systemet med s. k. fattigkonkurs avskaffas och ersätts av en ny ordning för handläggning av mindre konkurs. Den nya handläggningsformen skall även tillämpas i åtskilliga konkurser som nu följer reglerna om ordinära konkurser. Det nu framlagda förslaget skiljer sig från 1976 års förslag i bl. a. följande hänseenden.

Konkursdomaren skall alltid bestämma handläggningsform i samband med konkursbeslutet. Någon särskild utredning i fråga om handläggningsformen skall således inte ske. Om det under handläggningen av en mindre konkurs visar sig att förutsättningar för denna konkursform saknas, skall övergång till ordinär konkurs kunna äga rum. Konkursdomaren skall utse förvaltare i mindre konkurs. Denne skall i princip ha samma kvalifikationer som förvaltare i ordinär konkurs. Förvaltningen i mindre konkurs skall stå under samma tillsyn som den i ordinär konkurs.

I motionen 1978/79: 2207 (s) framförs invändningar mot förslaget såvitt gäller *förvaltarfrågan*. Motionärerna pekar på det nära samband som råder mellan mindre konkurs och utsökningsförfarandet och anser att en rationell handläggning av sådana konkurser skulle främjas om kronofogdemyndighet blev förvaltare. Vidare anförs att det kan bli svårt att förmå advokater att – mot den ersättning som kan komma i fråga för förvaltningen av mindre konkurs – lägga ned det arbete som krävs för att konkursförfarandet effektivt skall kunna motverka användningen av konkurs som ett led i ekonomisk brottslighet. Enligt motionärerna kan man vänta sig väsentligt mer energiska efterforskningar från kronofogdemyndighetens sida eftersom myndigheten har anledning att betrakta verksamheten som ett led i den allmänna uppgiften att säkerställa betalning av allmänna och enskilda fordringar. Ytterligare skäl som talar för kronofogdealternativet anser motionärerna vara den erfarenhet kronofogdemyndigheterna förvärvat när det gäller hänsynstagande till arbetsmarknads- och regionalpolitiska intressen. En annan omständighet som motionärerna tillmäter betydelse är att skattefordringarna spelar en dominerande roll i de mindre konkurserna. Hittills har det ansetts ligga i boets intresse att den som har största intresset av att förkovra boet också får hand om förvaltaruppgiften. Med detta synsätt som inte helt avvisats i propositionen är det naturligt att kronofogdemyndigheten blir förvaltare i mindre konkurs. Motionärerna kan inte instämma i den kritik som från rättssäkerhetssynpunkt framförts mot kronofogdemyndigheterna som förvaltare. De anser att starka praktiska skäl talar för kronofogdealternativet och att några bärande principiella skäl mot det saknas. Motionärerna medger att det i vissa fall kan vara lämpligt att annan än kronofogdemyndighet förordnas till förvaltare i mindre konkurs. Undantag från regeln att kronofogdemyndighet skall vara förvaltare bör därför medges.

Med hänvisning till det anförda yrkas i motionen att riksdagen skall besluta att kronofogdemyndighet som huvudregel skall vara förvaltare i mindre konkurs (yrkandet 1). Vidare framläggs i motionen förslag till erforderliga ändringar i regeringens lagförslag (yrkandet 4 delvis).

Utskottet konstaterar att de argument som i motionen förs fram för att kronofogdemyndighet bör handha förvaltningen i mindre konkurs i allt väsentligt överensstämmer med vad som anfördes i 1976 års regeringsförslag. Utskottet vill erinra om att de invändningar av principiell natur som framfördes vid riksdagsbehandlingen av det sistnämnda förslaget inte endast tog sikte på en ordning enligt vilken kronofogdemyndighet i vissa konkurser skulle vara förvaltare och i andra tillsynsorgan. I lagutskottets av riksdagen godkända betänkande framhölls att det även från andra principiella utgångspunkter framstod som mindre lämpligt att kronofogdemyndighet skulle handha konkursförvaltningen. Enligt utskottets mening saknas anledning till ett ändrat ställningstagande i den aktuella frågan. Tungt vägande skäl gör sig således alltså gällande mot kronofogdemyn-

dighet som förvaltare. Att den myndighet som företräder statens borgenärsintressen skall tjänstgöra som förvaltningsorgan i konkurs är enligt utskottets mening principiellt olämpligt. Som departementschefen framhåller kan det vidare ifrågasättas om en myndighet har tillräckliga möjligheter att agera effektivt som förvaltare. I konkurs kan förhållandena ofta vara sådana att förvaltningsåtgärderna behöver vidtas snabbt och ibland mer eller mindre formlöst. En enskilt verksam förvaltare har i dessa hänseenden ett stort försteg före en myndighet.

Redan på grund av det anförda kan utskottet inte ställa sig bakom motionsförslaget. Härtill kommer att spørgsmålet om kronofogdemyndighet som förvaltare förlorat sin aktualitet genom den lösning av tillsynsfrågan som föreslagits i propositionen och som utskottet godtagit. Utskottet avstyrker således bifall till motionen 1978/79: 2207, yrkandena 1 samt 4 delvis.

Som ovan berörts skall den nya handläggningsformen för mindre konkurs tillämpas på de nuvarande s. k. fattigkonkurserna, dvs. konkurser i vilka tillgångarna inte räcker till betalning av konkurskostnaderna. Som mindre konkurs skall även handläggas konkurser, som nu följer reglerna om ordinär konkurs, under förutsättning att det finns anledning anta att boet med hänsyn till dess omfattning och övriga förhållanden är av enkel beskaffenhet och att konkursen med fördel kan genomföras utan bevakningsförfarande. Konkursdomaren skall i samband med konkursbeslutet bestämma huruvida konkursen skall handläggas som ordinär eller mindre konkurs. En regel med denna innebörd har intagits i 18 a § förslaget till ändring i konkurslagen. Till skillnad från vad som föreslogs i propositionen 1975/76: 210 skall således beslutet om handläggningsform i tveksamma fall inte kunna uppskjutas i avvaktan på en särskild utredning genom kronofogdemyndighets försorg.

I motionen 1978/79: 2207 framhålls att *beslutet om handläggningsform* bör kunna uppskjutas en kortare tid om konkursdomaren är tveksam om huruvida konkursen bör handläggas som mindre eller ordinär konkurs. Enligt motionärerna torde det mot bakgrund av de tvångsmedel som föreslås för tiden före konkursutbrottet i allmänhet inte medföra några olägenheter, om inte beslut om konkursformen i alla situationer meddelas samma dag som konkursbeslutet. Konkursdomaren bör, fortsätter motionärerna, ha tillfälle att samråda med kronofogdemyndigheten om formen för konkursen. Något formaliserat utredningsförfarande kan inte anses behövligt för detta ändamål, utan det är tillräckligt att samrådet sker per telefon. Beslut om handläggningsformen bör enligt motionärerna under denna förutsättning kunna meddelas senast andra arbetsdagen efter konkursbeslutet.

Med hänvisning till det anförda yrkar motionärerna att i 18 a § skall införas bestämmelser om att konkursdomaren om det kan ske skall samråda med kronofogdemyndigheten före avgörandet av handläggningsform

och att avgörandet får anstå längst till andra dagen efter konkursbeslutet om synnerliga skäl föreligger till uppskov (yrkandet 4 delvis).

Utskottet vill för sin del understryka vikten av att valet av handläggningsform träffas rätt från början. Garantier bör därför skapas för att konkursdomaren har tillfredsställande underlag för sin bedömning av frågan om handläggningsform. I propositionen framläggs olika förslag som syftar till att ge konkursdomaren förutsättningar för en riktig bedömning. Bl. a. skall kronofogdemyndigheten oavsett om den är sökande eller ej vara skyldig att biträda konkursdomaren med upplysningar som kan vara av betydelse i saken. Vidare skall gäldenären i vissa fall kunna åläggas skyldighet att ge upplysningar av betydelse för frågan i vilken form konkursen skall handläggas. De olika möjligheter som sålunda skall finnas för konkursdomaren att skaffa sig information om konkursboets förhållanden torde enligt utskottets mening ge goda garantier för att valet av handläggningsform som regel blir riktigt. Som departementschefen framhåller kan därför antalet fall där tveksamhet behöver råda om handläggningsformen bedömas bli tämligen begränsat.

I de tveksamma fall som kommer att finnas skulle troligen ett särskilt utredningsförfarande i enlighet med förslaget i propositionen 1975/76: 210 och den nu aktuella motionen kunna fylla en funktion. En nackdel med ett sådant system är emellertid att beslutet om tillämplig konkursform skjuts upp, låt vara under endast en kortare tid. Bedömningen av frågan om ett särskilt utredningsförfarande är motiverat påverkas också av ställningstagandet till om övergång från mindre konkurs till ordinär konkurs bör tillåtas. I den nu aktuella propositionen föreslås att sådan övergång skall få ske. Utskottet delar departementschefens uppfattning att denna möjlighet till byte av handläggningsform inte torde kunna undvaras ens om man har ett särskilt utredningsförfarande. Några större praktiska olägenheter synes inte vara förknippade med en övergång från mindre till ordinär konkurs. Det kan för övrigt antas att behov av övergång inte kommer att föreligga särskilt ofta. Utskottet tillstyrker således att byte av handläggningsform bör kunna ske och vill i anslutning härtill instämma i departementschefens uttalande om att konkursdomaren i tveksamma fall bör besluta att konkursen skall handläggas som mindre konkurs.

Av utskottets inställning till frågan om övergång från mindre till ordinär konkurs följer att något behov av ett särskilt utredningsförfarande i tveksamma fall inte torde föreligga. Utskottet avstyrker därför bifall till motionen 1978/79: 2207 i aktuell del (yrkandet 4 delvis).

Tvångsåtgärder mot gäldenären

Enligt 20 § konkurslagen förlorar gäldenären i och med konkursbeslutet rådigheten över den egendom som hör till konkursboet. Han kan inte heller åta sig förbindelser som får göras gällande i konkursen. Av 21 § följer vidare att den som efter det att konkursbeslutet offentliggjorts infriar

förpliktelse mot gäldenären blir fri från förpliktelsen endast om det av omständigheterna framgår att han var i god tro.

Några motsvarande inskränkningar i gäldenärens handlingsfrihet råder inte under tiden fram till konkursbeslutet. I propositionen föreslås att en möjlighet införs till inskränkning i gäldenärens rådighet under konkursansökningsskedet. Enligt 14 a § förslaget till ändring i konkurslagen skall konkursdomaren eller rätten kunna förordna om *kvarstad eller skingringsförbud* på gäldenärens egendom i avvaktan på att konkursansökningen prövas. Som förutsättning för tvångsåtgärden skall gälla att det föreligger sannolika skäl för bifall till ansökningen och att det skäligen kan befaras att gäldenär undandrar egendom.

I motionen 1978/79: 2207 (s) yrkas att kvarstad eller skingringsförbud skall gälla inte bara fram till konkursbeslutet utan även därefter fram till dess egendomen omhändertas av förvaltaren (yrkandet 4 delvis).

Som framhålls av departementschefen förekommer det i viss utsträckning att gäldenären undandrar borgenärerna egendom medan en konkursansökning mot honom prövas. Det skydd som reglerna om återvinning och gäldenärsbrott ger borgenärerna mot otillbörliga förfaranden från gäldenärens sida är enligt utskottet inte tillräckligt. Starka skäl talar därför för förslaget i propositionen om att kvarstad eller skingringsförbud skall kunna läggas på gäldenärens egendom. Vad gäller tiden för säkerhetsåtgärdens giltighet vill utskottet erinra om att konkursbeslutet går i verkställighet utan hinder av att det överklagas. Gäldenären förlorar alltså omedelbart rådigheten över egendomen och förvaltaren kan ta hand om den. Skulle exempelvis kvarstad ha lagts på gäldenärens egendom och beslutet verkställts på så sätt att kronofogdemyndigheten tagit hand om egendomen torde kronofogdemyndigheten efter konkursbeslutet vara berättigad att överlämna egendomen till förvaltaren. I vart fall synes gäldenären inte äga rätt att utfä egendomen. Har egendomen vid verkställighet av kvarstadsbeslutet lämnats kvar hos gäldenären torde någon skillnad i praktiken inte föreligga mellan den rådighetsinskränkning som kvarstaden medför och den som följer av konkursbeslutet. I båda fallen upprätthålls förbudet för gäldenären att förfoga över egendomen av straffstadganden. Bryter gäldenär mot det förfogandeförbud som följer av kvarstad eller mot skingringsförbud ådrar han sig straffansvar enligt 17 kap. 13 § brottsbalken. Förfogar han över egendom som ingår i konkursboet efter konkursbeslutet gör han sig skyldig till gäldenärsbrott. Vad slutligen gäller det fallet att säkerhetsåtgärden avser gäldenärens egendom som omhänderhas av en utomstående person är denne så länge åtgärden består förhindrad att förfoga över egendomen till följd av straffbudet i 17 kap. 13 § brottsbalken. Sedan konkursbeslutet meddelats synes kvarstad eller skingringsförbud inte längre fylla någon funktion, bl. a. med hänsyn till att den ovan redovisade bestämmelsen i 21 § KL torde ge tillräckliga garantier för att egendomen inte överlämnas till gäldenären.

På grund av det anförda anser utskottet att det bör vara till fyllest att säkerhetsåtgärden gäller fram till konkursbeslutet och att något behov av den i motionen föreslagna bestämmelsen inte föreligger. Utskottet tillstyrker därför bifall till propositionen i förevarande del och avstyrker bifall till motionen 1978/79: 2207 i motsvarande del (yrkandet 4 delvis).

Gällande lag innehåller inte några bestämmelser om vilka *tvångsmedel som förvaltaren har till sitt förfogande* när han i enlighet med sin skyldighet skall ta hand om konkursboets egendom. Vägrar gäldenären att lämna ifrån sig egendomen torde förvaltaren vara hänvisad till att begära handräckning hos överexekutor eller utverka dom på utlämnande av viss egendom. Handräckningsutslaget eller domen får sedan verkställas av kronofogdemyndighet. I vissa fall torde förvaltaren också kunna hänvända sig till polis.

I propositionen föreslås att i 54 § KL införs en bestämmelse som ger förvaltaren rätt att om det behövs påkalla handräckning av kronofogdemyndigheten för att han skall kunna omhänderta eller annars få tillgång till gäldenärens bo med de handlingar som rör boet. Någon särskild exekutionstitel skall således inte erfordras. Vid handräckningen skall kronofogdemyndigheten få genomöka hus, rum m. m., öppna lås eller bereda sig tillträde på annat sätt. Kronofogdemyndigheten får även i övrigt använda tvång i den mån det behövs för det avsedda ändamålet och det kan anses befogat med hänsyn till omständigheterna. Våld mot person skall dock få brukas endast om myndigheten möter motstånd och i den mån det med hänsyn till ändamålet med ingripandet kan anses försvarligt.

Utformningen av den föreslagna bestämmelsen kritiserar i motionen 1978/79: 2209 (m). Motionärerna framhåller att tvångsåtgärderna innebär långtgående ingrepp i gäldenärens integritet och att beslut om åtgärderna av rättssäkerhetsskäl bör fattas av konkursdomaren eller rätten. Motionärerna framför också invändningar mot att i lagrummet tagits in särskilda bestämmelser om rätten att använda tvång eller våld mot person. Enligt motionärerna finns det knappast anledning till en närmare reglering i detta avseende i konkurslagen. Användningen av tvång och våld mot person vid handräckning enligt konkurslagen bör inte skilja sig från vad som eljest gäller vid kronofogdemyndighets tjänsteutövning. Motionärerna yrkar att 54 § förslaget till ändring i konkurslagen skall utformas på sätt som angivits i motionen (yrkandet 2).

Utskottet vill till en början erinra om att konkurslagskommittén i sitt betänkande hade föreslagit en bestämmelse om att förvaltaren skulle få använda tvång för att få hand om konkursboet. Under remissbehandlingen intog flera remissinstanser en kritisk eller tveksam inställning till förslaget. Bl. a. Göta hovrätt, hovrätten över Skåne och Blekinge samt Sveriges domareförbund föreslog att förvaltaren i stället skulle ges rätt att — såsom också föreslagits i propositionen — vända sig direkt till kronofogdemyn-

dighet och begära handräckning utan att först behöva utverka exekutionstitel hos domstol eller överexekutor.

I likhet med de angivna remissinstanserna och departementschefen anser utskottet att någon särskild exekutionstitel inte bör krävas för att kronofogdemyndigheten skall få lämna förvaltaren det biträde denne behöver. Som hovrätten över Skåne och Blekinge framhållit i sitt remissyttrande torde för övrigt själva konkursbeslutet kunna anses utgöra ett tillräckligt bemyndigande för förvaltaren att begära handräckning. Utskottet vill här till lägga att kronofogdemyndighet redan f. n. i vissa fall har rätt att utan exekutionstitel vidta handräckningsåtgärder. Som exempel härpå kan bl. a. anföras återtagande av gods enligt avbetalningsköplagen, som fr. o. m. den 1 juli 1979 ersätts av konsumentkreditlagen och lagen om avbetalningsköp mellan näringsidkare. Enligt utskottets mening torde några bärande invändningar från rättssäkerhetssynpunkt inte kunna riktas mot den föreslagna ordningen. Från praktiska utgångspunkter torde flera fördelar vara förenade med förslaget. Utskottet vill särskilt peka på att i de fall handräckning kan ifrågakomma det ofta torde krävas att åtgärderna vidtas snabbt om de skall fylla sitt syfte. Om förvaltaren skulle behöva utverka en exekutionstitel skulle otvivelaktigt handräckningsförfarandet försenas och risken öka för att gälderären hinner undanskaffa egendom.

Utskottet kan inte heller instämma i motionärernas invändning mot den föreslagna regleringen av våldsanvändning. Enligt utskottets mening är det inte minst från rättssäkerhetssynpunkt angeläget att i konkurslagen förs in bestämmelser om vilka befogenheter som tillkommer kronofogdepersonal vid det nya handräckningsförfarandet. Avsaknaden av regler härom skulle innebära att personalen vid genomförande av handräckningsåtgärder hänvisas till en analogisk tillämpning av vad som gäller vid exekutiv förrättning. Uttryckliga bestämmelser saknas f. n. om rätt för tjänsteman vid kronofogdemyndighet att använda tvång och våld vid sådan förrättning. Enligt praxis anses befogenhet här till ändå föreligga. I detta sammanhang vill utskottet erinra om att i det tidigare redovisade till lagrådet remitterade förslaget till utsökningsbalk har intagits en särskild bestämmelse om de tvångsbefogenheter som tillkommer förrättningsman vid förrättning enligt den nya balken. Regleringen i utsökningsbalken innebär i huvudsak ett lagfästande av nuvarande praxis. Den föreslagna bestämmelsen i konkurslagen har utformats efter mönster av regeln i utsökningsbalken.

Med hänsyn till frågans vikt anser utskottet att man inte bör avvakta en blivande reform av utsökningsrätten utan redan nu bör införa den i propositionen föreslagna regleringen av handräckningsförfarandet. Proposition med förslag till ny utsökningsbalk torde kunna föreläggas riksdagen tidigast under hösten 1979 och balken kan knappast träda i kraft förrän vid årsskiftet 1980-1981. Utskottet avstyrker således bifall till motionen 1978/79: 2209, yrkandet 2.

Vissa andra gemensamma frågor beträffande ordinära och mindre konkurser

Enligt propositionen skall *konkursdomaren* höra tillsynsmyndigheten innan interimsförvaltare och slutlig förvaltare utses i ordinär konkurs. Bestämmelser härom finns i 45 §, såvitt avser interimsförvaltare, och i 46 § i fråga om slutlig förvaltare. Detsamma skall gälla när förvaltare utses i mindre konkurs (185 a §) och när särskild rådgivare eller förlikningsman förordnas enligt 50 a §.

I motionen 1978/79: 2209 (m) yrkas att riksdagen beslutar att reglerna om tillsynsmyndighetens hörande i 45, 50 a och 185 a §§ utgår (yrkandet 1). Motionärerna anser att föreskrifterna om tillsynsmyndighetens hörande vid tillsättande av interimsförvaltare i ordinär konkurs, förvaltare i mindre konkurs och särskild rådgivare eller förlikningsman inte fyller någon egentlig funktion utan endast verkar fördröjande på det beslut som inte sällan måste fattas skyndsamt. Enligt motionärerna finns det däremot skäl som talar för att tillsynsmyndigheten såsom föreslagits i propositionen skall höras innan slutlig förvaltare i ordinär konkurs utses.

Som utskottet tidigare anfört skall i fortsättningen endast särskilt kvalificerade personer kunna utses till förvaltare i ordinär konkurs. Det är också viktigt att till förvaltare inte utses någon vars opartiskhet kan ifrågasättas. Mot bakgrund av de uppställda kraven är det enligt utskottets mening angeläget att konkursdomaren har underlag för en säker bedömning av förvaltarfrågan. De uppgifter i olika hänseenden som tillsynsmyndigheten kan lämna blir härvidlag av betydelse. Som motionärerna framhåller är det därför motiverat att tillsynsmyndigheten skall höras innan slutlig förvaltare utses i ordinär konkurs. Samma synpunkter gör sig också gällande när det gäller ordningen för utseende av interimsförvaltare. Enligt utskottets mening är det nämligen angeläget att även interimsförvaltaren besitter de erforderliga kvalifikationerna. Att valet av interimsförvaltare faller på rätt person framstår som betydelsefullt inte minst med tanke på att ett byte av förvaltare kan vara förenat med nackdelar och att konkursdomaren därför, som departementschefen framhåller, bör sträva efter att till interimsförvaltare utse någon som kan antas vara lämpad att handha förvaltningen under hela konkursen.

För förvaltare i mindre konkurs skall i princip gälla samma krav på lämplighet som i ordinär konkurs. Starka skäl talar då också för att tillsynsmyndigheten bereds tillfälle att yttra sig innan förvaltarfrågan avgörs.

Även när det gäller tillsättande av särskild rådgivare eller förlikningsman i konkurs framstår det enligt utskottets mening som väl motiverat att tillsynsmyndigheten hörs. Enligt propositionen skall för sådant uppdrag endast ifrågakomma personer med lägst samma kompetens och i övrigt samma lämplighet som förvaltaren. Med hänsyn härtill anser utskottet det angeläget att konkursdomaren inhämtar tillsynsmyndighetens synpunkter

innan personvalet avgörs. Likaså är det naturligt att konkursdomaren samråder med tillsynsmyndigheten i fråga om behov föreligger av särskild rådgivare eller förlikningsman.

Med anledning av motionärernas farhågor för att inhämtandet av tillsynsmyndighetens synpunkter skall fördröja beslutsfattandet vill utskottet framhålla att något formaliserat förfarande inte krävs. Ofta torde ett samråd per telefon vara till fylllest. När det gäller beslut som måste fattas skyndsamt synes för övrigt en telefonförfrågan hos tillsynsmyndigheten vara den enda möjligheten. I detta sammanhang vill utskottet emellertid erinra om att omständigheterna i många fall är sådana att både konkursdomaren och tillsynsmyndigheten har tillfälle att närmare överväga förvaltarvalet. När konkursansökan gjorts av borgenär finns sålunda utrymme för närmare överväganden under tiden fram till dess fristen för gäldenärens yttrande gått ut. Ärenden om utseende av särskild rådgivare eller förlikningsman torde sällan vara så brådskande att tillsynsmyndigheten inte skulle kunna höras.

I enlighet med det anförda tillstyrker utskottet bifall till de i propositionen framlagda förslagen om tillsynsmyndighetens hörande och avstyrker bifall till motionen 1978/79: 2209, yrkandet 1.

Ett särskilt problem i samband med konkurser utgör den situationen att konkursboets tillgångar inte räcker till betalning av konkurskostnader och de eventuella andra skulder som konkursboet ådragit sig, s. k. massaskulder. I rättspraxis har ansetts att konkursbo ej kan försättas i konkurs. Kritik har i olika sammanhang framförts mot rättsläget i denna fråga. Därvid har framhållits att avsaknaden av en möjlighet att försätta *konkursbo i konkurs* medfört praktiska olägenheter och att man i flera hänseenden tvingats tillämpa konkursreglerna analogt när ett konkursbo blivit insolvent. En betydelsefull nackdel med gällande ordning har ansetts vara att lönegarantilagen, som endast gäller när arbetsgivare gått i konkurs, inte är tillämplig när gäldenärens rörelse drivs vidare i konkursboets regi.

Problemet har uppmärksamrats i en under allmänna motionstiden 1978 väckt motion, 1977/78: 1472 (fp), vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring av konkurslagen att konkursbo kan försättas i konkurs.

I likhet med motionären anser utskottet att det nuvarande rättsläget inte minst från principiella utgångspunkter knappast är tillfredsställande. Även om det praktiska behovet av lagreglering på området inte bör överdrivas ser dock utskottet med tillfredsställelse att i propositionen — på initiativ av lagrådet — föreslagits en uttrycklig regel (193 §) som medger att insolvent konkursbo kan försättas i konkurs. Förslaget tillgodoser helt motionärens önskemål och tillstyrks av utskottet.

Ikraftträdande m. m.

Enligt utskottets mening är det angeläget att reformen av konkursförfä-

randet träder i kraft snarast möjligt. Som utskottet i andra sammanhang framhållit måste emellertid vikten av en tidig ikraftträdandetidpunkt vägas mot intresset av att berörda myndigheter får rådrum för erforderligt förberedelsearbete, så att en betydelsefull reform inte i inledningsskedet får en ofullgången och delvis felaktig tillämpning. Den föreslagna ordningen för förvaltning och tillsyn i konkurs medför att nya krav kommer att ställas på kronofogdemyndigheternas personal. För att tillsynen skall fylla den avsedda funktionen är det enligt utskottets mening angeläget att särskilda insatser görs när det gäller utbildning och information. Betydelsefullt är vidare att kronofogdemyndigheternas tillgång till expertis i företagsekonomiska och revisionstekniska frågor säkras. Även i övrigt kräver reformen ett betydande förberedelsearbete. Bl. a. måste organisationsfrågorna lösas. Enligt utskottet bör dock förberedelsearbetet hinna slutföras före årsskiftet 1979-1980. I anslutning härtill vill utskottet stryka under vikten av att förberedelsearbetet kommer i gång så tidigt som möjligt. Utskottet tillstyrker att reformen får träda i kraft den 1 januari 1980.

I övrigt föranleder förslagen i propositionen inga uttalanden eller erinringar från utskottets sida.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *allmänna överväganden* att riksdagen godkänner vad utskottet anför.
2. beträffande *konkurskarantän* att riksdagen avslår motionen 1978/79: 246 samt motionen 1978/79: 1765, yrkandet 1 delvis, och motionen 1978/79: 2208, yrkandet 1,
3. beträffande *förteckning över styrelseledamöter i aktiebolag* att riksdagen avslår motionen 1978/79: 1765, yrkandet 2,
4. beträffande *anmälan om brott* att riksdagen med anledning av propositionen 1978/79: 105 i denna del, motionen 1978/79: 1765, yrkandet 1 delvis, och motionen 1978/79: 2209, yrkandet 3, godkänner vad utskottet anför.
5. beträffande *missbruk av lönegarantin* att riksdagen avslår motionen 1977/78: 1004,
6. beträffande *utvidgning av lönegarantin* att riksdagen avslår motionen 1977/78: 528,
7. beträffande *samhälleliga intressen i konkurs* att riksdagen avslår motionen 1978/79: 2207, yrkandet 5,
8. beträffande *val av tillsynsmyndighet* att riksdagen med bifall till propositionen i denna del och med avslag på motionen 1978/79: 2207, yrkandet 2, godkänner vad utskottet anför.
9. beträffande *jäv mot tjänsteman vid tillsynsmyndighet* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79: 2207, yrkandet 4 delvis, och motionen 1978/79: 2209, yrkandet 4, antar 208 § i det i propo-

- sitionen framlagda förslaget till lag om ändring i konkurslagen (1921: 225),
10. beträffande *arbetstagares ställning i konkurs* att riksdagen avslår motionen 1978/79: 2208, yrkandet 2.
 11. beträffande *rådgivare eller förlikningsman i konkurs* att riksdagen med bifall till propositionen i denna del och med avslag på motionen 1978/79: 2207, yrkandet 3, godkänner vad utskottet anfört.
 12. beträffande *förvaltare i mindre konkurs* att riksdagen med bifall till propositionen i denna del och med avslag på motionen 1978/79: 2207, yrkandet 1, godkänner vad utskottet anfört.
 13. beträffande *beslut om handlägningsform för konkurs* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79: 2207, yrkandet 4 delvis, antar 18 a § förslaget till lag om ändring i konkurslagen.
 14. beträffande *kvarstad och skingringsförbud* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79: 2207, yrkandet 4 delvis, antar 14 a § förslaget till lag om ändring i konkurslagen.
 15. beträffande *handräckning* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79: 2209, yrkandet 2, antar 54 § förslaget till lag om ändring i konkurslagen.
 16. beträffande *tillsynsmyndighetens hörande* att riksdagen med bifall till propositionen i denna del och med avslag på motionen 1978/79: 2209, yrkandet 1, godkänner vad utskottet anfört.
 17. beträffande *konkursbos försättande i konkurs* att riksdagen med anledning av motionen 1977/78: 1472 antar 193 § förslaget till lag om ändring i konkurslagen.
 18. att riksdagen med anledning av motionen 1978/79: 1765, yrkandet 1 delvis, och motionen 1978/79: 2209, yrkandet 3, antar 55 § förslaget till lag om ändring i konkurslagen med i härvid fogad *bilaga 3* såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse.
 19. att riksdagen med anledning av motionen 1978/79: 1765, yrkandet 1 delvis, och motionen 1978/79: 2209, yrkandet 3, samt med avslag på motionen 1978/79: 2207, yrkandet 4 delvis, antar 185 b § förslaget till lag om ändring i konkurslagen med i härvid fogad *bilaga 3* såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse.
 20. att riksdagen med avslag på motionen 1978/79: 2207, yrkandet 4 delvis, och motionen 1978/79: 2209, yrkandet 1 delvis, antar 50 a, 81, 108 och 210 a §§ förslaget till lag om ändring i konkurslagen.
 21. att riksdagen med avslag på motionen 1978/79: 2207, yrkandet 4 delvis, och motionen 1978/79: 2209, yrkandet 1 delvis, antar 185 a § förslaget till lag om ändring i konkurslagen.
 22. att riksdagen med avslag på motionen 1978/79: 2209, yrkandet 1 delvis, antar 45 § förslaget till lag om ändring i konkurslagen.
 23. att riksdagen med avslag på motionen 1978/79: 2207, yrkandet 4

delvis, antar 27, 42, 98, 185 h, 187 och 209 §§ förslaget till lag om ändring i konkurslagen.

24. att riksdagen antar förslaget till lag om ändring i konkurslagen i den mån det inte omfattas av vad utskottet under momenten 9, 13–15 och 17–23 hemställt.
25. att riksdagen med avslag på motionen 1978/79: 2207, yrkandet 4 delvis, antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1970: 741) om statlig lönegaranti vid konkurs,
26. att riksdagen antar övriga i propositionen framlagda lagförslag,
27. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 1765, yrkandet 1, i den mån det inte omfattas av vad utskottet ovan hemställt.

Stockholm den 24 april 1979

På lagutskottets vägnar

IVAN SVANSTRÖM

Närvarande: Ivan Svanström (c), Lennart Andersson (s), Stig Olsson (s)*, Martin Olsson (c), Elvy Nilsson (s), Bernt Ekinge (fp), Arne Andersson i Gamleby (s), Sonja Fredgardh (c), Åke Gillström (s), Bo Siegbahn (m), Ingemar Konradsson (s), Marianne Karlsson (c), Anne-Marie Gustafsson (c), Bengt Silfverstrand (s), Joakim Ollén (m) och Birgitta Johansson (s)**.

* Ej närvarande vid momenten 8–27 i utskottets hemställan.

** Ej närvarande vid momenten 1–7 i utskottets hemställan.

Reservationer

1. vid moment 1 i utskottets hemställan

beträffande *allmänna överväganden* av Lennart Andersson, Stig Olsson, Elvy Nilsson, Arne Andersson i Gamleby, Åke Gillström, Ingemar Konradsson och Bengt Silfverstrand (samtliga s) som anser att den del av utskottets yttrande på s. 79 som börjar med orden "Mot bakgrund" och slutar med orden "med konkursförvaltningen" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser det särskilt angeläget att åtgärder nu vidtas för att åstadkomma en effektiv handläggning av mindre konkurser. Det är beklagligt att denna fråga inte kunde lösas redan 1976, då riksdagen hade att ta ställning till förslag från den socialdemokratiska regeringen med denna innebörd..

Vid utformningen av ett nytt konkursförfarande måste hänsyn också tas till andra intressen än de rent ekonomiska borgenärsintressena. Att en betydande brottslighet förekommer i samband med konkurser är välkänt. Utskottet anser det angeläget att konkursreglerna ändras så att möjligheterna att avslöja och beivra sådan brottslighet förbättras. I det sammanhanget är det särskilt viktigt att förvaltningen i mindre konkurser får en ändamålsenlig lösning. En annan omständighet som bör beaktas vid en reform av konkursförfarandet är att samhället på ett helt annat sätt än vid konkurslagens tillkomst har ansvar för att sysselsättningen upprätthålls och att näringslivet utvecklas gynnsamt. Vid bedömningen av hur konkursförfarandet skall gestaltas bör hänsyn tas till exempelvis de sysselsättningspolitiska intressen som gör sig gällande då företag råkar i ekonomiska svårigheter.

Det i propositionen framlagda förslaget till ändring i konkurslagen, som i långa stycken överensstämmer med förslaget i propositionen 1975/76: 210, tillgodoser åtskilliga av de krav man enligt utskottets mening bör ställa vid en reform på området. Bristerna i förslaget hänför sig främst till de organisatoriska lösningarna beträffande förvaltningen i mindre konkurser samt tillsynen i konkurs.

2. vid moment 2 i utskottets hemställan

beträffande *konkurskarantän* av Lennart Andersson, Stig Olsson, Elvy Nilsson, Arne Andersson i Gamleby, Åke Gillström, Ingemar Konradsson och Bengt Silfverstrand (samtliga s) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 82 som börjar med orden "Utskottet kan" och slutar med orden "är erforderligt" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan för sin del helt ställa sig bakom motionärernas uppfattning om nödvändigheten av att förhindra missbruk från konkursgäldenärers sida genom bl. a. upprepade konkurser. Förslag med detta syfte har, som redovisats, i år framlagts av konkurslagskommittén och remissbehandlas

f. n. Enligt vad utskottet inhämtat kommer regeringen att före sommaren ta ställning till kommittéförslaget och avsikten är att en proposition i ämnet skall föreläggas riksdagen under hösten 1979. Med hänsyn till vikten av att den aktuella frågan får en tillfredsställande lösning vill utskottet understryka betydelsen av att regeringen fullföljer sina intentioner och således förelägger riksdagen ett lagförslag. Vad utskottet anfört med anledning av motionerna 1978/79: 246, 1765 i denna del samt 2208, yrkandet 1, bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under moment 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *konkurskarantän* att riksdagen med anledning av motionen 1978/79: 246 samt motionen 1978/79: 1765, yrkandet 1 delvis, och motionen 1978/79: 2208, yrkandet 1, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört angående framläggande av proposition med förslag till konkurskarantän.

3. vid moment 7 i utskottets hemställan

beträffande *samhälleliga intressen i konkurs* av Lennart Andersson, Stig Olsson, Elvy Nilsson, Arne Andersson i Gamleby, Åke Gillström, Ingemar Konradsson och Bengt Silfverstrand (samliga s) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 90 som börjar med orden "Utskottet har" och slutar med orden "yrkandet 5" bort ha följande lydelse:

I likhet med motionärerna anser utskottet att samhällsutvecklingen inneburit att även andra intressen än borgenärsintressena måste beaktas i konkurs. När ett företag går i konkurs måste sålunda hänsyn tas till de anställda och till den ort eller de orter som för sin ekonomiska framtid är beroende av företagets fortsatta drift. Vid konkurs liksom på många andra områden måste enligt utskottets mening avvägningar göras mellan olika intressen och jämkningar ske så att ett tillfredsställande slutresultat uppnås. Som motionärerna påpekar behövs det materiella ändringar i konkurslagen, om rimliga krav på hänsynstagande till arbetsmarknads- och regionalpolitiska intressen skall kunna tillgodoses. Några mer betydande förslag i detta hänseende har inte framlagts i propositionen. Utskottet kan med hänsyn härtill dela motionärernas uppfattning att ett system med allmänt ombud i konkurs f. n. inte ter sig meningsfullt.

Som utskottet ovan berört har frågan om beaktande av samhälleliga intressen i konkurs visst samband med det pågående utredningsarbetet inom arbetsmarknadsdepartementet. Utskottet vill åter stryka under vikten av att utredningsarbetet bedrivs skyndsamt. Med hänsyn till betydelsen av att frågan om hur samhällets intressen skall tillvaratas i konkurs snarast får en tillfredsställande lösning anser utskottet att arbetsgruppen även bör pröva detta spörsmål.

Vad slutligen gäller motionärernas önskemål om en utbyggnad av ac-

kordscentralen ankommer det i och för sig inte på lagutskottet att ta ställning härtill. Frågan om utbyggnad av och huvudmannaskap för ackordscentralen har tagits upp i motionen 1978/79: 1028 av Ingvar Svanberg m. fl. (s), vilken hänvisats till näringsutskottet och behandlas i betänkandet NU 1978/79: 59. Skulle en utredning om ackordscentralens ställning och funktioner komma till stånd bör enligt utskottets mening därvid också prövas det i förevarande motion upptagna spørsmålet.

Vad utskottet sålunda anfört med anledning av motionen 1978/79: 2207, yrkandet 5, bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under moment 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *samhälleliga intressen i konkurs* att riksdagen med anledning av motionen 1978/79: 2207, yrkandet 5, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. vid moment 8 i utskottets hemställan

beträffande *val av tillsynsmyndighet* av Lennart Andersson, Elvy Nilsson, Arne Andersson i Gamleby, Åke Gillström, Ingemar Konradsson, Bengt Silfverstrand och Birgitta Johansson (samtliga s) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 92 med orden "När det" och slutar på s. 93 med orden "4 delvis)" bort ha följande lydelse:

I likhet med motionärerna anser utskottet att de skäl som i propositionen anförs till stöd för förslaget att kronofogdemyndighet skall vara tillsynsorgan i konkurs inte är bärkraftiga. I mindre konkurs torde som regel tillsynen inte omfatta mer än en formell kontroll av att konkurslagens föreskrifter iakttas. För de mindre konkursernas del kan därför valet av tillsynsmyndighet anses vara av relativt ringa betydelse. Vad gäller större företagskonkurser vill utskottet framhålla att tillgången till expertis i företagsekonomiska och revisionstekniska frågor liksom också erfarenheter av arbetsmarknads- och regionalpolitiska spørsmål är en nödvändig förutsättning för att tillsynsmyndigheten skall kunna fullgöra sin uppgift. Inom länsstyrelseorganisationen finns redan erforderlig sakkunskap på dessa områden medan det med fog kan ifrågasättas huruvida kronofogdemyndigheterna f. n. kan anses rustade att utöva en effektiv och ändamålsenlig tillsyn i större konkurser. Kvar blir då som motionärerna framhåller endast en mellankategori av inte särskilt komplicerade konkurser som handläggs i ordinär ordning och i vilken man kan tänka sig att kronofogdemyndighet kommer att kunna göra en verklig insats. Sådana konkurser kan enligt utskottets mening inte förväntas bli särskilt vanliga.

Inte heller de organisatoriska skäl som anförts för kronofogdealternativet kan enligt utskottets mening anses tillräckligt vägande. Koncentrationen av tillsynsuppgifterna till i princip en myndighet i varje län liksom det förhållandet att kronofogdemyndigheterna enligt propositionen måste

tillföras expertis i företagsekonomiska och revisionstekniska frågor gör att kronofogdealternativet inte kan anses som det mest närliggande. Med hänsyn till att det inom länsstyrelserna redan finns tillgång till sakkunskap på dessa områden liksom i arbetsmarknads- och regionalpolitiska frågor och då tyngdpunkten i tillsynsarbetet kommer att ligga på just sådana spörsmål anser utskottet det naturligt att länsstyrelserna blir tillsynsmyndigheter. Även i övrigt får länsstyrelserna anses lämpade att handlägga tillsynsuppgifterna.

Till det sagda vill utskottet lägga att utskottet i ett senare avsnitt kommer att förorda att kronofogdemyndighet som regel skall vara förvaltare i mindre konkurs. Med denna lösning förlorar kronofogdealternativet sin aktualitet i tillsynsfrågan.

Utskottet tillstyrker således bifall till motionen 1978/79: 2207 yrkandet 2. Ställningstagandet medför att prövningen av frågor angående huruvida någon del av gäldenärens inkomst skall tillkomma konkursboet och beträffande gäldenärens rätt till beneficium bör – såsom f. n. är fallet – ankomma på konkursdomaren eller rätten och inte såsom föreslagits i propositionen på tillsynsmyndigheten. Utskottets förslag i sistnämnda hänseenden liksom förslaget om tillsynsmyndighet föranleder ändringar i 27, 42, 98 och 209 §§ i regeringsförslaget.

dels att utskottets hemställan under moment 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *val av tillsynsmyndighet* att riksdagen med anledning av propositionen i denna del och med bifall till motionen 1978/79: 2207, yrkandet 2, godkänner vad utskottet anfört,

5. vid moment 9 i utskottets hemställan

beträffande *jäv mot tjänsteman vid tillsynsmyndighet* av Lennart Andersson, Elvy Nilsson, Arne Andersson i Gamleby, Åke Gillström, Ingemar Konradsson, Bengt Silfverstrand och Birgitta Johansson (samtliga s) som – under förutsättning av bifall till reservationen 4 – anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 94 med orden "I det" och slutar på s. 95 med orden "möjliga utsträckning" bort ha följande lydelse:

I det föregående har utskottet intagit den ståndpunkten att länsstyrelse och inte kronofogdemyndighet bör vara tillsynsorgan. Vid detta ställningstagande saknas behov av den i propositionen föreslagna jävsregeln. Lagrummet bör således såsom föreslagits i motionen 1978/79: 2207 (yrkandet 4 delvis) utgå. I enlighet härmed bör motionen 1978/79: 2209, yrkandet 4, avslås.

dels att utskottets hemställan under moment 9 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *jäv mot tjänsteman vid tillsynsmyndighet* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79: 2207, yrkandet 4 delvis, och

med avslag på motionen 1978/79: 2209, yrkandet 4. *dels* avslår det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i konkurslagen (1921: 225) såvitt avser 208 §. *dels* antar sådan ändring i ingressen till lagförslaget som föranleds härav.

6. vid moment 9 i utskottets hemställan

beträffande *jäv mot tjänsteman vid tillsynsmyndighet* av Bo Siegbahn (m) och Joakim Ollén (m) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 94 med orden "I det" och slutar på s. 95 med orden "möjliga utsträckning" bort ha följande lydelse:

I det föregående har utskottet understrukt vikten av att garantier skapas mot att kronofogdepersonal misstänks för obehöriga hänsynstaganden vid tillsyn i konkurs. Utskottet tillstyrker därför att i konkurslagen förs in en särskild jävsregel. Behovet av en sådan bestämmelse är självfallet störst när det gäller fall da kronofogdemyndighet varit verksam som företrädare för det allmännas borgenärsintressen och senare skall utöva tillsyn i konkursen. Enligt utskottets mening föreligger det emellertid risk för att kronofogdemyndighets opartiskhet kan ifrågasättas även i andra situationer. Ett exempel härpå utgör det fallet att kronofogdemyndigheten i enskilt mål verkställt indrivnings- eller handräckningsåtgärder mot gäldenären. Andra exempel är de av motionärerna berörda fallen. Utskottet har fullt förtroende för kronofogdepersonalens strävan att fullgöra tillsynsuppgifterna med utgangspunkt i konkursförvaltningens grundläggande ändamål att tillgodose samtliga borgenärs intressen. Med hänsyn till vikten av att tillfredsställande garantier skapas mot misstankar för obehöriga hänsynstaganden i konkurs anser utskottet det dock befogat att den föreslagna jävsregeln utvidgas till att avse också enskilda mål mot konkursgäldenären. I likhet med motionärerna anser utskottet vidare att tjänsteman vid kronofogdemyndighet som utfört handräckning enligt 54 § förslaget till ändring i konkurslagen inte bör få utföra tillsynsuppgifter i konkursen. Inte heller bör det ifrågakomma att tjänsteman som har sådana uppgifter handlägger lönegarantiärenden.

I enlighet med det anförda föreslår utskottet att 208 § konkurslagen kompletteras med en bestämmelse av innebörd att vad som sagts om jäv på grund av handläggning av allmänt mål skall gälla även den som för enskild borgenär i mål enligt utsökningslagen verkställt indrivning eller handräckning mot gäldenären eller som utfört handräckning mot denne enligt 54 § denna lag eller tagit befattning med ärende som avses i 7 och 8 §§ lönegarantilagen och som rör anspråk som görs gällande i konkursen.

Utskottet vill framhålla att den lösning som här förordats innebär en klarare gränsdragning mellan kronofogdemyndigheten som exekutiv myndighet och som tillsynsorgan i konkurs än propositionens förslag. Den i

och för sig beaktansvärda kritik som bl. a. lagrådet riktat mot förslaget att kronofogdemyndigheten skall utöva tillsyn i konkurs får härigenom, såvitt nu kan bedömas, inte samma fog för sig.

Ställningstagandet innebär att motionen 1978/79: 2209 i förevarande del helt tillgodoses. I anslutning till det anförda vill utskottet framhålla vikten av att verksamheten vid kronofogdemyndighet, som är tillsynsmyndighet, organiseras så att tjänsteman endast i rena undantagsfall får utöva tillsyn i konkurs samtidigt som han i andra fall än som avses med jävsregeln har hand om indrivnings- och handräckningsuppgifter eller om prövning av lönegarantiärenden. Utskottet vill därför åter understryka att särskilda enheter för tillsynsuppgifter bör inrättas i största möjliga utsträckning.

dels att utskottets hemställan under moment 9 bort ha följande lydelse:

9. *beträffande jäv mot tjänsteman vid tillsynsmyndighet* att riksdagen med anledning av motionen 1978/79: 2209, yrkandet 4, och med avslag på motionen 1978/79: 2207, yrkandet 4 delvis, antar 208 § i det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i konkurslagen (1921: 225) med följande såsom *reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

I fråga om jäv mot tjänsteman vid tillsynsmyndigheten gäller utöver vad som följer av 4 § förvaltningslagen (1971: 290) att den som i mål om uttagande av skatter, böter eller andra på indrivning beroende medel har tagit befattning med indrivning av fordran som göres gällande i konkursen eller vidtagit exekutiv åtgärd för uttagande av sådan fordran ej får fullgöra tillsynsuppgift i konkursen.

Reservanternas förslag

208 §

I fråga om jäv mot tjänsteman vid tillsynsmyndigheten gäller utöver vad som följer av 4 § förvaltningslagen (1971: 290) att den som i mål om uttagande av skatter, böter eller andra på indrivning beroende medel har tagit befattning med indrivning av fordran som göres gällande i konkursen eller vidtagit exekutiv åtgärd för uttagande av sådan fordran ej får fullgöra tillsynsuppgift i konkursen. *Detsamma gäller den som för enskild borgenär i konkursen verkställt indrivning eller handräckning i mål enligt utsökningslagen (1877: 31 s. 1) mot gäldenären eller mot denne utfört handräckning enligt 54 § denna lag eller tagit befattning med ärende, som avses i 7 och 8 §§ lagen (1970: 741) om statlig lönegaranti vid konkurs, angående anspråk som görs gällande i konkursen.*

7. vid moment 11 i utskottets hemställan

beträffande rådgivare eller förlikningsman i konkurs av Lennart Anders-

son, Elvy Nilsson, Arne Andersson i Gamleby, Åke Gillström, Ingemar Konradsson, Bengt Silfverstrand och Birgitta Johansson (samtliga s) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 96 med orden "Utskottet vill" och slutar på s. 97 med orden "yrkandet 3" bort ha följande lydelse:

I likhet med motionärerna anser utskottet att de förvaltare som uppfyller de nya kvalifikationskraven som regel bör kunna lösa de juridiska och företagsekonomiska frågor som kan uppstå i en konkurs. Utskottet vill understryka vikten av att till förvaltare utses endast personer med erforderlig kompetens. Otvivelaktigt förhåller det sig emellertid så att konkursförvaltaren kan ställas inför problem som det krävs särskilda kvalifikationer för att klara av. Skulle förvaltaren behöva råd på något speciellt område kan emellertid behovet tillgodoses genom att förvaltaren anlitar sakkunnigt biträde. Som departementschefen framhåller kan möjligheten att tillsätta medförvaltare också utnyttjas i vissa fall. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att det saknas bärande skäl för förslaget om att en särskild rådgivare skall kunna utses.

Inte heller finns det enligt utskottets mening något behov av förlikningsman i konkurs. Förlikning av tvistiga fordringar blir aktuell endast i ordinarie konkurser. I sådana konkurser kommer som regel advokater att vara förvaltare. För advokater är det en naturlig och vanlig uppgift att lösa tvister genom förlikning. Utskottet vill i anslutning härtill erinra om att förvaltaren har ett ansvar för att uppgörelser kommer till stånd när det finns förutsättningar härför. Det finns också anledning att peka på att i propositionen framlagts ändringsförslag som syftar till en förbättring av förvaltarens möjligheter i förevarande hänseende. Enligt utskottets mening kan det med hänsyn till det anförda antas att en betydande del av antalet tvistiga fordringar kommer att förlikas under medverkan av förvaltaren. I återstående fall torde konkursdomaren på ett tillfredsställande sätt kunna fullgöra förlikningsuppgiften. Domstolarna har redan i dag en betydande erfarenhet av att förlika tvistande parter, och man kan räkna med en utbyggnad av förlikningsverksamheten i framtiden.

På grund av det anförda tillstyrker utskottet motionen 1978/79: 2207, yrkandet 3, och förordar således att riksdagen inte antar 50 a § förslaget till ändring i konkurslagen. Ställningstagandet föranleder att 81, 108 och 210 a §§ bör jämkas i redaktionellt hänseende.

dels att utskottets hemställan under moment 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *rådgivare eller förlikningsman i konkurs* att riksdagen med avslag på propositionen i denna del och med bifall till motionen 1978/79: 2207, yrkandet 3, godkänner vad utskottet anfört.

8. vid moment 12 i utskottets hemställan

beträffande *förvaltare i mindre konkurs* av Lennart Andersson, Elvy Nilsson, Arne Andersson i Gamleby, Åke Gillström, Ingemar Konradsson, Bengt Silfverstrand och Birgitta Johansson (samtliga s) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 98 med orden "Utskottet konstaterar" och slutar på s. 99 med orden "4 delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill inledningsvis erinra om att fattigkonkurserna, dvs. konkurser där tillgångarna inte täcker kostnaderna för förfarandet enligt reglerna för ordinär konkurs, utgör tre fjärdedelar av samtliga konkurser. Fattigkonkurserna kommer i fortsättningen att utgöra den alldeles övervägande delen, kanske 90 %, av de mindre konkurserna. Om de konkurser vilka nu handläggs som ordinära konkurser vet man att utdelning till borgenärer utan förmånsrätt förekommer i endast ca 15 % av fallen. Utdelning till oprioriterade fordringsägare i mindre konkurs torde därför så gott som aldrig komma i fråga. Sedan utredning om återvinningsmöjligheter och gäldenärsbrott skett, blir det som regel fråga om en mycket summarisk handläggning av dessa konkurser. I de relativt fåtaliga mindre konkurser där det blir fråga om förvaltning i egentlig mening kommer denna nästan undantagslöst att inskränka sig till realisation av boets tillgångar och fördelning av influtna medel till prioriterade förmånstagare med tillämpning av förmånsrättslagens regler.

Enligt den statistik som redovisas i propositionen representerar skatteskulderna ungefär hälften av samtliga skulder vid fattigkonkurs. I den tidigare redovisade undersökningen, som utförts av brottsförebyggande rådet (BRÅ), av ett urval konkurser i Stockholm under år 1974 visade det sig emellertid att skatteskulder och avgifter till det allmänna, framför allt arbetsgivaravgifter, i genomsnitt utgjorde två tredjedelar av de totala skulderna i konkurserna. Andelen antogs dessutom vara tilltagen i underkant, eftersom debitering av skatter och avgifter ofta inte torde ha hunnit ske för hela tiden fram till konkursutbrottet. (BRÅ:s rapport 1978: 1 s. 88–89.)

I ungefär tre fjärdedelar av fattigkonkurserna har konkursansökningen gjorts av kronofogdemyndigheten som representant för det allmänna. Gäldenären begär sig själv i konkurs i drygt 20 % av fallen, och i mindre än 5 % av fallen är det annan borgenär än staten som gör konkursansökningen.

Av det anförda framgår enligt utskottets mening att mindre konkurser har många beröringspunkter med utskökningsförfarandet. I praktiken kan mindre konkurs ses närmast som en förlängning av specialexekution och då särskilt av förfarandet med indrivning av skatter och allmänna avgifter. De erfarenheter som kronofogdemyndigheterna förvärvat inom det specialexekutiva fältet kan bli av stort värde vid konkursförvaltning. Kronofogdemyndigheterna har sålunda, när konkurs inträffar, i regel tidigare haft att göra med gäldenären och har god kännedom om denne. Sådana uppgifter som att ta kontakt med gäldenären, utreda om denne har

utmättningsbara tillgångar och i så fall vid behov ta hand om dessa samt gå igenom bokföring m. m. är typiska uppgifter både vid specialexekution och i konkurs. Också sådana uppgifter som att sälja egendom och driva in utestående fordringar är typiska uppgifter vid båda exekutionsförmerna. Som förut anförts kommer utdelning i mindre konkurs att så gott som undantagslöst tillfalla prioriterade borgenärer. Det är en för kronofogdemyndigheten naturlig uppgift att i den delen tillämpa förmånsrättslagens regler. När det gäller förhållandet mellan specialexekution och konkurs vill utskottet tillägga att det är vanligt att egendom är utmätt när konkurs inträffar och att stora fördelar kan nas om konkursförvaltningen samordnas med handläggningen av utskökningsmålet. En rationell handläggning av de mindre konkurserna skulle med hänsyn till det anförda främjas, om kronofogdemyndigheten blir förvaltare i sådan konkurs.

Ett annat förhållande som bör beaktas vid bedömningen av förvaltarfrågan är att mycket arbete kommer att krävas om det skall bli någon mening med de uppgifter som åläggs förvaltaren i mindre konkurs, främst att utreda återvinningsmöjligheter och gäldenärsbrott. Samtidigt torde endast undantagsvis arbetet ge direkt ekonomiskt utbyte. Skall kostnaderna hållas på en rimlig nivå, torde ersättningen för förvaltarens arbete få sättas förhållandevis lågt. Det kan därför enligt utskottets mening bli svårt att förmå advokater att mot erbjuden ersättning lägga ned det arbete som fordras för att konkursförfarandet skall kunna effektivt motverka användningen av konkurs som ett led i ekonomisk brottslighet. Man kan vänta sig väsentligt mer energiska efterforskningar från kronofogdemyndighetens sida, eftersom myndigheten har anledning att betrakta verksamheten som ett led i dess uppgift i allmänhet att säkerställa betalning av allmänna och enskilda fordringar.

Som utskottet tidigare berört är det angeläget att arbetsmarknads- och regionalpolitiska intressen tas bättre till vara i konkurssammanhang. Kronofogdemyndigheten är van att i samband med indrivning av skatter ta hänsyn till dessa intressen. Kronofogdemyndigheten tar därvid som företrädare för staten kontakt med länsstyrelser, regionala utvecklingsfonder, kreditinstitut m. fl. för att undvika konkurs, när de samhälleliga intressena är starka. Den erfarenhet kronofogdemyndigheten här förvärvar torde myndigheten lätt kunna utnyttja även som konkursförvaltare. Även om de arbetsmarknads- och regionalpolitiska intressena med nu gällande materiella regler inte kan ges tillräckligt utrymme i konkursförfarandet, är det enligt utskottets mening nödvändigt att de på sikt tillmäts större betydelse. Med utgångspunkt i vad som nu gäller är det emellertid värdefullt om kronofogdemyndigheten blir förvaltare i mindre konkurs, så att samhället därmed får enklare och snabbare möjligheter till insyn i konkursförfarandet.

Enligt propositionsförslaget skall prövningen av anspråk enligt den statliga lönegarantin ankomma på kronofogdemyndigheten i mindre konkurs.

Det är givetvis en betydande fördel i detta sammanhang, om kronofogdemyndigheten även är förvaltare. Onödigt dubbelarbete kan på så sätt undvikas, och utbetalningen av lönegarantimedel kan ske utan förseningar.

Även från andra utgångspunkter ter det sig naturligt att kronofogdemyndigheten anförtros förvaltningen i mindre konkurs. Hittills har konkurslagens regler om utseende av förvaltare latit dominerande borgenärsintressen få stort inflytande över förvaltarvalet. Det har ansetts ligga i hela boets intresse att den som har störst intresse av att förkovra boet också får ta hand om uppgiften. Att detta system har kunnat tillämpas beror på att konkursförfarandet är sådant att resultatet av förvaltningsförfarandet kommer alla borgenärer till del. Också enligt propositionen kan borgenär, om än undantagsvis, utses till förvaltare. Med tanke på den dominerande roll som skattefordringarna spelar i de mindre konkurserna framstår det enligt utskottets mening skäligt att kronofogdemyndigheten blir förvaltare i sådan konkurs.

Beträffande de invändningar som från rättsäkerhetssynpunkter anförts mot kronofogdemyndigheterna som förvaltare i mindre konkurser vill utskottet erinra om att kronofogdemyndighet i sin nuvarande verksamhet ofta har en dubbel funktion. Att denna dubbelroll kunnat accepteras beror bl. a. på att kronofogdepersonalen arbetar under tjänsteansvar och inte kan antas ha något intresse att obehörigen gynna någon borgenär. Kronofogdarna är i egenskap av utmätningsmän inte underställda någon och kan agera med stor frihet och obundenhet. De har självfallet inte några personliga fördelar av utfallet av verksamheten. Kronofogdemyndigheten står under kontroll av JK, JO och andra samhällsorgan. Enligt utskottets mening kan med hänsyn till det anförda några principiella invändningar inte göras gällande mot kronofogdemyndigheten som förvaltare. Kronofogdemyndigheten kan, helt fri från enskilda partsintressen, agera minst lika fritt och obundet som en advokat. Också mellan advokat och konkursgäldenär eller annan intressent, främst enskild borgenär, i konkursen kan förekomma bindningar. Om man bortser från de tre största städerna torde det vara orealistiskt att tänka sig att advokater skall kunna försörja sig enbart som konkursförvaltare. Åtminstone i mindre och medelstora orter måste dessa advokater ta även andra uppdrag. Att advokat, som för sin försörjning är beroende av uppdrag från allmänheten, skulle i alla situationer vara fri och obunden är inte ett realistiskt antagande.

Sammanfattningsvis anser utskottet att starka praktiska skäl talar för att kronofogdemyndighet som huvudregel blir förvaltare i mindre konkurs, medan de principiella skäl som anförts däremot inte är sakligt grundade. Utskottet föreslår därför att kronofogdemyndigheten som huvudregel skall vara förvaltare i mindre konkurs. Uppgiften bör kunna lämnas till samtliga kronofogdemyndigheter, så att förvaltare blir kronofogdemyndigheten i den ort där gäldenären har sitt allmänna tvistemålsforum. För en sådan lösning talar bl. a. angelägenheten av att också de mindre kronofogdemyn-

digheterna får ytterligare arbetsuppgifter, så att det på sikt blir möjligt att låta dem bestå.

Utskottet kan dock inte bortse från att det i vissa fall kan vara lämpligt att i mindre konkurs förordna annan förvaltare än kronofogdemyndigheten i det distrikt där gäldenären har sitt allmänna tvistemålsforum. Till en början kan det tänkas att i särskilt fall en mindre kronofogdemyndighet saknar resurser att bli förvaltare och därför annan kronofogdemyndighet i länet bör förordnas. företrädesvis då kronofogdemyndigheten i det största distriktet. Vidare kan det vara tveksamt om konkursen bör handläggas som mindre konkurs eller som ordinär konkurs. Utskottet godtar förslaget att mindre konkurs skall kunna gå över i ordinär konkurs, i vilket fall det blir nödvändigt att byta förvaltare, om det är kronofogdemyndigheten som dittills har varit förvaltare. För att undvika förvaltarbyte kan det vara lämpligt att advokat förordnas som förvaltare i mindre konkurs, om det framstår som sannolikt att den kan komma att gå över i ordinär konkurs. Slutligen kan det även i andra fall framstå som olämpligt att förordna kronofogdemyndigheten som förvaltare. Så kan exempelvis vara fallet om det är aktuellt att konkursboet skall föra rättegång mot staten. Även i dessa fall bör konkursdomaren förordna advokat eller annan som uppfyller de krav som ställs på förvaltare i ordinär konkurs. Det kan förutses att behov av att göra undantag från huvudregeln kommer att föreligga bara i ett fåtal fall. Enligt utskottets mening bör konkursdomaren i tveksamma fall förordna advokat i stället för kronofogdemyndighet som förvaltare.

Ställningstagandet i förvaltarfrågan föranleder utskottet att ta upp vissa följdfrågor.

Kronofogdemyndighet som är förvaltare bör få använda våld för att omhänderta egendom under samma förutsättningar som föreslås i propositionen för det fall att annan förvaltare begär handräckning (54 §). Kronofogdemyndighetens beslut i sådan fråga bör få överklagas. I övrigt bör talan inte få fullföljas mot beslut av kronofogdemyndigheten i dess egenskap av konkursförvaltare.

Jäv mot tjänsteman som vid kronofogdemyndigheten fullgör förvaltningsuppgifter i konkurs bör inte anses föreligga på den grund att tjänstemannen har vidtagit exekutiv åtgärd eller tagit befattning med in-
drivning hos gäldenären.

Övergår mindre konkurs till ordinär konkurs och är kronofogdemyndigheten förvaltare, bör myndigheten kunna vara interimsförvaltare till dess att annan förvaltare blivit utsedd enligt 46 § konkurslagen.

När kronofogdemyndighet har varit förvaltare i mindre konkurs bör ersättning utgå till staten enligt bestämmelser som regeringen meddelar. Därutöver finns f.n. inte anledning att meddela taxebestämmelser för förvaltararvoden i mindre konkurser. De fall då annan än kronofogdemyndighet förordnas till förvaltare i mindre konkurs torde bli så olikartade att de inte lämpar sig för särskild taxesättning. Om framdeles taxor utarbetas

även för förvaltararvoden i ordinär konkurs, bör de naturligtvis tillämpas även i mindre konkurs när annan än kronofogdemyndigheten är förvaltare.

Som förut berörts kommer kronofogdemyndighet som förvaltare i mindre konkurs att själv pröva frågor om den statliga lönegarantin.

Utskottets förslag rörande förvaltningen i mindre konkurser föranleder ändringar i 185 a, 185 b, 185 h, 187 och 209 §§ förslaget till lag om ändring i konkurslagen samt 7 och 8 §§ förslaget till lag om ändring i lagen om statlig lönegaranti vid konkurs.

Avslutningsvis vill utskottet något beröra de resursfrågor som aktualiseras om kronofogdemyndighet blir förvaltare. I propositionen har regeringen beräknat att kronofogdemyndigheterna som tillsynsmyndigheter skulle behöva en förstärkning med knappt 20 nya tjänster inom en kostnadsram av ca 2 milj. kr. om året. Dessa ökade kostnader skulle fram till budgetåret 1980/81 få bestridas genom att förslagsanslaget Kronofogdemyndigheterna under femtonde huvudtiteln fick överskridas. Om riksdagen i enlighet med utskottets förslag beslutar att kronofogdemyndigheterna skall vara förvaltare i mindre konkurser uppkommer också ett behov av personalförstärkningar. I propositionen 1975/76: 210 bedömdes detta behov till 29 nya tjänster inom en kostnadsram i dåvarande löneläge av 2,2 milj. kr. Det får ankomma på regeringen att bedöma det aktuella behovet av personalförstärkningar och anslag. För budgetåret 1979/80 får anslagsbehovet tillgodoses genom överskridande.

dels att utskottets hemställan under moment 12 bort ha följande lydelse:

12. *beträffande förvaltare i mindre konkurs att riksdagen med anledning av propositionen i denna del och med bifall till motionen 1978/79: 2207, yrkandet 1, godkänner vad utskottet anfört,*

9. vid moment 13 i utskottets hemställan

beträffande *beslut om handläggningsform för konkurs* av Lennart Andersson, Elvy Nilsson, Arne Andersson i Gamleby, Åke Gillström, Ingemar Konradsson, Bengt Silfverstrand och Birgitta Johansson (samtliga s) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 100 som börjar med orden "I de" och slutar med orden "4 delvis)" bort ha följande lydelse:

I de tveksamma fall som kommer att finnas skulle otvivelaktigt ett särskilt utredningsförfarande i enlighet med förslaget i propositionen 1975/76: 210 och den nu aktuella motionen fylla en funktion. Några större nackdelar torde ett sådant system inte innebära. Utskottet ansluter sig till motionärernas uppfattning att konkursdomaren bör samråda med kronofogdemyndigheten före beslutet om handläggningsform och att möjlighet till uppskov med beslutet en kortare tid bör skapas. Något formaliserat utredningsförfarande är inte erforderligt, utan samrådet kan ske per tele-

fon. Beslutet om handläggningsform bör fattas senast andra dagen efter konkursbeslutet. Utskottet tillstyrker således bifall till motionen 1978/79: 2207 i aktuell del (yrkandet 4 delvis).

dels att utskottets hemställan under moment 13 bort ha följande lydelse:

13. beträffande *beslut om handläggningsform för konkurs* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79: 2207, yrkandet 4 delvis, antar 18 a § förslaget till lag om ändring i konkurslagen med i härvid fogad *bilaga 1* såsom *motionärernas förslag* betecknade lydelse.

10. vid moment 14 i utskottets hemställan

beträffande *kvarstad och skingringsförbud* av Lennart Andersson, Elvy Nilsson, Arne Andersson i Gamleby, Åke Gillström, Ingemar Konradsson, Bengt Silfverstrand och Birgitta Johansson (samtliga s) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 101 med orden "Som framhålls" och slutar på s. 102 med orden "4 delvis" bort ha följande lydelse:

Som framhålls av departementschefen förekommer det i viss utsträckning att gäldenären undandrar borgenärerna egendom medan en konkursansökning mot honom prövas. Det skydd som reglerna om återvinning och gäldenärsbrott ger borgenärerna mot otillbörliga förfaranden från gäldenärens sida är enligt utskottets mening inte tillräckligt. Starka skäl talar därför för förslaget i propositionen om att kvarstad eller skingringsförbud skall kunna läggas på gäldenärens egendom. Beträffande tiden för säkerhetsåtgärdens giltighet kan det i och för sig synas som om säkerhetsåtgärden inte skulle behöva bestå efter konkursbeslutet. I och med detta förlorar gäldenären rådigheten över sin egendom, och boet kan tas om hand av förvaltaren. Enligt utskottets mening talar emellertid praktiska skäl för att kvarstad eller skingringsförbud bör kunna gälla även för tiden fram till dess förvaltaren omhändertar egendomen. Det förefaller också väl motiverat att beslut om kvarstad eller skingringsförbud bör kunna meddelas i samband med konkursbeslutet om sådan åtgärd inte tidigare beslutats. Utskottet föreslår att 14 a § förslaget till ändring i konkurslagen kompletteras med följande stadgande: "Meddelas beslut om konkurs och kan det skäligen befarias att gäldenären undandrager egendom får konkursdomaren eller rätten, om särskild anledning förekommer, förordna att tidigare beviljad säkerhetsåtgärd skall bestå eller, om sådan åtgärd inte tidigare beviljats, förordna om kvarstad eller skingringsförbud på gäldenärens egendom." Tillägget föranleder att lagrummet måste jämkas redaktionellt.

Ställningstagandet innebär att motionen 1978/79: 2207 i denna del (yrkandet 4 delvis) blir helt tillgodosedd.

dels att utskottets hemställan under moment 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *kvarstad och skingringsförbud* att riksdagen med anledning av motionen 1978/79:2207, yrkandet 4 delvis, antar 14 a § förslaget till lag om ändring i konkurslagen med följande såsom *reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Föreligga sannolika skäl för bifall till konkursansökan och kan det skäligen befaras att gäldenären undandrager egendom, får konkursdomaren eller rätten, om särskild anledning förekommer, förordna om kvarstad eller skingringsförbud på gäldenärens egendom i avvaktan på prövning av ansökningen. Därvid skall vad som enligt 15 kap. rättegångsbalken gäller om kvarstad och skingringsförbud äga motsvarande tillämpning, om ej annat följer av denna lag. Konkursdomaren eller rätten får medgiva undantag från beviljad säkerhetsåtgärd.

Reservanternas förslag

14 a §

Föreligga sannolika skäl för bifall till konkursansökan och kan det skäligen befaras att gäldenären undandrager egendom, får konkursdomaren eller rätten, om särskild anledning förekommer, förordna om kvarstad eller skingringsförbud på gäldenärens egendom i avvaktan på prövning av ansökningen. *Meddelas beslut om konkurs och kan det skäligen befaras att gäldenären undandrager egendom får konkursdomaren eller rätten, om särskild anledning förekommer, förordna att tidigare beviljad säkerhetsåtgärd skall bestå eller, om sådan åtgärd inte tidigare beviljats, förordna om kvarstad eller skingringsförbud på gäldenärens egendom i avvaktan på att egendomen omhändertas av förvaltaren.*

Vid säkerhetsåtgärd enligt första stycket skall vad som enligt 15 kap. rättegångsbalken gäller om kvarstad och skingringsförbud äga motsvarande tillämpning, om ej annat följer av denna lag. Konkursdomaren eller rätten får medgiva undantag från beviljad säkerhetsåtgärd.

11. vid moment 15 i utskottets hemställan

beträffande *handräckning* av Bo Siegbahn (m) och Joakim Ollén (m) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 102 med orden "Utskottet vill" och slutar på s. 103 med orden "yrkandet 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar departementschefens uppfattning om att förvaltaren bör ges en lagstadgad rätt att påkalla handräckning om det behövs för att han skall komma i besittning av gäldenärens egendom. Den i propositionen föreslagna ordningen avviker från gällande rätt på så sätt att förvaltaren

inte skall behöva utverka en exekutionstitel innan han kan få kronofogdemyndighets bistånd för omhändertagande av egendomen. Som motionärerna framhåller innebär handräckningsförfarandet långtgående ingrepp i gäldenärens integritet. Från rättssäkerhetssynpunkt är förslaget i propositionen enligt utskottets mening därför inte tillfredsställande. Med hänsyn härtill och då några bärande skäl för att kravet på exekutionstitel bör slopas vid handräckningsåtgärder inte anförts i propositionen kan utskottet inte stödja förslaget att kronofogdemyndighet skall besluta om handräckning.

Vid bedömningen av hur handräckningsförfarandet skall utformas bör enligt utskottets mening beaktas att i det till lagrådet remitterade förslaget till ny utsökningsbalk föreslagits att överexekutionsinstitutionen skall avskaffas och att beslut om handräckning enligt den nya balken skall fattas av domstol. I lagrådsremissen har vidare upptagits en särskild bestämmelse rörande kronofogdepersonalens befogenhet att använda tvång och våld vid genomförande av exekutiv förrättning. Enligt utskottets mening talar övervägande skäl för att samma regler bör gälla för handräckning i konkurs som för handräckningsåtgärder i allmänhet. Bl. a. bör som motionärerna påpekar reglerna om våld mot person inte avvika från vad som eljest gäller vid kronofogdepersonals tjänsteutövning.

Det anförda talar enligt utskottets mening för att man i avvaktan på en proposition med förslag till utsökningsbalk bör bibehålla nuvarande ordning att beslut om handräckning fattas av överexekutor. Inte heller i övrigt bör i konkurslagen införas någon särskild reglering av handräckningsförfarandet. Utskottet föreslår således att 54 § förslaget till ändring i konkurslagen ges följande lydelse: "Förvaltaren får, om det behövs, påkalla handräckning för att kunna omhänderta eller annars få tillgång till gäldenärens bo med de böcker och andra handlingar som röra boet. I fråga om sådan handräckning äga bestämmelserna i utsökningslagen motsvarande tillämpning."

Ställningstagandet innebär att önskemålen i motionen 1978/79: 2209 i denna del väsentligen blir tillgodosedda.

dels att utskottets hemställan under moment 15 bort ha följande lydelse:

15. beträffande *handräckning* att riksdagen med anledning av motionen 1978/79: 2209, yrkandet 2, antar 54 § förslaget till lag om ändring i konkurslagen med följande såsom *reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Förvaltaren får, om det behövs, påkalla handräckning av *kronofogdemyndigheten* för att kunna

Reservanternas förslag

54 §

Förvaltaren får, om det behövs, påkalla handräckning för att kunna omhänderta eller annars få till-

Regeringens förslag

omhändertaga eller annars få tillgång till gäldenärens bo med de böcker och andra handlingar som röra boet. Kronofogdemyndigheten får härvid genomsöka hus, rum eller förvaringsställe och, om tillträde behövs till utrymme som är tillslutet, låta öppna lås eller bereda sig tillträde på annat sätt. Kronofogdemyndigheten får även i övrigt använda tvång i den mån det behövs för det avsedda ändamålet och det kan anses befogat med hänsyn till omständigheterna. Våld mot person får dock brukas endast om kronofogdemyndigheten möter motstånd och i den mån det med hänsyn till ändamålet med ingripandet kan anses försvarligt.

I fråga om klagan över kronofogdemyndighets beslut eller afgärd enligt första stycket äga bestämmelserna i utsökningslagen (1877:31 s. 1) om klagan över utmätning i allmänhet motsvarande tillämpning.

Reservanternas förslag

gång till gäldenärens bo med de böcker och andra handlingar som röra boet. *I fråga om sådan handräckning äga bestämmelserna i utsökningslagen (1877:31 s. 1) motsvarande tillämpning.*

12. vid moment 16 i utskottets hemställan

beträffande tillsynsmyndighetens hörande av Lennart Andersson, Elvy Nilsson, Arne Andersson i Gamleby, Åke Gillström, Ingemar Konradsson, Bengt Silfverstrand och Birgitta Johansson (samtliga s) som – under förutsättning av bifall till reservationerna 7 och 8 – ansér

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 104 med orden "För förvaltare" och slutar på s. 105 med orden "yrkandet 1" bort ha följande lydelse:

Utskottet har tidigare föreslagit att kronofogdemyndighet som regel bör vara förvaltare i mindre konkurs. I den mån annan skall vara förvaltare bör i princip samma kvalifikationskrav gälla som i ordinär konkurs. Starka skäl talar då också för att tillsynsmyndigheten i sistnämnda fall bereds tillfälle att yttra sig, innan förvaltningsfrågan avgörs.

Beträffande frågan om tillsynsmyndighetens hörande vid utseende av särskild rådgivare eller förlikningsman vill utskottet hänvisa till att detta spörsmål förlorat sin aktualitet genom utskottets ovan gjorda ställningstagande att 50 a § förslaget till ändring i konkurslagen bör utgå.

Med anledning av motionärernas farhågor för att inhämtandet av tillsynsmyndighetens synpunkter skall fördröja beslutsfattandet vill utskottet framhålla att något formaliserat förfarande inte krävs. Ofta torde ett sam-

råd per telefon vara till fyllest. När det gäller beslut som måste fattas skyndsamt synes för övrigt en telefonförfrågan hos tillsynsmyndigheten vara den enda möjligheten. I detta sammanhang vill utskottet emellertid erinra om att omständigheterna i många fall är sådana att både konkursdomaren och tillsynsmyndigheten har tillfälle att närmare överväga förvaltarvalet. När konkursansökan gjorts av borgenär finns sålunda utrymme för närmare överväganden under tiden fram till dess fristen för gäldenärens yttrande gått ut.

I enlighet med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen 1978/79: 2209, yrkandet 1.

dels att utskottets hemställan under moment 16 bort ha följande lydelse:

16. *beträffande tillsynsmyndighetens hörande att riksdagen med anledning av propositionen i denna del och med avslag på motionen 1978/79: 2209, yrkandet 1, godkänner vad utskottet anför,*

13. vid moment 19 i utskottets hemställan

av Lennart Andersson, Elvy Nilsson, Arne Andersson i Gamleby, Åke Gillström, Ingemar Konradsson, Bengt Sillverstrand och Birgitta Johansson (samtliga s) som – under förutsättning av bifall till reservationen 8 – anser att utskottets hemställan under moment 19 bort ha följande lydelse:

19. att riksdagen med bifall till motionen 1978/79: 2207, yrkandet 4 delvis, och med anledning av motionen 1978/79: 1765, yrkandet 1 delvis, och motionen 1978/79: 2209, yrkandet 3, antar 185 b § förslaget till lag om ändring i konkurslagen med följande såsom *reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

I fråga om förvaltarens allmänna åligganden äga 51, 51 a och 52 §§. 53 § första stycket, 57 §. 58 § första och andra styckena samt 60 § andra stycket motsvarande tillämpning. Vidare äger 54 § motsvarande tillämpning.

Reservanternas förslag

185 b §

I fråga om förvaltarens allmänna åligganden äga 51, 51 a och 52 §§. 53 § första stycket, 57 §. 58 § första och andra styckena samt 60 § andra stycket motsvarande tillämpning. Vidare gäller 54 § i tillämpliga delar, vare sig kronofogdemyndigheten är förvaltare eller ej.

Förvaltarens skall lämna konkursdomaren och tillsynsmyndigheten skriftlig uppgift om orsakerna till gäldenärens obestånd, såvitt de kunnat utrönas. Samtidigt skall anmärkas, om det har förekommit förhållande som kan föranleda återvinning till konkursboet och om det finns skälig anledning antaga att gäldenären gjort sig skyldig till gäldenärsbrott. Finns anledning till sådant antagande, skall grunden därför angivas. Om gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, skall vidare anmärkas, vilket bokföringssystem han har tillämpat och hur bokföringsskyldigheten har fullgjorts. I sådant fall skall samtidigt den av gäldenären senast uppgjorda balansräkningen ingivas.

Regeringens förslag

Så snart kunskap har vunnits om löne- eller pensionsskuld skall förvaltaren anmäla sådan skuld till kronofogdemyndigheten i den ort där gäldenären bör svara i tvistemål som angå gäld i allmänhet. Finns ej löne- eller pensionsskuld, skall förvaltaren anmärka detta i bouppteckningen.

Bouppteckningen skall jämte uppgifter enligt andra stycket tillställas konkursdomaren och tillsynsmyndigheten snarast och senast en månad från konkursbeslutet. När särskilda omständigheter föreligga, får konkursdomaren bevilja uppskov.

Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för att ha gjort sig skyldig till gäldenärsbrott, skall han omedelbart underrätta allmän åklagare därom och därvid ange grunden för misstanken.

Reservanternas förslag

Har annan än kronofogdemyndigheten utsetts till förvaltare skall denne, så snart kunskap har vunnits om löne- och pensionsskuld, genast anmäla detta till kronofogdemyndigheten. Finns ej löne- eller pensionsskuld, skall förvaltaren anmärka detta i bouppteckningen.

Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för att ha gjort sig skyldig till gäldenärsbrott, skall han omedelbart underrätta allmän åklagare därom och därvid ange grunden för misstanken. *Det samma gäller om gäldenären har drivit näringsverksamhet och det under konkursförvaltningen kommer fram att gäldenären kan misstänkas för annat brott av ej ringa beskaffenhet, som har samband med verksamheten.*

14. vid moment 20 i utskottets hemställan

av Lennart Andersson, Elvy Nilsson, Arne Andersson i Gamleby, Åke Gillström, Ingemar Konradsson, Bengt Silfverstrand och Birgitta Johansson (samtliga s) som – under förutsättning av bifall till reservationen 7 – anser att utskottets hemställan under moment 20 bort ha följande lydelse:

20. att riksdagen med bifall till motionen 1978/79: 2207, yrkandet 4 delvis, och med avslag på motionen 1978/79: 2209, yrkandet 1 delvis, *dels* avslår förslaget till lag om ändring i konkurslagen såvitt avser 50 a §, *dels* antar sådan ändring i ingressen till lagförslaget som föranleds härav, *dels ock* antar 81, 108 och 210 a §§ förslaget till lag om ändring i konkurslagen med i härvid fogad *bilaga 1* såsom *motionärernas förslag* betecknade lydelse,

15. vid moment 21 i utskottets hemställan

av Lennart Andersson, Elvy Nilsson, Arne Andersson i Gamleby, Åke Gillström, Ingemar Konradsson, Bengt Silfverstrand och Birgitta Johansson (samtliga s) som – under förutsättning av bifall till reservationen 8 – anser att utskottets hemställan under moment 21 bort ha följande lydelse:

21. att riksdagen med bifall till motionen 1978/79: 2207, yrkandet 4 delvis, och med avslag på motionen 1978/79: 2209, yrkandet 1 delvis, antar 185 a § förslaget till lag om ändring i konkurslagen med i härvid fogad *bilaga 1* såsom *motionärernas förslag* betecknade lydelse.

16. vid moment 23 i utskottets hemställan

av Lennart Andersson, Elvy Nilsson, Arne Andersson i Gamleby, Åke Gillström, Ingemar Konradsson, Bengt Silfverstrand och Birgitta Johansson (samtliga s) som – under förutsättning av bifall till reservationerna 4 och 8 – anser att utskottets hemställan under moment 23 bort ha följande lydelse:

23. att riksdagen med bifall till motionen 1978/79: 2207, yrkandet 4 delvis, antar 27, 42, 98, 185 h, 187 och 209 §§ förslaget till lag om ändring i konkurslagen med i härvid fogad *bilaga 1* såsom *motionärernas förslag* betecknade lydelse,

17. vid moment 25 i utskottets hemställan

av Lennart Andersson, Elvy Nilsson, Arne Andersson i Gamleby, Åke Gillström, Ingemar Konradsson, Bengt Silfverstrand och Birgitta Johansson (samtliga s) som – under förutsättning av bifall till reservationen 8 – anser att utskottets hemställan under moment 25 bort ha följande lydelse:

25. att riksdagen med bifall till motionen 1978/79: 2207, yrkandet 4 delvis, antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1970: 741) om statlig lönegaranti vid konkurs med den ändringen att 7 och 8 §§ lagförslaget erhåller i härvid fogad *bilaga 1* såsom *motionärernas förslag* betecknade lydelse,

I motionen 1978/79:2207 (yrkandet 4) framlagda förslag till ändringar i regeringens lagförslag

1 Förslaget till

Lag om ändring i konkurslagen (1921:225)

Regeringens förslag

Motionärernas förslag

14 a §

Föreligga sannolika skäl för bifall till konkursansökan och kan det skäligen befarias att gäldenären undandraget egendom, får konkursdomaren eller rätten, om särskild anledning förekommer, förordna om kvarstad eller skingringsförbud på gäldenärens egendom i avvaktan på prövning av ansökningen. Därvid skall vad som enligt 15 kap. rättegångsbalken gäller om kvarstad och skingringsförbud äga motsvarande tillämpning, om ej annat följer av denna lag. Konkursdomaren eller rätten får medgiva undantag från beviljad säkerhetsåtgärd.

Föreligga sannolika skäl för bifall till konkursansökan och kan det skäligen befarias att gäldenären undandraget egendom, får konkursdomaren eller rätten, om särskild anledning förekommer, förordna om kvarstad eller skingringsförbud på gäldenärens egendom i avvaktan på prövning av ansökningen *och, om denna bifalles, på att egendomen omhändertages av förvaltare*. Därvid skall vad som enligt 15 kap. rättegångsbalken gäller om kvarstad och skingringsförbud äga motsvarande tillämpning, om ej annat följer av denna lag. Konkursdomaren eller rätten får medgiva undantag från beviljad säkerhetsåtgärd.

18 a §

Meddelas beslut om konkurs, skall konkursdomaren genast bestämma, om konkursen skall handläggas i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet i fråga om konkurs eller om den enligt 185 § första stycket skall handläggas som mindre konkurs. Konkursdomaren skall därjämte bestämma den eller de ortstidningar i vilka kungörelser om konkursen skola införas.

Meddelas beslut om konkurs, skall konkursdomaren genast bestämma, om konkursen skall handläggas i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet i fråga om konkurs eller om den enligt 185 § första stycket skall handläggas som mindre konkurs. *Konkursdomaren skall, om det kan ske, före avgörandet samråda med kronofogdemyndigheten. Föreligga synnerliga skäl till uppskov, får med avgörandet anstå längst till andra arbetsdagen efter konkursbeslutet.* Konkursdomaren skall därjämte bestämma den eller de ortstidningar i vilka kungörelser om konkursen skola införas.

Konkursbeslutet jämte vad konkursdomaren bestämt enligt första stycket kungöres i Post- och Inrikes Tidningar och ortstidning.

27 §

Till konkursbo räknas, i den mån ej annat följer av 21 §, all egendom, som tillhörde gäldenären när konkursbeslutet meddelades eller tillfaller honom under konkursen och som är av beskaffenhet att kunna utmätas. Till konkursbo räknas även den egendom som kan tillföras boet genom återvinning.

Avlöning eller därmed vid utmätning jämställd arbetsinkomst som inne- står vid konkursens början och arbetsinkomst som gäldenären därefter förvärvar får dock behållas av honom, i den mån den ej, sedan skatteav- drag skett enligt vad därom är föreskrivet, uppenbart överstiger vad som åtgår för hans och hans familjs försörjning samt till fullgörande av under- hållsskyldighet som i övrigt åvilar honom. Vad som sagts om avlöning äger motsvarande tillämpning i fråga om periodiskt utgående vederlag för ut- nyttjande av rätt till litterärt eller konstnärligt verk eller annat sådant och beträffande belopp vilka utgå som pension eller livränta. Om rättigheten till pension eller livränta är av beskaffenhet att kunna utmätas, får dock konkursboet förfoga över den.

Gäldenären är skyldig att underrätta förvaltaren om inkomst som avses i andra stycket. Vill förvaltaren göra anspråk på inkomsten, skall han därom underrätta arbetsgivare eller annan som skall utgiva förmånen. Innan sådan underrättelse lämnats får förfallet belopp betalas ut till gäldenären.

Tvist huruvida någon del av in- komsten skall tillkomma konkurs- boet prövas av tillsynsmyndigheten på ansökan av förvaltaren, borgenär, gäldenären eller underhålls- berättigad. Myndigheten skall där- vid inhämta yttranden i den omfättn- ing som behövs för prövningen. Myndighetens beslut länder till ef- terrättelse, även om talan föres där- emot. Beslutet skall på ansökan ändras, om senare upplysta om- ständigheter eller ändrade förhål- landen föranleder det.

Tvist huruvida någon del av in- komsten skall tillkomma konkurs- boet prövas av rätten på ansökan av förvaltaren, borgenär, gälde- nären eller underhållsberättigad. Konkursdomaren skall, om förval- taren ej är sökande, inhämta yttrande av denne samt skyndsamt ut- sätta tid och plats för rättens sam- manträde och om detta underrätta gäldenären och förvaltaren samt, om borgenär eller underhållsberät- tigad är sökande, denne. Rättens beslut länder till efterrättelse, även om talan föres däremot. Beslutet skall på ansökan ändras, om senare upplysta omständigheter eller änd- rade förhållanden föranleder det.

Mot tillsynsmyndighetens beslut i ärende som avses i fjärde stycket får den vars rätt beröres av beslutet föra talan genom besvär. I fråga om sådan besvärstalan äga be- stämmelserna i utskönningslagen (1877:31 s. 1) om klagan över ut- mätning av avlöning motsvarande tillämpning.

Regeringens förslag

Motionärernas förslag

42 §

Förvaltning av konkursbo skall stå under tillsyn av tillsynsmyndighet.

Regeringen utser vissa kronofogdemyndigheter att vara tillsynsmyndigheter. Tillsynsmyndighet är länsstyrelsen.

Kronofogdemyndighet, som är tillsynsmyndighet, får enligt bestämmelser som regeringen meddelar förordna annan kronofogdemyndighet att handlägga tillsynsuppgift i konkursen.

För tillsynen skall ersättning till staten utgå ur konkursboet enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

50 a §

Om konkursdomaren av särskilda skäl finner det erforderligt, får han efter tillsynsmyndighetens hörande uppdraga åt lämplig person att biträda förvaltaren med råd vid konkursförvaltningen eller att som förlikningsman biträda konkursdomaren med utredning och förlikning i tvistefråga som uppkommit genom anmärkning mot bevakning eller att fullgöra båda dessa uppgifter. (utgår)

Den som är anställd vid domstol får ej inneha uppdrag som avses i första stycket.

När uppdraget är slutfört, skall anmälan genast göras till konkursdomaren. Vid denna anmälan skall fogas en redogörelse för det arbete uppdraget medfört.

Konkursdomaren skall återkalla meddelat uppdrag, när anmälan enligt tredje stycket har inkommit eller det i annat fall finns skäl till återkallelse.

Den som har fullgjort uppdrag enligt denna paragraf är berättigad till arvode av konkursboet. Arvodet bestämmes av konkursdomaren efter tillsynsmyndighetens och förvaltarens hörande. I fråga om arvode äga 82 § andra och tredje styckena samt 83 § motsvarande tillämpning.

81 §

Finnes i boet egendom, vari särskild förmånsrätt äger rum, skall, så vitt det inverkar på de borgenärers rätt, som icke i den egendom hava sådan förmånsrätt, av egendomens avkastning och köpeskillning gäldas kostnaden för egendomens vård och försäljning ävensom det arvode som enligt 50 a § femte stycket samt 82 och 83 §§ skall utgå för egendomen.

Då särskild förmånsrätt äger rum i boet tillhörig egendom, må ej till förfång för någon, som äger sådan förmånsrätt eller förmånsrätt, som skall beaktas framför den särskilda, av egendomens avkastning och köpeskillning gäldas annan konkurskostnad än ovan sagts; dock att, där den särskilda förmånsrätten grundar sig på företagsinteckning, av egendomen må bestridas jämväl övriga konkurskostnader, i den mån boet eljest ej lämnar tillgång därtill.

98 §

Förvaltaren skall handlägga fråga om vad som får utgå enligt 97 §. Uppkommer tvist, äga 27 § fjärde och femte styckena motsvarande tillämpning.

Förvaltaren skall handlägga fråga om vad som får utgå enligt 97 §. Uppkommer tvist, äger 27 § fjärde stycket motsvarande tillämpning.

108 §

De tvistefragor, som uppkommit därigenom att anmärkningar framställt och som ej blivit förlikta genom medverkan av förlikningsman som avses i 50 a § eller på annat sätt, skola företagas till handläggning vid borgenärssammanträde inför konkursdomaren. Därvid äga förvaltaren, borgenärerna och gäldenären föra talan; och böra de borgenärer, mot vilkas bevakningar anmärkning gjorts, ingiva skriftliga svaromål och bifoga de handlingar, som styrka deras talan.

De tvistefragor, som uppkommit därigenom att anmärkningar framställt och som ej blivit förlikta, skola företagas till handläggning vid borgenärssammanträde inför konkursdomaren. Därvid äga förvaltaren, borgenärerna och gäldenären föra talan; och böra de borgenärer, mot vilkas bevakningar anmärkning gjorts, ingiva skriftliga svaromål och bifoga de handlingar, som styrka deras talan.

Förvaltaren skall vara tillstådes vid sammanträdet, så framt han ej har laga förfall; dock vare hans utevaro ej hinder för ärendets handläggning.

Konkursdomaren skall vid sammanträdet utreda tvistefrågorna och söka åstadkomma förlikning. Om alla närvarande medgiva att anmärkning förfaller eller inskränka den eller uppdraga åt förvaltaren att sluta förlikning med borgenär mot vars bevakning anmärkning gjorts, gäller det även för den som uteblivit. Äro både borgenär och borgensman eller annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fordran närvarande och kun-

Regeringens förslag

Motionärernas förslag

na de icke enas, gäller borgenärens mening, om ej de andra lösa ut honom eller ställa betryggande säkerhet för fordringen.

Finnes anmärkning, varom förlikning ej blivit träffad, skall frågan hän-skjutas till rätten. Konkursdomaren skall vid sammanträdet slut bestäm-ma när rättens handläggning av tvistefrågorna skall äga rum. Om det är möjligt, skall handläggningen ske omedelbart i anslutning till sammanträ-det. Tvistefrågor som ej behandlas omedelbart av rätten skall sättas ut att förekomma viss dag inom fyra veckor efter sammanträdet eller, om sär-skilda skäl föreligga, senare dag.

185 a §

Beslutas att konkursen skall handläggas som mindre konkurs, skall konkursdomaren *efter höran-de av tillsynsmyndigheten genast utse en förvaltare att handa förvalt-ningen av boet*. I fråga om förval-tare gäller 44 §.

Beslutas att konkursen skall handläggas som mindre konkurs, skall konkursdomaren *genast till förvaltare i konkursen utse krono-fogdemyndigheten i den ort, där gäldenären bör svara i tvistemål som angå gäld i allmänhet, eller, om särskilda skäl föranleda därtill, annan kronofogdemyndighet i länet. Om det av särskild anledning är olämpligt att kronofogdemyn-dighet handhar förvaltningen, får konkursdomaren, efter hörande av tillsynsmyndigheten, utse annan till förvaltare. I fråga om förvaltare i sådant fall gäller 44 §.*

Är gäldenären dödsbo, behöver förvaltare utses endast om bouppteck-ning enligt 20 kap. ärvdabalken ej har upprättats eller annars särskilda skäl föreligga.

Beträffande tillsyn över förvaltningen äga 42, 59 och 60 §§ motsvarande tillämpning.

Mot kronofogde eller annan tjänsteman som hos kronofogde-myndighet har att vidtaga förvalt-ningsåtgärd i konkursen gälla sam-ma jäv som i 4 kap. rättegångsbal-ken föreskrivas i fråga om domare. Sådant tjänsteman skall dock ej anses jävig därför att han på tjäns-tens vägnar har vidtagit exekutiv åtgärd eller tagit befattning med in-drivning hos gäldenären eller där-för att gärning har förövats mot ho-nom i eller för hans tjänst.

Om kronofogdemyndighet har utsetts till förvaltare och det av sär-skild anledning finnes olämpligt att myndigheten svarar för förvalt-ningen, får konkursdomaren på be-

Regeringens förslag

Motionärernas förslag

I fråga om entledigande av förvaltare gäller 80 § i tillämpliga delar. Avgår förvaltaren innan konkursen avskrivs, skall redovisning för förvaltningen snarast avges till tillsynsmyndigheten. Avskrift av redovisningen skall lämnas till konkursdomaren.

gäran av myndigheten utse annan att i stället vara förvaltare. I fråga om entledigande av annan förvaltare än kronofogdemyndighet gäller 80 § i tillämpliga delar.

Avgår förvaltaren innan konkursen avskrivs, skall redovisning för förvaltningen snarast avges till tillsynsmyndigheten. Avskrift av redovisningen skall lämnas till konkursdomaren.

185 b §

I fråga om förvaltarens allmänna åligganden äga 51, 51 a och 52 §§, 53 § första stycket, 57 §, 58 § första och andra styckena samt 60 § andra stycket motsvarande tillämpning. Vidare äger 54 § motsvarande tillämpning.

I fråga om förvaltarens allmänna åligganden äga 51, 51 a och 52 §§, 53 § första stycket, 57 §, 58 § första och andra styckena samt 60 § andra stycket motsvarande tillämpning. Vidare gäller 54 § i tillämpliga delar, vare sig kronofogdemyndigheten är förvaltare eller ej.

Förvaltaren skall lämna konkursdomaren och tillsynsmyndigheten skriftlig uppgift om orsakerna till gäldenärens obestånd, såvitt de kunnat utrönas. Samtidigt skall anmärkas, om det har förekommit förhållande som kan föranleda återvinning till konkursboet och om det finns skäl原因 anledning antaga att gäldenären gjort sig skyldig till gäldenärsbrott. Finns anledning till sådant antagande, skall grunden därför angivas. Om gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, skall vidare anmärkas, vilket bokföringssystem han har tillämpat och hur bokföringsskyldigheten har fullgjorts. I sådant fall skall samtidigt den av gäldenären senast uppgjorda balansräkningen ingivas.

Så snart kunskap har vunnits om löne- eller pensionsskuld skall förvaltaren anmäla sådan skuld till kronofogdemyndigheten i den ort där gäldenären bör svara i tvistemål som angå gäld i allmänhet. Finns ej löne- eller pensionsskuld, skall förvaltaren anmärka detta i bouppteckningen.

Har annan än kronofogdemyndigheten utsetts till förvaltare skall denne, så snart kunskap har vunnits om löne- och pensionsskuld, genast anmäla detta till kronofogdemyndigheten. Finns ej löne- eller pensionsskuld, skall förvaltaren anmärka detta i bouppteckningen.

Bouppteckningen skall jämte uppgifter enligt andra stycket tillställas konkursdomaren och tillsynsmyndigheten snarast och senast en månad från konkursbeslutet. När särskilda omständigheter föreligga, får konkursdomaren bevilja uppskov.

Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för att ha gjort sig skyldig till gäldenärsbrott, skall han omedelbart underrätta allmän åklagare därom och därvid angiva grunden för misstanken.

185 h §

Om förvaltaren i konkurs som handlägges som mindre konkurs finner att i 185 § första stycket 2. angivna förutsättningar för sådan handläggning icke föreligga samt att boet räcker till betalning av dels de konkurskostnader som följa med att konkursen handlägges i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet i fråga om konkurs, dels annan boets skuld, skall han genast anmäla detta till konkursdomaren.

Om konkursdomaren, efter tillsynsmyndighetens hörande, i anledning av anmälningen eller eljest finner att konkursen bör handläggas i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet i fråga om konkurs, skall konkursdomaren besluta att konkursen skall handläggas i denna ordning. Meddelas sådant beslut, äga 19 § första och tredje styckena motsvarande tillämpning.

Beslutet jämte vad konkursdomaren har bestämt enligt 19 § första stycket skall kungöras i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de oristidningar som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen. De tider som enligt 19 § första stycket skola räknas från det beslutet om konkurs meddelades skola i stället räknas från dagen för utfärdandet av kungörelsen.

Meddelas beslut enligt andra stycket, skall förvaltaren anses vara utsedd enligt 45 §. Bouppteckning som angives i 53 § behöver icke upprättas på nytt. Ej heller behöver gäldenären eller annan som avlagt bouppteckningsed eller beedigat viss uppgift i bouppteckningen åter fullgöra sådan edgång.

Meddelas beslut enligt andra stycket, skall förvaltaren anses vara utsedd enligt 45 §. *Detta gäller även om kronofogdemyndigheten är förvaltare.* Bouppteckning som angives i 53 § behöver icke upprättas på nytt. Ej heller behöver gäldenären eller annan som avlagt bouppteckningsed eller beedigat viss uppgift i bouppteckningen åter fullgöra sådan edgång.

187 §

Har kronofogdemyndighet varit förvaltare i konkurs, utgår ersättning till staten för kostnaderna hos myndigheten enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

Avskrivs konkursen enligt 185 d eller 186 § eller avslutas konkursen enligt 185 f §, skall konkursdomaren efter hörande av tillsynsmyndigheten bestämma arvode till förvaltaren och ersättning för kostnad som uppdraget har medfört. I fråga om arvode äga 82 och 83 §§, 84 § första stycket samt 86 § motsvarande tillämpning.

Har annan än kronofogdemyndighet varit förvaltare i konkursen och avskrivs konkursen enligt 185 d eller 186 § eller avslutas konkursen enligt 185 f §, skall konkursdomaren efter hörande av tillsynsmyndigheten bestämma arvode till förvaltaren och ersättning för kostnad som uppdraget har medfört. I fråga om arvode äga 82 och 83 §§, 84 § första stycket samt 86 § motsvarande tillämpning.

Finnes i boet egendom, vari särskild förmånsrätt äger rum, gäller 81 §.

Regeringens förslag

Motionärernas förslag

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer fastställer taxa som skall tillämpas vid bestämmande av arvode till förvaltaren, när konkurs avskrivs enligt 185 d §.

208 §

I fråga om jäv mot tjänsteman vid tillsynsmyndigheten gäller utöver vad som följer av 4 § förvaltningslagen (1971:290) att den som i mål om uttagande av skatter, böter eller andra på indrivning beroende medel har tagit befattning med indrivning av fordran som göres gällande i konkursen eller vidtagit exekutiv åtgärd för uttagande av sådan fordran ej får fullgöra tillsynsuppgift i konkursen. (utgår)

209 §

Mot tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får talan ej föras i andra fall än som avses i 27 eller 98 §.

Mot tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får talan ej föras.

Mot kronofogdemyndighetens beslut enligt denna lag får talan ej föras i annat fall än som anges i 54 §.

210 a §

Talan mot konkursdomarens beslut får föras även av tillsynsmyndigheten, om beslutet rör formen för konkursens handläggning, utseende eller entledigande av förvaltare, antalet förvaltare, delning av förvaltningen mellan flera förvaltare, uppdrag eller arvode enligt 50 a §, förskott enligt 86 a § till förvaltare, reseförbud eller skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig pass, hämtning eller häktning, föreläggande eller utdömande av vite, avskrivning av konkursen enligt 186 § eller arvode eller kostnadsersättning till förvaltare enligt 187 § första stycket.

Talan mot konkursdomarens beslut får föras även av tillsynsmyndigheten om beslutet rör formen för konkursens handläggning, utseende eller entledigande av förvaltare, antalet förvaltare, delning av förvaltningen mellan flera förvaltare, förskott enligt 86 a § till förvaltare, reseförbud eller skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig pass, hämtning eller häktning, föreläggande eller utdömande av vite, avskrivning av konkursen enligt 186 § eller arvode eller kostnadsersättning till förvaltare enligt 187 § första stycket.

2 Förslaget till

Lag om ändring i lagen (1970: 741) om statlig lönegaranti vid konkurs

Regeringens förslag

Motionärernas förslag

7 §

Handlägges konkurs som mindre konkurs enligt konkurslagen (1921: 225) och finnes anledning antaga att fordran, som omfattas av garantin, kan göras gällande, skall konkursdomaren genast sända underrättelse därom till kronofogdemyndigheten i den ort, där gäldenären bör svara i tvistemål som angår gäld i allmänhet. Sedan tid för gäldenärens edgång har bestämts, skall myndigheten underrättas därom. Myndigheten har behörighet som borgenär, även om staten icke innehar fordran hos gäldenären.

Handlägges konkurs som mindre konkurs enligt konkurslagen (1921: 225) *utan att kronofogdemyndighet utsetts till förvaltare* och finnes anledning antaga att fordran, som omfattas av garantin, kan göras gällande, skall konkursdomaren genast sända underrättelse därom till kronofogdemyndigheten i den ort, där gäldenären bör svara i tvistemål som angår gäld i allmänhet. Sedan tid för gäldenärens edgång har bestämts, skall myndigheten underrättas därom. Myndigheten har behörighet som borgenär, även om staten icke innehar fordran hos gäldenären.

Första stycket gäller i tillämpliga delar, när konkursdomaren från konkursförvaltaren mottagit anmälan som avses i 186 § konkurslagen eller fråga på annat sätt uppkommit om avskrivning av konkursen enligt nämnda paragraf utan att underrättelse som avses i 6 § lämnats dessförinnan.

8 §

Det *ä*ligger kronofogdemyndighet som får underrättelse enligt 7 § eller anmälan enligt 185 b § konkurslagen (1921: 225) att skyndsamt pröva i vad mån betalning enligt garantin skall utgå för fordran i konkursen. Detta gäller även när fordran i konkursen på annat sätt blir känd för myndigheten.

Det *ä*ligger kronofogdemyndighet *som är förvaltare i konkurs eller* som får underrättelse enligt 7 § eller anmälan enligt 185 b § konkurslagen (1921: 225) att skyndsamt pröva i vad mån betalning enligt garantin skall utgå för fordran i konkursen. Detta gäller även när fordran i konkursen på annat sätt blir känd för myndigheten.

Arbetsgivare är skyldig att vid kronofogdemyndighetens prövning enligt första stycket på anfordran lämna uppgift om arbetstagares anställnings- och avlöningsförhållanden eller pensionsförhållanden. Undandraget sig arbetsgivaren att fullgöra detta, kan han efter omständigheterna hämtas eller häktas.

Beslut om hämtning eller häktning meddelas av konkursdomaren efter framställning från kronofogdemyndigheten. Kostnaden för hämtning eller häktning utgår av allmänna medel. I övrigt gäller beträffande sådan åtgärd 95 § konkurslagen i tillämpliga delar.

Kronofogdemyndigheten skall utan dröjsmål underrätta den i 5 § avsedda myndigheten angående fordran som vid prövning enligt första stycket funnits vara betalningsgrundande. Förekommer anledning därtill får kronofogdemyndigheten återkalla sitt beslut, om det sker innan utbetalning har ägt rum.

*Bilaga 2***Sammanställning av remissyttranden***Motionen 1977/78: 528*

Riksskatteverket avvisar tanken på en utvidgning av den statliga lönegarantin men tillstyrker att frågan om någon form av ackordsstöd utreds. Länsstyrelsen i Östergötlands län. Advokatsamfundet, SACO/SR, Bankföreningen, Föreningen Sveriges kronofogdar och Sveriges ackordscentral tillstyrker att motionsförslaget närmare utreds. Kronofogdemyndigheterna i Motala och Malmö vill inte motsätta sig en utredning av motionsförslaget.

En negativ inställning till motionsförslaget intas av Svea hovrätt, Stockholms tingsrätt, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, kronofogdemyndigheterna i Stockholm, Norrköping och Linköping. SAF, LO och TCO.

Riksskatteverket (RSV) anför att ackord oftast är att föredra framför konkursur arbetsmarknadspolitisk synpunkt. I skatteindrivningen mot företag har kronofogdemyndigheterna tidigare främst beaktat fiskaliska intressen. Detta har, om betalning inte skett, i de flesta fall lett till att företaget försatts i konkurs. Numera beaktas vid skatteindrivningen i långt större utsträckning även arbetsmarknadspolitiska intressen. Mot bakgrund av detta ställer RSV sig positivt till förslag som kan bidra till sådana lösningar av ett företags ekonomiska problem att företaget inte behöver avvecklas.

Ett genomförande av motionärens förslag, att den statliga lönegarantin skall utvidgas att omfatta också ackordssituationen, skulle enligt RSV innebära att lönegarantin blev en av många arbetsmarknadspolitiska stödformer. Skall ett företags fortsatta drift stödjas med bidrag till de anställdas löner bör detta emellertid ske efter bl. a. arbetsmarknadspolitiska överväganden. Sådana överväganden skiljer sig helt från den bedömning som sker när lönegarantin kommer till användning. Vid lönegarantilagens tillkomst avsågs inte att den skulle användas som ett arbetsmarknadspolitiskt instrument. Lagen som sådan ger inte heller något utrymme för sysselsättningspolitiska överväganden, även om lönegarantin under senaste tiden i viss mån tenderat att få karaktär av arbetsmarknadspolitiskt instrument. Statlig garanti för lönefordringar vid ackord skulle enligt RSV kräva en helt annan konstruktion än den nuvarande har. Garantimedlen skulle t. ex. få betalas till arbetsgivaren. Eventuellt får också finansieringen omprövas. Enligt RSV:s mening bör lönegarantilagstiftningens systematik inte splittras. Lönegarantin bör förbehållas arbetstagare i konkurssituationen.

RSV avvisar således tanken på en utvidgning av den statliga lönegarantin men tillstyrker att frågan om någon form av ackordsstöd utreds. Denna fråga kan lämpligen utredas i samband med det arbete om betalningsinställelse och rådrumsstöd m. m. som pågår inom arbetsmarknadsdepartementet.

Beträffande motionärens påstående om att lönegarantin bidrar till att "arbeta upp" företagsintecknad egendom så att inteckningshavaren därigenom får full betalning för sin fordran anför RSV att verket har erfarenhet av att sådana förfaranden blir allt vanligare. Det inträffar också att företagsledaren eller styrelseledamöter går i borgen för lån till företagsinteckningshavaren. Genom att företagsinteckningshavarens fordran blir fullbetald drar borgensmännen indirekt nytta av lönegarantin. Att andra än arbetstagare skulle dra nytta av lönegarantin har inte varit lagstiftarens mening. RSV anser det angeläget att denna fråga tas upp när den förväntade översynen av lönegarantilagstiftningen kommer till stånd.

Svea hovrätt erinrar inledningsvis om att möjligheten att göra lönegarantisystemet tillämpligt även vid ackord utan konkurs diskuterades i propositionen 1970: 201 med förslag till lönegarantilag. Departementschefen ansåg det emellertid inte utgöra någon allvarlig olägenhet för löneborgenärerna att ackordsfallen lämnades utanför systemet. En begränsning av tillämpningsområdet till konkursfallen kunde enligt departementschefens mening visserligen föranleda att antalet konkurser ökade men denna ökning antogs inte bli av större omfattning. Han underströk också intresset att hindra missbruk av lönegarantin.

Hovrätten framhåller vidare att lönegaranti enligt motsvarande lagstiftning i de nordiska grannländerna kan åtnjutas även om arbetsgivaren inte har gått i konkurs.

Enligt hovrätten är det onekligen en nackdel att man vid en arbetsgivares obestånd måste gå vägen över konkurs för att lönegarantilagen skall bli tillämplig. En konkurs medför i allmänhet värd förstörelse till skada för borgenärerna och gäldenären. Ofta måste ett konkursdrabbat företags verksamhet läggas ned eller driften inskränkas och arbetstagare till följd härav sägas upp. Genom att gäldenären och borgenärerna i stället träffar uppgörelse i form av ackord kan undvikas att de värden som en rörelse representerar, t. ex. good-will, går förlorade. Ackord medför normalt bättre möjligheter att rekonstruera ett företag och fortsätta driften med bibehållen arbetskraft. Från nu angivna synpunkter skulle det vara önskvärt om lönegarantin kunde utgå även vid ackord utan konkurs. Att utvidga lönegarantilagens tillämpningsområde till att avse även ackord kräver emellertid enligt hovrätten ganska genomgripande ändringar i lagstiftningen. Till belysning härav anför hovrätten följande.

En given utgångspunkt för en utvidgning bör rimligen vara att lönegarantin skall få omfatta endast sådana ackordsförfaranden utan konkurs som äger rum enligt 1970 års ackordslag. Privata underhandsackord bör sålunda lämnas utanför. Vid ackord enligt ackordslagen deltar emellertid inte borgenärer vilkas fordringar är förenade med förmänsrätt (12 § första stycket ackordslagen). En förutsättning för ackord är med andra ord att alla förmänsberättigade borgenärer får full täckning för sina fordringar. Men betalning enligt lönegarantin utgår endast för löneanspråk som har

förmånsrätt (2 § första stycket lönegarantilagen). Under dessa omständigheter skulle en utvidgning av lönegarantin till ackordsfallen inte få någon praktisk verkan, eftersom ju gäldenärens egna tillgångar förutsätts täcka lönekraven. För att lönegarantin skall kunna samordnas med ackord på ett meningsfullt sätt måste antingen förmånsrätten för löner avskaffas (och förmånsrätten slopas som villkor för lönegaranti) eller ackordsförfarandet göras tillämpligt även på fordringar med förmånsrätt. En annan tänkbar utväg är att staten genom lönegarantin betalar alla förmånsberättigade lönefordringar, som kan göras gällande vid ackordsförhandlingen, men helt eller delvis avstår från den med regressanspråket förenade förmånsrätten och nöjer sig med ackordsdividenden (jfr 10 § lönegarantilagen och 12 § andra stycket ackordslagen). De här antydda lösningarna kan medföra att arbetsgivarnas lönegarantiavgifter behöver höjas, om denna form för finansiering av garantisystemet skall behållas.

Som framgått har intresset att undvika missbruk varit en bidragande orsak till att lönegarantin begränsats till konkursfallen. Detta hindrar inte att missbruk ändå kan förekomma i praktiken, t. ex. genom att felaktiga uppgifter om löners storlek eller om anställningstid åberopas. Om lönegarantilagen skall göras tillämplig även vid ackord, måste lagen uppenbarligen förses med särskilda regler till förhindrande av missbruk i ackordsfallen.

På grundval av det anförda konstaterar hovrätten att det finns goda skäl att låta lönegarantin gälla också vid ackord men att det är förenat med problem att göra en sådan utvidgning. Vid bedömandet av om en översyn bör företas i det syfte som avses med motionen bör emellertid även beaktas att en utredning pågår inom arbetsmarknadsdepartementet som siktar till att ett nytt rättsinstitut, kallat betalningsinställelse, skall tillskapas. Meningen är att detta institut skall ge rådrum för överväganden av om företag med ekonomiska svårigheter skall avvecklas eller leva vidare. Betalningsinställelse avses bli ett förstadium till konkurs eller ackord men kan ibland få till följd att något konkurs- eller ackordsförfarande inte behöver tillgripas. I stället för att lönegarantin skall göras tillämplig vid betalningsinställelse ämnar utredningen föreslå nya former av statligt stöd till berörda företag. Det kan tilläggas att ett institut liknande betalningsinställelse upptagits i dansk konkurslagstiftning.

Om regler angående betalningsinställelse av angivna innehåll införs, anser hovrätten att skälen för en utvidgning av lönegarantilagens tillämpningsområde till ackordsfallen försvagas. Hovrätten anser att resultatet av den nämnda utredningen bör avvaktas och att det alltså för närvarande inte finns tillräcklig anledning att göra en översyn i det syfte som avses med motionen.

Stockholms tingsrätt uttalar att om lönegarantilagen skulle ändras så att lönegarantimedel skall kunna tas i anspråk även för att trygga insolventa företags fortsatta bestånd skulle lagen få en funktion som på ett avgörande sätt skiljer sig från det syfte den f. n. har, nämligen att av sociala skäl skydda arbetstagares lönefordran. Tingsrätten anser att det givetvis i och

för sig är möjligt att utforma lönegarantilagen så att den tillgodoser från varandra vitt skilda syften, även om det skulle erbjuda lagtekniska svårigheter. Om det skulle anses påkallat att staten lämnar ekonomiskt stöd för att underlätta för företag, som är på obestånd, att genomföra ett ackordsförfarande och på så sätt undvika konkurs, talar emellertid enligt tingsrätten såväl principiella som praktiska synpunkter för att stödet bör lämnas på annat sätt än genom en vidgad tillämpning av lönegarantilagen. En näraliggande lösning synes vara att staten i ökad omfattning deltar i förhandling om offentligt ackord eller ingår överenskommelse om ackord vid sidan av ackordslagen. Tingsrätten erinrar i detta sammanhang om att staten som skatteborgenär under vissa förutsättningar kan anta ackordsförslag avseende skatt. Om skattskyldig eller arbetsgivare som är ansvarig för arbetstagaresh skatt bjuder ackord som rör skatt, får sålunda länsstyrelsen enligt 62 § tredje stycket uppbördslagen (1953: 272) anta ackordsförslaget i denna del, om det kan anses vara till fördel för det allmänna. Ackordsförslag som ej framställs enligt ackordslagen får antas, dock endast på villkor att också övriga borgenärer som ackordet angår godkänner detta. Vid prövning av fråga om staten skall anta erbjudet ackord beaktas ofta bl. a. sysselsättningspolitiska synpunkter. En annan rimlig lösning synes tingsrätten vara att staten ställer säkerhet för ackordet exempelvis i form av borgen (jfr 22 § andra stycket 2, ackordslagen). Med hänvisning till det anförda avstyrker tingsrätten det i motionen framlagda förslaget om en översyn av lönegarantilagen syftande till att denna skall gälla även vid ackord.

Länsstyrelsen i Östergötlands län erinrar om den möjlighet till antagande av ackord som föreligger enligt uppbördslagen och framhåller att om lönegarantin även skulle gälla vid ackord följden kan bli att länsstyrelsen får pröva frågan om antagande av ackord även beträffande lönefordringar och dessutom med lönegarantimedel betala de löner som inte omfattas av ackordsuppgörelsen. Om ett sådant förfarande kan vara till fördel för det allmänna synes mycket tveksamt.

Enligt länsstyrelsen kan vissa betänkligheter anföras mot motionsförslaget, eftersom det kan ge mindre nogräknade företag möjlighet att utnyttja lönegarantin på ett oegentligt sätt.

Länsstyrelsen framhåller att det är viktigt för länets utveckling att en hög sysselsättningsnivå behålls även för framtiden. Länsstyrelsen tillstyrker därför att en utredning utförs för att klarlägga i vilken mån en utvidgning av lönegarantin enligt motionen skulle ge bättre möjligheter för företagen att långsiktigt bestå. En förutsättning för utredningsarbetet måste dock vara att möjligheterna för de anställda, när ett företag har betalningssvårigheter, att få ut sina lönefordringar inte får försämrats. Anledning finns därför att se över förmånsrättslagen. De betänkligheter som länsstyrelsen anför talar enligt länsstyrelsens mening för att en eventuell utredning särskilt bör se till att regler skapas som kan förebygga missbruk.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län framhåller att ett genomförande av motionärens förslag kommer att innebära att kostnaderna för den statliga lönegarantin ökar avsevärt. Länsstyrelsen anser det tvivelaktigt om någon fördel vinnes genom en utvidgning, eftersom grundtanken med lagen om statlig lönegaranti är att skydda arbetstagaren. Vidare framhåller länsstyrelsen att risken för missbruk av lönegarantin är uppenbar och alltid föreligger, när fråga är om lagstiftning med social karaktär. Företagare kan frestas att utnyttja lagen om lönegaranti på obehörigt sätt genom att inställa betalning och i stället uppta förhandling om ackord. En utvidgning av lönegarantin att även omfatta ackord kan kanske verka fördelaktig ur arbetsmarknadssynpunkt men å andra sidan kan det inte vara rätt att lagstiftningsvägen främja att mindre nogräknade och svaga företag i vissa fall fortsätter driften. En översyn av lagen om lönegaranti bör emellertid ske men enbart med syfte att förhindra missbruk av lagen.

Länsstyrelsen anser således inte att skäl för utvidgning av den statliga lönegarantin föreligger.

Kronofogdemyndigheten i Stockholm har som eget yttrande åberopat ett av kronfogden G. von Rosen avgivet yttrande, vari han framhåller att ackord, och i allmänhet även underhandsackord, förutsätter att förmånsberättigade lönefordringar blir till fullo betalda. Åtminstone för arbetstagarens vidkommande saknas därför anledning att utvidga lönegarantin i enlighet med vad som föreslagits i motionen. För arbetsgivare skulle ett genomförande av motionsförslaget innebära att det blir lättare att få ackord till stånd genom att lönefordringarna betalas av staten. Men förslaget synes enligt yttrandet också medföra att man lagstiftningsvägen främjar rekonstruktion av företag, som inte ens förmår att betala de anställdas löner, utan att några ekonomiska bedömningar av dessa företags livskraft behöver ske. Ett sådant resultat, som dessutom ökar risken för missbruk av lönegarantin och även för bristande skattebetalning, kan inte ligga i samhällets intresse. På grund av det anförda ifrågasätts i yttrandet om det finns tillräckliga skäl för att utvidga lönegarantin till att gälla även vid ackord.

Kronofogdemyndigheterna i Norrköping och Linköping anför i ett gemensamt yttrande att från kronofogdemyndigheternas verksamhet har iakttagits att lönegarantin kan utnyttjas för att stärka framför allt ställningen för borgenärer med förmånsrätt på grund av företagsinteckningar. Den nu gällande förmånsrättsordningen mellan löner, skatter och allmänna avgifter samt fordringar på grund av företagsinteckningar kan enligt myndigheterna inbjuda till spekulationer. För den händelse lönegarantin jämväl skulle gälla vid ackord finns det anledning förmoda att dörren skulle stå öppen för varjehanda sunda och beklagligtvis mindre sunda spekulationer att tillgodogöra sig lönegarantins fördelar. Myndigheterna anser att det med säkerhet skulle visa sig att kostnaderna skulle bli betydande och kräva ytterligare höjning av lönegarantiavgiften. Det skulle för övrigt, framhålls

det vidare, bli ytterst svårt att kontrollera att det verkligen blev seriösa företag med möjligheter att överleva som skulle komma i åtnjutande av garantin. På grund av det anförda har myndigheterna allvarliga betänkligheter mot en utvidgning av lönegarantin på det sätt som motionären föreslagit.

Avslutningsvis uttalas att ekonomiskt svaga företag, vilka det är värt att satsa på, bör stödjas på annat sätt än genom att lönegarantin utvidgas.

Kronofogdemyndigheterna föreslår att motionen inte föranleder någon åtgärd.

Kronofogdemyndigheten i Motala uttalar att ackord utan tvekan skulle kunna bli ett för alla inblandade parter attraktivt alternativ till konkurs, om staten hade möjlighet att garantera de anställdas löner under viss tid, förslagsvis under sex månader före konkursdomarens beslut att inleda offentlig ackordsförhandling till dess konkursdomaren fastställer ackordet.

Myndigheten tillägger att genom ändring i förmånsrättslagen 1976 har för övrigt det märkliga förhållandet inträtt att ett företag, som inställt sina betalningar inför planerade ackordsförhandlingar, ändå fortsätter att betala ut löner trots att skatterna har bättre förmånsrätt än lönerna. Frågan är om inte företaget i händelse av konkurs gör sig skyldigt till mannaman mot borgenärer; en konsekvens som det naturligtvis inte kan ha varit lagstiftarens mening att framkalla.

Myndigheten pekar på de risker för missbruk som kan uppkomma om lönegarantin utvidgas. Vidare kan konkurrensförhållandena inom en och samma bransch på orten snedvridas om en företagare lojalt följer lagstiftarens intentioner, medan en annan spekulerar i lönegarantimöjligheterna och därigenom kanske konkurrerar ut den seriöse företagaren.

Myndigheten anser att förslaget är förenat med både för- och nackdelar och ifrågasätter om utredning bör komma till stånd. Myndigheten vill dock inte motsätta sig en utredning och anför att den med fördel kan anförtros åt den sittande företagsbeståndskommittén.

Kronofogdemyndigheten i Malmö framhåller att ett företags fortsatta drift under offentligt ackord endast kan gynna oprioriterade fordringsägare. Visserligen kan ett gynnande av oprioriterade fordringsägare underlätta genomförandet av ett ackord, men om och i vilken omfattning ett gynnande kommer att ske kan inte avgöras på förhand utan först efter det att företaget drivits någon tid. Enligt kronofogdemyndigheten måste gäldenären erbjuda viss utdelning redan då förhandlingar om offentligt ackord inleds. Lönegarantin skulle därför endast kunna vara till "nytta" om den kan utnyttjas redan från det god man förordnas. Enligt kronofogdemyndighetens mening skulle dock ett sådant utnyttjande vara vanskligt med hänsyn till den osäkerhet som på detta tidiga stadium råder om möjligheten att genomföra ett ackord.

Enligt kronofogdemyndighetens mening är det tveksamt om en utvidg-

ning av lönegarantin till att gälla även vid offentliga ackord löser de problem som motionären avser. I varje fall torde en utvidgning av lönegarantin framtvinga en ändring av ackordslagens bestämmelser i sådan riktning att preciserat ackord kan bjudas redan i samband med gode mannens förordnande.

Kronofogdemyndigheten vill inte ställa sig negativ till att frågan blir föremål för utredning. Att en sådan kan bli omfattande och beröra flera rättskomplex torde vara ofrånkomligt.

Advokatsamfundet instämmer i önskemålet att ackordslagen i större utsträckning än hittills kan tillämpas så att från borgenärernas och samhällets synpunkt önskvärda rekonstruktioner kan genomföras utan konkurs. Ackordslagen har enligt samfundet knappast kommit till den användning man ursprungligen väntat sig. I exempelvis de södra delarna av landet torde lagen endast i ett fåtal fall ha kommit i praktisk tillämpning. En utvidgning av lönegarantilagens tillämpningsområde även till ackordslagen kan emellertid enligt samfundet knappast tjäna angivet syfte, om inte betydande principiella ändringar genomförs i såväl lönegarantilagen som näraliggande lagstiftning. Samfundet påpekar att en till ackordsfall utsträckt lönegarantilag endast kommer att fungera som en tillfällig likviditetsförstärkning under en utredningsperiod. Huruvida en tillfällig likviditetsförstärkning under en betalningsinställelse är av någon större betydelse vid en avveckling anser sig samfundet f. n. inte ha tillräckligt underlag för att kunna bedöma. Om en sådan förstärkning skulle vara betydelsefull torde enligt samfundet en ökad betalningsberedskap kunna ordnas enklare på annat sätt.

Samfundet framhåller att förslaget torde stöta på svårigheter från ackordslagens utgångspunkter. De lönefordringar som normalt föreligger vid varje tidpunkt, då en rörelseidkare gör en avstämning under ett räkenskapsår, består – utöver semesterersättning, som kan variera från tid till annan beroende på när under året avstämning görs, samt upplupna löner beroende på när under löneterminen avstämning görs – till största delen av latent kostnader för uppsägningslöner. Dessa kostnader är inte skulder i den meningen att de kan omfattas av ackordsförfarandet. En teknisk lösning, som innebär att beräknade uppsägningslöner vid betalningsinställelsen skulle betraktas som skulder i ackordslagens mening och att staten skulle överta ansvaret för dem enligt lönegarantilagen och därefter medge ackord avseende beloppet, torde enligt samfundet erbjuda utomordentligt vanskliga tillämpningsproblem. Den balansmässiga ställningen för dagen för betalningsinställelsen, vilken skall utgöra grunden för ackordsförhandlingarna, blir inte beroende av sedvanliga redovisningstekniska bedömningar utan av åldersstrukturen på de anställda i företagen oberoende av eventuella personalinskränkningar efter ackordets genomförande.

Samfundet pekar i sammanhanget på en nackdel för ackordsförfarandet

som uppstått sedan lönefordringar i förmånsrättshänseende placerats efter fordringar förenade med förmånsrätt på grund av företagsinteckning. Nackdelen består i att fordringsägare, som har företagsinteckningar som säkerhet för sina fordringar, i de fall fordringarna löper risk att bli nödlidande hellre ser att företaget försätts i konkurs än att en utredning som siktar till ackord genomförs. Skälet till detta är att, om företaget misslyckas att genomföra ett ackord, en stor del av tillgångarna under utredningstiden använts för att betala löner som vid en konkurs täcks av lönegarantin. Visserligen, anser samfundet, kan man utgå från att de aktuella löneutbetalningarna motsvaras av en värdehöjande produktion till kanske samma värde som utbetalade löner, men de företagsinteckningsborgenärer som har ett riskfyllt engagemang får bättre utdelning i en konkurs, där konkursboet driver rörelse. Detta beror på att konkursboet betalar lönerna med lönegarantin utan att kostnaden för arbetskraften återförs.

Hela det förädlingsvärde som den fortsatta rörelsen ger kommer således att tillföras den företagsintecknade egendomen. För fullständighetens skull pekar dock samfundet på att denna fråga, som rätteligen hör ihop med konkurslagens regler om slutredovisning och utdelning, inte prövats av domstol men att konsekvenserna i hittillsvarande praxis har varit de som ovan redovisats. Problemet har emellertid uppmärksamrats av bl. a. riksskatteverket. Samfundet menar således att, om neutralitet i förhållande till företagsinteckningsborgenärerna kunde uppnås mellan ackordsalternativet och konkursalternativet, frågan om lönegarantilagens tillämpning vid genomförande av ackord torde komma att sakna intresse.

Mot bakgrund av det anförda tillstyrker samfundet motionens förslag om utredning under framhållande av att utredningen bör inriktas på att finna en lämplig form av likviditetsförstärkning för företag som inställt betalningarna i avsikt att inleda en ackordsförhandling.

SAF anför inledningsvis att det ur företagets synpunkt är väsentligt att nuvarande förmånsrättsordning mellan företagsinteckning och lönefordran inte ändras. Enligt SAF finns det få om ens några skäl för att lönegarantin skall gälla vid ackord. SAF framhåller vidare att om lönegarantin skulle få gälla även vid ackord innebär det i praktiken att gäldenären i sina ackordsförhandlingar med borgenären helt kan bortse från lönefordringarna. Härigenom uppstår en falsk bild av företagets ekonomiska status, som i sin förlängning kan leda till ytterligare omotiverade risktagningar av gäldenären med åtföljande "ackordsdiskussioner" och vid ett eventuellt slutligt sammanbrott för företaget onödigt stora skadeverkningar. I sin yttersta konsekvens skulle lönegarantifonden under oöverskådlig tid få betala löner åt de anställda utan att dessa löner ingår som en kostnad för företaget. Detta har mera karaktär av allmän arbetsmarknadspolitik och skulle kunna leda till missbruk. Lönegaranti vid ackord skulle enligt SAF allvarligt rubba konkurrensförhållandena mellan företagen. På lång sikt är det inte

heller lönsamt för samhället att förlustföretag fortsätter sin verksamhet och hindrar att resurserna överförs till mera framgångsrika företag.

Avslutningsvis uttalar SAF att en utvidning av lönegarantilagens tillämpningsområde medför att lönegarantiavgiften måste höjas. SAF kan inte acceptera flera höjningar av lönegarantiavgiften. Skulle lönegarantiavgiften till följd av ett bifall till motionärens förslag höjas, bör övervägas om inte avgiften helt skall avskaffas och kostnaden i stället finansieras över budgeten som en del av arbetsmarknadspolitiken.

LO avvisar förslaget om utvidgning av lönegarantilagens tillämpningsområde. LO pekar på bl. a. att en sådan utvidgning skulle medföra kontrollsvårigheter och att företagen, särskilt i tider med dålig konjunktur, skulle lockas att använda den utvidgade lönegarantin, varigenom lönerna skulle kunna betalas med lönegarantimedel. Enligt LO skulle lönegarantin komma att utnyttjas under avsevärda tidsperioder. LO uttalar att om det skulle anses befogat att – i enlighet med motionärens primära syfte – åtgärder vidtas till stöd för företag i kris man bör söka andra lösningar än en utvidgning av området för lönegarantin. LO hänvisar till att arbete pågår inom justitie- och arbetsmarknadsdepartementen, vilket syftar till att man skall komma till rätta med det genom motionen aktualiserade problemet.

TCO avstyrker bifall till motionen under hänvisning till pågående arbete inom justitie- och arbetsmarknadsdepartementen.

SACO/SR delar de synpunkter som framförs i motionen och föreslår att en utredning tillsätts i syfte att komma till rätta med det problem som aktualiseras genom motionen.

Svenska bankföreningen tillstyrker motionsförslaget och hänvisar till vad Bankföreningen anfört i skrivelse till regeringen den 21 september 1977. I skrivelsen anförs att de rättsregler, som aktualiseras när ett företag råkar i ekonomiska svårigheter, bör vara så konstruerade att konkurs såvitt möjligt undviks. Konkurs är ofta det sämsta alternativet, eftersom konkurs ofta medför onödig värdeförstöring. Ett sätt att undvika konkurs är ackord enligt ackordslagen. Att lönegarantin inte gäller vid ackord utan endast vid konkurs omöjliggör emellertid ofta att ett företag rekonstrueras via ackord enligt ackordslagen. Konkurs blir i stället oundviklig. Rekonstruktioner skulle, framhålls vidare, främjas om lönegarantin var effektiv även vid ackord. En sådan regel skulle svara mot önskemålet att rättsreglerna bör verka för att konkurs och därav följande värdeförstöring undviks.

I skrivelsen erinras om att staten, sedan utbetalning skett av lönegaranti, inträder i löntagarnas och pensionärernas förmånsrätt ehuru några sociala skäl för denna förmånsrätt inte längre finns. För de oprioriterade fordringsägarna innebär statens förmånsrätt att deras möjlighet att få betalt i kon-

kursen begränsas. Detta får flera nackdelar, som företrädesvis drabbar leverantörer – bland dem många mindre företag. Leverantörerna saknar som regel säkerhet för sina fordringar. Den omständigheten att förmånsrätten för lönefordringar begränsar vad de oprioriterade fordringsägarna kan påräkna i betalning minskar helt naturligt möjligheten att få dessa fordringsägares godkännande till ett ackord. Ackordserbjudanden till de oprioriterade fordringsägarna måste på grund av statens förmånsrätt i regel bli sämre än om denna förmånsrätt inte funnits. Utsikterna att uppnå ackord och att undgå konkurs skulle således i många fall öka, om statens fordringsrätt efter betalning under lönegarantin inte var förenad med förmånsrätt.

I skrivelsen anförs vidare följande.

För leverantörer – särskilt mindre företag – kan statens förmånsrätt för vad som erlagts under lönegarantin till den grad reducera utdelningen i konkurs att ekonomiska svårigheter uppkommer för dessa företag. Gäller det ett stort fordringsbelopp och ett relativt litet företag kan en konkurs bli oundviklig.

Det på senare tid starkt ökade antalet konkurser har medfört att de angivna nackdelarna av gällande regler framträtt med särskild skärpa. Detta är ett särskilt skäl för översyn av regelsystemet. Ytterligare ett sådant skäl är att de prioriterade lönefordringarna i konkurs numera är förhållandevis större än förr till följd av de relativt långa uppsägningstider som stipuleras i lagen om anställningsskydd.

Om lönegarantin inte skall få de angivna negativa bieffekterna, bör staten inte ha förmånsrätt efter betalning under garantin. Lönegarantin bör vidare inte träda i funktion enbart vid konkurs. Garantin bör även bli effektiv på ett tidigare stadium. Garantin bör träda i kraft även vid ansökan om förordnande av god man enligt ackordslagen. Bankföreningen hemställer att regeringen föreslår riksdagen sådana lagändringar att nu angivna önskemål tillgodoses.

Om statens förmånsrätt bortfaller, kan detta möjligen anses medföra en sådan ökning av statens risk på grund av lönegarantireglerna att lönegarantiavgiften bör höjas. Bankföreningen anser inte att en höjning av avgiften bör ske. Goda skäl finns i stället att avskaffa denna avgift och i vart fall inte höja den. Särskilt efter de nu föreslagna ändringarna i lönegarantireglerna bör statens medverkan enligt dessa regler bedömas bl. a. såsom en insats inom ramen för sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitik. Att såvitt möjligt undvika konkurser framträder särskilt i dagens läge såsom ett direkt samhällsekonomiskt intresse. Att även sådana intressen bör beaktas när företag kommer på obestånd har kommit till direkt uttryck bl. a. i regeringens direktiv till företagsobeståndskommittén. Med denna samhällsekonomiska bakgrund vore det naturligt att låta kostnaderna för lönegarantin finansieras över budgeten. För detta talar även de skäl, som överhuvud kan i landets nuvarande ekonomiska situation åberopas för en begränsning av arbetsgivareavgifterna.

Enligt skrivelsen bör i ett längre perspektiv även en annan fråga av stor betydelse vid företags obestånd omprövas, nämligen statens förmånsrätt för skatter och avgifter. På kortare sikt är framför allt angeläget att

företagsobeståndskommitténs arbete resulterar i ändamålsenliga regler om statens medverkan till ackord på skatte- och avgiftsområdet. Även sådana regler bör kunna bidra till att företag på obestånd kan rekonstrueras via ackord och undgå konkurs.

Föreningen Sveriges kronofogdar vitsordar att man många gånger funnit det besvärande, att lönegarantin inte kan tillämpas förrän ett företag försatts i konkurs. Vissa uppgifter tyder på att en av ackordscentralerna konsekvent föranstaltar om konkurs i stället för ackord, detta i syfte att med lönegarantimedel kunna driva företag vidare och under konkursförvaltningen kunna företa en rekonstruktion. Föreningen anmärker att det också numera framstår som egendomligt att ett företag verkställer en effektiv betalningsinställelse för att inleda ackordsförhandlingar och ändå uppenbarligen måste fortsätta betala de anställdas löner i medvetenhet om att rätteligen de flesta skatter – som inte betalas under ackordshandläggningen – har bättre förmånsrätt än lönefordringarna. Efter ändringen av förmånsrättslagen den 1 januari 1976 har många gånger åtminstone teoretiskt diskuterats frågan om inte företaget gör sig skyldigt till mannamån mot borgenärer.

Föreningen ställer sig i princip positiv till motionärens yrkande men framhåller att man bör anpassa en ändring så att inte olika företagare kan frestas att utnyttja garantin på ett obehörigt sätt genom att en eller flera gånger inställa betalningarna och uppta förhandlingar om ackord. Föreningen kan tänka sig en ändring, som innebär att rätten till lönegarantin inträder i och med konkursdomarens beslut om att inleda offentlig ackordsförhandling. Ett sådant beslut innesluter en viss förprövning och en stor sannolikhet att ackord kommer till stånd. Föreningen anser det troligt att en sådan regel skulle medverka till en snabbare handläggning av bl. a. bouppteckningsförfarandet och kontakterna med borgenärerna i det inledande skedet av ackordsförfarandet. Föreningens positiva inställning i denna fråga grundas på att kronofogdemyndigheterna med hänsyn till nutida förhållanden – inte endast rådande lågkonjunktur – driver en verksamhet utöver det fiskaliska intresset att driva in skatter. Kronofogdemyndigheterna måste kunna få ta hänsyn till sysselsättningen och därmed få göra en mera översiktlig samhällsekonomisk bedömning av vilket förfarande som är fördelaktigt för staten. Erfarenheten visar ofta att man även i samhällsekonomins intressen bör medverka just till att offentligt ackord kommer till stånd. Eftersom företag av den typ motionären åsyftar som regel har stora skatte- och avgiftsskulder, kan staten inte sällan ha det avgörande inflytandet vid omröstning om ackord.

Enligt föreningen är det emellertid tydligt att lönegarantin måste tillämpas restriktivt i ackordsfallen. Man måste beakta bl. a. att andra företagare inom samma bransch kan bli utsatta för något som kan liknas vid illojal konkurrens och inställer betalningarna för ett ackordsförfarande, som kan

leda till samma fördel för dem. Det fordras därför ingående överväganden av hur långt garantin kan sträckas ut i samband med ackordsförfarande. Föreningen anser att utbetalningen av garantimedel i allt fall inte bör ske längre än till tidpunkten för konkursdomarens beslut om fastställande av ackord. Det bör också övervägas regler av innehåll att den dittillsvarande företagsledningen efter gode mannens bedömande bör kunna bytas ut, förstärkas eller föreläggas strikta förhållningsregler om företagets drift under ackordshandläggningen. Föreningen ifrågasätter om inte det svårbedömda problemkomplex motionären aktualiserat bör överlämnas till företagsbeståndskommittén för utredning och förslag i saken.

Sveriges ackordscentral delar uppfattningen att den nuvarande utformningen av lagstiftningen påtagligt minskar benägenheten hos de borgenärer som har prioriterade fordringar på ett företag att medverka till att företaget, om det kommer på obestånd, rekonstrueras genom ett ackordsförfarande. Alltför ofta ligger det enligt ackordscentralen i borgenärernas intresse att företaget i stället försätts i konkurs. Lönegarantisystemet ökar nämligen i regel deras möjligheter att få betalt för sina fordringar i en konkurs.

Ackordscentralen framhåller att motionärens antagande att nuvarande olägenhet skulle undanröjas om lönegarantin gällde vid ackordsförfarande torde vara riktigt, dock endast under förutsättning att de lönefordringar som uppkommer under förfarandet inte blir prioriterade i vare sig ackordet eller en eventuell efterföljande konkurs. Såvitt ackordscentralen kan bedöma skulle syftet med motionen kunna uppnås också genom att lönegarantilagen ändras därhän att garantin förklaras skola gälla endast "icke produktiva löner" och pensioner till f. d. anställda, medan övriga till arbetstagar-na utgående ersättningar skulle bli en massafordran i konkursen.

Enligt ackordscentralen bör frågorna närmare belysas innan statsmakterna tar slutgiltig ståndpunkt till dem, och ackordscentralen tillstyrker därför bifall till motionen.

Motionen 1977/78: 1004

Riksskatteverket (RSV) framhåller att det inte framkommit att ökningen av lönegarantiutbetalningar orsakats av sådant missbruk av lönegarantisystemet som består i att företagare föranlett utbetalningar till inte berättigade arbetstagare eller med för höga belopp. Enligt RSV:s mening har oriktiga lönegarantiutbetalningar endast marginellt påverkat totalbeloppet för utbetalningarna.

Att lönegarantiutbetalningarna de senaste åren ökat kraftigt har enligt RSV andra orsaker. I första hand beror ökningen på att andelen företagskonkurser ökat och att därmed ett större antal arbetstagare berörs. Detta belyses av följande uppgifter som RSV inhämtat från de tre största länsstyrelserna.

Utbetalda lönegarantibelopp

Budgetår	Stockholms län	Göteborgs och Bohus län	Malmöhus län
1974/75	6 196 576	4 794 081	1 500 000
1975/76	14 811 395	8 185 504	10 275 000
1976/77	20 421 909	10 399 236	21 900 000

Antal arbetstagare som erhållit lönegarantimedel

1974	1 303		517
1975	1 320	591	514
1976	1 805	1 009	ca 1 100
1977	2 500	1 293	ca 2 000

En omständighet som också påverkat utbetalningarnas storlek är, fortsätter RSV, att arbetstagarna tillförsäkrats längre uppsägningstider genom lagen om anställningsskydd.

En annan omständighet av betydelse är att större belopp än tidigare kan utbetalas till varje arbetstagare på grund av att maximibeloppet för utbetalning den 1 januari 1976 höjts från fem till tolv gånger gällande basbelopp. Vid lagens tillkomst utgjorde maximibeloppet tre gånger basbeloppet.

RSV erinrar också om ändringarna i förmånsrättslagen varigenom företagsinteckningar och skatter fått bättre förmånsrätt än lönefordringar. Ändringarna har lett till ökade anspråk på lönegarantimedel därför att de tillgångar i förvaltarekonkurser som tidigare kunnat utbetalas till löneborgenärer (143 § konkurslagen) i stället måste förbehållas borgenärer med bättre förmånsrätt.

RSV konstaterar sammanfattningsvis att ökningen av utbetalda lönegarantimedel beror på ändringar i lagstiftningen samt den ekonomiska utvecklingen i samhället.

Vad gäller motionärernas uppfattning att kronofogdemyndighets kontroll i fattigkonkurser är yttlig anför RSV att föreskrifter utfärdats för kronofogdemyndighetens och länsstyrelsens handläggning av lönegarantiärenden och att arbetsbeskrivning utarbetats för kronofogdemyndigheten om hur dessa ärenden lämpligen bör handläggas. Av föreskrifterna och arbetsbeskrivningen framgår att om det förekommer anledning misstänka att garantin missbrukas bör en grundligare utredning företas. För att undersöka lönegarantiärendenas handläggning har RSV infordrat ett antal ärenden i vilka kronofogdemyndigheten företagit ingående utredningar. Resultatet av denna undersökning, framlagd i en promemoria 1976, visar att antalet missbruksfall är litet. I detta sammanhang understryker RSV att lönegarantilagstiftningen är en social lagstiftning. Ärendena skall handläggas med skyndsamhet. Utbetalning av löner till arbetstagare, vars anspråk ofta framställs genom de fackliga organisationerna, får inte fördröjas av en myndighetsprövning som arbetstagaren upplever som byråkratisk. Att mindre belopp någon gång kan komma att oriktigt utbetalas måste enligt verkets mening accepteras med hänsyn till kravet på skyndsamhet.

Beträffande kontrollen av lönegarantianspråk i ordinära konkurser framhåller RSV att om kronofogdemyndigheten får tillsynsuppgifter i sådana konkurser kommer det att åligga myndigheten att granska förvaltarens prövning av framställda lönekrav. Med hänsyn härtill ter det sig enligt RSV mindre rationellt och lämpligt att länsstyrelsens revisionsenhet tilldelas en särskild kontrollfunktion. Med kronofogdemyndigheten som tillsynsorgan kommer enligt RSV:s mening det eventuella missbruk som förekommer i samband med ordinära konkurser att minska.

RSV instämmer i motionärernas önskemål om skärpt kontroll över huvud taget av konkursföretags affärer och handlande före och efter konkurs. Som en åtgärd på området ser RSV den förväntade nya konkurslagstiftningen med kvalificerade förvaltare i alla konkurser och kronofogdemyndigheten som tillsynsmyndighet. Också föreslagna ökade insatser mot den ekonomiska brottsligheten torde i hög grad riktas mot konkursföretagen.

Länsstyrelsen i Stockholms län har infordrat synpunkter från kronofogdemyndigheterna i Stockholm, Solna och Södertälje samt från Stig Rindborgs advokatbyrå och Adolf Öhmans advokatbyrå.

Kronofogdemyndigheten i Stockholm har upplyst att missbruk av lönegarantin förekommer i viss omfattning. Den prövning som skall ske blir i allmänhet noggrann, eftersom arbetstagarens och arbetsgivarens uppgifter ofta inte är samstämmiga. Kronofogdemyndigheten får inhämta kompletterande upplysningar genom kontroll av bokföring, anställningsavtal och kollektivavtal i den mån dessa är tillgängliga samt även införskaffa uppgifter från försäkringskassa, lokal skattemyndighet, länsstyrelse m. m. Det torde emellertid vara ofrånkomligt att missbruk inte alltid upptäcks. I detta sammanhang framhåller kronofogdemyndigheten att missbruk inte endast förekommer av mindre nogräknade företagare utan att det även finns mindre nogräknade arbetstagare som försökt att få ut högre lönefordringar än vad de är berättigade till.

Kronofogdemyndigheten i Solna har upplyst om att den har förhållandevis liten erfarenhet av lönegarantiärenden och att inget uppenbart försök till missbruk hittills har kunnat uppdagas.

Även kronofogdemyndigheten i Södertälje har förklarat sig ha jämförelsevis liten erfarenhet av lönegarantiärenden. Kronofogdemyndigheten delar motionärernas uppfattning att kontrollen av konkursföretagen bör skärpas. Framför allt gäller detta fattigkonkurserna. En skärpt kontroll bör dock inte ensidigt inriktas på att förhindra missbruk av lönegarantin. Även frågor om eventuella gäldenärsbrott, skattebedrägerier, återvinningstransaktioner och liknande bör utredas grundligare än vad som för närvarande sker i fattigkonkurser.

De båda advokatbyråerna har uttalat att ökningen av lönegarantiutbetalningarna i huvudsak har sin förklaring i lagstiftningsåtgärder, bl. a. ändringarna i förmånsrättsordningen och lagen om anställningsskydd, samt att

eventuellt missbruk av lönegarantisystemet endast har marginell betydelse. Från Adolf Öhmans advokatbyrå har vidare framhållits att missbruk naturligtvis förekommer i viss utsträckning. Missbruket torde framför allt ske vid avräkning av uppsägningslöner, men detta var ett problem långt före lönegarantilagens tillkomst.

Samma advokatbyrå har också anfört att påståendet om att en konkursförvaltare knappast har anledning att granska konkursföretagets affärer i annan utsträckning än vad som gäller vid konkurstillfället är felaktigt. Erfarna konkursförvaltare torde alltid lägga ner stort arbete på just granskningen av bevakningar och särskilt lönebevakningar och det är ju bevakningsprocessen som är avgörande för lönegarantiutbetalningarna vid tillgångskonkurser. Om det är någon utanför företaget som har möjlighet att bedöma lönebevakningarna torde detta just vara konkursförvaltaren som lever i ganska intensiv kontakt med den konkursdrabbade verksamheten i konkursens inledningsskede. En granskningsenhet på länsstyrelsen kan enligt advokatbyrån aldrig hinna få den detaljkännedom som behövs innan utbetalningarna görs. Bortsett från tidsperspektivet saknas det anledning förmoda att länsstyrelsernas revisionsenheter skulle vara lämpligare kontrollorgan än kronofogdemyndigheterna. Revisionsenheterna är i första hand inriktade på skattegranskning och besitter ekonomisk expertis, men bedömningen av anställningsförhållanden kräver i första hand en juridisk granskning.

Länsstyrelsen anser mot bakgrund av de lämnade uppgifterna det inte uteslutet att visst missbruk kan förekomma i fattigkonkurser. I fråga om tillgångskonkurser synes däremot så vara fallet endast i ringa grad.

Enligt länsstyrelsen infor dras regelmässigt försäkringar om arbetstagares inkomstförhållanden innan uppsägningslön utbetalas. Länsstyrelsen har härvidlag fått uppfattningen att arbetstagarna inte uppsåtligt lämnar felaktiga uppgifter i syfte att missbruka lönegarantin.

Kronofogdemyndigheten i Göteborg uttalar att framställda löneyrkanden prövas noggrant. Motionärernas antagande att prövningen hos kronofogdemyndigheterna är ytlig framstår därför som mycket överraskande. Kronofogdemyndigheten har från vissa håll, bl. a. från vissa fackliga organisationer, snarare hört synpunkter att prövningen av lönekraven i fattigkonkurserna kan bli alltför noggrann och "petig".

Kronofogdemyndigheten hänvisar till att de av RSV för kronofogdemyndigheterna meddelade anvisningarna vad gäller handläggningen av dessa typer av ärenden inte ger möjlighet för myndigheterna att vidtaga en summarisk prövning annat än i uppenbara fall. Särskilt vid fall av befarat missbruk är utredningen mycket omfattande.

Enligt kronofogdemyndigheten bör i första hand den myndighet som för närvarande handlägger lönegarantiärenden tilldelas resurser för noggrannare kontroll och prövning, om detta anses påkallat. Det synes föga ända-

målsenligt att i konkurserna engagera ett organ som i dag inte har beröringspunkter med konkursutredningarna. Ett generellt engagemang i konkursförvaltningen från länsstyrelsens sida torde också komma i konflikt med konkurslagens bestämmelser om förvaltningens bedrivande. Om revisionsenheterna skulle göra en uppföljning av konkurserna på sätt motionärerna föreslår, kan man enligt kronofogdemyndigheten anta att effekten ändå inte blir den önskade. Revisionsenheternas utredningar, som i och för sig belyser gäldenärens ekonomiska förhållanden (främst ur skattesynpunkt) berör erfarenhetsmässigt inte sådana förhållanden som är av intresse för att klarlägga missbruksfall i lönegarantiärenden.

Om revisionsåtgärd erfordras i visst fall, bör, framhålls vidare, sådan åtgärd initieras från kronofogdemyndigheten. Gode män och förvaltare i konkurserna uppfattar i dag kronofogdemyndigheten som den myndighet som har att tillvarata statens intressen i konkurssammanhang och vänder sig också vanligtvis till kronofogdemyndigheten, när de finner anledning att påtala förhållanden, som bör närmare granskas av det allmänna.

Kronofogdemyndigheten hänvisar till att enligt den nya organisation som skall gälla för landets tre största kronofogdemyndigheter dessa skall tillföras arbetskraft med företagsekonomisk utbildning. Resursförstärkningen är ägnad att underlätta bl. a. utredningarna i lönegarantiärendena.

Avslutningsvis framhåller kronofogdemyndigheten att motionen berör hela det viktiga problemet med organiserad brottslighet i anslutning till konkurser. Detta problem bör även fortsättningsvis ägnas mycket stor uppmärksamhet. Kronofogdemyndigheten anser att frågan bör överlämnas till de organ som för närvarande arbetar med revideringen av konkurslagstiftningen och den brottslighet som sammanhänger med konkurserna.

Advokatsamfundet anför att ökningen av utbetalningar från lönegarantifonden mellan budgetåren 1974/75 och 1975/76 torde förklaras av att lagen om anställningsskydd först vid den senare tidpunkten kommit att få full effekt. Senare ökningsar torde förklaras av dels den lågkonjunktur som näringslivet befunnit sig i under senare år, i följd varav flera konkurser inträffat, dels – och detta torde var huvudorsaken – av det förhållandet att förmånsrättslagens regler ändrats så att såväl företagsinteckningar som skattefordringar fått bättre prioritet än lönefordringar. I samband därmed ändrades också lönegarantilagen så att maximibeloppet höjdes väsentligt till nu gällande tak betydligt över 100 000 kr. per enskild arbetstagare. Samfundet bedömer det därför som osannolikt att ökningen av utbetalningar ens till mätbar del skulle kunna bero på missbruk av lönegarantilagen.

Enligt samfundet förekommer missbruk naturligtvis i viss utsträckning och detta torde framför allt ske vid avräkning av uppsägningslöner. Denna situation var emellertid ett problem långt före lönegarantilagens tillkomst. Beträffande det sist sagda påpekar samfundet att den tidigare gällande lagen om anställningsskydd för vissa äldre arbetstagare hade en avräk-

ningsregel som även gällde eget arbete. Numera kan anställda under uppsägningstiden arbeta som konsulter eller fria företagare i övrigt utan att inkomsterna härav under uppsägningstiden skall avräknas. Samfundet anser därför att det bör övervägas om inte nyssnämnda avräkningsregel bör återinföras.

Samfundet vänder sig mot påståendet att en konkursförvaltare knappast har anledning att granska konkursföretagets affärer i annan utsträckning än vad som gäller vid konkurstillfället. Erfarna konkursförvaltare torde alltid lägga ned stort arbete på just granskningen av bevakningar och särskilt lönebevakningar, och det är bevakningsprocessen som är avgörande för lönegarantiutbetalningarna vid tillgångskonkurser. Om det är någon utanför företaget som har möjlighet att bedöma lönebevakningarna torde, fortsätter samfundet, denne just vara konkursförvaltaren, som lever i nära kontakt med den konkursdrabbade verksamheten i konkursens inledningsskede. En granskningsenhet på länsstyrelsen kan enligt samfundet aldrig hinna få den detaljkännedom som behövs innan utbetalningarna görs. Bortsett från tidsperspektivet saknas det anledning förmoda att länsstyrelsernas revisionsenheter skulle var lämpligare kontrollorgan än kronofogdemyndigheterna. Revisionsenheterna är i första hand inriktade på skattegranskning och besitter ekonomisk expertis, men bedömningen av anställningsförhållanden kräver i första hand en juridisk granskning.

Samfundet anser sammanfattningsvis att motionen i huvudsak bygger på felaktiga förutsättningar och antaganden samt att skäl saknas att genomföra någon ändring i lönegarantilagen i här aktuellt hänseende. Samfundet framhåller emellertid avslutningsvis att såväl konkursförvaltare som länsstyrelser borde få större möjlighet att undersöka vilka möjligheter lönebevakande haft att utfå lön eller annan ersättning från annat håll.

Sveriges hantverks- och industriorganisation (SHIO) framhåller att ökningen av lönegarantiutbetalningarna i allt väsentligt har andra orsaker än missbruk som kan antas ha föranlett endast en liten del av utbetalningarna från lönegarantifonden. SHIO anser att man trots missbrukets ringa omfattning inte skall bortse från dess negativa konsekvenser. SHIO hänvisar till att organisationen i remissyttrande över statens industriverks utredning "Etableringar och konkurser inom byggnadsindustrin" (SIND 1976: 2) respektive yttrande över departementspromemorian "Ansvar för skatt vid entreprenad m. m." (Ds Fi 1976: 4) framhållit att problemen för samhället gäller s. k. skuttar (tillfälliga företag med inga eller möjligen ett fåtal anställda) och fritidsföretagare (arbetstagare som under sin fritid utför uppdrag som egna företagare). Dessa företag betalar ofta varken skatt eller sociala avgifter i full utsträckning, och de konkurrerar på detta sätt, på ett illojalt sätt med de seriösa företagen. Missbruket av lönegarantin vid konkurs gäller säkerligen samma typer av illojala "företag". De negativa konsekvenserna torde dock var betydligt mindre än vid skattefusk. I

yttrande över "Etableringar och konkurser inom byggnadsindustrin" har SHIO framlagt förslag om hur man på ett effektivare sätt skall kunna komma åt dessa illojala "företag". De föreslagna åtgärderna skulle enligt organisationen också ha effekt på missbruk av lönegarantin.

Organisationen hemställer att förslaget i motionen om kontrollåtgärder avvisas.

LO framhåller att organisationen vid ett flertal tillfällen, senast i yttrande över konkurslagskommitténs betänkande "Konkursförvaltning", starkt understrukt vikten av att samhället bereds möjlighet till insyn i och kontroll över konkursförvaltningen. Enligt LO:s mening måste resurser ställas till förfogande för utbildning av handläggare på polis-, åklagar- och kronofogdemyndigheterna. Resurser måste även skapas för att ge polis- och åklagarmyndigheter ökade möjligheter att angripa olika former av ekonomisk brottslighet, exempelvis manipulationer med lönegarantisystemet. LO delar motionärernas uppfattning angående vikten av kontroll över konkursförfarandet inklusive hanteringen enligt lönegarantilagen.

LO pekar på de reformer som föreslagits i det ovan nämnda betänkandet "Konkursförvaltning". Utökas kronofogdemyndighetens möjligheter till insyn och kontroll förefaller det LO inte vara nödvändigt att en parallell kontrollorganisation knuten till länsstyrelserna byggs upp. LO föreslår därför att de i motionen framförda kraven inte nu skall leda till lagstiftning utan att synpunkterna i stället beaktas i det fortsatta departementsarbetet rörande konkursförvaltning i stort.

TCO instämmer i motionärernas krav på ökad kontroll av efterlevnaden av lönegarantilagen. Om konkurslagskommitténs förslag genomförs är det dock enligt TCO:s mening inte nödvändigt att överföra kontrollen till länsstyrelserna. TCO föreslår därför att de synpunkter som tas upp i motionen f. n. ej föranleder några åtgärder från riksdagens sida utan beaktas i det fortsatta arbetet med konkurslagskommitténs betänkande.

SACO/SR delar de synpunkter som framförs i motionen och föreslår att de problem som aktualiseras i motionen utreds.

Föreningen Sveriges kronofogdar framhåller att de avsevärda ökningarna av utbetalningar från lönegarantifonden väsentligen kan ha orsakats av den under senare år tillkomna arbetstagarvänliga lagstiftningen, t. ex. lagen om anställningsskydd. Föreningen pekar också på att de flesta skatter och avgifter får utdelning före lönefordran samt att lönegarantin utökats till att omfatta inte mindre än tolv basbelopp.

De av motionärerna åberopade siffrorna rörande lönegarantiutbetalningar kan enligt föreningen inte läggas till grund för en uppfattning om storleken av det missbruk, som dock förekommer. Man har hittills ansett att missbruket av den statliga lönegarantin är totalt sett av ringa omfattning. Detta hindrar inte att kronofogdemyndigheternas iakttagelser om vissa

typsituationer av missbruk bör medföra vissa lagändringar i syfte att stävja möjligheterna att missbruka garantin.

Vad först gäller kontrollmöjligheterna anser föreningen att det kan ifrågasättas om inte kronofogdemyndigheten bör få pröva betalningsrätten enligt garantin även i ordinära konkurser. Det har inte sällan iakttagits att man försummat att i ordinär konkurs framställa anmärkning mot lönebevakningar, som gjorts av företagsledande personer eller eljest av personer, om vilka man haft anledning misstänka att de inte uppfyllt kriterierna för arbetstagarbegreppet. En sådan ändring av gällande ordning skulle enligt föreningen var särskilt rationell om kronofogdemyndigheten får överta konkurstillsynen. I sammanhanget anmärker föreningen att kronofogdemyndigheten i regel under indrivningsarbetet mot konkursgäldenären redan förvärvat sådan kännedom om gäldenärens förhållanden att myndigheten har fasta hållpunkter för bedömningen av bl. a. frågan om utbetalning av lönegarantipengar. Motionärernas förslag att lägga kontrollfunktioner på länsstyrelsernas revisionsenheter är enligt föreningen helt verklighetsfrämmande. Revisionsenheterna, som redan i dag har otillräckliga resurser, har att tillämpa skatterättsliga och i övrigt helt andra lagregler än dem som berör tillämpningen av lönegarantilagen. Länsstyrelsernas personal torde helt enkelt sakna anledning att sätta sig in i den arbetsrättsliga och konkursrättsliga lagstiftning som är aktuell vid bedömning av lönegarantifrågor.

Enligt föreningen har man iakttagit vissa typfall av missbruk. Föreningen kan som ett typfall utöver det av motionärerna anförda anmärka att innehavare av flera aktiebolag av den s. k. fåmansbolagstypen kan driva verksamhet på lönegarantins bekostnad. Företrädarna i bolag är numera medvetna om att de i händelse bolaget inte betalar A-skatt eller mervärdesskatt kan åläggas personlig betalningsskyldighet enligt 77 a § uppbördslagen eller 48 a § mervärdeskattelagen. Det är därför fördelaktigt att bolaget betalar dessa skatter men underlåter att under en längre tid betala de anställdas löner, eventuellt i samråd med samtliga eller vissa arbetstagare. De anställda kan under tiden få behövliga medel t. ex. genom "lån" från arbetsgivaren. Man kan sedan låta bolaget gå i konkurs och omedelbart fortsätta samma verksamhet med samma anställda i ett nytt aktiebolag med liknande firma. Arbetstagarna får genom lönegarantin ut sina lönefordringar, som enligt förmånliga avtal med arbetsgivaren kan uppgå till höga belopp. Arbetsgivaren kan göra sig en obehörig vinst med i stort sett motsvarande belopp. Föreningen föreslår ett stadgande i lönegarantilagen att garantin gäller endast för den som typiskt sett intar ställning av arbetstagare enligt gällande arbetsrättsliga värderingar.

Bilaga 3

Av utskottet framlagda förslag till ändring i regeringens lagförslag

Förslaget till
Lag om ändring i konkurslagen

Regeringens förslag

Utskottets förslag

55 §

Förvaltaren skall så snart ske kan upprätta skriftlig berättelse om boets tillstånd, så ock om orsakerna till gäldenärens obestånd, så vitt de kunnat utrönas. I berättelsen skall upptagas en översikt över tillgångar och gäld av olika slag ävensom särskilt anmärkas, huruvida förhållande har förekommit som kan föranleda återvinning till konkursboet och huruvida skälig anledning förefinnes till antagande, att gäldenären gjort sig skyldig till gäldenärsbrott. Förefinnes anledning till antagande, som nyss sagts, skall grunden därför angivas. Om gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, varde i berättelsen tillika anmärkt, vilket bokföringssystem han har tillämpat och hur bokföringsskyldigheten har fullgjorts; och skall i sådant fall vid berättelsen fogas den av gäldenären senast uppgjorda balansräkningen.

Avskrift av berättelsen med den balansräkning, som må vara därvid fogad, skall av förvaltaren utan dröjsmål tillställas konkursdomaren och tillsynsmyndigheten samt varje borgenär, som det begär.

Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för gäldenärsbrott, skall han omedelbart underrätta allmän åklagare därom och därvid angiva grunden för misstanken.

Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för gäldenärsbrott, skall han omedelbart underrätta allmän åklagare därom och därvid angiva grunden för misstanken. *Detsamma gäller om gäldenären har drivit näringsverksamhet och det under konkursförvaltningen kommer fram att gäldenären kan misstänkas för annat brott av ej ringa beskaffenhet, som har samband med verksamheten.*

185 b §

I fråga om förvaltarens allmänna åligganden äga 51, 51 a och 52 §§, 53 § första stycket, 57 §, 58 § första och andra styckena samt 60 § andra stycket motsvarande tillämpning. Vidare äger 54 § motsvarande tillämpning.

Förvaltaren skall lämna konkursdomaren och tillsynsmyndigheten skriftlig uppgift om orsakerna till gäldenärens obestånd, såvitt de kunnat utrönas. Samtidigt skall anmärkas, om det har förekommit förhållande som kan föranleda återvinning till konkursboet och om det finns skälig anledning antaga att gäldenären gjort sig skyldig till gäldenärsbrott. Finns anledning till sådant antagande, skall grunden därför angivas. Om gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, skall vidare anmärkas, vilket bokföringssystem han har tillämpat och hur bokföringsskyldigheten har fullgjorts. I sådant fall skall samtidigt den av gäldenären senast uppgjorda balansräkningen ingivas.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

Så snart kunskap har vunnits om löne- eller pensionsskuld skall förvaltaren anmäla sådan skuld till kronofogdemyndigheten i den ort där gäldenären bör svara i tvistemål som angå gäld i allmänhet. Finns ej löne- eller pensionsskuld, skall förvaltaren anmärka detta i bouppteckningen.

Bouppteckningen skall jämte uppgifter enligt andra stycket tillställas konkursdomaren och tillsynsmyndigheten snarast och senast en månad från konkursbeslutet. När särskilda omständigheter föreligga, får konkursdomaren bevilja uppskov.

Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för att ha gjort sig skyldig till gäldenärsbrott, skall han omedelbart underrätta allmän åklagare därom och därvid angiva grunden för misstanken.

Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för att ha gjort sig skyldig till gäldenärsbrott, skall han omedelbart underrätta allmän åklagare därom och därvid angiva grunden för misstanken. *Det samma gäller om gäldenären har drivit näringsverksamhet och det under konkursförvaltningen kommer fram att gäldenären kan misstänkas för annat brott av ej ringa beskaffenhet, som har samband med verksamheten.*

Innehållsförteckning**Ärendet**

Ingress	1
Lagförslagen	
1. lag om ändring i konkurslagen (1921: 225)	2
2. lag om ändring i jordabalken	65
3. lag om ändring i lagen (1921: 244) om utmätningssed	66
4. lag om ändring i lagen (1956: 217) om vissa kreditinrättningsars konkurs	67
5. lag om ändring i lagen (1970: 741) om statlig lönegaranti vid konkurs	69
6. lag om ändring i lagen (1971: 494) om exekutiv försäljning av fast egendom	72
7. lag om ändring i lagen (1975: 500) om exekutiv försäljning av luftfartyg m. m.	72
8. lag om ändring i rättshjälpslagen (1972: 429)	73

Motionsyrkanden	74
------------------------------	-----------

Utskottet

Inledning	75
Propositionens huvudsakliga innehåll	77
Allmänna överväganden	78
Konkurser och ekonomisk brottslighet	79
Sysselsättningspolitiska frågor m. m. i konkurs	87
Tillsyn i konkurs	91
Förvaltning i ordinär konkurs	95
Mindre konkurs	97
Tvångsåtgärder mot gäldenären	100
Vissa andra gemensamma frågor beträffande ordinära och mindre konkurser	104
Ikraftträdande m. m.	105
Hemställan	106

Reservationer

1. allmänna överväganden (s)	109
2. konkursskarantän (s)	109
3. samhälleliga intressen i konkurs (s)	110
4. val av tillsynsmyndighet (s)	111
5. jäv mot tjänsteman vid tillsynsmyndighet (följdreservation, s, till reservation 4)	112
6. jäv mot tjänsteman vid tillsynsmyndighet (m)	113
7. rådgivare eller förlikningsman i konkurs (s)	114
8. förvaltare i mindre konkurs (s)	116
9. beslut om handläggningsform för konkurs (s)	120
10. kvarstad och skingringsförbud (s)	121
11. handräckning (m)	122
12. tillsynsmyndighetens hörande (följdreservation, s, till reservationerna 7 och 8)	124
13. följdreservation (s) till reservation 8	125
14. följdreservation (s) till reservation 7	126
15. följdreservation (s) till reservation 8	126

LU 1978/79: 19	159
16. följdreservation (s) till reservationerna 4 och 8	127
17. följdreservation (s) till reservation 8	127

Bilagor

1. I motionen 1978/79: 2207 framlagda förslag till ändringar i regeringens lagförslag	128
2. Sammanställning av remissyttranden över motionerna 1977/78: 528 och 1977/78: 1004	137
3. Av utskottet framlagda förslag till ändringar i regeringens lagförslag	156

